॥ अथ विवेकसार प्रारंभः ॥

विवेकसार.

साधु [illegible]जी कृत.

महाराज श्रीभगवतप्रसादजीनी आज्ञाथि सा० [illegible] वी० कुबेरदासे छपावी प्रसिद्ध कर्यो.

[illegible]बइमां गणपत कृष्णाजीना छापखानाना मालेक [illegible]त्माराम का[illegible]ोबा

[illegible] छाप्यो

संवत् १९३३. सन १८७७.

...श्रीकृष्णदेवेभ्योनमोनमः॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रीभक्तिधर्मात्मजमिष्टदेवंनरेशदेवेशनतांघ्रि [illegible] सम्॥ [illegible]
[illegible] विवेक [illegible] रचय [illegible]॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥सर्वेंभक्तजननामनोरथपूरणकरवानेविषे कल्पवृक्ष
[illegible] मकल्पवृक्षपोतानिपासे [illegible] विनेजेचिंतवेतेनामनोरथनेपुरणकरेछे तेमनानाप्रका [illegible] नाजे [illegible]
जनवेम [illegible] धारवा [illegible] वाजेना [illegible] रनामनो थतेनापुरणकरनारा ॥ अनेनरन [illegible] राजेराजानेदेवना [illegible] जेब्रह्मादिक
[illegible] तातेमणेनमस्कार [illegible] चरणारविंदनुंयुगलतेजेमनु ॥ केतांसर्वेराजातथासर्वेदेवतानेनानाप्रकारनांजेसे
वपोताने [illegible] सर्वेमुक्ततेसर्वेनानाप्रकारनांवस्त्रअलंकारतथा [illegible] चंदनादिकजे पुजानाउपचारते
[illegible] नेजेमनाचरण [illegible] तिवंदनाकरवाआवेछे एवानेपोतानाइष्टदेवएवाजेश्रीभक्तिधर्मनाआत्मजजेश्रीहरि
कृष्ण [illegible] राजतेमने [illegible] नमस्कारने [illegible] दरएवोविवेक [illegible] नामेजेग्रंथतेनेहुंजे [illegible] छूं॥१॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रुति [illegible] नीनां
[illegible] मनीषयामयास [illegible] स्यहरेःसतांमुदे॥ विवेकचंद्रोदयनामकःकृतोग्रंथःसदाकोविदसेवनीयः॥२॥ ॥अर्थः॥
एविरित्येपोताना [illegible] नेनमस्कारकरवारूपजेमंगलाचरणतेपूर्वकआग्रंथनुंनामकहिनेजेग्रंथमांथियोडाकप्रकर
णनोसारसारक [illegible] कृतअर्थलिखयोछे तेग्रंथनुनामेसहितस्वरूपकहुंछुजेहरिनेसंततेमनामुदनेअर्थेकेतांश्रीहरि
ने [illegible] नासर्वे [illegible] सन्नकरवाते अर्थेमेजेतेणेपोतानिबुद्धियेकरिनेश्रुतिनेस्मृतिनोजेसारकेतांवे [illegible] राणसूत्र
स्मृतिपुं [illegible] श्लोकतेमनासारनोस [illegible] ग्रहकरिने [illegible] ।पंडितजननेसेववायोग्यकेतांनिरंतरविद्वान [illegible]
जणवा [illegible] कंठेकरवाजोग्यए [illegible] विवेकचंद्रोदय [illegible] जेनुंएवोजेग्रंथजेतेकर्योछे॥ २॥ [illegible] श्लोकः॥

अस्यापिसारमुद्धृत्यभाषाटीकांकरोम्यहम् ॥ सतांप्रीत्यैगुणातीतानंदस्यादेशतोमुनेः ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवे आविवेकचंद्रोदयनामेजे ग्रंथतेनोपणजेसारतेनोउद्धारकरीनेकेत [illegible] सद्ग्रंथनासाररूपजेमारोकरेलोविवेकचंद्रोदयग्रंथ तेमांथिपणसारांसारांथोडांथोडांप्रकरणतेमनेजुदांपाडिनेगुणातीतानंदस्वामीनामेजेमुनितेमनिआज्ञायेकरिनेहुंवलरामदासनामेजेसाधुतेजेतेसंतनेप्रसन्नकरवानेअर्थेभाषाएवीजेटीकातेनेकरुंछुं केतांगुजरातदेशनिभाष [illegible] श्लोकनिनविनेकटलाकश्लोक [illegible] तनिकरे [illegible] तेनेभेलिकरिनेलख्युछुं ॥ ३ ॥ ॥ शौनकेनोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मोक्षाश्रमेस्मृतंवस्त्रंरक्तंयद्धा [illegible] रंजितं ॥ कार्यंयज्ञोपवीतंतुसितंनवगुणान्वितमिति ॥ ४ ॥ अर्थः ॥ ॥ तेम प्रथमसाधुनालक्षणनेप्रतीपादनकरनाराजश्लोकतेमनेअर्थेसहितलिखुंछुंतेमांसाधुने [illegible] [illegible] धारण [illegible] तनेश [illegible] नकऋषिजेतेकहेछे ॥ मोक्षाश्रमजेत्यागिनोआश्रमतेनेविषेजेवलकह्यं [illegible] ने जेरंगेलांवस्त्रधारणकरवानांकह्य छेतेजेतेतोधातुजेगेरुतथामृत्तिकातेणेकरिनेरंगेलांकह्यांछेकेतांसाधुनेलालम्रातिक [illegible] रंगेलांवस्त्रपेरवां ॥ [illegible] धुनेनवगुणजेनवदोरातेणेजुक्तनेधोलुएवुंयज्ञोपवीतजेतेधारवुं ॥ ५ ॥ ॥ तथोक्तंनारदपंचरात्रे ॥ ॥ श्लोकौ ॥ ॥ भगवन्नामसद्धर्मप्राप्त्यास [illegible] रुलब्धया ॥ जात्यादिदोषनाशत्वाद्ब्रह्म [illegible] त्वंसचार्हति ॥ ५ ॥ [illegible] प्राप्यदैक्षंजन्मेदंजातिदोषा [illegible] मुच्यते ॥ सद्धर्मपालनेनैवततो [illegible] क्तिप्रयातिसः ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेनारदपंचरात्रनेविषेपणतेजप्रकारेकह्युंछे ॥ जेसद्गुरुथकिप्राप्तथइएविजेभगवानानुनामनेस [illegible] ॥ मेकेत्तांसद्गुरुयेकहिएविजे भगव ननानामनोजपकरावानीरित्यनेसाधुनाधर्मपालवानिरीत्यते

णेकरिनेवैश्यादिकजातिनाजेदोषतेमनुनाशपांमवापणुंछेमाटेतेत्यागीसाधुजेतेब्रह्मसूत्रजेजनोयतेनेधारणकरवा
जोग्यछे॥५॥ अनेतेत्यागीसाधुजेतेदीक्षायेकरिने प्राप्तथयुएवुंजन्मकेतांयज्ञोपवीततुलसीनिमालाने उर्ध्वपुंड्रति
लकनेभगवांननानामनोमंत्रअनेमृतिकायेकरिनेरंगेल जेवस्त्रएआदिकजेदीक्षारूपबिजोजन्मतेनेसद्गुरुथकिपांमिने
जातिनाजेदोषतेथ[illegible]छे॥ अनेतेकेडतेसाधुपुरुषजेतेसंतनाधर्मनुजेपालवुंतेणेकरिनेमुक्तिनेपांमेछे ॥६॥
त्यागिनांरसास्वादनिषेधएकादशेउक्तः॥ ॥श्लोकः॥ ॥तावज्जितेंद्रि[illegible]जितसर्वेंद्रियःपुमान्॥ नजये
द्रसनंयाव[illegible]तंसर्वं[illegible]॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसर्वइंद्रियुनुमूलरसनाइं[illegible]छेमाटेत्यागिसाधुनेरसास्वादनो
निषेधजेतेएकादश[illegible]धर्मेविषेकह्योछे॥जेजित्यांछेबिजांसर्वइंद्रियोजेणेएवोजेपुरुषतेजेतेत्यांसुधिजित्यांछे इंद्रि
योजेणेएवोनथिकह्यो[illegible]धितोज्यांसुधिर[illegible]सुधिमाटेरसजित्ये[illegible]वेंजेतेजितायछे केतांरसना
इंद्रि[illegible]इंद्रि[illegible]जेतेजितायछे माटेत्यागिसाधुनेरसनाइंद्रिजेतेविशेषपणेकरिनेजितवि ॥७॥
अत्रिरुवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥सोमपानसमाभिक्षाभिक्षान्नंनप्रतिग्रहः॥परान्नंनैवभिक्षास्यान्नतस्याःपरपाकता
॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभिक्षामागिनेलाव्याजेशुष्कअन्नतेनेजमवेकरिनेरसना[illegible]द्रियजितायछेमाटेअत्रिऋषिजेते
भिक्षानुजेअन्नतेनुपवित्रपणुकेछे जेभिक्षाजेतेसोमवल्लिनुजेपानकरवुतेनेसमानछेमाटेभिक्षायेकरिनेपांम्याजे
अन्नतेजेतेप्रतिग्र[illegible]नाय॥ अनेभिक्षाजेतेपारकुंअन्नजेतेनथिनेतेभिक्षाजेतेनेपारकोपाकपणनकेवाय ॥८॥
श्लोकः॥ ॥भिक्[illegible]ुकरीनामसर्वपापप्रणाशिनी॥भिक्षाहारोनिराहारःप्रोच्यतेभिक्षुकोनरः॥९॥ ॥अर्थः॥

अनेमाधुकरीनां [illegible] क्षाकेतांजेममधुकरजेतेपुष्पनेनकनडतोथको तेपुष्पनोथोडोथोडोरसलेछेतेमत्यागी [illegible] रुष
जेतेगृहस्थनेनक [illegible] थका पोतानादेहनिरवाहनेअर्थेतेगृहस्थुनेघेरथिथोडियोडिभिक्षामागिल्लावेनेतेभिक्षाकेवि
छेतोसर्वपापनेनाशकरेएविछे ॥ अनेतेभिक्षायेकरिनेप्राप्तथयुंजेअन्नतेनेजमनारोएवोजेभिक्षुक [illegible] रुषतेजेतेनिरा
हार [illegible] ॥९॥ ॥विश्वेश्वरपद्धतौचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥नक्तात्परश्चोपवासउपवासाद्याचितम्॥अयाचितात्परं
भैक्षंतस्म [illegible] क्षेणवर्त्तयेत्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेविश्वेश्वरपद्धतिनेविषेपणभिक्षामागिनेलाव्याजेअन्नतेणेकरिने
त्या [illegible] गे [illegible] रुषनेदेहनिरवाहकरवानुकह्युंछे जेनक्तजेरात्रिभोजनकरवुंतेथिउपवासजेतेअधिकछे नेउपवासकरवोते
थीअयाचितजेनमाग [illegible] तेजेतेश्रेष्ठछे॥ [illegible] पणभिक्षानुंजेअन्नतेजेतेश्रेष्ठछेतेमाटेत्यागिसाधुजेतेभिक्षा
येकरिनेम [illegible] जेअन्नतेणेकरिनेपोतानोनिरवाहकरे॥ १०॥ ॥व्यासश्चाह॥ ॥श्लोकः॥ ॥नीलीपटेजलंतक्रे
गोशाल [illegible] ॥ भिक्षामाधुकरीचैवपवित्राणियुगेयुगे॥ ११॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेव्यास [illegible] तिजेतेपणभि
क्षानेपवित्रकेहेता [illegible] थाजेवस्त्रनेविषेजेगलिनेछासनेविषे जेजलनेम्लेछनामंदिरनेविषेजेगोशालाकेतांजेम्लेछनामं
दिरनेविषेग [illegible] नेरवानिशालाहोय एवुंजेम्लेछनुंमंदिरनेमाधुकरीभिक्षाएच्यारवांनाजेतेयुगयुगनेविषेपवित्रछे
॥ ११॥ ॥श्रीभगवा [illegible] वाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥कृपालुरकृतद्रोहस्तितिक्षुःसर्वदेहिनां॥सत्यसारोनवद्यात्मास
मःसर्वोपका [illegible] कः॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीकृष्णभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येसाधुनांलक्षणकेहेछे॥कृपालुकेतांज
ननुजे [illegible] नोछेस्वभावजेनोएवोनेअकृतद्रोहकेतांसर्वेजीवप्राणिमात्रनि [illegible] ये रहितनेतितिक्षु

केतांसुखदुःख॥ढ[illegible]हनक चानोछे स्वभावजेनोनेसत्यसारकेतांसत्य[illegible]हे[illegible]छेतेछेसारतेजेनेएवोनेअनवद्यात्मा
केतांदोषेरहितछे आत्माजेनोनेसमकेतं सारानरताविषयनेविषेसमछे दृष्टिजेनिनेसर्वोपकारककेतांपोतानासाम
[illegible]प्रमाणेसर्वनेउपकारकथवो॥ १२॥ ॥श्लोकः॥ ॥कामैरहतधीर्दांतोमृदुःशुचिरकिंचनः॥ अनीहो[illegible]तभुक्
शांतःस्थिरोमच्छरणोमुनिः॥ १३॥ ॥अर्थ॥ ॥अनेकामैरहतधीकेतांविषयेकरिनेनथिहणायि[illegible]तेजो[illegible]ने
दांतकेतांदम्यांछे इंद्रि[illegible]तेजेणेनेमृ[illegible]केतांमृदुतायेजुक्तनेशुचिकेतांबाह्यनेअंतःकरणनेविषेपवित्रतायेजुक्तएवोने
अकिंचनकेतं भग[illegible]नाजेजनतेविनाबिजापदार्थनेप्रयोजनेरहित॥ अनेअनीहकेतांप्राकृतउद्यमेरही
[illegible]मितभु[illegible]केता[illegible]क्तछेआ[illegible]रजेनोनेशांत[illegible]स्थिरकेतांपोतानाधर्मनेविषेस्थिरतायेजुक्तनेमारोजछेआश्रयतेजेने
ने[illegible]निकेतांजीवात्मातथापरमात्मानास्वरू[illegible]वोतेछेस्वभावजेनो॥ १३॥ ॥श्लोकः॥ ॥अप्रम
त्तोगंभीरात्मा[illegible]तिमान्जितषड्गुणः॥ अमानीमानदःकल्पोमैत्रःकारुणिकःकविः॥ १४॥ ॥अर्थः॥ ॥अने
अप्रमत्तकेतं भागवतधर्म[illegible] जेपालवुं तेमांसावधाननेगंभीरात्माकेतांगंभिरछेबुद्धिजेनिनेधृत्तिमान्केतांअतिदुः
खनेविषेप[illegible]धीरजवाननेजितषडगुणकेतं जित्याछेकामक्रोधलोभमोहशोकनेमदएछोगुणतेजेणे॥ अनेअमानी
केतांपूज्यनेविषेमानेरहितनेमानदकेतांस[illegible]रुषुनेमाननारोनेकल्पकेतांजनजेतेमने[illegible]हितनो उपदेशकरवोतेमांकुशल
नेमैत्रकेतां[illegible]वैनेविषेमित्रतायेजु[illegible]क्तनेकारुणिककेतां पोतानेबंधननक[illegible]एविजेदयातेणे[illegible]वर्ततोनेकविकेतां जी
वईश्वरमायाब्रह्मनेपरब्र[illegible]नास्वरूपनुंजेयथार्थसमजवुंतेमांकुशलएसर्वेलक्षणेजुक्तसाधुपुरुषजेतेवरतेछे॥ १४

विष्णुधर्मोत्तरेचोक्तम्॥ ॥श्लोकौ॥ ॥विष्णुभक्ताःस्वधर्मस्थाःप्रशांतेंद्रियवृत्तयः॥विरक्ताआत्मनिःश्रेयेते संतःप्रकीर्त्तिताः॥ १५॥सदासंतोऽभिगंतव्यायदिनोपदिशंतिते॥यायाःस्वैरकथास्तेषामुपदेशाभवंतिताः॥ १६॥ अर्थः॥ ॥ अनेविष्णुधर्मोत्तरनामेजग्रंथतेनेविषेपणसाधुनांलक्षणकह्यांछेजेभगवाननाभक्तनेपोतानाधर्मनेविषेरह्यानेप्रशांतछेइंद्रियोनिवृत्तियुंजमनिकेतांशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेमथिनिवृत्तिपाम्यांछे इंद्रियोजेमनांएवा॥ अनेविरक्तकेतांआलोकनेपरलोकनाजेसर्वेभोगतेमनेविषेप्रीतियेरहितने श्रीहरिनेविषेप्रीतिवालानेजीवात्माजेपरमात्मातेनास्वरूपनेविषेछे निष्ठाजेमनेएवाजेपुरुषतेजेतेसाधुपुरुषकह्याछे॥ १५॥ अनेतेसाधुपुरुषजेतेजोउपदेशनकरेतोयपणसदासमागमकरवाजोग्यछे केमजेतेजेखरेखरासाधुपुरुषतेमनिजजेसहजस्वभाविककथाकेतांतेसंतजननेनिरंतर जेबोलवुंचालवुंजमवुंनेजेजेक्रियाकरवितेजेतेसर्वेजननेउपदेशरूपथायछेकेतांतेसंतउपदेशनथिकरतातोपणसर्वेजनतेमनोगुणलेछेएवारुडालक्षणवालाएसंतछे॥ १६॥ ॥श्लोकः॥ ॥सर्वेवेदाश्चयज्ञाश्चतपोदानानिचानघ॥जीवाभयप्रदानस्यनकुर्वीरन्कलामपीति॥ १७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेविदुरजीजेतेकहेछे जेहेअनघकेतांनिर्दोषएवाहेमैत्रेयमुनेसर्वेवेदभणवातथायज्ञकरवातथातपकरवुं तथादानदेवांएसर्वेजेतेजीवनेअभयदानदेवुं केतांजीवुंनेजन्ममरणथिमुकाविनेभगवाननाधाममांमोकलीदेवातेनिकलाजे शोलमोभागतेनेपणनकरतांहवां केतांजीवुंनेधर्मज्ञानवैराग्येसहितभगवाननिभक्तिकरवीनेसर्वेपापमारगनोत्यागकरवोएवोरुडोउपदेशकरिने भगवानसन्मुखकरवाएविरित्येभागवतमांविदुरजिजेतेजीवनेअभयदानदेवारूपजेपरोप

कारतेनेसर्वथिअधिककेताहवा माटेसाधुपुरुषजेतेमणेजीवमेउपदेशकरवारूपजेपरोपकारतेजेतेकरवो ॥ १७ ॥

श्लोकः॥ ॥धर्मःपरोजीव क्षात्यधर्मस्तद्विपर्ययः॥ यथाशक्तिततोधर्मंसाधयेत्पुरुषःसुधीः॥ १८॥ ॥अर्थः॥ अनेयमराजजेतेपणएमजकेहेताहवा जेजीवनिरक्षाकरवातेजेते धर्मछेनेजीवनिरक्षानकरवितेअधर्मछे॥ ते कारणपणामाटेरुडीबुद्धिवालोपुरुषजेतेपोतानासामर्थ्यप्रमाणेधर्मनेसिद्धकरेकेतां साधुपुरुषजेतेजीवदेजन्मपण पथिमुकाव रूपजेपोतानोधर्मतेनेसिद्धकरे॥१८॥

॥श्लोकः॥ ॥तितिक्षवःकारुणिकाःसुहृदःसर्वदेहिनां॥ अजातशत्रवःशांताःसाधवःसाधुभूषणाः॥ १९॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेकपिलदेवभगवानजेतेपोतानं मातादेवहूतिप्रत्येजेसाधुनेप्रसंगेकरिनेजीवनोसेहेजमोक्षथायतेसाधुनांलक्षणकहेछे॥हेमाततेसाधुकेहेवाछेतो धैर्यकरिनेमानअपमानसुखदुःखनासहनकरवावाळाएवाछेअनेअतिशेदयावाळाछे अनेसर्वजीवप्राणिमात्रनासुहृदके तांहितकारीएवाछेअनेपृथवीनेविषेनथिउपनोकोईशत्रुजेमनेएवाछेअनेशांतकेतांकामक्रोधलोभादिकेकरिनेक्षोभनपामेएवाछेअनेशास्त्रेकह्यांजेसाधुनांलक्षणतेजछेआभूषणजेमनेएवाछे॥१९॥

॥श्लोकः॥ ॥मय्यनन्येनभावेनभक्तिंकुर्वंतियेदृढाम्॥ मत्कृतेत्यक्तकर्माणस्त्यक्तस्वजनबांधवाः॥ २०॥ ॥अर्थः॥ ॥वळीसाधुकेवाछे तोअनन्यभावजेसर्वब्रह्मादिकदेवनोत्यागकरिनेपतिव्रतास्त्रीनिपेठेमारेविषेजएकाननिष्ठातेणेकरिनेजेसाधुजेते मारेविषेदृढभक्तिनेकरेछेअनेजेनेप्रसन्नकरवानेअर्थेत्यागकर्यांछेमारिभक्तिनांविरोधिएवांकर्मजेमणेएवाछे अनेमारिप्रसन्नतानेअर्थेत्यागकर्यांछेमारिभक्तिनांविरोधिएवांस्वजननेबंधुजेमणेएवासाधुछे॥२०॥ ॥श्लोकः॥

मदाश्रयाःकथान्मृष्टाःश्रृण्वंतिकथयंतिच॥ तपंतिविविधास्तापानैतान्म तच्चेतसः॥ २१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवल तेसाधुकेवाछेतोमाराअवतारनेआशरीनेरहिएवीजेमारिशुद्धकथाउंतेनेसं भले छेनेकेहे छे एवाअनेरवप्रकारमारे विषेर छेचितजेमनुंएवाजेएसाधुतेमनानानाप्रकारनातापजेअध्यात्मअधिभूत आधिदैवतेतेनथीपीडापमाड ता॥ २१॥ ॥श्लोकः॥ ॥तएतेसाधवःसाध्वि सर्वसंगविवर्जिताः॥ संगस्तेष्वथतेप्रार्थ्यःसंगदोषहराहिते॥ २२॥ अर्थः॥ ॥ हेसाध्विकेतांपातिव्रताएवं देव तिमातादेहगेहस्त्री आदिकरुंछेनेविषेआसक्तिरहितजेसाधु तेरहि तएवाजेतए साधुतेनेविषप्रसंगजेतेमेतेप्रार्थनाकरवायोग्यछे तेसाधु केवाछेतोएजीवेअनेकजन्मनेविषेकरयाजे नानाप्रकारनास्त्रीयादिकविषयनासंगतेनालागाजेदोषतेसर्वेदोषनेहरेएवानिश्चेजछे॥ २३॥ ॥मोक्षधर्मेचोक्तं॥ श्लोकः॥ ॥अचलितमतिरच्युतःस्वधर्मात्परिमितसंग्रहणःपरावरज्ञः॥ अनियतशयनासनःप्रकृत्यादमनियम व्रतसत्यशौचयुक्तः॥ विगतभयकषायलोभमोहोव्रतमिदमाजगरंशुचिश्चरामि॥ २३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेव ळीमोक्षधर्मनेविषेपणसंतनलक्षणकह्यांछेजेभगवाननास्वरूपनेविषेछे अचलमतिजेनिएवोनेपोतानाधर्ममांथि नपड्योकेतांपोतानाधर्मसारिपेठेपाळनारछेपरिमितछे वस्त्रजेनेकेतांधा नेतारेरहितनेथोडामूळवाळानेअवस्यपो तानेजोयेएटलांथोडांवस्त्रनेराखतोएवोनेपरने आवरनोजांणनारोकेतांपरजेसर्वनाकारणनेसर्वनानियंताएवाजे सर्वोपरि जेअक्षरादिकधामनेते विपरत्या जेकोट कृतेमना स्वरूपनेयथार्थजांणनारोनेअवरजेमाय नेमायान सर्वेकार्यतेमनेपणजांणनारोछे अनेअनियतप

कारेनेछे [illegible] नेकेतांआठकाणेजहुं२ पनकारसने आठक णेजहुंबेसिसनेआठक [illegible]तोमाहंजआ
सनछेमाटेपजानेनाहे[illegible]सनकरवा[illegible] एवोजे [illegible]राग्रहतेजेनेनथिएवोनेसहजस्वभावेकरिने [illegible] थोने
व[illegible]रासवर्वानेनियमजेपोतानाधर्ममारि[illegible] नेव्रतजेचांद्रायणादि [illegible] थोहनथायए
[illegible] बोल [illegible] नेशौचजेअंतरनेविषेनेबात्यथिपवित्रपणंरेवुंएआदिकजेरुडागुणतेमणेजु [illegible] अनेगया छेकामक
मादिकनाभयनेअंतःकरणनामेलनेलोभनेमोहतेजेनाएवोजेहुंते [illegible] जेतपवित्रथकोआअजगरसंबंधिजेव्रततेनेआ
चरणकरुं ॥२३॥ ॥ज्ञानांकुशेचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥मन्निंदयायदि जनःपरितोषमेतितन्वप्रयत्न[illegible] लभ्यो
यम[illegible] ग्रहोमे॥श्रेयोर्थिनोहि [illegible]रुषाःपर[illegible]ष्टहेतोर्दुःखा[illegible]र्जितान्यापिधनानिपरित्यजंति॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥अने
सा[illegible]रुषजेतेमणेकोईकपोतानिनिंदाकरेतेणेकरिनेमनमां शोकनकरवोनेमूलगुराजिथा[illegible] एमज्ञानां[illegible] नामेग्रंथ
नेविषे[illegible] छे जेमारि निंद[illegible] ष्यजेतेजोसंतोषनेपांमेछेकेतांजोराजथायछे ॥ तोनिश्चे [illegible] नानो
सुलभ[illegible] [illegible] श्रेयने इछ[illegible] जे[illegible]रुषतेजेतेनिश्चे [illegible]संतोषथाय
एहेतुमाटेदुःखेका[illegible] नेभेलांक[illegible] जेधनतेनेपरित्यागकरे[illegible] केत[illegible] [illegible]ष्यजेतेमाहामेनत्येकारनेपेदाकर्यो
जेधनतेनेआपेदइ[illegible] रिनेपणविजानेर[illegible] नेआतोक इआप्या॥विनाकेवलमारिनिंदाथेकरिने
राजिथायछेमाटेमाराउप[illegible] यमोटोअ[illegible] ग्रहकर्योएमसाधुपुरुषजेतेकोईकपोताने[illegible] पणमनमां
शोक[illegible] तानथि॥२४॥ ॥श्लोकः॥ ॥सततसुलभदैन्येनिः[illegible] खेजी[illegible]

श्चित् ॥ परिवदतु यथेष्टं मत्समक्षं तिरो वा जगति हि बहुदुःखेदुर्लभः प्रीतियोगः ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने सदासु
खनुं छे दिनपणुं जेमां केतां निरंतर दिनपणे जुक्त एवो नथी सुखजेने विषे केतां सदा दुःखियो एवो जे आ जननो स हतेने
विषे मारि निंदा हो माटे जो कोई प्रोतिने पामता होय केत मारि निंदा करिने जो को जन जेते राजि थाता होय तो मारे देखते
सांभलतं अथवा हुं न देखुं न सांभलुं ए म मारि वांसे थि पोताना निज रमां आवे तेम सो कजते मारि निंदा करो केतां ए मारि निं
दा करे छे ते णे करिने मारे खाटय आवति नथि ने भलाए ता राजि थाय छे माटे न जरमां आवे तेम मारि निंदा करो तेनो मारे
कांई शोक नथि केम जे घणुं कछे दुःखजेमां एवुं जे आ जगत तेने विषे निश्चे प्रीतियोग जे कोइने राजि करवुं ते जेते दुर्लभ छे
॥ २५ ॥ ॥ एकादशे चोक्तं ॥ ॥ श्लोकौ ॥ ॥ क्षिप्तोऽवमानितोऽसद्भिः प्रलब्धोऽसूयितोऽथवा ॥ ताडितः संनिरुद्धो
वा वृत्त्या वा परिहापितः ॥ २६ ॥ निष्ठितो मूत्रितो वाज्ञैर्बहुधैवं प्रकंपितः ॥ श्रेयस्कामः [illegible]
॥ २७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवे साधुपुरुष जे ते अनेक प्रकारनां जे दुःख तेने न गणिने भगवानने भजतो थको पोताना जी
वनो उध [illegible] गदर्शनने विषे श्रीकृष्ण भगवान जे ते उद्धवजि प्रत्ये केहेता हवा ॥ जे हे उ [illegible] वा जे कल्याणने इछतो ए
वो जे जन ने जे ते दुष्टजन जे तेमणे तिरस्कारने कर्यो ने अपमानने कर्यो ने ठगि लिधो अथवा असूयाने कर्यो ॥ अने ताड
[illegible] थि रोकि लिधो ने पोताना निजजीविका तेणे रहित कर्यो ॥ अने वलि अज्ञानि जन जे तेमणे उपर थुंक
थुं तेणे करिने पराभव पमाड्यो ने [illegible] त्रि भर्यो एवि रित्ये भगवानना स्वरूपने विषे जे निष्ठा ते थकि [illegible] कारे डगाव्यो ॥
अने एप्रकारे कष्टने पांमतो एवो थको पण जीवात्माने पर [illegible] रूपनो विच्यार करवो तेणे जुक्त ए [illegible] जे मनते णे करि

नेएसर्वेदुःखथकिजीवात्माजेतेनोउधारकरे॥ २६॥ २७॥ ॥श्लोकः॥ ॥पदापियुवतिंभिक्षुर्नस्पृशेद्दारवीमपि॥ स्पृशन्करीवबध्येतकारे[illegible]तः॥ २८॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसा[illegible] पुरुषजेतमणेस्त्रियोनेअडे[illegible] नहितथातेस्त्रियोस[illegible] जोवुंनाहएमदत्तात्रेयमु[illegible]स्तितथापतंगियानिशिक्षायेकरिनेयदुराजाप्रत्येकहत[illegible] वा॥ हेराजन्भिक्षुएवोजेजोगितेजेतेका[illegible]नीपणजेस्त्रीतेनेपगेकरिनेपणनअडे अनेजोअडेतोहस्तिनिपेठेबंधननेपामेजेमहस्तिजेतेकागळनीहाथणीनेदेखिनेतेनोअंगसंगकरवाजायछेतोमोटाखाडमांपडीनेबंधननेपामेछेतेमका[illegible]नास्त्रिनोपणजोस्पर्शकरेतोजोगिबंधननेपामे॥ २८॥ ॥श्लोकः॥ ॥नाधिगच्छेत्[illegible]यंप्रा[illegible]:कर्हिचिन्म[illegible]मात्मनः॥ बलाधिकैःस हन्येतगजैरन्यैर्गजोयथा॥ २९॥ ॥अर्थः॥ ॥[illegible] विवेकाएवोजेयोगितेजेतपोतानाआत्मानुमृत्युरूपएवीजेस्त्रीतेनेर[illegible]यनजाय नेजोजायतोबळेकरिनेअधिकए[illegible]जेतेस्त्रीनासंबंधि[illegible]रुषतेजेतएनेमारिनांखेजेमहाथणीनेसमीपेगयोजेह[illegible]बळियाएवाजेबिजाहस्तितेजेतमारिनांखेछेतेमएविरित्यनिजेशिक्षातेमेहस्तिथकिलिधिछे॥ २९॥ ॥श्लोकः॥ ॥दृष्ट्वास्त्रियंदेवमायं तद्भावैरजितेंद्रियः॥ प्रलोभितःपतत्यंधेतमस्यग्नौपतंगवत्॥ ३०॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपतंगीयाथकिजेशिक्षालिधि[illegible]छे॥ हेराजन्नथिजित्यांइंद्रियोजेणेएवोजेजोगितेजेतेदे जेभगवानतनिमायारूपएविजेस्त्रीतेनेजोईनेतेस्त्रिनाहावभावेकरिनेलोभनेपाम्योथकोअंधतमजेनरकतेनेविषेपडेछेजेमपतंगीयोजेतेअग्निनेजो नेअग्निनारूपेकरिनेलोभाणोथकोअग्निनेविषेप[illegible]छेतेम॥ ॥ ३०॥ ॥श्लोकः॥ ॥योषिद्धिरण्याभरणांबरादिद्रव्येषुमायारचितेषु[illegible]ढः॥ प्रलोभितात्मा[illegible]पभोगबुद्ध्या

पतंगवन्नश्यतिनष्टदृष्टिः ॥ ३१ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेमायातेणेरच्याएवाजेस्त्रीसुवर्णआभरणनेवस्त्रादिकपदा र्थोदेखीनेआगध्यानि [illegible] द्वियेकरिनेलोभपा [illegible] छेअंतःकरणजे [illegible] एवोनेमूढएवोजेजोगितेजेतपतंगीयानेपेठेनाशपा मिगईछेज्ञानरूपीदृष्टिजेनीएवोथकोनाशपामिजायछेमाटेस्त्रिसुवर्णघरेणांनेवस्त्रादिकतेनेजो [illegible] नाहनेतेमांलोभपा मवुंनहिएविरित्यनिजेशिक्षातेमेपतंगीयाथकिलिधिछे॥ ३१ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ किंविद्ययाकिंतपसा किंत्यागे नश्रुतेनवा ॥ किंविविक्तेनमौनेनस्त्रीभिर्यस्यमनोहृतं॥ ३२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिएल [illegible] जेपुरुष [illegible] स्त्रीयोजेतेमणेमनहरिलिधुछे त [illegible] रुषजेतेनोवद्याभणवाते [illegible] गेकरिनेशुंनेदानदेवुनेशास्त्रसांभलवांतेमणेकरि नेपणशुं॥ अनेए [illegible] तर [illegible] षेजेरेहे [illegible] नेमौनराखवुं तेमणे [illegible] पणशुं ॥ ३२ ॥ ॥ मेधातिथिजायाज्ञस्मृतौप्रो क्तं॥ ॥श्लोकौ॥ ॥नसंभाषेत्स्त्रियंकांचित्पूर्वदृष्टांचनस्मरेत्॥ कथांचवर्जयेत्तासंनपश्येल्लिखितामपि॥३३॥ एतच्च [illegible] ष्टयंमोहात्स्त्रीणामाचरतोयतेः॥ चित्तंविक्रियतेऽवश्यंतद्विकारात्प्रणश्यतीति॥ ३४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे मेधातिथिनेजा [illegible] ज्ञऋषिजेतेकहे [illegible] जेत्या [illegible] रुषजेतेकोईस्त्रीप्रत्येसम्यकप्रकारेबोलेनहिनेप्रथमगृहस्थाश्रममांदे खिएविजेस्त्रीतेनेस्मरणकरेनहि अनेतेस्त्री [illegible] निकथानोत्यागकरेकेतांआबाईबहुसारीछेनेएनेसंतनेविषेबहुभ क्तिभावछे [illegible] गविरित्येस्मरणकोईस्त्रीनांवखांणकरेनहिनेचित्रामणनेविषेलिखेलिजेस्त्रीनिप्रतिमातेनेपण [illegible] वेनहि ॥ अनेस्त्रा [illegible] बंधिजे [illegible] च्यारवांनांकेतांस्त्रिसाथेबोलवुं तथापूर्वेगृहस्थाश्रमनेविषेदेखेलिजेस्त्रितेनेसंभ [illegible] तथातेस्त्रीनां वखांणकरवां तथाचित्रामणनेविषे चित्रेलिजेस्त्रिनिप्रतिमातेनेजेज [illegible] विएजेच्या [illegible] तेनेमोहथकिकरतोएवोजे

त्यागीपुरुषतेनुचित्तजेतेअवश्यविकारनेपांमेछे नेविकारपाम्याथकितेजोगिनुचेतजेतेन शपांमिजायछे ॥ ३३ ॥
॥ ३४॥ ॥न मस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ संगंत्यजेतमिथुनव्रतिनांमुमुक्षुःसर्वात्मनानविसृजे द्दहिरिं
द्रियाणि॥ एकश्चर रहसिचित्तमनंत ईशे युंजाततद्व्रतिषुसाधुषुचेत्प्रसंगः॥ ३५॥ ॥अर्थः॥ ॥ हवेमैथुनासक्तए
वाजेमत्स्यतेनेजो नेतपमांथिपड्यातेपछे वैराग्यनपांम्याएवाजेसौभरिऋषितेजेतेजोगिपुरुषजेतमणेमैथुननेविषे
आसक्तएवांजेप्राणिमात्रतेजांणिनेक्यारेयजोवांन।हए [illegible] सताहवाजे [illegible] थकिमुकवाने इछतोएवोजेत्या
गिपुरुषतेजेतमे [illegible] ननेकरतांएवांजपशुपक्षिआदि [illegible] तेप्राणिक्यारेयजुवेनहि॥
अनेसर्वप्रकारेकरिनेसर्वेजेपोतान [illegible] द्रियोतेमनेबाह्यजवादेनहिकेतांविषयनेविषेप्रवर्तवादेजनहि॥ तारेतेसाधुपुरु
ष [illegible] करेतोएकलोगतिकरतोसतोकेतांमायिकलोकभोगमांनबंधातोथकोएक तमचेसिने अनंतनेसर्वनानियंताए
वाजेभग [illegible] नतेमनेविषेपोतानामननेजोडिदेनेप्रसंगजेतेजोकरेकेतांजोभगवानविनाबिजेहेतकर [illegible] होयतोभगवां
ननांछेव्रतजेमनेएवाजेसाधुपुरुषतेमनेविषेकरे॥ ३५॥ ॥पंचमस्कंधेवक्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥नकुर्यात्कर्हिचित्सख्यं
मनसित्यन स्थिते॥ यच्छिद्रेंचाच्चिराच्चीर्णंचस्कन्दतपऐश्वरम्॥३६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपंचमस्कंधनेविषेशुकदेवजि
जेतेराजापरिक्षतप्रत्येकहेछेजचंचलएवुंजेमनतेनेविषेक्यारेयपणमित्रपणुंनकरवुंकेतांविश्वासनकरवो ॥ केमजे
बहुकालपर्यंतसंच्युएवुंजेशि वजिनेसौभरिआ।दे [illegible] हासमर्थपुरुषनुतपतेजेत्तेजेमननाविश्वासथकि [illegible] जातुंहवुं
॥ ३६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नित्यंददातिकामस्यच्छिद्रंतमनुयेऽरयः॥ योगिनःकृतमैत्रस्यपत्युर्जायेवपुंश्चली॥ ३७॥

॥ अर्थः ॥ ॥ अनेकस्योछेमननो विश्वासजेणएवोजजोगितेनुंजेमनतेजेतेकामतथाकामनिकेडवरतताजेक्रोध लोभादिकशत्रुतेमनेनित्यप्रवेशकरवानाअवकाशनेआपेछे॥ जेमकस्योछेविश्वासजेणेएवोजेपतीतेनेपुंश्वलीएवि जेस्त्रीतेजेतेजारपुरुषनेअवकाशआपीनेतेपतिनेमारिनेखावेछेतेमनपणकामादिकेकारे जोगिने भ्रष्टकरेछे ॥
॥३७॥ ॥स्मृत्यंतरेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥पतत्यसौध्रुवंभिक्षुर्यस्यभिक्षोर्द्वयंभवेत्॥धीपूर्वोरेतउत्सर्गोद्रव्यसंग्रहए वच॥३८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिबिजिस्मृतियुंनेविषेकह्युंछेजेआत्यागिपुरुषजेतेनिश्चेजपडेछेकेतांपोतानाधर्म मांथिपड्योथकोजरुरमरिनेजमपुरिमांजायछे तेकियोतोजेत्यागीपुरुषनेबेवानांछे तेबेवानांतेकियांतोजेजाणिने पोतानावीर्यनोपातजेतेकरवोतथाद्रव्यनोसंग्रहजेतेकरवोएबेकेतांजेत्यागिथईनेपोतेवीर्यपातकरेछे तथाबिजापा सेकरावेछेनेद्रव्यनेपोतानुकरिनेबिजापासेरखावेछेतथापोतेराखेछे एवोजेत्यागितेजेतेजरुरमोटाकष्टनेपामेछे ॥
॥३८॥ ॥श्लोकः॥ ॥कांताकनकसूत्रेणवेष्टितंसकलंजगत् ॥तासुतेषुविरक्तोयोद्विभुजःपरमेश्वरः॥ ३९॥
अर्थः॥ ॥हवेकनककांतानोजेणेत्यागकर्योछे एवाजेसाधुतेमनोमहिमाकेवोछे जेकनकजेसोनुंनेकांताजेस्त्री तेबेरूपजेसूत्रतेणेकरिनेसमग्रजगतजेतेविंटायलुंछे ॥ माटेतेस्त्रियोनेविषेनेद्रव्यनेविषेजेवैराग्यवालोछे एवोजेते त्यागीसाधुतेतोबेभुजावालोपरमेश्वरजेतेजाणवोकेत्तांजेमभगवानमलेनेकल्याणथाय तेमतेवासाधुनेसमाग मेकरिनेजीवुंनुकल्याणथायछेमाटेतेसाधुपरमेश्वरजेवाछे॥ ३९॥ ॥दशमस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥स र्वस्वंजलदाहित्वाविरेजुःशुभ्रवर्चसः॥ यथात्यक्तैषणाःशांतामुनयोमुक्तकिल्बिषाः॥४०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेद

शमनेविषेशुकदेवजीयेंकह्युंछेजेमेघजेतेपोतानासर्वस्वनोत्यागकरिनेश्वेतछेकांतिजेमनिएवाथकाशोभ्नताहवा ने
निपेठेतोत्यागकरिछे पुत्रवित्तनेसंकल्पादिइषणाजेमणेएवाअनेपापथकिमुकांणानेशांतएवाजेमुनितेजेतेजेमशो
भ्नेछेतेम॥ ४० ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ गिरयोमुमुचुस्तोयंक्वचिन्नमुमुचुःशिवं॥ यथ ज्ञानामृतंकाले ज्ञानिनोदद
तेनवा॥ ४१ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेपर्वतजेतेरुडुंएवुंजेजलतेनेक्यारेकमुकताहवानेक्यारेकनमुकताहवा ॥ केनि
पेठेतोज्ञानिएवाजेपुरुषतेजेतेजेमज्ञानरूपिजेअमृततेनेआप्यानासमयनेविषेआपेछे नेआप्यानोसमयनहोयतोन
थिआपतातेम॥ ४१ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ केदारेभ्यस्त्वपोगृह्णन्कर्षुकाद्दढसेतुभिः॥ यथाप्राणैःस्रवत्ज्ञानंतन्निरो
धेनयोगिनः ॥ ४२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेकर्षुकजेखेडनाकरनाराजेपुरुषतेजेतेनथिबांधिपाल्यजेमनेएवांजेडां
गरुयनांखेतरतेमांथिवहिजातुंजेजलतेनेदृढपाल्यबांधवेकरिनेरोकताहवा ॥ केनिपेठेतोभ्नगवाननाभ्नक्तएवाजेयो
गीतेजेतेजेमनियमविनानांजइंद्रियुंतेमणेकरिनेस्रविजातुंएवुंजेज्ञानतेनेतेइंद्रियुंनेनियमेकरिनेरोकेछेतेम ॥ ४२ ॥
॥ श्लोकः॥ ॥ गिरयोवर्षधाराभ्निर्हन्यमानानविव्यथुः॥ अभ्निभूयमानाव्यसनैर्यथाधोक्षजचेतसः ॥ ४३ ॥ ॥
अर्थः॥ ॥ अनेवर्षातनिजेधाराओतेमणेकरिनेहणांणाएवाजेपर्वततेजेतेपीडानेनपांमताहवा ॥ जेमअधोक्षज
जेभ्नगवानतेमनेविषेछे चितजेमनांएवाजेसाधुतेजेतेलोकतेमणेनानाप्रकारनं जेकष्टतेणेकरिनेपराभ्नवपमाड्या
थकापणपीडानेनथिपांमतातेम॥ ४३॥ ॥ अभ्नियुक्तजनैश्वोक्तम्॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ हृदयानिसतामेवक
ठिनानीतिमेमनः॥ खलवाग्विशिखैस्तीक्ष्णैर्भ्निद्यंतेनमनागपि॥ ४४॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेवलिअनुभ्नविएवा

जेजनतेमणेपणकह्युंछे जेसंतपुरुषनांजहृदयजेतेकठिनछेएप्रकारेमारुमनजेतेजाणेछे॥ शामाटेतोतेसंतनांहृदय
जेतेअतिशेतिखांएवांजेखलपुरुषनावचनरुपियाणतेमणेकरिनेलगारेयपणभेदातांनथि तेमाटेकेतांदुर्जनग-ते
वांतिखांवचनमारेछेतोयपणनेसाधुपुरुषजेतेलगारेयपणपोतानामनमांक्षोभपांमतानथि॥ ४४॥ ॥श्लोकः॥
दूरमुंचतिबंधुमंधमिवयःसंगाद्भुजंगादिवत्रासंयोविदधातिवेत्तिसदृशंरोगंचभोगंचयः॥ स्त्रैणेयंतृणवत्घृणांप्रकुरु
तेमित्रेष्वमित्रेष्वपिस्वांतंयस्यसमंसमंगलमिहा-त्रापिमर्त्योश्नुते॥ ४५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिजेसाधुपुरुषजे
तेआंधलोजेमनुष्यतेनेजेमएमपोतानो बं-जसंबंधिजनतेनेछंटमुकेछेकेतांजेमआंधलाथिछेटेरेतेमत्यागीपुरुषजे
तेपोतानासंबंधिजनथिछेटेरहेनेतेमनिसाथेहेतराखेनहि नेतेमनिखबरस्यअंतरपुछेनहि अनेभुजंगजेसर्पएआदिक
थिजेमतेमसंगजेकोइठेकांणे आसक्तिरहेतेथकित्रा-जेबिकतेनेधारणकरेछेकेतांजेमसर्पसिहव्याघ्रने- छितेथकि
वियेतेमकोईपदार्थनेविषेतथापोताना-बंधिजननेि[illegible]क्तिराहेजायतेथकिनिरंतरबितोरेछे॥नेजेरोगनेभोग
तेनेसदृशजांणेछेकेतांभोगजेतेनेरोगजेवादुःखदायिकसमकेछे॥अनेस्त्रिनुजेसुखतेनेतोत्रैणाजे- जांणेछेनेमित्रने
शत्रुनेविषेघृणाजेदयातेनेकरेछेनेजेनुमनजेतेथरायरथसर्वकालनेविषेरहेछे एवोजेत्यागिपुरुषतेजेतेमरणधर्मेजु
क्तछे केतांहमणेतोमरणधर्मवालुजेशरीरतेणेजुक्तछे तोपणआलोकनेपरलोकनेविषेमंगलजेकल्या-तेनेपांमेछे
॥४५॥ ॥श्लोकः॥ ॥सज्जनस्यहृदयंनवनीतंयद्वदंतिविबुधास्तदलीकं॥ अन्यदेहविलसत्परितापात्सज्जनोद्रवति
नोनवनीतम्॥४६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसंतजननुहृदयजेतेमांखणसरखुंकोमलछेएप्रकारेविबुधजेडाह्यापुरुषतेजेते

जेकहेछेतेजेतखोटुंछेकेमजेतोविजानादेहनेविषेथतोजेपरितापतेथकिकेतांअन्यजननुदुःखदेखिनेसंतजनजेतेद्रवि
जायछेनेमांखणतोविजानुदुःखदेखिनेद्रवतुंनथितेमाटे॥ ४६॥ ॥श्लोकः॥ ॥तृष्णांछिंधिभजक्षमांजहिमदं
पापेरतिंमाकृथाःसत्यंब्रूह्यनुयाहिसाधुपदवींसेवस्वविद्वज्जना- ॥ मान्यान्मानयविद्विषोप्यनुनयप्रच्छादयस्वानगु
णान्कीर्तिपालयदुःखितकुरुदयामेतत्सतांचेष्टितम्॥ ४७॥ ॥ अर्थः॥ ॥अनेवलिसंतनांलक्षणकेछेतेकियांतोत
मेजेतेतृष्णाजेतेनेछेदोकेतांतृष्णानोनाशकरोनेक्षमातेजे तेनेभजोनेमदनोत्यागकरोनेपापनेविषेरतिजेप्रीतितेनेन
करोनेसत्यजेपारकोनेपोत नोद्रोहनथायएवुंसत्यवचनबोलोने साधुपुरुषनीपदवीजेमारगतेप्रत्येजावोनेज्ञानिपुरु
षनिसेवाकरो॥अनेमानवाजोग्यएवाजेमनुष्यतेमनेमानोनेपोतानाशत्रुनीपणप्रारथनाकरोनेपोतानाजेगुणतेनेढां
कोकेतांपोतानेमुखेकरिनेपोतानांवखांणमां करोनेक[illegible]क्षाकराकेतांपोतानासाधुपणानोजेजसतेनुरक्षण
करोनेदुःखितजननेविषेदयाजेतेनेकरोएसर्वेजेतेसंतनुआचरणछेम [illegible]धुपुरुषनेपूर्वेकह्यांजेलक्षणतेमणेजुक्तथा
वुं॥ ४७॥ ॥श्लोकः॥ ॥नघत्वेनोन्नमंतःपरगुणनुतिभिःस्वान्गुणान्ख्यापयंतः[illegible]र्वंतःस्वीयमर्थंसततकृतम
हारंभयत्नाःपरार्थे॥ क्षांत्यैवाक्षेपरुक्षाक्षरमुखरमुखान्दुर्मुखान्धर्षयंतःसंतःसा[illegible]र्यचर्याजगतिबहुमताःकस्यनाभ्यर्चनीयाः
जयंति॥ ४८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनघपणेकरिनेमोटप्यतेपांमतानेपरनेपारकागुणनांजेवखांणतेमणेकरिनेपो
तानागुणनेविख्यातकरताएवानेपरनेअर्थेनिरंतरकर्योछे मोटाआरं भरूप यत्नजेमणेएवासतापोतानाअर्थनेसि
द्धकरताएवा॥ अनेविजानांजेतिरस्कारकरवांतेणेकरिनेकठोरछेअक्षरजेमानेजमतेमबोलतांएवांछे मुखजेमनां

एवाजेदुर्मुखपुरुपतेमनेनेपोतानानिक्षमायंकरिनेजपराभवपमाडताएवानेआश्चर्यसहितछेआचरणजेमनुकेतांपोतानुवृत्तांतजोईनेबीजानेआश्चर्यथायएवुंछेवर्तवुंजेमनुएवाजेसंतजनतेजेतेत्रिभुवनजेस्वर्गमृत्युनेपाताललोकतेरूपीजेभुवनतेनेविषेसर्वेजनतेमनेवंदनाकरवाजोग्यएवाथकाजयकारिवर्त्तेछे ॥ ४८ ॥ ॥ एकादशेचोक्तं ॥

॥ श्लोकः ॥ ॥ परिग्रहोहिदुःखायययत्प्रियतमंनृणाम् ॥ अनंतंसुखमाप्नोतितद्विद्वान्यस्त्वकिंचनः ॥ ४९ ॥

अर्थः ॥ ॥हवेवलिएकादशनेविषेअवधूतब्राह्मणजेतेसमलाकुररपक्षिथकिजेशिक्षालिधिछेतेनेयदुराजाप्रत्येकहेछेहेराजनमनुष्यनेजेजेपदार्थअतिशेप्रियहोयतेतेपदार्थनोजेसंग्रहतेजेतेनिश्चेजएनेदुःखनेअर्थेथायछे ॥ अनेतेपदार्थनोजेसंग्रहतेजेतेदुःखरूपछेएरित्येजांणताथकोजेपुरुषसर्वेपदार्थनासंग्रहनोत्यागकरिदेछेतेपुरुषजेतेअपारसुखनेपांमेछे ॥ ४९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ सामिषंकुररंजघ्नुर्बलिनोयेनिरामिषाः ॥ तदामिषंपरित्यज्यसरुखंसमविंदत ॥ ५० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेममांससहितएवोजेकुररपक्षितेनेमांसेरहितनेबलियाएवाजेबिजाकूररपक्षितेजेतेमारताहवानेज्यारेतेकुररपक्षिमांसनोत्यागकरिनेएककोरेबेठातारेसुखनेपामतोहवोतेमजोगिपणपरिग्रहनोत्य[illegible]करेतोसुखीयोथायएविरित्यनीजेशिक्षातेमेकुररपक्षिथकिलिधिछे ॥ ५० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ग्राम्यगीतंनशृणुयाद्यतिर्वनचरःक्वचित् ॥ शिक्षेतहरिणाद्बद्धान्मृगयोर्गीतमोहितात् ॥ ५१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेमृगलाथकिजेशिक्षालिधिछेतेनेकहेछे ॥ हेराजनवननेविषेफरतोएवोयतिजेमुनितेजेतेग्राम्यगीतनेक्यारेयनसांभलेअनेजोसांभलेतोमोहनेपामतोथकोबंधननेपांमे ॥ एजेशिक्षातेनेपराधिनागीतकरिनेमोहनेपांम्योनेबंधायोएवोजेमृगलो

तेथकिशिखे॥५१॥ ॥श्लोकः॥ ॥नृत्यवादित्रगीतानि जुषन्ग्राम्याणियोषिताम्॥ आसांक्रीडामृगोवश्य

ऋष्यश्रृंगोमृगीसुतः॥५२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्त्रीयुंनाक्रीडामृगवश्यथयुंजे ग्राम्यएवांजेनृत्यवाजित्रने

गीततेनेसेवताएवामृगलीनापुत्रजे ऋषितेजेतेएस्त्रियुंनाक्रीडामृगथकाएस्त्रीयुंनेवशथईजताहवामाटेयोगितेणेपण

ग्राम्यएवांजेनृत्यगीतनेवाजित्रतेनेजोवांनहिने सांभलवांनहिएविरित्यनीजेशिक्षातेमेमृगीपुत्रजेऋष्यश्रृंगनामेमु

नितेथकिलिधिछे॥५२॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥मायातेप्रमदं दृष्ट्वासुरांपीत्वाचमाद्यति॥ यस्माद्द

[illegible]रीतस्मात्तंनावलोकयेत्॥५३॥ ॥इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्र[illegible]श्री[illegible]शिष्यबलराम

दासमुनिना[illegible]रुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृते श्रीविवेकसारेसाधुलक्षणनिरूपणंनामप्रथमंप्रकरणम्॥१॥

॥अर्थः॥ ॥अनेग्रंथांतरनेविषेपणकह्युंछे जेपुरुषजेतेप्रमदाजेस्त्रितेनेजोईनेमदनेपांमेछेनेसुराजेदारुतेनेतो

पानकरिनेमदनेपामेछे [illegible]पणामाटेनारीजेतेपोतानिदृष्टिनेविषेछेमदजेनेएविछेजेकारणपणामाटेत्या

गिसाधुजेतेतेनारीनेक्यारेयजुवेनहि॥५३॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराजेश्रीसहजानं

दस्वामितेमनोशिष्यएवोजेहुं बलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामीनिआज्ञायेकरिनेकर्योजेश्रीविवे

कसार[illegible]थतेनेविषेसाधुनांलक्षणनिरूपणकर्यां एनांमेप्रथमनुप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥१॥ ॥अथोक्त

लक्षणसंपन्नसतांमहिम्नःसत्संगकर्त्तव्यतायाः[illegible]संगत्यागस्यचोपपादनपराःस्मृतयः ॥ तत्रोक्तंकपिलदेवेन ॥ ॥

॥श्लोकः॥ ॥प्रसंगमजरंपाशमात्मनःकवयोविदुः॥ सएवसाधुषुकृतोमोक्षद्वारमपावृतम्॥१॥ ॥अर्थः॥

हवेपूर्वेकह्यांएवाजेसाधुनांलक्षणतेमणेजुक्तएवाजेसाधुपुरुषतेमनामहिमानाप्रतिपादनकरनारातथासर्वेनेसत्सं
गकरवानेकुसंगनोत्यागकरवातेनाकेनारातथासत्संगनामहिमानाप्रतिपादकएवाजे श्लोकतेमनेप्राकृतअर्थेसहि
तलखुंछुंतेमां ॥ हवेकपिलदेवजिजेतेपोताना मातानेदेवहूतितेप्रत्येब्रह्मनी पमाडनारीजेभगवाननेविषेभक्तितेजेते
साधुनेसमागमेथायएमकहेछे ॥ हेमातआजजीवात्मातेनेस्त्रीपुत्रादिकनेविषेजेअतिशेसंगतेनेविवेकिसंतजेतेअज
रपाशनेकहेछेकतांजे वनेस्त्रियादिकनोप्रसंगछेते अने [redacted] षेपणटलतोनथिएमनेएमरहेछेनेअतिशेबंधनक
रनारोछेएमकहेछे अनेतेजप्रसंगजोसाधुनेविषेजीवकरयोहोयतो मोक्षनुंजेद्वारतेउघाडुंछे कतांतेवोजप्रसंगसाधु
मांजोथायतोएनेमोक्षथावामांप्रयासन [redacted] वनोमोक्षथायछे कमजेएज [redacted] जेवोप्रसंगकरेछेतेवोएनोस्व
भावथायछेनेतेविएनिरुचिथायछे॥१॥ ॥श्लोकः॥ ॥सतांप्रसंगान्ममवीर्यसंविदोभवंतिहृत्कर्णरसायनाःकथाः॥
तज्जोषणादाश्वपवर्गवर्त्मनिश्रद्धारतिर्भक्तिरनुक्रमिष्यति॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेएवासाधुनाप्रसंगथकिमारिकथा
उंजेतेथायछेकतांएजीवज्यारेसाधुनोप्रसंगकरतारेएनेमारिकथानुंश्रवणथायछे तेकथाउंकेविछेतोमारा अवतार
नांजेपराक्रमतेनुंछेसर्वप्रकारेमाहात्म्यसहितज्ञानजेमनेविषेएविछेअनेहृदयनेकानतेनेअतिशेसुखनेक [redacted] ते अ
नेतेकथाउं जे प्रितियेजुक्तसेवनकेतांसांभलवुं तथकिअप गंजेमोक्षतेछेमार्गनेविषेजजेनाकेत जेभगवाननेमा
र्गेजीवचालेतोतेनोसेहेजमोक्षथायछे एवाजेभगवानतेनेविषेतत्कालश्रद्धाप्रीतिनेभक्तितेजेतेअनुक्रमेकरिनेथाय
छे॥२॥ ॥प्रथमस्कंधेचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥येषांसंस्मरणात्पुंसांसद्यःशुद्ध्यंतिवैगृहाः॥ किंपुनर्दर्शनस्पर्शपादशौ

थासनादिभिः॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेशुकदेवजीप्रत्येपरिक्षितराजाजेतेकहेछेतेशुंतोजेमोटापुरुषनेरं भास्याथकि मनुष्यनांघरजेतेतत्कालपवित्रथायछे ॥ माटेतेमोटासंतनांदर्शनकरवांतथाते [illegible] र्शकरवोतथातेमनाचरणार विंदधोवातथातेसंतनेआसनआप [illegible] एअ॥दकेकरिनेपवित्रथवायतेमांशुंकेवुं॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥सान्निध्यात्तेम हायोगिन्पातकानिमहांत्यपि॥सद्योनश्यंतिवैपुंसांविष्णोरिवसुरेतराः॥४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेमोटायोगिएवाशुक देवजितमारुजेसमिपपणुंतेथकि [illegible] रुषजेतेमनां मोटांएवांजेपापतेजेतेपणतरतनाशपांमीजायछेतेकेनिपेठेतोभग वाननुजेसमिपपणुंतेथकि [illegible] रजेदेवतातेथकिइतरजेअ [illegible] रतेजेतेजेमनाशपांमेछेतेम ॥ ४ ॥ ॥पंचमेचोक्तम्॥ श्लोकः॥ ॥महत्सेवांद्वारमाहुर्विमुक्तेस्तमोद्वारंयोषितांसंगिसंगं ॥ महांतस्तेसमचित्ताःप्रशांताविमन्यवःसुहृदः साधवोये॥५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिपंचसमस्कंधनेविषेकह्युंछेजेहेपुत्रोमहतपुरुषनिजेसेवातेनेमोटासाधु जेतेमुक्तिनुद्वारकहेछे अनेस्त्रीयुंनाजेसंगीतेमनोजेसंगतेनेसंसृतिनुद्वारकहेछे ॥ तेमहत्पुरुषकेवाछेतोसुखदुःखनेवि षेसमछेचित्तजेमनं एवाछेनेअतिशेशांतछेनेक्रोधेरहितछेनेसर्वजीवप्राणि [illegible] नेरुडांएवांजेआचरण तेणेजुक्तछे॥५॥ ॥श्लोकः॥ ॥रहूगणैतत्तप [illegible] नयातिनचेज्यया निर्वपणाद्गृहाद्वा॥नच्छन्दसानैवजलाग्निसू यैर्विनामहत्पादर [illegible] अभिषेकम्॥६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेहेरहूगणराजाएजेभगवानवासुदेवतेनेआजनजेते [illegible] थिपांमतोअनेवेदसंबंधिकर्मकरिनेनथिपांमतो अनेअन्नादिनुजेयथोचितदानतेणेकरिनेनथीपांमतो अनेगृहस्थाश्रममांरहिनेपरोपकारकरवातेणेकरिनेनथिपांमतो अनेवेदनेअभ्यासेकरिनेनथीपांमतोअनेजलअ

ग्निनेसूर्यनेनिउपासनायेकरिनेनथीपांमतो तारेशांणेकरिनेपांमेछेतोमोटापुरुषनाचरणारविंदनारजनोजेअभिषे
कतेणेकरिनेजजनजेतेएवासुदेवभगवाननेपंमेछेपणतेविनाबिजकोईसाधनेकरिनेनथिपांमतो॥६॥ ॥श्लोकः॥
यत्रोत्तमश्लोकगुणानुवादःप्रस्तूयतेग्राम्यकथाविघातः ॥ निषेव्यमाणेऽनुदिनंमुमुक्षोर्मतिंसतींयच्छतिवासुदेवे ॥
॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेजेमहत्पुरुषनिसेवाएकरिनेभगवानपमायछेतेमहत्पुरुषकेवाछेतोग्राम्यकथाउंनोछे
विघातजेथकिएवोजेभगवाननागुणनोअनुवादतेजतेजेमहत्पुरुषनेविषेनिरंतरथायछे जेभगवाननोगुणानुवाद
जेतेदिवसदिवसप्रत्येसेव्योथकोमुमुक्षुजननेवासुदेवभगवाननेविषेअचलमतिनेकरावेछे॥७॥ ॥ ग्रंथांतरेचो
क्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ योमूर्ध्निधारयेद्ब्रह्मन्महत्पादजलंरजः ॥ सस्नातःसर्वतीर्थेषुपुण्यात्मानात्रसंशयः ॥८॥
अर्थः॥ ॥ अनेग्रंथांतरनेविषेपणमोटाएंतनोमहीमाकह्योछे ॥ जेहेब्रह्मन्मोटापुरुषनापगधोयेलुंजेजलतथाते
मनाचरणनीरजतेनेजेपोतानामस्तकनेविषेधारणकरेछे तेपुरुषजेतेसर्वतीर्थनेविषेनाह्योछेनेपवित्रछेआत्माजेनो
एवोछेतेमांआंनेविषेकोईसंशयजेतेनथिएमजांणवुं॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्तुभागवतान्दृष्ट्वाभूत्वाभागवतःशु
चिः॥ अभ्युत्थानंनकुर्वीतअहंतनापिहिंसितः॥ ९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेभगवाननोभक्ततेजतेभगवानना
भक्तएवाजेसाधुतेमनेदेखिनेशुचिकेतांशुद्धछे भावजेनो एवोथइने अभ्युत्थानजेसन्मुखउठवुं तेनेनथिकरतोकेतां
भगवाननासंतनेआवतादेखिनेतेमनासंमुजावुं तथातेमनेआसनआपवुंतथातेमनेजमाडवातथातेमनिपूजाकर
वीतेनेनथिकरतोतोतेणेहुंजतेहण्योछुंकेतां जेममनेमारेनेजेमदुखाईजाउतेमसंतनुसन्माननकरतोएवोजेमनुष्यते ॥१५॥

[illegible]जोईने दुखाईजावुंछुंएमपोतेभगवानकेहेताहवा॥ ९॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रीमद्भागवतार्चनंभगवतः पूजावि
धेरुतमंश्रीविष्णोरवमाननात्पुरुतरंश्री[illegible]ल्लंघनम्॥तीर्थादच्युतपाददजाद्गुरुतरंतीर्थंतदीयांघ्रिजंतस्मान्नित्यमतं
द्रितोभवसतांतेषांसमाराधने॥ १०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेशोभायेजुक्तएवाजेभगवाननाभक्तकेतांश[illegible]
[illegible]धनेकरिनेशोभताएवाजे भगवाननासंततेमनुजेपूजनकरवुंतजेतेभगवाननिजेपूजाकरवितेथकिउत्तमछे
नेश्रीविष्णुदुजे[illegible]नकरवुंतेथकिश्री[illegible]दुजे[illegible]लंघनकरवुंतजेतेअतिशेमोटुंछेकेतांभगवाननोअपराधनुजे
पापतेकरतां पणवैष्णवएवाजेसंततेमनोजेअपराधकरवोतेनुपापजेतेबहुलागेछे ॥ अनेभगवाननाचरणारविंद
मांथियथयुंजेतीर्थतेथकिपणतेसंतनाचरणमांथियथयुंजेतीर्थतेजतेअतिशेमोटुंछे तेकारणमाटेहेभक्तजनतुंजेतेनिरं
तरतेसंतनुंजेसम्यकप्रकारेआराधनकर तेनेवीषेआलसेरहितएवोथा॥ १०॥ ॥नवमस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥
साधवोन्यासिनःशांताब्रह्मिष्ठालोकपावनाः॥ हरंत्यघंतेंगसंगात्तेष्वास्तेत्यघभिद्धरिः॥ ११॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेनवमस्कंधनेविषेभगिरथजेतेमणेगंगाजिप्रत्येकहुंछेजेसर्वनोत्यागकरयोछेजे[illegible]णेएवानेशांतनेब्रह्मनाजांणना
राएवानेलोकनेपवित्रकरनाराएवा[illegible]पुरुषतेजेतेतमारुजेपापतेनेअंगसंगथकिहरेछे केतांतमारेविषेआविनेना
से[illegible]नेतमारापापनेटालसेतारतमेकेश जितेसंतनेपापनालागेतोत्यांकहुंछुं जेतेसंतनेविषेतोपापनेहरनाराजे
हरितेजेतेरह्याछेमाटेतेसंतनेतोपापलागतुंनथि॥ ११॥ ॥पंचमस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्मान्नरोऽसंगसुसं
गजातज्ञानासिनेवेहविवक्षणमोहः॥ हारंतदीहाक[illegible]नश्रुताभ्यांलब्ध्वस्मृतिर्यात्यतिपारमध्वनः॥ १२॥ ॥अर्थः॥

हवेपंचमनेविषेजडभरतजेतेसंतनेसमागमेकरिनेसंसारसमुद्रतरायछेएमराजारहुगणप्रत्येकहे[illegible] ॥ तेकारणपणा
मोटनरजेतेप्रसंगएवाजमहत्[illegible]रुषतेसंघाथेजेरुडोसंगतेणेकरिनेउत्पन्नथयुंजेज्ञानतेरू[illegible]वास्यतेणेकरिनेछेदि
नांख्योछेदेहगेह[illegible]नोमोहतेजेणेएवोथको तथाभगवाननाचरित्रनेजेकेहेवुंनेसांभलवुंतेणेकरिनेपांमिछे
पोतानास्वरूपनिस्मृतितेजेणेएवोथकोसंसारमार्गनापारनेपांमिनेभगवाननेपांमे॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहोनृज
न्माखिलजन्मशोभनंकिंजन्मभिस्त्वपरैरप्यमुष्मिन॥नयद्धृषीकेशयशःकृतात्मनांमहात्मनांवःप्रचुरःसमागमः॥१३
अर्थः॥ ॥हवेराजारहुगणजेतेजडभर[illegible] अहोइतिआश्चर्येसमग्रएवांजेजन्मतेमनेविषेमनुष्यनुजन्म
जेतेअतिशेरुडुंछे॥अनेएमनुष्यनाजन्मविनाबिजाजेजन्मतेणेकरिनेशुंप्रयोजनसिद्ध[illegible]तथास्वर्गनेविषेजेदेवा
दिकनांजन्मते[illegible]णेकरिनेपणशुंप्रयोजनसि[illegible]द्धथायछे कांइनथिथातुंकेमजेजेबिजाजन्मनेविषेतथास्वर्गनेविषेहृषी
केशजेवासुदेवभगवानतेनोजेजसतेणेकरिनेशुद्धकर्युंछेअंतःकरणजेमणेएवामहात्माजेतमेतेतमारोसमागमजे
तेअतिशेनथि॥१३॥ ॥श्लोकः॥ ॥नत्यद्भुतंत्वच्चरणाब्जरेणुभिर्हतांहसोभक्तिरधोक्षजेऽमला॥मौहूर्तिकाद्यस्यस
मागमाच्चमेदुस्तर्कमूलोपहतोविवेकः॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहब्रह्मन्निरंतरउपास्यांएवांजेतमाराचरणारविंद
नांरजतेमणेकरिनेहणाइगयांछे पापजेनांएवोजेपुरुषतेनेभग[illegible]लएवीभक्तिथायछेएवार्त्ताकांइअद्भु
तनथिजेतमारामुहूर्तमात्रसमागमथकिमारो अविवेकजेतेभुंडतर्केकरिनेबंधांणुंछेमूलजेनुंएवोहतोतोपणहणाई
जातोहवो॥१४॥ ॥श्लोकः॥ ॥नाहंविशंकसुरराजवज्रान्नत्र्यक्षशूलान्नयमस्यदंडात्॥नाग्न्यर्कसोमाऽनिल

वित्तंपात्राच्छकेन्नृशंब्रह्मकुलावमानात्॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहुंजेतइंद्रनुजेवज्ञतेथकिशंकानेनथिपांमतोतथा
शिवनात्रि ग्रक्षथकिशंकानेनथिपांमतो तथाजमराजानादंडथकिशंकानेनथिपांमतोतथाअग्निसूर्यचंद्रमावायुंने
कुबेरएमनं जेअस्त्रतेथकिशंकानेनथिपांमतो॥पणब्राह्मणकुलनुंजेअपमानतेथकिहुंजेतेअतिशंकानेपांमुछुं॥१५
॥ एकादशेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥मन्येभगवतःसाक्षात्पार्षदान्वोमधुद्विषः॥विष्णोर्भूतानिलोकानांपाव
नायचरंतिहि॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेह विदेहराजाजेतेमुनियु जेदर्शनतेनिअतिप्रेमेकरिनेप्रशंसाकरता
थकातेनिप्रत्येबोलेछेजेमधुनामेजेदैत्यतेनामारतलएवाजेभगवानतेमनाहुंजेतेतमांनेसाक्षातपार्षदएवामांनुंछु
तारेतमेकहेशोजेपार्षदएवाजेअमेतजेतेअांईशुंकरवाआवियेतोविष्णुजेतेमनाभूतजेप र्षदतज तेलोकजेतेमनेप
वित्रकरवानेअर्थेवीचरेछे माटेभगवानन पार्षदएवाजेतमेतेमुनेपवित्रकरवानेअर्थेआंईपधार्याछो॥१६॥ ॥
श्लोकः॥ ॥दुर्लभोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणभंगुरः॥तत्रापिदुर्लभंमन्येवैकुंठप्रियदर्शनं॥१७॥ ॥अर्थः॥
अनेक्षण [illegible] पामेएवोजेम [illegible] न देहतेजेतेदेहधारिजेतेमनेदुर्लभएवोछे केतांबहुजन्मनांजेपुण्यतेमणे
करिनेप्राप्तथायछे अनेभगवाननीजेउपा[illegible]नाक वातेनेविषेउपयोगिछेमाटेदुर्लभछे अनेदुर्लभएवोजेआमनु
ष्यनोदेहतेनेविषेपणविकुंठाजेतेना [illegible]त्रजएवाजेहरितेमने प्रियएवाजेतमुसरखासंततेमनुजेदर्शनतेनेजहुंजेतेदुर्लभ
एवुंमानुंछुं॥१७॥ ॥श्लोकः॥ ॥अतआत्यंतिकंक्षेमंपृछामोभवतोऽनघाः॥ संसारेऽस्मिन्क्षणार्द्धोपिस
त्संगःशेवधिर्नृणां॥१८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेकारणपणामाटेतमसरखानुदर्शनदुर्लभछेतेजकारणपणामा

टआत्यंतेकणुं जेकल्प एतेप्रत्ये अमेजेतेनमांनुं छीयेछईयेतेश्रामाटेतोहंदोषराहितएवाहुं नियोआसंसारनेविषे
क्षणनुअर्द्धमात्रएवांपणतमांसरखासंननोजेसमागमतेजेतेमनुष्यजेतेमनेशेवधिछे केतांपोतानेइच्छितएवुंजेफल
तेनेआपेएवोछे ॥ १८ ॥ ॥ श्लोकौ ॥ ॥ नरोधयतिमांयोगोनसांख्यंधर्मएवच ॥ नस्वाध्यायस्तपस्त्यागोनेष्टापूर्तंन
दक्षिणा॥१९॥व्रतानियज्ञश्छंदांसितीर्थानिनियमायमाः॥ यथाऽवरुंधेसत्संगःसर्वसंगापहोहिमां ॥ २० ॥ ॥ अर्थः
॥ हवेश्रीकृष्णभगवानजेतेसत्संगनुजेमाहात्म्यतेनेउद्धवजिप्रत्येकहेछे हेउद्धवजिसर्वेमायिकविषयनेविषेजेआस
क्तितेनेटालेएवोजेसत्संगतेजेविरित्येमुनेवशकरेछे तेविरित्येयोगजेतेमुनेनथिवशकरतोतथासांख्यनेधर्मतेजेतेप
णमुनेनथिवशकरतातथावेदादिकनुभणवुंभणाववुंनेतपकरवुंनेदनदेवुंतेजेतेनथिवशकरतां तथायज्ञ॥दर्शा
व्यकुवादीककरावववारूपजेकर्मतेजेतेनथिवशकरतुंतथायज्ञादिकमांदक्षणादेवितेजेतेमुनेनथिवशकरति ॥ तथाव्र
तयज्ञतीर्थयमनियमतेजेतेपणनिश्चेनथि वशकरताकेतांजेमहुंसत्संगेकरिनेमनुष्यनेवशथावुछुंतेमतेजेसर्वयोगा
दिकतेमणेकरिनेहुंनथिवशथातो ॥१९॥२०॥ ॥ श्लोकौ ॥ ॥ सत्संगेनहिदैतेयायातुधानामृगाःखगाः॥ गंधर्वाप्स
रसोनागाःसिद्धाश्चारणगुह्यकाः॥ २१ ॥विद्याधरामनुष्येषुवैश्याःशूद्राःस्त्रियोंत्यजाः॥ रजस्तमःप्रकृतयस्तस्मिंस्तस्मि
न्युगेयुगे॥ २२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसत्संगेकरिनेजेपोतानेपाम्याछेतेनेकहेछे॥हेउद्धवजिदैत्यराक्षसनेमृगनेतथापक्षि
गंधर्वनेअप्सरानेतथानागनेसिद्धतथाचारणनेगुह्यकतथाविद्याधरतथामनुष्यनेविषे वैश्यशूद्रस्त्रियोनेअंत्यजएस
र्वेजेतेसतयुगादिकजेतेसर्वेयुगतेमनेविषेरजोगुणितमोगुणिछे स्वभावजेमनाएवाथकासत्संगेकरिनेजनिश्चेमा

[illegible]म्याछे॥२१॥२२॥ ॥श्लोकः॥ ॥बहवोमत्पदंप्रामास्त्वाष्ट्रकायाधवादयः॥वृषपर्वाबलिर्बाणोमयश्चा
थविभीषणः॥२३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवृत्रासुरनेकयाधुनो[illegible]प्रह्लादएछेआदेजेमांएवाजेघणाकजनतेजेतेसत्सं
गेकारेनेजमारास्थानकनेपंम्याछेअनेवृषपर्वाबलिराजाबाणासुरनेमयदानवतथाविभीषणएसर्वेपणसत्संगेकरि
नेजमारापदनेपांम्याछे केतांवृत्रासुरनेप्रह्लादतेमनेजन्म्यामोहोस्यनारदनासमागमरूपसत्संगथयो नेजन्म्यात्यांथ
किजपोतानिमातायेत्यागकर्याएवाजेवृषपर्वातेमनेमुनिनासमागमरूपिसत्संगथयो अनेबलिराजानेप्रह्लादनास
मागमरूपीसत्संगथयोनेबाणासुरनेशिव।जेना[illegible]मागमरूपसत्संगथयोनेमयदानवनेसभानिर्माणसमयनेविषेपां
डवुंनासमागमरू[illegible]त्संगथयोनेविभिषणनेहनुमाननासमागमरूपीसत्संगथयोएप्रकारेथयोजेसत्संगतेणेकरिनेए
सर्वेमारापदनेपंम्याछे॥२३॥ ॥श्लोकः॥ सुग्रीवोहनुमानृक्षोगजोगृध्रोवणिक्पथः॥व्याधःकुब्जाव्रजेगोप्योयज्ञ
पत्न्यस्तथापरे॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुग्रीवहनु[illegible]जांबुवानतथाजटायुनेतुलाधरः॥ तथाधर्मव्याधनेकुब्जा
तथाव्रजनेविषेगोप्योनेयज्ञनेविषेदीक्षानेपामियुं एविऋषिपत्नीयुंतथाविजिपणघणिकस्त्रीयुंएसर्वेजेतेसत्संगेकरि
नेमारापदनेपांम्याछे ॥ केतांसुग्रीवहनुमाननेजांबुवानतेमनेलक्ष्मणजीनासमागमरूपीसत्संगथयोनेगजेंद्रतेनेपू
र्वजन्मनेविषेनारद[illegible]पसत्संगथयोनेजटायुजेतेनेगरुडतथादशरथनासमागमरूपसत्संगथयो नेव्र
ह्मराक्षसपणानेपाम्योजेधर्मव्याधतेनेवराहपुराणनेविषेप्रसिद्धजेवैष्णवरा।जातेना[illegible]मागमरूपसत्संगथयो नेगो
पीकायुंयेतोप्रत्यक्षश्रीकृष्णनोसत्संगकर्योनेऋषिपत्नियोनेतोमथुरांनेविषेदहिदुधवेचवाजाति एविजेगोपीकायुंते

मनासमागमरूपसत्संगथयो एविरित्येसर्वेनेथयोजेसत्संगतेणेकरिनेजनिश्चेतेसर्वेजतेमाराशपदनेपाम्याछे ॥ २४॥ ॥श्लोकः॥ ॥ तनाऽधीतश्रुतिगणानोपासितमहत्तमाः॥ अव्रतातप्ततपसःसत्संगान्मामुपागताः॥ २५॥ ॥अर्थः अनेनथीभएयाश्रुतियोनागणतेजमणेनेनथि सेव्याअतिमोटा पुरुषतेजमणेनेनथिकर्यां व्रतनेनथिकर्यांतपतेजे मणेएवाजेए वेतजेतेसाधुपुरुषुंनासमागमरूपजेसत्संगतेथकिमुनेपांमताहवा ॥ २५ ॥ ॥ अन्यियुक्तजनोक्त म्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ अघौघंप्राचीनंव्यपनयति एयंप्रथयतिप्रसूतेसद्बुद्धिनवनवकलाःपल्लवयते ॥ हरत्यन्ना नांधंदिशतिचपरब्रह्मपदवींसतांसंगःकल्पद्रुमइवचकिंकिंनतनुते॥ २६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेअनुन्यवेजुक्तएवा रुडापुरुषजेतेकहेछे॥ तेशुंतोसत्संगजेतेजीवनापूर्वजन्मनोजेपापनोढगलोतेनेटालेछेकेतांबालिनेनाशकरिनांखेछे नेपुण्यजेतेनेविस्तारेछेनेरुडिएविद्धिजेतेनेउत्पन्नकरेछे अनेवलितेसत्संगजेतेजननाअ नरूपजेअंधकारतेनेह रेछेनेपरब्रह्मनिजपदवीकेतां भगवांननाधाममांजावानोजेमारगतेनेदेखाडेछे त्संगरूपजेकल्पवृक्षतेजेतेशुं शुंनथि विस्तारतोकेतां जेमकल्पवृक्षतलेजाइनेजेजेइच्छेनेतेसिद्धथायछे तेमसत्ससंगेकरिनेजेजेइच्छेतेतेसिद्धथा यछे॥ २६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ जाड्यंधियोहरतिसिंचति चिसत्यंमानोन्नतिंदिशतिपापमपाकरोति ॥ चेतःप्र सादयतिदिक्षुतनोतिकीर्त्तिसत्संगतिःकथयकिंनकरोतिपुंसां ॥ २७॥ ॥ अर्थः ॥ ॥अनेवलिसंतनोसमागम जेतेबुद्धिनुंजजडपणुतेनेहरेछेनेवचननेविषेसत्यपणुजेतेनेसेचनकरेछे नेमाननिउन्नतिजेअधिकपणुतेनेदेखाडेछे केतांबरावरसत्संगकरतोनेखरेखरासर्वेसत्संगनानियमपालतो एवोजेमनुष्यतेनुसर्वेजनजेतेसारिपेठेसन्मानक

रेछे ॥ अनेवलितेसत्संगजेतेपापजेतेनेनाशकरेछेनेचित्तजेतेनेशुद्धकरेछे नेसर्वेदिशानेविषेकीर्तिजेतेनेवीस्तारेछे
माटेसत्संगजेते रुषजेतेमनेशुंशुंनकरेतेकहोकेतांमनुष्यनेविषेसर्वे रुडागुणजेतेसत रुषनेसमागमेकरनेआवेछेने
सर्वेद [illegible] मेछे॥ २८॥ ॥स्कांदेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥चातुर्वर्ण्यसतांसंगंकुर्यान्नत्वसतांक्वचित॥
मुक्तिप्रदोत्तिसत्संगः संगोनिरयप्रदः॥ २८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसर्वेनेसत्संगकरवोने संगनोत्यागकरवो
एमवा देवमाहात्म्यमांकह्युंछे जेब्राह्मणक्षत्रिवैश्यनेशूद्रएच्यारेयवर्णनाजेमनुष्यतेजेतेसाधुजननोजेसमागमते
नेकरेपणअसतम ष्यनोजेसंगतेनेतोक्यारेयनकरे॥ केमजेसत्संगजेतेमुक्तिनेपमाडेएवोछे नेकुसंगजेतेनरकनेप
माडेएवोछे केतांसत रुषनेसंगेकरिनेघणाकजीवजन्मम थि काइनेभगवानननाधामनेपांमेछे नेअसत्पुरुषनेसं
गेकरिने [illegible] जमपुरिमांजायछे॥ २९॥ ॥हंसगीतायांचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यदिसंतंसेवतेय
घसंतं [illegible] नमेव॥ वासोयथारंगवशं प्रयातितथासतेषांवशमभ्युपैतीति॥३०॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
जेवामनुष्यनोसंगकरेतेजेवोपोतेरंगनोकरनारोपणथायछे एमहंसगीतामांकह्युंछे जोसंतनेसेवेनेजोअसत्पुरुषने
सेवेने [illegible] सेवेनेजोचोरनेसेवेतोतेसेवाकरनारोमनुष्यजेतेतेमनावशपणानेपांमेछे॥केतांजेसंतनोसमागम
करेछे तेसंतजेवोथायछेनेजेदुर्जननोसमागमकरेछे तेदुर्जनजेवोथायछेनेजेचोरनिसोबत्यकरेछेतेमनुष्यचोरनि
पेठेतोचोरिकरेछेतेकनिपेठेजेमवस्त्रजेतेरंगनावशपणानेपांमेछेतेम॥केतांजेमधोलु स्त्रछेतेनेजोगलिनारंगमांबोले
तोकालुथायछेनेजोकसुंबानारंगमांबोलेतोलालथायछे नेजोहलदरमांबोलेतोपिलुथायछेनेजोगुलाबिरंगमांबो

तेतोगुणनथियुंथायछे तेमजेमनुष्यजेवाजननोसंगकरेतेवोपोतेथायछे॥ ३० ॥ ॥ भारतेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥
बुद्धिश्चहीयतेपुंसांनीचैःसहसमागमात् ॥मध्यमैर्मध्यतांयातिश्रेष्ठतांयातिचोत्तमैरिति॥ ३१ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेनीचउंचमनुष्यनेसंगेकरिनेमनुष्यनिबुद्धिजेतेनीचउंचपणानेपांमेछे एमभारतमांकह्युछेजेमनुष्यनिबुद्धिजेतेनी
चमनुष्यनिसाथेजेसमागमतेथकिनाशपांमेछे ॥ केतांधर्मनियमेजुक्तजेमनुष्यनिबुद्धितेनबलामनुष्यनेसंगेकरिने
नाशथैजायछेअनेमध्यमपुरुषनिसाथेजेसमागमतेथकिमध्यमपणानेपांमेछेनेउत्तममनुष्यनेसंगेकरिनेश्रेष्ठपणा
नेपामेछे॥ ३१ ॥ ॥एकादशेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥संगंनकुर्यादसतांशिश्नोदरतृपां क्वचित्॥ तस्यानुगस्तमस्यंधे
पतत्यंधानुगांधवत्॥ ३२ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेकुसंगनोत्यागकरवोनेसत्संगकरवोतेवातएकादशस्कंधमांकहि
छेजेदेहादिकविषेआसक्तियेरहितएवोजेमुक्तपुरुषतेजेतेपणशिश्नने उदरतेमनेतृप्तकरनाराजेअसत्पुरुषतेमनासं
गरूपजेकुसंगतेनेक्यारेयनकरे ॥ केमजेतेजेअसत्पुरुषतेहेनेअनुवर्तिमांरहेतोएवोजेजनतेजेतेमहाघोरनरकनेविषे
पडेछेजेमअंधजननिकेडेजातोजेअंधजनतेजेतेदिवारेकुवादिकविषेपडेछेतेम॥ ३२॥ ॥श्लोकः॥
ततोदुःसंगमुत्सृज्यसत्सुसज्जेतबुद्धिमान्॥ संतएतस्यच्छिंदंतिमनोव्यासंगमुक्तिभिः॥ ३३ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेतेहेतुमाटेबुद्धिमानएवोजेपुरुषतेजेतेदुष्टजननोजे समागमतेनोत्यागकरिनेसंतपुरुषनेविषेजोडायकेमजेतोसाधु
जनजेतेसदायुक्तियेजुक्तजेवचनतेमणेकरिनेएपुरुषनामननिजेविषयनेविषेआसक्तितेनेछेदिनाखेछे॥ ३३॥ ॥
श्लोकः॥ ॥यथोपश्रयमाणस्यभगवंतंविभावसुं॥शीतंभयंतमोप्येतिसाधून्संसेवतस्तथा॥ ३४॥ ॥अर्थः॥

॥ अनेजेमसमर्थएवाजे अग्नितेनोसारिपेठेआश्रयनेकरतोएवोजेमनुष्यतेनिटाढ्यनेअंधकारजेतेनाशपांमेछेतेम
सा[illegible] निसेवाकरतोएवोजेपुरुषतेनेजन्ममरण[illegible]मेछे॥ ३४॥ ॥ कपिलगीतायांचो[illegible]
म्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ यद्यसद्भिःपथिपुनःशिश्नोदरकृतोद्यमैः॥ आश्रितोरमतेजंतुस्तमोविशतिपूर्ववत्॥ ३५॥
अर्थः॥ ॥ अनेवलिकुसंगेकरिनेनरकनिप्राप्तिथायछेनेशुभगुणनोनाशथायछेमाटे[illegible]संगनकरवोएमकपिलगीता
मांकह्युंछे जेआजीवजेतेवेदमार्गनेविषेरह्योथकोपणजोशिश्नइंद्रियनेजिव्हाइंद्रियतेनासुखनीप्राप्तीनेअर्थेकस्या
छेउद्यमजेमणेएवोजेअधर्मसर्गने विषेरेहेनाराअसत्पुरुषतेनेभलोरहिनेतेअसत्पुरुषेस्थापनकस्योजेइंद्रियोनाविष
यसेवनरूप [illegible] थमजेमक[illegible]तविरत्येनरकनादुःख[illegible]छे॥ ३५॥
॥ श्लोकः॥ ॥ सत्यंशौचंदयामौनंबुद्धिर्ह्रीःश्रीर्यशःक्षमा॥ शमोदमोभगश्चेतियत्संगाद्यातिसंक्षयम्॥ ३६॥
॥ अर्थः॥ ॥ केमजेसत्यशौचदयामौनबुद्धिलज्जाशोभाकीर्तिक्षमाश[illegible]मदमऐश्वर्य[illegible]एवा
सर्वेशुभगुणतेजेतेजेअसत्पुरुषनासंगथकिसर्वेप्रकारेनाशनेपांमेछे॥ ३६॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ तेष्वशांतेषुमूढेषुखंडि
तात्मस्वसाधुषु॥ संगंनकुर्याच्छोच्येषुयोषि[illegible]डामृगेषुच॥ ३७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ माटेएवाजेतेअसत्पुरुषतेनासंगने
मुमुक्षुजेतेनकरेतेअसत्पुरुषकेवाछेतोअशांतकेतांलोलुपछेने मूढकेतांविपरीतछे[illegible]नजेमनेएवानेदेहनेविषेछे आ
त्म[illegible]जेमनेएवानेश[illegible]ककरवायोग्यएवानेक्रीडामृगनीपेठेस्त्रीयुंनेआधीनएवाछे॥ ३७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ नतथा
स्यभवेन्मोहोबंधश्चान्यप्रसंगतः॥ योषित्संगाद्यथापुंसोयथातत्संगिसंगतः॥ ३८॥ ॥ इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्त

कश्रीसहजानंदस्वामि शिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतेसाधुमाहात्म्यसत्संगकर्त्त
व्यताकुसंगत्यागनिरूपणंनामद्वितीयंप्रकरणम्॥ २॥ ॥ अनेआजेजीवतेनेस्त्रीयुंनाप्रसंगथकितथास्त्रीयुंनासंगिजे
असत्पुरुषतेनाप्रसंगथकिजेवुंबंधनथायछे नेजेवोमोहथायछेतेवोअन्यजेद्रव्यादिकपदार्थतेनाप्रसंगथकिनथिथा
तोकेमजेद्रव्यादिकनोलोभनेउपार्जनतेतोशिखव्यांआवडेछेनेस्त्रीनिकामनातोमनुष्यदेहनेविषेतथापशुपक्षिआदि
कनादेहनेविषेशिषव्याविनाढुखायछेमाटेएअतिबंधनकारिछे॥३८॥ ॥एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेना
प्रवरतावनाराजेश्रीसहजानंदस्वामीतेमनोशिष्यएवोजेहुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआ
ज्ञायेकरिनेकर्योजेविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेसंतनुमहात्म्यतथासत्संगकरवो नेकुसंगनकरवोएनिरूपणनामेवि
जुंप्रकारणजेतथयुं॥२॥ अथदेहस्वरूपनिरूपणपराःस्मृतयः॥ तत्रोक्तंशारीरकसंग्रहे॥ ॥श्लोकः॥ ॥वसाशुक्रम
सृङ्मज्जा मूत्रंविट्कर्णत्वङ्मलाः॥ श्लेष्माश्रुदूषिकास्वेदाद्वादशैतेमलानृणामिति॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेदेहनुस्वरूप
निरूपणकरनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलखुंछुं ॥ तमांशारीरकसंग्रहनामेजेग्रंथतेमांशरीरनाबारप्रकारनाम
लकह्याछे तेकियातोएककालजानुमांसबिजुवीर्यत्रिजुरुधिरचोथिमज्जापांचमुमुत्रछठिविष्टासातमोकाननोमेल
नेआठमोत्वचानोमलअनेनवमिलिंस्यनेगलफानेदशमांनेत्रनांआंसुनेअगीयारमाचियडानेबारमोपरसेवोएबार
प्रकारनामलजेतेमनुष्यनादेहमांछे ॥ केतांजेदेहनेविषेजीवअतिशेमोहपाम्योछेतेदेहतोएबारप्रकारनाजेमलतेनो
जन्नरेलोछे॥१॥ ॥ग्रंथांतरेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यदिनामास्यकायस्ययदंतस्तद्बहिर्भवेत्॥ दंडमा

दायल्लोकोयंशुनःकाकांश्ववारयेत्॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेबिजाग्रंथनेविषेपणदेहनुस्वरूपकह्युंछेजेआशरी
रनेमांहिजेरह्युंछेतेजोबारथल्लिकोराहोयकेतांजोबारयदेखायतोआमनुष्यसर्वेहाथमांल्लाकडिकाल्लिनेकुतरांनेकाग
डाजेतेमनेहाकत ॥ केतांदेहनोनखथितेशिखापर्यंतजेमांहिल्लोआगतेजोबारयकरु...तता...तरांकागडानेमांख्युते
च्यारेकोरफरतांभ्रमतांफरततेनेलाकडिलेइनेमारततोयकोयमनुष्यनेतेजंपवाघोतनहि एवोआदेहनकारोछेमाटेते
मांमोहपांमवुंनहि॥ २॥ ॥श्लोकः॥ ॥ सर्वाऽशुचिनिधानस्यकृतघ्नस्यविनाशिनः॥श...रीरकस्यापिकृतेमूढाःपापा
निकुर्वते॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥ केमजेसर्वेअपवित्रवस्तुनेरेवा...कनेकरयागुणनेनजांणतुनेविशेषपणेकरि
नेनाशपां...वानोछेस्वभा...जेनोए...शरीरतेनेअर्थे...ढजनजेतेपापजेतेमनेकरेछे॥केतांएवातुच्छशरीरमांमो
हपांमिनेतेनापोषणनेअर्थेपशुपक्षिनिहिंसाकरविनेमद्यमांसनुभक्षणकरवुं नेपरस्त्रीनोसंगकरवोनेचोरिकरविनेम
नुष्यमारवुंएआदिकपापकर्मनेकरेछेएवाजेमनुष्यतेमनेमोटा...रुषजेतेभणेमहा...र्खकह्याछे ॥ ३ ॥ ॥ विदुरनी
तौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवद्वारमिदंवेश्मत्रिस्थूणंपंचभूमिकम्॥क्षेत्रज्ञाधिष्ठितंविद्वान्योवेदसपरःकविः॥ ४॥
अर्थः ॥ ॥ अनेवल्लिदेहनुजेस्वरूपतेनेविदुरजिजतकेहेताहवाजेहेराजन्नवछेइंद्रियोनांछिद्ररूपद्वारजेनेविषेएवुं
जेआदेहतेगृहतुल्यछे तेकेवुंछेतोअविद्याकामनेकर्मएत्रणयछेथांभल्लानिपेठ्येधारनारातेजेनाएवुंछेअनेशब्दस्पर्श
रूपरसनेगंधएपंचविषयरूपछेपांचभूमिकातेजेनेविषे...छे अनेक्षेत्र...जजीवात्मातेणेआशरयुंछेएवुंजेआदेहरूप
गृहतेनेजेविवेकी...रुषजेतेक्षेत्रपणेजांणेछेनेपोतानेक्षेत्रज्ञपणेजांणेछेतेपुरुषजेतेसर्वथिउत्कृष्टज्ञानिछे॥ ४॥ ॥ए

कादशेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ यदस्थिभिर्निर्मितवंशवंश्यस्थूणंत्वचारोमनखैःपिनद्धम् ॥ क्षरन्नवद्वारमगार मेतद्विएमूत्रपूर्णंमदुपैतिकान्या ॥ ५॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेएकादशस्कंधमांपणतेकह्युंछेजेअस्थिजेहाडकां तेमणेकरिनेरच्योछे घरड [illegible] अनेपांसळांरूपीवांस [illegible] नेहाथपगरूपीथांभलाजेनेविषेएवुंनेत्वचारो मनेनखतेमणेकरिनेढांक्युंएवुंनेमळनेक्षरतांछे नवद्वारजेनेविषेएवुंनेविष्ठानेमूत्रेकरिनेपूरणएवुंजेआपुरुषनादेहरू पघरतेनेहुंविनाबिजिकोणस्त्रीजेतपति [illegible] द्धियेकरिनेसेवेछेहुंजसेवुंछुंमाटेमुनेधिकारछे ॥ ५॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ देहंमनोमात्रमिमंगृहीत्वाममाहमित्यंधधियोमनुष्याः ॥ एषोहमन्यायमितिभ्रमेणदुरंतपारेतमसिभ्रमंति ॥ ६॥ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ [illegible] हुंएप्रकारेआत्मज्ञानेरहितछे बुधियोतेजमनिएवाजेअज्ञानिमनुष्यतेजेतमननासं [illegible] ल्प मात्रेकरिनेथयोजेआदेहते [illegible] ग्रहणकरिने अनेआहुंजेतेराजानेबुद्धिमाननेधनाढ्यएवोछूंनेबिजोजेगुणहीनएवो आदरिद्र [illegible] एविरित्यनोजेभ्रमतेणेकरिनेअतिशेअपारए [illegible] जेजन्ममरणरूपअंधकारतेनेविषेभ्रमेछे ॥ ६॥ श्लोकः ॥ ॥ क्वायंमलीमसःकायोदौर्गंध्याद्यात्मकोशुचिः ॥ क्वगुणाःसौमनस्याद्यात्यध्यासोविद्ययाकृतः ॥ ७॥ अर्थः ॥ ॥ अनेअतिशेमळिननेदुर्गंध्यआदिकजेसर्वेअपवित्रवस्तुतेमनेरहेवानुस्थानकनेतेजमाटेअशुचिएवो जेआदे [illegible] तेजतेक्यां अनेदेहनेविषेसुगंधपणुंनेसुकुमारपणुंएआदिकजेरुडागुणतेजतेक्यांथिहोयनजहोयमाटेनिश्चे मळिनएवुंजेआशरीरतेनेविषेसारापणानोजेअध्यासतेजतेअज्ञानजेतेणेकर्योछे ॥ ७॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ त्वङ्मांस रुधिरस्नायुमेदोमज्जास्थिसंहतौ ॥ विएमूत्रपूयेरमतांक्रिमीणांकियदंतरं ॥ ८॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ एविरित्येवि

ष्ठामयजेस्त्रीनोदेहतेनेविषेआसक्तएवोजेपुरुषतेनिनिंदाकरेछे जेत्वकमांसरुधिरनाडियुंमेदमज्जानेहाडकांएसर्वेनो
समूहरूपअनेविष्ठामूत्रनेपाचजेमांनरयुंछे एवोजेस्त्रीनोदेहतेनेविषेआलिंगन... रमताएवाजे... रूषतेमांने
वि...नाजेकिडातेमांशोन्नेदजेतेछेकांईअंतरायनथि॥८॥ ॥दशमोचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥पुरारथैर्हैमप
रिष्कृतैश्वरन्मतंगजैर्वानरदेवसंज्ञितः॥सएवकालेनदुरत्ययेनतेकलेवरोविट्कृमिनस्मसंज्ञितः॥९॥ ॥अर्थः॥
हवेदेहनुजेतुच्छपणुंतेनेमुचुकुंदराजाकहेछे जेनरदेवछेनामजेनुंकेतांबिजासर्वेनरनेदेवनीपेठेपूजवायोग्यएवोजे
राजाथयोनेसुवर्णेकरिनेशणगार्याजेरथअथवाहाथीतेनीउपरचवेसीनेफरतोएवोप्रथमहोयनेतेनोतेजजेराजानो
देहतेजेतेदुरत्ययकेतांकोईथीउल्लंघायनहिएवोजेकालतेणेकरिनेमृत्युंनेपामेछे अनेमृत्युपाम्यापछेजोतेदेहनेजना
वरखाईजायतोविष्ठाथइजायछे नेजोपृथवीउपरचपड्योरेहछेतोकिडाथइजायछेनेजोलाकडांनेविषेअग्नियेकरिने
बलेछेतोराखथईजायछे॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥त्वकूश्मश्रुरोमनखकेशपिनद्धमंतर्मांसास्थिरक्तकृमिविट्कफ
पित्तवातम्॥जीवच्छवंनजतिकांतमतिर्विमूढायातेपदाब्जमकरंदमजिघ्रतीस्त्रीति॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अने
वलिहेभगवन्बाहेरथितोत्वचादाढिमुछमुवालानखनेमाथानाकेशएटलेक...णोनेमांहिलिकोरेतोमांसहाड्य
कांरुधि करमिया।विष्ठा...त्रकफ...त्तनेवायुतेणेजुक्तएवोनेजीवतोथको मडातुल्यएवोजेपुरुषतेनेजोईनेआतोमा
रोपतिछे एविरित्यनीछे...द्धिजेनीनेतपतिनेविषेमोहनेपांमीएवीजेतमाराचरणारविंदना...गंधनेनसुंघनारीस्त्रीतेजे
तेतपुरुषनेनजेछे केतांसेवेछेपणजेस्त्रीतमाराचरणारविंदनासुगंधनेसुंघनारीछेनेतमाराम हिमानेज...णनारीछेते

तोएवो [redacted] रुपतेनेनथीजजतीततोतमनेजजजेछे माटेहुंपणएविरित्येतमारोमहिमाजांणीनेतमने
जन्नजुंछुं॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥देवसंज्ञितमप्यंतेकृमिविड्भस्मसंज्ञितं॥ नृतधुकृतत्कृतेस्वार्थंकिंवेदनिरयोयतः
॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेदेहने [redacted] छेतोनरदेव नृदेवएरित्यनांछेनांमजेनं एवोहोयतोय
पणजेदेहतेजेतमरणसमयमं [redacted] क्षणकरु होयतोविष्टाथ जायछे ॥ नेबाले [redacted] अ
मथोपड्योरहेतोकिडापडिजायएवोदेहछे तेदेहनेअर्थेजेपुरुषनृतप्राणिनाद्रोहनेकरेछेत पुरुषजेतेशुं पोतानाअर्थने
जांणेछेनथिजांणतो तेनृतनोद्रोहकेवोछेतोजेद्रोहथकिएपुरुषनेनरकनिप्राप्तिथायछे॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥
देहःकिमन्नदातुःस्वंनिषेक्तुर्मातुरेवच॥ मातुःपितुर्वाबलिनःक्रेतुरग्नेःशुनोपिवा॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेआजे
देहतेजेतेशुंअन्ननादेनारानोछेकेपितानोछे॥ केमातानोछे॥ केमातानोपिताजेनानोतेनोछे ॥ केकोकबलियोहोय
तेनोछे॥ केजेणेवेचातोलिधोहोयतेनोछे॥ केअग्निनोछेकेअथवाश्वाननोछे॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥एवंसाधा
रणंदेहमव्यक्तप्रभवाप्ययं॥ कोविद्वानात्मसात्कृत्वाहंतिजंतूनृतेऽसतः॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥एप्रकारेसाधारणए
वोनेमायायेकरिनेछेउत्पतिस्थितिनेनाशजेनोएवोजेआदेहतेनेआत्मानिपेठेमानिनेअसतपुरुषविनाबिजो एवोको
णविवेकिपुरुषजेतेएदेहनेअर्थेजंतूनेमारेछेनथिमारतो॥१३॥ ॥सप्तमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥इदं
शरीरंपुरुषस्यमोहजंयथापृथग्भौतिकमीयतेगृहम् ॥ यथोदकैःपार्थिवतैजसैर्जनःकालेनजातोविकृतो [redacted]
॥१४॥ ॥इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामि शिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वा

म्याज्ञयाकृतेविवेकसारेदेहस्वरूपनिरूपणंनामतृतीयंप्रकरणम् ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेदेहनुजे[illegible]जव
पणुंनेनाशपांमवापणुंते [illegible] मस्कंधमांकह्युंछेजेआपुरुषनुंजेशरीरतजेतमोहम थिय [illegible] छेकेतांअनादिकालनुंजेजी
[illegible]दु[illegible] तेणेकरिनेपोतेआत्मानिसंघाथेएकपणेकरिनेमांन्युछेनेवस्तुगतेतोजीवात्माथकिजुदुछे ॥ तेकेनिपेठेतो
जेमघरनेविषेरह्योजेमनुष्यतेथकिमृत्तिकादिकेकरिनेरच्युंजेघरतेजेतेजुदु[illegible]यछेतेम ॥ अनेजलनापरमाणुंये
करिनेथयोजेपरपोटोतेजेमनाशपामेछे नेपृथविनापरमाणुयेकरिनेथयोजेघटआ॥दे[illegible]दार्थतेजेमन शपांमेछे
नेसुवर्णनापरमाणुयेकरिनेथयोजेकुंडलआदिकपदार्थतेजेमनाशपांमेछेतेमक लेकरिनेपंचभूतनाविकारमांथिथ
यो एवोजनजेमनुष्यनोदेहतेजेतेविकारनेपांमतोथकोनाशपामिजायछे॥ केतांजाडोपातलोपुष्टदुबलोकालोगोरो
रूपवानकुरूपवानआंधलोलुलोबेरोबोबडोबालजवानघृद्धइत्यादिक विकारनेपांमतोएवोमनुष्यनोदेहजेतकाले
करिनेउत्पन्नथायछे तेनाशपांमेछेनेजीवात्मातोजन्मतोयनथिनेमरतोयनथिएतोसदाअच्छेद्यअभेद्यअजरअमर
नेअविनाशिछे ॥ १४ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तकएवाजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनो
शिष्यएवोजेहुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्योजेश्रीविवेकसारनामेग्रंथ
तेनेविषेदेहनुस्वरूपनिरूपणकह्युंतेनामेत्रिजुंप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥ ३ ॥ ॥ अथश्रीहरेरेकांतिकभक्तलक्षणप्रति
[illegible]:स्मृतयः॥ ॥ तत्रनवमस्कंधेअंबरीषराजलक्षणान्युक्तानि॥ ॥ श्लोकौ॥ ॥ अंबरीषोमहाभागःसप्त
द्वीपवतींमहीम्॥ अव्ययांचश्रियंलब्ध्वाविभवंचातुलंभुवि ॥ १ ॥ मेनेऽतिदुर्लभंपुंसांसर्वंतत्स्वप्नसंस्तुतम्॥ विद्वान्

विभवनिर्वाणंनमोविशनियत्पुमान॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीहरिनाजेएकांतिकभक्ततेमनालक्षणनेप्रतिपादन
करनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलिखुंछुं॥तेमांनवमस्कंधनेविषेअंबरीषराजानांलक्षणकह्यांछेजेमहाभाग्यशा
लिएवाअंबरीषनामेराजाजेतेसातछेद्वीपजेनाएविजपृथवीतेनेपामिने॥अनेपृथवीनेविषेनाशनपामेएविजनांना
प्रकारनिराजसमद्धितेनेपामिनेनेकोयनिउपमानदेवाय एवुंजेएश्वर्यतेनेपामिनेनेपुरुषनेअतिशेदुर्लभएवुजेतेसर्वे
तेनेस्वप्नतुल्य [redacted] ॥ केमजेविभवजेएश्वर्यतेनानाशनेजांणतोएवोजेपुरुषतेजतेएश्वर्येकरिनेअथवाजेएश्व
र्यनेनाशेकरिनेमोहनेपांमेछे॥ कतांनांनाप्रकारनिजेराज्यादिकसमर्द्धितेनेनाशवंतजांणतोथकोपणपुरुषजेतेसम
र्द्धियुंनिप्रामियेकरिनेमोहनेपांम्योथकोउन्मतथैनेकांइनेगणतोनथिअथवातेसमर्द्धियुंनाशपांमेतोतेनिवांशेमुकाई
नेमरेछे॥ ॥१॥२॥ ॥श्लोकः॥ ॥वासुदेवेभगवतितद्भक्तेषुचसाधुषु॥प्राप्तोभावंपरंविश्वंयेनेदंलोष्टवत्स्मृत
म्॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअंबरीषराजातोवासुदेवभगवाननेविषेनेतेभगवाननाभक्तएवाजेसाधुपुरुषतेम
नेविषेपरमभावनेपांमताहवा॥ केतांभगवाननेभगवाननासाधुनि [redacted] रनेसेवाकरताहवा॥नेजेभावेक
रिनेकेतंभगवाननेसाधुनेविषेजेअतिशेभावतेणेकरिनेतेअंबरीषराजाजेतेणेआसर्वे विश्वजेतेअतिशेजतुच्छमां
नीतुंहवुं॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥सवैमनःकृष्णपद [redacted] सिवैकुंठगुणानुवर्णने॥करौहरेर्मंदिरमार्जनादि
षु [redacted] थोदये॥४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेअंबरीषराजाजेतपोतानुजेमनतेतेनेभगवाननाचरणारविं
दनेविषेकरताहवानेपोतानांजेवचनतेमनेभगवाननागुणनुजेवर्णनकरवुंतेनेविषेकरताहवा॥ अनेपोतानाहस्तने

न्नग ।ननामंदिरनेविषेपुंजोवालवोतथालिपवुंएआदिकक्रियानेविषे करताहवाकेतांपोतानासेवकजनतोघणाक
छे तोयपणहरिनामंदिरमाजेपुंजोकाढवोतथालिपनादिकक्रियातेने पोतेजकरताहवा श्रुतिजेपोतानाकांनतेनेन्नग
वाननिकथा ।ना।उदयजेन्नगवाननिकथावुंथातिहोयतेसांन्नलवितेनेविषेकरताहवा॥४॥ ॥श्लोकः॥ ॥मुकुंदलिं
गालयदर्शनेदृशौतद्भृत्यगात्रस्पर्शेऽगसंगमम्॥घ्राणंचतत्पादसरोजसौरन्नेश्रीमत्तुलस्यारसनांतदर्पिते॥५॥ ॥अर्थः॥
॥ अनेतेअंबरीषराजाजेतेन्नगवाननिमूर्त्तियोनेरेवानांजेमंदिरतेमनादर्शननेविषेनेत्रनेकरताहवाकेतांपोतानीआं
ख्युंयेकरिनेन्नगवाननांमदिरनेतेमंदिरनेविषेरहिजेन्नगवाननिमूर्त्तियुं तेमनांदर्शनकरताहवानेन्नगवाननाजेन्नक्त
तेमन ।गात्रनास्पर्शनेविषेपोतानाशरीरनोसंगजेतेनेकरताहवा केतांन्नक्तजननेअतिशेहेतकरिनेमलताहवा ॥ अने
नारि का।जेतेनेशोन्नायेजुक्तजेतुलसितेनोतेन्नगवाननाचरणारविंदनेविषेजेसुगंधतेनेविषेकरताहवा केतांपोतानि
नारि का।येकरिनेन्नगवाननाचरणारविंदनेकंठनेविषेचढ्यां एवांजेतुलसिनेपुष्पनाहारतेनासुगंधनेलेताहवानेन्नग
वाननेअर्पणकर्युंजेअन्नतेनेविषेरसनानेकरताहवाकेतांन्नगवाननेजमाड्युं एवुंजेअन्नफलरस।दिकखातुंतेनेजम
ताहवापणन्नगवाननेधर्यांविनाकांई खातुंजमतानहता ॥५॥ ॥श्लोकः॥ ॥पादौहरेःक्षेत्रपदानुसर्पणेशिरोहृषी
केशपदाभिवंदने॥ कामंचदास्येनतुकामकाम्ययायथोत्तमश्लोकजनाश्रयारतिः॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलितें
अंबरीषराजाजेतेपोतानाजेपगतेमनेन्नगवाननाक्षेत्ररूपजेस्थानकतेप्रत्येचालिनेजावु तेनेविषेकरताहवानेपोता
नुजेमस्तकतेनेऋषिकजेइंद्रियुंतेमनानियंताएवाजेन्नगवानतेमनाचरणारविंदनेवंदनाकरवितेनेविषेकरताहवा॥

कामजेपुष्पचंदनादिकेकरिनेभगवाननिसेवाकरवितेनेभगवाननेराजिकरवानेअर्थेकरताहवा पणविषयभोग
नेपांमवानिइच्छायेकरिनेनकरताहवाकेमजेतोउत्तमश्लोकजेभगवानतेमनाभक्तजननेआश्रिनेरहिएविप्रीतिजे
तेजप्रकारेथायतेमकरताहवा केतांभगवाननाएकांतिकभक्तजनजेतेजेमसेवायेभगवाननेराजिकरिनेजपोतेरा
जिथायछेपणविषयभोगनेपांमिनेराजिथातानथितेमअंबरीपराजापणसेवानाफलरूपजेभगवाननिप्रसन्नताते
णेकरिनेपोतेप्रसन्नथाताहवापणविषयभोगनिप्राप्तियेकरिनेप्रसन्ननथाताहवा ॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥गृहेषु
दारेषुसुतेषुबंधुषुद्विपोत्तमस्यंदनवाजिपत्तिषु ॥ अक्षय्यरत्नाभरणायुधादिष्वनंतकोशेष्वकरोदसन्मतिम् ॥७॥ ॥
अर्थः॥ ॥अनेतेअंबरीसराजाजेतेपोतानांघरस्त्रीयुंनेपुत्रतेमनेविषेअसत्यपणानिबुद्धिकरताहवानेश्रेष्ठएवाजेहाथि
रथघोडानेपालातेमनेविषेपणअसत्यपणानिमतिकरताहवा॥अनेकोइदिवसनाशनपांमेएवांजेरत्नघरांणांनेआयु
धएआदिकअपारएवाजेद्रव्यनाभंडारतेमनेविषेपणअसत्यपणा[illegible]करताहवाकेतांएसर्वेनाशवंतनेतुच्छछेए
मजांणताहवा ॥७॥ ॥सप्तमेनृसिंहंप्रतिप्रह्लादवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥मामांप्रलोभयोत्पत्त्यासक्तंकामेषुतैर्वरैः॥
तत्संगभीतोनिर्विण्णोमुमुक्षुस्त्वामुपाश्रितः ॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥भागवतनासप्तमस्कंधनेविषेनृसिंहजिप्रत्ये
प्रह्लादकहेछेहेभगवनपंचविषयनाजेभोगतेमनेविषेस्वभावेकरिनेआसक्तएवोजेहुंतेमुनेविषयभोगरूपएवाजेव
रतेणेकरिनेतमेलोभावोमांअनेहुंतोतेपंचविषयनासंगथकिभयनेपांम्योछूंअनेतेविषयनेविषेदोषदृष्टियेकरिनेतेथ
किवैराग्यनेपांम्योछूंअनेतेविषयनासंगथकिमुकावानेइच्छूंछुंनेएवोथकोतमाराशरणनेपांम्योछुं॥८॥ ॥श्लोकः॥

नृत्यलक्षणजिज्ञासुर्भक्तंकामेष्वनोदयत्॥ भवान्संसारबीजेषुहृदयग्रंथिषुप्रभुः॥ ९॥ ॥अर्थः॥ ॥तारेतमेके
शोजेशुं हुं भक्तनेलोभावुंएवोछूंतोएवातोतमेनथितारेकवाछोतोवरनेमाग्यएविरित्यकेहताएवाजेतमेतेतमारोतो
बिजोअभिप्रायछे तेपोतानाभक्तनुंजेलक्षणतेनेजांणवानेइच्छताथकातेभक्तनेपंचविषयनेविषेप्रेरताहवातेविष
यतोकेवाछेतोसंसारनाबीजरूपछेकेतांचोराशिलाखजात्यनादेहनेविषेजन्ममृत्युनापमाडनाराछे॥ अनेवलिकेवा
छेतोजिवनाहृदयनेग्रंथीनीपेठेबांधनाराछे॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥नान्यथातेऽखिलगुरोघटेतकरुणात्मनः॥ यस्तु
आशिषआशास्तेनभृत्यःसतुवैवणिक्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेसमग्रनागुरुएवाभगवानकरुण[illegible]ति
जेनिएवाजेतमेतेतमारेभक्तनेपंचविषयनाभोगनेविषे प्रवरतावववुंघटेनहिकेतांतमेअतिशेदयालुछोमाटेपोताना
भक्तनुंअवलुथायएमतोतमेकरोजनहितथापिजेतमेएमकहोछोतेतोपोतानाभक्तनुंजेनिष्कामपणुंनेसकामपणुंते
नेजांणवासारुंकहोछोअनेवरमाग्यएविरित्यज्यारेतमेभक्तप्रत्येकहोछो तारेजेभक्ततमथकिपंचविषयनाभोगरू
पिमनोरथनेइच्छेछेतेतमारोभक्तनथितेतोवांणियाजेवोछे जेमवाणीयोहोयतेवेपारकरेछेतेलाभपांमव[illegible]।रुकरे
छेतेमतेभक्तजेतमनेभजेछेतेतमथ[illegible]जेविषयसुखतेनेपांमवानेभजेछेमाटेएतोविषयनोभक्तछेपणतमारो
नथी॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥आशासानोनवैभृत्यःस्वामिन्याशिषआत्मनः॥ नस्वामीभृत्यतःस्वाम्यमिच्छन्योरा
तिचाशिषः॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेप्रभोपोतानेअर्थेजेपंचविषयभोगसंबंधिमनोरथतेनेजेभक्तपोतानास्वामि
पासेथिइच्छेछेतेभक्तनकेवायअनेपोतानाभक्तथकिपोतानास्वामिपणानेइच्छतोथकोजेस्वामिते भक्तनामनोर

थेनआपछोनेंनेस्वामिपणनकेवाय॥ ११॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहंत्वकामस्त्वद्भक्तस्त्वंचस्वाम्यनपाश्रयः॥ नान्यथेहाव योरर्थोराजसेवकयोरिव॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेभगवन्हुंतोनिष्कामएवोतमारोभक्तछुं॥ अनेतमेजेमारास्वा मितेनेपणकोइनिअपेक्षानथिअनेजेमराजानेराजानाचा[illegible]रनेपरस्परएकेकनिअपेक्षाछेतेममारेनेतमारेनथिकेता जेमराजानाचाकरराजानिचाकरीकरेछेतेधनादिकपदार्थनेअर्थेकरेछेअनेतेराजापणएमजाणेछे जेआचाकरहो यतोमारिमोटपरहेएमजाणिनेतेचाकरनेराखेछे नेतेनेधनादिकपदार्थ[illegible]हुंतोत[illegible]कांइ तमपासेइच्छतोनथिअनेतमारिपणएमनथिजेप्रह्लादजेवामोटामोटामुनेभजेछे तेणेकरिनेमारिमोटाईथायएम नथीकेमजेतमोतोपूर्णकामछोअनेभक्तनिउपरदयायेकरिनेतेनिसेवानुंअंगीकारकरोछोनेतेनेप्रसन्नथाओछो॥ ॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥यदिरासीशमे[illegible]स्त्वंवरदर्षभ॥कामानांहृद्यसंरोहंभवतस्तुवृणेवरम्॥१३॥ ॥अर्थः हेवरनादेवावालामध्येश्रेष्ठहेसमर्थजोतमेमुंनेविषयभोगरूपएवामनवांछितवरनेआपताहोतोतमथकिहुंएवरमा गुंछुंजेमाराहृदयनेविषेएपंचविषयनाभोगनिइच्छाजउपजेनहिएवरमागुछुंतेतमेकृपाकरिनेमुनेआपो॥ १३॥ श्लोकः॥ ॥ इंद्रियाणिमनःप्राणआत्माधर्मोधृतिर्मतिः॥श्रीर्ह्रीस्तेजःस्मृतिःसत्यंयस्यनश्यंतिजन्मना॥ १४॥ अर्थः॥ ॥ अनेहृद[illegible] नेविषेपंचविषयनाभोगनिइछानेउपजवेकरिने जीवनीइं[illegible]शपामेछेतथामनतथाप्रा णतथादेहतथाधर्मतथाधीरज्यतथाबुद्धितथाशोभातथालज्जातथातेजतथास्मृति तथासत्यएसर्वेनाश पामेछेकेतां हृदयमांविषयभोगनी इच्छाउपज[illegible]द्रियुंआदिकसर्वेविषयभोगनिप्राप्तिनाजतनमां प्रवरतेतारेतएनेनाश

थयांजांणवाअनेविषयभोगनीप्राप्तिनाजतननोत्यागकरिनेतमारिभक्तिनेविषेप्रवरतेतारेएनेसुफलथयांजांणवां
॥१४॥ ॥श्लोकः॥ ॥विमुंचतियदाकामान् मानवोमनसिस्थितान्॥ तर्ह्येवपुंडरीकाक्षभगवत्त्वायकल्पते॥१५॥
अर्थः॥ ॥हेपुंडरीकाक्षकेतांकमलसरखांछेनेत्रजेनांएवाहेभगवन्मननेविषेरहिएविजेपंचविषयभोगनिइच्छा
ओतेमनेज्यारेतमारोभक्तसर्वेप्रकारेत्यागकरेछे तारेजभगवद्भावनेअर्थेकल्पायछेकेतांतमारासाधर्म्यपणानेपां
मेछेअनेतमेजेमपूर्णकामछोतेमतेभक्तपणपोतानेपूर्णकाममांनतोथकोअखंडतमारिसेवानेविषेवरतेछे ॥ १५॥
चतुर्थेभगवदितरश्रेष्ठपदेच्छयास्वमनसिखिन्नोध्रुवोवक्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥समाधिनानेकभवेनयत्पदं दुःसनं
दादयऊर्ध्वरेतसः॥मासैरहंषड्भिरमुष्यपादयोश्छायामुपेत्यापगतःपृथङ्मतिः॥ १६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेभागवतना
चतुर्थस्कंधनेविषेभ[illegible]नाविजाश्रेष्ठपदनिइच्छायेकरिने पोतानामनमांखेदपांमताथकाध्रुवजीजेतेकहेछेजे
नैष्ठिकब्रह्मचारिएवा[illegible]नक॥दकजेतेअनेकजन्मेकरिनेथयुंजे भगवाननिमूर्तिनेविषेपोतानाचित्तनुएकाग्रपणुंतेणे
करीनेभगवानना पदनेपांमताहवाएवाजेआभगवानतेमनाचरणकमलनिछायाकेतां गरुडजिउपरथवेसिनेमुने
दर्शनदेवानें पधार्यातेसमयमांमाराउपरथपडिजेतेभगवाननाचरणारविंदनिछांयातेनेछमासेकरिनेहुंजेतेपांमि
नेप्रथकछेमतिजेनिएवोथकोप[illegible]तोहवोकेतांआलो[illegible]निइच्छायेकरिनेभगवानथिविमुखथयोजेहुंतेमुने
धिकारछे॥१६॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहोवतममानात्म्यंमंदभाग्यस्यपश्यत॥ भवच्छिदःपादमूलंगत्वायाचेयदं
तवत्॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥केमजेअहोइतिआश्चर्येनेवतइतिखेदेमंदभाग्यवालोजेहुंतेमारुंअज्ञानिपणुतोतमे

जुवोनेकियुंनोजन्ममरणनाछेदनाराजेभगवानतेमनाचरणकमलनासमिपनेपांमिनेनाशवंततेनेतुच्छएवुंजेआलो
कनुंविपयसुखतेनेमागतोहवो ॥ १७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मयैतत्प्रार्थितंव्यर्थंचिकित्सेवगतायुषि ॥ प्रसाद्य
जगदात्मानंतपसादुष्प्रसादनम् ॥ १८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलिभगवानपासेजेमेमायिकसुखमाग्युंतेमु
नेमागतांपणनआवड्युंमाटेमारुमागवुंतेखोटुंछेएमध्रुवजिकहेछेजेसर्वजगतनाआत्माएवानेदुःखेकरिनेपणराजि
नथायएवाजेभगवानतमनेमेजेतेणेतपेकरिनेप्रसन्नकरिने एजमाग्युंकेतांहमाराकुलमांकोयजेपदनेनपांम्योहोय
एवुंजेमायिकपदतेनेमारेपांमवुंछेएविइच्छायेकरिनेजेमेतपकर्युनेतेतपेकरिनेप्रसन्नथयानेभक्तजनदुःखहरण
थिरहितकरिनेपोतानिसेवारूपमहासुखनाआपनाराजेभगवानतमनेपांमिने पणमाग्युंमोटप्यनिमनमांइच्छा
रूपजेमारिप्रार्थनातेजेतेव्यर्थछे तेकेनिपेठ्येतोजेमआविरयुंछेआवरदाजेनुएवोजेमनुष्यतेनुसारावैद्यपासेओस
धकराववुंतेम ॥ १८ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ भवच्छिदमयाचेहंभवंभाग्यविवर्जितः ॥ स्वाराज्यंयच्छतोमौढ्या
न्मानोमेभिक्षितोबत ॥ ईश्वरात्क्षीणपुण्येनफलीकारानिवाधनः ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेभाग्येरहितए
वोहुंजेतेजन्ममरणनाकापनाराएवाजेभगवानतमनापासेजन्ममरणनेमागतोहवो ॥ अनेपोतानाभक्तजननेपो
तानास्वरूपनुजेसुखतेनेआपताएवाजेभगवानतपासेथिमारुंजेमूर्खपणुतेहेतु माटेमानजेआलोकनिमोटाइतेजेते
वतइतिखेदेमेजेतेणेमागितिहवि ॥ तेकेनिपेठ्येतोजेमनिर्धनएवोमनुष्यजेतेपोताउपरथ्यराजिथयोएवोजेचक्रवर्ति
राजातेपासेथिनाशपणानेपांम्युंजेपोतानुभाग्यतेणेकरिनेकुसकियेसहितएविजेकणचितेनेमागेतेम ॥ १९ ॥ ॥

श्लोकः॥ ॥नूनंविमुष्टमतयस्तवमाययातेयेत्वांभवाप्ययविमोक्षणमन्यहेतोः॥अर्चंतिकल्पकतरुंकुणपोपभो
ग्यमिच्छंतियत्स्पर्शजंनिरयेऽपिनृणाम्॥२०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजीवनेजन्ममृत्युथिमुकावनारानेकल्पवृक्ष
रूपएवाजेतमेतेतमनेजेजनअन्यजेविषयसुखतेहेतु माटेपूजेछेने अतिशेनकाराजेदेहतेणेकरिनेभोगवायएवुंजे
विषयसुखतेनेइच्छेछे माटेनिश्चेजतेमनुष्यजेतेतमारिमायायेकरिनेचोरायिगइछेबुद्धियोजेमनिएवाछेकेमजेपंच
विषयनासंबंधेकरिनेथयुंजेसुखतेतोजीवनेनरकनेविषेपणमलेछे॥२०॥ ॥श्लोकः॥ ॥यानिर्वृतिस्तनुभृ
तांतवपादपद्मध्यानाद्भवज्जनकथाश्रवणेनवास्यात्॥ साब्रह्मणिस्वमहिमन्यपिनाथमाभूत्किंत्वंतकासिद्धुलितात्प
ततांविमानात्॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसकामभावेकरिनेभजनाराजेमनुष्यतेमनेस्वर्गादिसुखनिप्राप्तिथा
यछेनेनिष्कामिजननेतोतेसुखनिप्राप्तिथातिनथि एमजातमेकेहेताहोतोहेभगवान्त्यांहुंकहुंछुंहेनाथदेहधारिजेते
मनेतमाराचरणारविंदनुजेध्यानकरवुंतेमांथिजेसुखथायछे नेतमाराभक्तजननिकथानुजेसांभलवुतेणेकरिनेजे
सुखथायछे तेसुखजेतेपोतानोछेमहिमाजेमांएवुंजेब्रह्मतेमनेविषेपणनथितोरकालरूपिजेखडगतेणेकरिनेछेदि
नांख्युंजेविमानतेथकिहेठेपडताएवाजेस्वर्गादिकलोकमांरेनारासकामजनतेमनेतेसुखनहोयतेमांशुकेवुं॥ २१॥
श्लोकः॥ ॥भक्तिमुहुःप्रवहतांत्वयिमेप्रसंगोभूयादनंतमहताममलाशयानाम्॥येनांजसोल्वणमुरुव्यसनंभ
वाब्धिंनेष्येभवद्गुणकथाऽमृतपानमत्तः॥ २२॥ ॥अर्थः॥ ॥तेमाटेहेअनंततमारेविषेभक्तिजेतेनेवारंवारक
रतानेनिर्मलछेअंतःकरणतेजेमनांएवाजेमोटासाधुपुरुषतेमनोखरेखरोसमागमजेतेथावो ॥ केमजेजेमोटापुरु

पनेप्रसंगकरिनेतमारागुणनिकथारूपिजेअम्रततेनेपानेकरिने मत्तकतांतमारागुणनेचरित्रनिकथारूपजेअम्रततेनुं
कांनकरिनेजेपानकरवुंतमांअतिशेअसक्तएवोहुंजेतवहुंछेदुःखजेमांनेअतिभयंकरएवोजेसंसाररूपिसमुद्रतेनेअ
नायासेकरिनेतरिजायिश॥२२॥ ॥तत्रविदुरंप्रतिमैत्रेयवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवैमुकुंदस्यपदारविंद
योरजोजुषस्तातभवादृशः ।जनाः॥ वांछंतितद्दास्य[illegible]र्थमात्मनोयदृच्छयालब्धमनःसमर्द्धयः॥२३॥ ॥अर्थः॥
हवेमैत्रेयमुनिजेतेविदुरजिप्रत्येकहेछे हेतातकेतां हेविदुरभगवाननाचरणारविंदनुजेरजतेनेसेवताएवाजेतमसर
खाजनतेजेतेभगवाननुजेदासपणुकेतांदासभावेकरिनेभगवाननिसेवाकरवितेविनाबिजोकांईपोतानोअर्थजेप्र
योजनतेनेइछतानथिकेतांईश्वर[illegible]मल्युंतेणेकरिनेछेमननेविषेसमर्द्धिजेमनेएवाछेकेतांजेवुंतेवुंमल्युं
तेणेकरिनेपोतानामनमांसंतोषराखिनेदेहनिरवाहकरताथकाभगवाननिएकांतिकभक्तिकरेछेएवातमसरखाभग
वाननाएकांतिकभक्तछेमाटेध्रुवजिपणअन्यपदार्थ[illegible]तुछमांनिनेभगवाननिभक्तिनेभगवाननाएकांतिक
भक्तनोसमागममागताहवा॥२३॥ ॥वासुदेवमाहात्म्येमरुतदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥भक्ताएकांतिकास्ते
ऽक्षरपरमपदेसेवयातेतुहीनंवासैश्वर्यादिनेछंत्यतिशयितसुखंनापिकैवल्यमोक्षं॥ तद्युक्तत्वात्मनोपिश्वपचकुलज
नुर्मानयंत्युत्तमंवैतंत्वामेकांतधर्माश्रयणमुपगताःश्रीमहापूरुषंस्मः॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेवासुदेवमाहात्म्यने
विषे॥मरुतदेवजेतेनारायणजेतेमनिस्तुतिकरेछे हेभगवन्तमाराएकांतिकएवाजेभक्ततेजेतेतोतमारुअक्षरछेना
मजेनुंनेसर्वथकिश्रेष्ठएवुंजेधामतेनेविषेतमारिसेवायेकरिनेरहितएविसालोक्यमुक्तितथासार्ष्टिमुक्तितथासारूप्यमु

क्तितेमननेनथिइच्छतातथाअतिशेछेसुखजेनेविषेएवोजेकैवल्यमोक्षतेनेयपणनथिइछताअनेतमारिजेसेवातेणेजु
क्तएवुतोपोतानुअपचनाकुलनेविषेजेजन्मतेनेयपणश्रेष्ठमानेछेमाटेएकांतिकएवोजेधर्मतेनाआधारनेलक्ष्मीजित
मणेजुक्तनेमहापुरुषएवाजेतमेतेतम नेअमेजेतेनिश्चेपांम्याछइये॥२४॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्रियतयाधिकयात्व्हदिचिं
तनंविदधतेतवयेभ्नुवितेविभ्नो॥नपरमेष्ठिसुखंनदिवःसुखंनकमयंतिधरैकनरेशताम्॥२५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेदुर्गा
जेतेस्तवनकरेछेहेविभ्नोभ्नुविनेविषे अधिकएविजेतमारेविषेप्रियतातेणेयेकरिनेजेजनपोतानाव्हदयनेविषेतमारुं
चिंतवनकरेछे तेजेतेब्रह्मानास्थानकनुजेसुखतेनेनथिइछतातथादेवलोकनुजेसुखने प्रथविनुचक्रवर्त्तिजेराज्यतेने
नथिइच्छत॥२५॥ ॥षष्ठेइंद्रंप्रतिवृत्रासुरवचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥पुंसांकिलेकांतधियांस्वकानांयाःसंपदोदिवि
भ्नूमौरसायाम्॥नरातियद्वेषउद्वेगआधिर्मदःकलिर्व्यसनंसंप्रयासः॥२६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेभ्नागवतनाछठास्कंध
नेविषेइंद्रप्रत्येवृत्रासुरकहेछेहेइंद्रहमारास्वामीजे भ्नगवानतेजेतेजेसमर्द्धियुंस्वर्गलोकनेविषेछेनेजेसमर्द्धियुंपृथवि
लोकमांछेनेजेसमर्द्धियुंरसातलमांछेतेसमर्द्धियुंनेपोतानाएक तिकभ्नक्तजननेनथिआपता॥केमजेजेसमर्द्धियेक
रिनेपरस्परवेरजेतेथायछेनेजेसमर्द्धिनेनाशेकरिने मननेविषेउद्वेगनेपिडाजेतेथायछेनेजेसमर्द्धिनेजोगेकरिनेमोटा
पुरुषनेपणनगणवापणुजेतेथायछे नेजेसमर्द्धिनेअर्थेपरस्परकलहजेतेथायछेनेजेसमर्द्धियेकरिनेव्यसनजेतेजुग
दुरमवुंतथामृगयाकरवि तथापरस्त्रिनासंगकरवातथादारुमद्यनेभ्नांग्यतेमनुपानकरवुतथामांसखावुएआदिकना
नाप्रकारनांफलथायछे नेजेसमर्द्धियुंनेपांमवानेअर्थेसंप्रयासजेरात्यदिवसदेशपरदेशआथडवुंनेकोइकनिचाकरि

करविइत्यादिकदाखडोथायछे माटेअपारदुःखेजुक्तजेतेसमोद्धियुंतमनेसुखदायकएवाजेन्नगवानतेपोतानाएकां
तिकन्नक्तनेदतानथि॥ २६॥ ॥श्लोकः॥ ॥त्रैवर्गिकायामविघातमस्मत्पतिर्विधत्तेपुरुपस्यशक्र॥ ततो
ऽनुमेयोन्नगवत्प्रसादोयोदुर्लन्नोऽकिंचनगोचरोऽन्यैः॥ २७॥ ॥अर्थः॥ ॥तारेपोतानाएकांतिकन्नक्तने
न्नगवानसुंआपेछेएमजोतुंकेहतोहोयतोहेइंद्रत्यांहुंकहुंछुंहेशक्रहेमारापतिजेतेपोतानापुरुपनेकतांपोतानाएकांति
कन्नक्तजननेधर्मअर्थनेकामनेअर्थजेप्रयासतेनुंजेनाशकरवापणुंतेनेआपेछे ॥ अनेतेधर्मअर्थनेकामपांमवाने
अर्थेजेप्रयासतेमथिजेनिवर्त्तिपांमवितेणेकरिनेन्नगवाननिप्रसन्नताजेतेअनुमानकरवाजोग्यछेकेतांधर्मअर्थने
कामपांमवामाटेज्यारेन्नक्तजनप्रयासनकरेतारेतेनाउपरस्यन्नगवानराजिथयाएमजाणवुंकेमजेएविजेएन्नगवान
निप्रसन्नतातेजेतेनिष्कामिएवाजेन्नक्तजनतेमनेजपांमवाजोग्यछे नेअन्यजेसकामिजनतेमणेतोतेप्रसन्नतापांम
विघणिदुर्लन्नछे॥ २७॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहंहरेतवपादैकमूलदासानुदासोन्नविताऽस्मिन्नूयः॥ मनः
स्मरेतासुपतेर्गुणांस्तेगृणीतवा[illegible]र्मकरोतुकायः॥ २८॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेतेवृत्रासुरजेतेएविरित्येइंद्र
नेपोतानोअभि[illegible]हेनेन्नगवाननिप्रार्थनाकरेछे हेहरेहुंजेतेतमारांचरणकमलछेआश्रयकरवारूपजेमनेए[illegible]
जेतमाराएकांतिकदासजनतेमनो दासजेतेथायिशकेतांतमाराचरणकमलनिसेव[illegible]थिमखेपणतमाराच
रणारविंदनासेवकएवाजेएकांतिकन्न[illegible]नोदासमुनेकृपाकरिनेकरो॥ अनेमारुंमनजेतेप्राणनानाथएवाजे
तमेतेतमारागुणेनजनिरंतरसंन्नार[illegible]॥रेवांणिजेतेतमारागुणनुजनिरंतरगानकरोनेमारुशरीरजेतेतमारीसेवाने

करो ॥ २८ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ननाकपृष्ठंनचपारमेष्ठ्यंनसार्वभौमंनरसाऽधिपत्यम् ॥ नयोगसिद्धीरपुनर्भवंवासमंज
सत्वाविरहय्यकांक्षे ॥ २९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनंतमे ऽ जेतारदासपणानुसुंप्रयोजनछेविजांमोटांस्थानरूपफल
हुंतुनेआपिसएमजोतमेकेताहोतोत्यं कहुंछुं ॥ हेसमंजसकेतांसर्वसौभाग्यनाभंडारतमांनेमुकिनेस्वर्गलोकउपरस्वर
ग्युंजेध्रुवपदतेनेहुंजेतेनथिइछतोनेब्रह्मान लोकनेनथि छतोनेसर्वपृथविनुचक्रवर्तिराजापणुतेनेनथिइछतोनेरसा
तललोकनुअधिपतिपणुंतेनेपणनथिइच्छतो ॥ अनेनानाप्रकारनिअष्टांगयोगेकरिनेपमायएविजेसिद्धियुंतेमनेपण
नथि छतोनेच्यारप्रकारनोजेमोक्षतेनेपणनथिइछतो ॥ २९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अजातपक्षाइवमातरंखगाःस्तन्यं
यथावत्सतराःक्षुधार्ताः ॥ प्रियंप्रियेवव्युषितंविषण्णामनोऽरविंदाक्षदिदृक्षतेत्वाम् ॥ ३० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ तारेशुंइ
च्छेछेतोहेकमलनयननथि आविपांखुंजेमनेएवांजेपक्षिनांनांनांवच्यांतेजेतेपरतंत्रनेघुडआदिकविजांपक्षियेपिडा
नेपमाड्यांथकांजेमपोतानिमातानेइच्छेछे तेमत्रिविधितापेकरिनेवलतुंएवुंमारुमनजेतेतमारिमूर्तिनांदर्शनकरवा
ने छेछेनेदामणेकरिनेबांध्यांनेभुखेकरिनेपिडातांएवांजेअतिशेनांनांवाछडां तेजेमपोतानिमानाआंचलमांथि
निसर्युंजेदुधतेनेइछेछेतेमकर्मेकरिनेबंधननेपांम्युएवुंमारुंमनजेतेतमारांदर्शननेइछेछे अनेपोतानापतिनेवियोगे
करिनेपीडानेपांमतिएविजेपतिव्रतास्त्रीतेजेतेजेमपरदेशगयोजेपोतानोपतितेनेपामवानेइच्छेछे तेमतमारेवियोगे
करिनेखेदनेपांमतुंजेमारुंमनतेतमनेजोवानेइच्छेछे ॥ ३० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ममोत्तमश्लोकजने
पुसस्यंसंसारचक्रेभ्रमतःस्वकर्मभिः ॥ त्वन्माययात्मात्मजदारगेहेष्वासक्तचित्तस्यननाथभूयात् ॥ ३१ ॥ ॥

॥ अर्थः ॥ ॥ अनेपोतानेकर्मेकरिनेसंसाररूपिचक्रनेविषेन्नमतोएवोजेहुंतेमारेउत्तमछेकीर्त्तिजेमनिएवाजेत
मेतेतमाराएकांतिकन्नक्तजननेविपेसखापणुंजेतेथावोपणहेनाथतमारिमायायेकरिनेदेहपुत्रस्त्रीने घरनेविषेन्नास
क्तछेचित्ततेजेनुंएवोजेहुंतेमारेपाछिफरिनेतेदेहादिकनेविषेन्नासक्तिजेतेनथावो ॥ ३१ ॥ ॥एकादशेजनकंप्रति
योगेश्वरवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥शृएवन्सुन्नद्राणिरथांगपाणेर्जन्मानिकर्म्माणिचयानिलोके ॥गीतानि
नामानितदर्थकानिगायन्विलज्जोविचरेदसंगः॥ ३२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेन्नागवतनाए‌‌‌‌कादशस्कंधनेविषेजन
कराजाप्रत्येयोगेश्वरजेतेकहेछे जेमायिकपदार्थनेविषेन्नासक्तियेराहितन्नने‌ग‌छेलोकनिलाजतेजेथकिएवोजेन्ना
गवतिपुरुषतेजेतेशास्त्रजेतेनेविषेगानकर्‍यां एवातथान्नत्यंतरुडांएवांजेन्नगवाननां जन्मतथाकर्मतथातेन्नगवान
जछेप्रतिपादनकरवाजोग्यन्नर्थतेजेमनो एवाजेनांमतेमनेसांन्नलतोथकोतथागांनकरतोथको लोकनेविषेवि
चरे ॥३२॥ ॥श्लोकः॥ ॥एवंव्रतःस्वप्रियनामकीर्त्याजाता‌नुरागोद्रुत‌चित्त‌उच्चैः॥हसत्यथोरोदितिरौतिगाय
त्युन्मादवन्नृत्यतिलोकबाह्यः॥३३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएप्रकारनुछेव्रतांततेजेनुएवोअनेपोतानेवालाएवाजे
नारायणतेमनुंजेनामतेनुंजेगांनकरवुं तेणेकरिनेतेन्नगवाननेविषेउत्पन्नथयो‌ अनुरागतेजेनेएवोनेद्रविज‌‌‌छे
चित्ततेजे‌ एवोजेएप्रेमिन्नक्तजनतेजेतपोतानासमीपेन्नावताएवाजेन्नगवानतेमनेदेखिनेहर्षनेपांमिनेउंचेस्वरेकरिनेहसेछेअने
एटलाथकिअनंतरपोताछेटजाताएवाजेन्नगवानतेमनेजोइनेउचेस्वरेकरिनेरुदनकरेछे तथातेहरिनेबोलावेछेतथा
तेमनुगानकरेछेतथाकोइकगांडानिपेठेलोकथकिबाह्यएवोथकोन्नतिनृत्यकरेछे॥३३॥ ॥श्लोकः॥ ॥नकामकर्म्म

बीजानांयस्यचेतसिसंन्नवः॥ वासुदेवैकनिलयःसवैन्नागवतोत्तमः॥ ३४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेन्नक्तनाचित्त
नेविषेकामजेविषयअनेतेविषयनेअर्थेजेकर्मकरवांतेमनिजेवासनायुं तेमनीजेउत्पत्तितेजेतजेन्नक्तनाचितनेविषे
नथिएतो अनेवा देवतेजछेएकध्यानेकरिनेपांमवानुंस्थानकतेजनेएवोजेन्नक्ततेजेतेन्नगवाननाजेन्नक्ततेमने
ध्येनिश्चेउत्तमन्नक्तछे॥ ३४॥ ॥ श्लोकः॥ ॥त्रिन्नुवनविन्नवहेत ऽप्यकुंठस्मृतिरजितात्मसुरादिन्निर्विमृग्या
त्॥ नचलतिन्नगवत्पद [illegible] वनिमिषार्द्धमपिसवैष्णवाग्यः॥ ३५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनथिकुंठितथईस्मृ
तिजेनिएवे अनेअजितजेहरितेमनेविषेछेमनतेजेमनांएवाजेदेवतातथाऋषिआदिकतेमणेपणखोलवाजोग्यए
वुंजेन्नगवान चरणकमलतेथकि त्रिन्नुवनजेस्वर्गमृत्युनेपातालतेनाविन्नवजेखांनपांनादिकन्नोगतेमनेअर्थेपण
लवनेनि ष जेअ एटलिवारपणचलतोनथि एवोजेन्नक्ततेजेतेवैष्णव जेतेमनेमध्येमुख्यछे॥ ३५॥ ॥ श्लोकः॥
न्नगवतउरुविक्रमांघ्रिशाखानखमणिचंद्रिकयानिरस्ततापे ॥ हृदिकथमुपसीदतांपुनःसप्रन्नवतिचंद्रइवोदितेऽर्क
तापः॥ ३६॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेअध्यात्मअधिन्नूतनेअधिदेवएजत्रणतापतजेमां [illegible] सारतेने
विषेरेतोएवोजेन्नक्ततेजेतेन्नगवाननाचरणारविंदथकिकेमनचलायमानथाय एमजोतमेकेहताहोतोहेराजन्त
नेत्यांहुंजेतेकहुंछूंतेसुंतोन्नगवानजेतेमनांमोटांछे विक्रमतेजनांएवां चरणतेमनिशाखारूपजेआंगलियुतेमना
नखरूपियाजेमणितेमनिजेशीतलकांतितेणियेटाल्याछेतापतेजनाए जेपोतानेपांम्याएवाजेन्नक्तजनतेमनुंहृदय
तेनेविषेतेन्नगवाननेपांम्याएवाजेन्नक्तजनतेमनेजेसंसारनोतापतेजेतपाछोकेमथायछेशुंनथिजथातोतेम॥३६॥

श्लोकः॥ ॥ विसृजतिहृदयंनयस्यसाक्षाद्धरिरवशाभिहितोप्यघौघनाशः॥ प्रणयरशनयाधृतांघ्रिपद्मःसभवति
भागवतप्रधानउक्तः॥ ३७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ एप्रकारेभागवतभक्तनांजेसमग्रलक्षणतेनुजेकेवुंतेणेकरिनेजन
कराजानोजेप्रश्नतेनोजेउत्तरतेनेकहिनेहवेतेउत्तमएवोजेभक्ततेनुंजेअसाधारणलक्षणतेनेकहेछे तेसुतोकोईकज
नजेतेणेपरवशपणेकरिनेहेनारायणइत्यादिकजेनामतेमणेकरिनेबोलाव्याथकापणपापनाजेसमूहतेनानाशनाक
रनाराएवानेभक्तजनजेतेणेप्रेमरूपिजेदोरडितेणेकरिनेधारणकर्याछे चरणकमलतेजेमनांएवाजेप्रत्यक्षभगवा
नतेजेतेजेभक्तनुंहृदयजेतेनेनथिमुकताएवोजेभ[illegible]तेजेतेभगवांननाजेभक्ततेमनेमध्येमुख्यकह्याछे ॥ ३७ ॥ वि
ष्णुपुराणेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ नसुखंदेवराजस्यनसुखंचक्रवर्तिनः॥ यादृशंवीतरागस्यमुनेरेकांतवा
सिनः॥ ३८ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेएकांतिकभक्तनेसमजवानिरीत्यविष्णुपुराणनेविषेकेहेछेजेभगवानविनास
र्वपदार्थनेविषेप्रीतियेरहितनेएकांतनेविषेछेनिवासजेनेकेतांएकांत्यमांवसिनेश्रीहरिनुध्यानकरतो एवोजेवैराग्य
वानमुनितेनेजेप्रकारनुसुखछेतेवुसुखतोसर्वदेवनोराजाजेइंद्रतेनेयनथिनेसर्वपृथविनोजेचक्रवर्तिराजातेनेपणन
थितारेबिजादेवमनुष्यनेतोक्यांथिजहोय॥ ३८॥ ॥श्लोकः॥ ॥ गर्भेव्याधौश्मशानेचपुराणेजायतेमतिः॥ साचैव
चेत्सदातिष्ठेत्कोनमुच्येतबंधनात्॥ ३९ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ मातेगर्भवासनांदुःखजोईनेजेविगर्भनेविषेजीवनेबुद्धिथा
यछेनेदेहनेविषेरोगकरिनेथैइजेपीडातेनेविषे जेविबुद्धिथायछेनेमृदावलतांजोइनेमशांणमांजेविवैराग्येजुक्तमनु
ष्यनिबुद्धिथायछेनेपुराणनेविषेकेलांकथाकेछेसांभलछे तेसमयमांजेविज्ञानवैराग्यधर्मनेभक्तियेजुक्तबुद्धिथाय

छे ॥ तेविनेतेविजतेशुद्धिजेतेजोसदाकालरहेतोकोणमनुष्यजन्ममरणनाबंधनथकिनमुकायसर्वेमुकाय ॥ ३९ ॥
श्लोकः॥ ॥बंधमोक्षविज्ञानज्ञोबुद्धाचेन्मोक्षणेच्छया॥उपायान्वेषणेयुक्तःकोनमुच्येतबंधनात्॥४०॥ ॥अर्थः॥
॥अनेबंधनेमोक्षनाविज्ञानतेजांणनारोकेतांएमकरवाथि जन्ममरणथाशेनेएमकरवेजन्ममरणथिमुकावाशेएम
जांणतो एवोजेमनुष्यतेजेतेबंधमोक्षनाविज्ञानतेजांणिनेमोक्षनिइच्छायेकरिनेतेजन्ममरणथिमुकायानाउपाय
नुजेखोलवुंतेनेविषेयुक्तकेतांतजन्ममरणनाबंधनथिछुट्यानाउपायनेकरतो एवोजेमनुष्यतेजेतेबंधनथकिकोणन
मुकाय॥४०॥ ॥श्लोकः॥ ॥तत्कर्मयन्नबंधायसाविद्यायाविमुक्तये ॥आयासायाऽपरंकर्मविद्याऽन्याशि
ल्पनैपुणम्॥४१॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेतेजकर्मजेतेजांणवुं तकियुंताजीवनाबंधननेअर्थेनथायतेकेतांजेकर्मक
रवाथिजीवनेबंधननथाय तेनुजनामकर्मजेतेजांणवुंनेमुक्तिनेअर्थेजेविद्यातेजविद्याकेतांजेविद्याजाणिनेजीवज
न्ममरणथिमुक्तथैनेभगवाननाधामनेपांमेतनुजनामविद्याजेतेजांणवि॥ अनेआ लोकनिजेमोटप्यनेपंचविषयनुं
सुखपांमवानेअर्थेजेबिजुकर्मकरवुंतेतोकेवलप्रयासनेअर्थेछे केतांभगवाननिभक्तिविनाजेबिजुकर्मतेतोकेवल
कुसकाकुट्यजेवुव्यर्थ छेनेपोतानिमुक्तिनाउपजोगमांनआवि एविजेबिजिविद्यातेजतेशिल्पजेपोतानिचातुरितेनु
डापणजांणवुं॥४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥नात्यक्त्वासुखमाप्नोतिनात्यक्त्वाविंदतेपरम्॥नात्यक्त्वाचाभयःशेतेस
र्वंत्यक्त्वासुखीभवेत्॥४२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपंचविषयनोत्यागकरवाविनाजीवजेतेसुखनेपांमतोनथिनेत्या
गकरवांविनापरमात्मानास्वरूपनेजांणतोनथि॥ अनेत्यागकरवाविनानिर्भयसुतोनथि माटेसर्वनोत्यागकरिनेजी

वर्जेतसुखीथायछे॥४२॥ ॥पंचमेऋषभदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नायंदहोदेहभाजांनृलोकेकष्टान्कामानर्हते विड्भुजांये॥तपोदिव्यंपुत्रकायेनसत्वंशुध्येद्यस्माद्ब्रह्मसौख्यंत्वनंतम्॥४३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीऋषभदेवभगवानजे तेपोतानापुत्रप्रत्येकहेछे हेपुत्रोआनरलोकनेविषे जेदेहधारिजीवनेआमनुष्यदेहप्राप्तथयोछेतेदेहजेतेआतेकष्टनादे नारानेविष्टानाखानाराजेभुंडतेमनेपणछेएवाजेविषयभोगतेमनेभोगववाजोग्यनथि॥नेआमनुष्यदेहतोउत्कृष्टए वुंजेतपतेकरवाजोग्यछे जेतपेकरिनेंआजीवनुंअंतःकरणजेतेशुद्धथायछे नेजेशुद्धअंतःकरणथयाथकिअनंतएवुं जब्रह्मसुखतेजेतपमायछे॥४३॥ ॥पंचमेजडभरतवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नतस्यतत्वग्रहणायसाक्षाद्वरी यसीरपिवाचःसमासन्॥स्वप्नेनिरुक्त्यागृहमेधिसौख्यंनयस्यहेयानुमितंस्वयंस्यात्॥४४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपं चमनेविषेजडभरतजिजेतेरहूगणराजाप्रत्येकहेछेहेराजारहूगणजेउपनिषदछे तेनेविषेतोहिंसानोरागद्वेषादिकेरहि तएवाजेतत्ववादतेजेतेसम्यक्प्रकारछे तोयपणजेपुरुषनेगृहस्थाश्रमसंबंधिजेसुखतेजेतेस्वप्ननेदृष्टांतकरिनेंपोताने जांणेजत्यागकरवाजोग्यनथि ए तेपुरुषनेअतिशे श्रेष्टएविजेतेउपनिषदरूपवांणितेजेतेसाक्षात्कारतत्वनुंग्रहणक रवातेनेअर्थेनथिथाति॥केतांजेपुरुषनेपंचविषयनाविषेवैराग्यनथितेपुरुषजेतेउपनिषदनेसांभलेछेनेभणेछे तोपणतेनेआत्मस्वरूपनुंसाक्षात्कारज्ञाननथिथातुं॥४४॥ ॥तत्रप्रह्लादवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥हरिर्हिसाक्षा द्भगवान्शरीरिणामात्माझषाणामिवतोयमीप्सितं॥हित्वामहांस्तंयदिसज्जतेगृहेतदामहत्त्वंवयसादंपतीनां॥४५॥ अर्थः॥ ॥हवेप्रह्लादजिकहेछे जेभक्तजननिपीडानाहरनाराएवाजेसाक्षातभगवानतेजतेदेहधारिमात्रनाआ

त्माछे केतांजीवनरूपछेजेमझषजेमीनतेमनेवांछितएवुंजेजलतेजळजेतेआत्माछे तेमएवाजेभगवानतेनोत्याग
करिनेजोगृहनेविषेआसक्तथायछे॥ तोतेपुरुषअतिशेमाटोकेवातोहोयतोपणतेनिजेमोटयपतेजतेअवस्थायेका ने
जछेपणज्ञानादिकेकरिनेनथि॥ जेमदंपतिजेस्त्रीने ुरुषतेमनिजेमोटयपतेअवस्थायेकरिनेजकेहेवायछेतेम ॥४५॥
श्लोकः॥ ॥ यथै।हका ष्मिककामलंपटःसुतेषुदारेषुधनेषुचिंतयन्॥शंकतविद्वान्कुकलेवरात्ययाघस्तस्ययत्नः
श्रमएवकेवलं॥४६॥ ॥अर्थः॥ ॥हेभगवन्आलोकनेपरलोकसंबंधिजेकांमसुखतेनेविषेलंपटएवो।जेअज्ञा
निजनतेजेतपुत्रस्त्रिनेधनतेने षेजोगक्षेमनेविचारतोथकोजेमभुंडोएवोजेआदेहतेनामृत्युंथकिशंकानेपांमेछे॥ते
मज्ञानिथकोपणजोशंकानेपांमेतोतेनोजेजतनतेजेतेकेवलश्रमजछे॥४६॥ ॥श्लोकः॥ ॥तन्नःप्रभोत्वं कले
वरार्पितांत्वन्मायायाहंममतामधोक्षज॥ भिद्यामयेनाशुवयंसुदुर्भिदांविधेहियोगंत्वयिनःस्वभावमिति ॥४७॥
अर्थः॥ ॥तेकारणपणामाटेहेप्रभोहेअधोक्षजतमारेविषेसहजवासनारूपएवोजेयोगतेनेतमेजेतेजअमनेआपो॥
जेयोगेकरिनेंअमेंजेतेतमारिमायातेणेअमाराकुत्सितदेहनेविषेअर्पणकरिएविजेअहंममतातेनोतत्काळत्यागकरि
ये॥तेअहंममताकेविछेतोतमारेविषेजेयोगकल्यातेविनाजेबिजाउपायतेमणेकरिनेसर्वप्रकारेत्यागकरवानेंअर्थेअ
शक्यएविछे॥४७॥ ॥ग्रंथांतरेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥लब्धानीष्टानिवस्तूनिप्रदातुंहरयेमुदा॥तूर्णंयस्यमनोत्त्व
र्षंसभक्तोज्ञानिनांवरः॥४८॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गु
रुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारएकांतिकभक्तलक्षणनिरूपणंनामचतुर्थंप्रकरणम्॥ ॥अर्थः॥

हवेग्रंथांतरनेविषेज्ञानिभक्तनुंलक्षणकेहेछे जेपोतानेप्राप्तथयांएवा जेप्रातेरोवालोपदार्थतेमनेआनंदेकरी नेतल्का
लउतावलांभगवाननेआपवानेअर्थ जेभक्तनुं मनजेतेराजिथायछेतेभक्तजेतेज्ञानिभक्तनेमध्येश्रेष्ठजांणवो ॥ ॥
॥ ४८ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तकएवाजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेहुंबल
रामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीमुक्तानंदस्वामिनिइच्छायेकरीनेकर्यो एवोजेविवेकसारनामेग्रंथतेमांएकांतिकभ
क्तनांलक्षणनिरूपणकर्यांएनामेचोथुं प्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ ४ ॥ ॥ अथमनुष्यदेहस्यभगवद्भजनोपयोगित
यातच्छ्रेष्ठत्वाभिवाचिकाःस्मृतयः ॥ तत्रपंचमेदेवतावचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अहोअमीषां किमकारिशोभनं
प्रसन्नएषांस्विदुतस्वयंहरिः ॥ यैर्जन्मलब्धंनृषुभारताजिरेमुकुंदसेवौपयिकंस्पृहाहिनः ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेमनु
ष्यदेहजेतेनुंभगवाननिभक्तिनेविषेउपयोगमांआववापणुंछे माटेतेमनुष्यदेहनाश्रेष्ठपणानाकेहेनाराजेश्लोकतेम
नेअर्थेसहितलखुंछुं ॥ तेमांभागवतनापंचमनेविषेदेवताजेतेकेहेछे ॥ अहो तिआश्चर्यभगवाननीसेवानाउपजो
गमांआवे एवुंजमनुष्यनोविषेजन्मतेजेतेआभरतखंडरूपआंगणमांजेजातेमणेपांम्युंछे ॥ एजीवोतेमणे
शुंपुण्यकर्युंहशेजे एयेकरिनेआमनेमनुष्यजन्मप्राप्तथयुं अथवाशुं एमनेसाधनविनानाजपोतेभगवानप्रसन्न
थाताहवाजेएमनेमनुष्यनुंजन्मप्राप्तथयुं ॥ केमजेएप्रकारनुंजेपुण्यतेनुंदुष्करपणुंछे माटेभगवानप्रसन्नथयाविना
मनुष्यनुंजन्मप्राप्तथायनहि ॥ अनेजेभरतखंडनेविषेमनुष्यनाजन्मनिआमनेतोकवलस्पृहावर्तेछे पणप्राप्तनथिथा
तुं ॥ १ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ किंदुष्करैर्नःक्रतुभिस्तपोव्रतैर्दानादिभिर्वाद्युजयेनफल्गुना ॥ नयत्रनारायणपादपंक

जस्मृतिः प्रमुष्टातिशयैंद्रियोत्सवा ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेंदुष्करएवाजे तनेदानादिकतेमणेकरिनेजे अमनेतुच्छएवास्वर्गनिप्राप्तिथईतेमणेकरिनेपणशुंफलथयुंकांइनथियुं ॥ केमजेजेस्वर्गनिविषेनारायणनाचरणक मलनि तिजेतेनथिकांजेअतिशे द्रियोनाजेविषयभोगतेथाकते तिजेतेनाशप हवि ॥ २ ॥ ॥ श्लोकः ॥ कल्पा षांस्थानजया नर्भवान्क्षण षांभारतभूजयोवरः ॥ क्षणेनमर्त्येनकृतंमनस्विनःसंन्यस्यसंय त्यभयंपदं हरेः ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने जन्ममृत्युथायतो तेथ अल्पछे आवरदाजेम नेए म व्यतेमनेआभरतखंडरूपपृथविनिप्राप्तिथईतजेतेश्रेष्टछे ॥ शाहेतुमाटेतो मरणधर्मेजुक्तए पणजेआभरत नावषेम व्यनुंदेहतेणेकारने धारएवाजे रुषतेजेतेक्षणमात्रकालमांजअसं ल्यजनमनांजेकर्मतेमनोत्याग नेअभयए जेहारेनुंधांमतेनेसम्यक्प्रकारेपांमेछे ॥ ३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ नयत्रवै कुंठकथासुधापगानसाधवोभागवतास्तदाश्रयाः ॥ नयत्रयज्ञेशमखामहोत्सवाःसुरेशलोकोपिनवैससेव्यतां ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवैकुंठएवाजेवा देवभगवांनतेनिकथा पजेअमृतानेनदि तेजतेजेनेविषेनथितथातेकथारूप अमृतनिनदियुंनोछे आश्रयजेमनेएवाजेभगवाननासाधुतेजतेजनेविषेनथि तथामोटाछेउच्छवजेमनेविषेएवि जेभगवान ने जाउंतेजेतेजेनेविषेनथि तेवोजेब्रह्मानोलोकहोयतोतेपणनसेववोकेत तलोकनेविषेनरेहवुं ॥ ४ ॥ श्लोकः ॥ ॥ प्राप्तानृ त्विहये व्यकलापसंभृतां ॥ नवैयतेरन्नपुनर्भवायतेभूयोवनौका इवयांतिबंधनं ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ अनेज्ञाननेते ाननेंअर्थेजेक्रियाउंअनेतेक्रियाउंनेअर्थेजेद्रव्यतेमणेकरिनेपूर

णएविजेमनुष्यनिजातितेनेआचरतखंडनेविषेजेजीवपाम्याछे ॥ अनेतेजोमोक्षनेअर्थेजतननथिकरतातोतेजेतव
सिबंधननेपामेछे ॥ जेमवननारेनाराजेपक्षितेजेतपारधिथकिमुकांणाथ [redacted] सितेनातेवृक्षनेविषेजअसावधां
नपणेरमेछेतोवसिबंधननेपामेछेतेम ॥ ५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ यद्यत्रनःस्वर्गसुखावशेषितंस्विष्टस्यसूक्तस्यकृत
स्यशोभनं ॥ तेनाजनाभेस्मृतिमज्जन्मनःस्याद्वर्षेहरिर्यद्भजतांशंतनोति ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ तेकारणपणामाटे
अमेनेमणेजेरुडिरित्येयज्ञकर्योहोयतथारुडिरित्येवेदशास्त्रनोअभ्यासकर्योहोय ॥ तथाबिजुजेकांईपुण्यकर्मक
र्युंहोयतेमनुंजेफलतेजेतेजोस्वर्गनासुखनाभोगथकिआसमयनेविषेकांईकबांकिरह्युंहोयतो तेफलेकरिनेआचर
तखंडनेविषेभगवाननिस्मृतियेजुक्तएवुंअमारुजन्मजेतेथाओ ॥ जेकारणपणामाटेआचरतखंडनेविषेपोतानेभ
जताएवाजेजनतेमनासुखनेहरिजेतेविस्तारेछे ॥ ६ ॥ ॥ एकादशेयदुराजंप्रतिद [redacted] यवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥
सृष्ट्वापुराणिविविधान्यजयात्मशक्त्यावृक्षान्सरीसृपपशून्खगदंशमत्स्यान् ॥ तैस्तैरतुष्टहृदयःपुरुषंविधायब्रह्माव
लोकधिषणंमुदमापदेवः ॥ ७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेएकादशनेविषेयदुराजाप्रत्येदत्तात्रेयस्वामीजेतेआमनुष्यनोजेदे
हतेनेमोक्षनुसाधनछेमाटेवखांणताथकाआश्लोककरिनेकहेछे ॥ हेराजन्देवजेनारायणतेजेतेपोतानिशक्तिएविजे
मायातेणेकरिनेवृक्षतथासर्वनेपशुपक्षिडांशनेमत्स्यएआदिकजेनानाप्रकारनादेहतेमनेसृजिने ॥ अनेतेतेदेहुंयेक
रिननथिप्रसन्नथयुं हृदयतेजेनुएवाथकाब्रह्मनेजेसाक्षातदेखवातेमांउपयोगिछे बुद्धिजेमांएवोजेआमनुष्यनोदेह
तेनेरचिनेपोतेराजिथाताहवा ॥ ७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥लब्ध्वासुदुर्लभमिदंबहुसंभवांते [redacted] र्थदमनित्यमपीहधी

रः॥तूर्णंयतेतनपतेदनुमृत्युयावन्निःश्रेयसाय विषयःखलुसर्वतःस्यात्॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधीरएवोजेपुरुषतेजे
तेअतिदुर्लभएवोनेनाशवंतएवोथकोपणपोतानेइच्छितएवोजेपुरुषार्थतेनेपमाडेएवोजेआमनुष्यदेहतेनेबहुजन्म
नेअंतेपांमिने॥अनेसमीपछेमृत्यु जेहि एवुंजेआमनुष्यनुशरीरतेजेटलामांनाशनपांमेतेटलामांजतत्क्षणपोतानाक
ल्याणनेअर्थेयत्ननेकरेपणविषयनेअर्थेप्रयासनकरेकेमजेतेमायिकविषयतोएजीवात्माजेजेयोनिनेपांमेछे त्यांत्यां
सर्वत्रनिश्चेप्राप्तथायछे॥८॥ ॥एकादशेउद्धवंप्रतिभगवद्वचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वर्गिणोप्येनमिच्छंतिलोकंनिर
यिणस्तथा॥साधकंज्ञानभक्तिभ्यामुभयंतदसाधकम्॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेज्ञाननेभक्तिनुसाधनएवोजेमनुष्यदे
हतेनेवखांणताथकाश्रीकृष्ण भगवानजेतेउद्धवजीप्रत्येकहेछे॥हेउद्धवजिस्वर्गलोकन जेजनतथानरकलोकनेविषेरे
हेनाराजेजनएसर्वेजेतेआमनुष्यलोकनेइच्छेछे॥केमजेतोएमनुष्यलोकजेतेज्ञाननेभक्तिजेतेनोसिद्धकरनारोछेने
स्वर्गनेनरकएबेयलोकजेतेज्ञाननेभक्तितेनेसिद्धकरेएवानथिमाटे॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥यःप्राप्यमानुषंलोकंमुक्तिद्वार
मपावृतम्॥गृहेषुखगवत्सक्तस्तमारूढच्युतंविदुः॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलियदुराजाप्रत्येदत्तात्रयमुनिकेछे॥हेरा
जनउघाडुंमुक्तिनुंद्वारएवुंजेमनुष्यनुदेहतेनेपांमिनेजेमनुष्यजेतेएकपोतपक्षिनिपठ्येघरनेविषेआसक्तथायछे तेमनु
ष्यनेमोटासाधुजेतेभगवाननाधामनेपामिनेपाछोपड्योएवानेजांणेछे॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥नृदेहमाद्यंसुलभंसुदु
र्लभंप्लवंसुकल्पंगुरुकर्णधारम्॥मयानुकूलेननभस्वतेरितंपुमान्भवाब्धिनतरेत्सआत्महा॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
अतिदुर्लभमनुष्यदेहपांमिनेजेमनुष्यपोतानामोक्षनोउपायनथिकरतोतेनेआत्महत्यारोकेहेछे॥हेउद्धवजिनावरूप

जेमनुष्यदेहतेनेपामिनेजेपुरुषजन्ममरणरूपीजेसमुद्रतेनेनतरेतेपुरुषजेतेआत्महत्यारोछेतेमनुष्यदेहकेवोछेतोघणे
कउपायेकरीनेनपमायएवोछेतोपणईश्वरकृपायेकरिनेप्राप्तथयोछे नेकल्याणनांजेसर्वेसाधनतेमनुमूलछेकेतांआ
मनुष्यदेहकरिनेसर्वेकल्याणनांसाधन[illegible]थायएवोछेदेसर्वैश्वर्यसंपूर्णदेपुरुषोत्तम सेवा[illegible]जेमांतेअनुकूलवायुरूप
जेहुंतेमेतेणेचालवारूपाक्रियानेविषेप्रेर्योएवोछे॥ ११॥ ॥योगेश्वराःप्रातेजनकवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥दुर्ल
भोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणभंगुरः॥ तत्रापिदुर्लभंमन्येवैकुंठप्रियदर्शनम्॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेनवयोगेश्वरप्र
त्येजनकराजाजेतेकहेछे ॥ जेक्षणमात्रमांनाशपांमेएवोजेमनुष्यनोदेहतेजेतेदेहधारीजेतेमनेदुर्लभछे।केतां
बहुजन्मनांजेपुण्यतेमणेकरिनेप्राप्तथायछे॥ अनेभगवाननिजउपासनाकरवितेनेविषेउपयोगीछेमाटेदुर्लभछे॥
अनेदुर्लभएजेमनुष्यदेहतेतेविषेपणविकुंठाजेतेनापुत्रएवाजेहरितेमनेप्रियभक्त।जेतमसरखासंततेमनुजेदर्श
नतेनेजहुंजेतेदुर्लभएवुंमानुंछुं॥१२॥ ॥दशमेश्राकृष्णंप्रतिमुचुकुंदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥लब्ध्वाजनोदुर्लभम
त्रमानुषंकथंचिदव्यंगमयत्नतोनघ॥पादारविंदंनभजत्यसन्मतिर्गृहांधकूपेपतितोयथापशुः॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेद
शमनेविषेमुचुकुंदराजाजेतेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येकहेछे॥हेअनघकेतांनिर्दोषमूर्तिएवाभगवन्आजनजेतेआत्र
लोकनेविषेदुर्लभनेसर्वेअंगेसंपन्नएवुंजेआमनुष्यदेहतेनेप्रयत्नकर्याविनाकोईकरीत्येतमारिकृपायेकरिने पामीने
तमाराचरणारविंदनेनथिभजतोकेमजे असत्यएवुजेपंचविषयसंबंधिमायिकसुखतेनेविषेछेबुद्धिजेनीएवोएजन
थयोछेमाटेतमाराचरणारविंदनेनथीभजतो ॥ अनेतेविषयसुखनेपांमवासारुघररूपजेअंधकूपतेनेविषेपडेछेनेम

हादुःखनेपांमेछेकेनीपेठतोजेमपशुजेतेतृणमांलोभाइनेअंधकूपनेविषेपडेछेनेमहादुःखनेपांमेछे तेमएज- नीपण संस्थाथायछे॥ ॥१३॥ ॥श्रीकृष्णंप्रतिशिववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥देवदत्तमिमंलब्ध्वानृलोकमजितेंद्रियः॥ योनाद्रियेतत्वत्पादौसशोच्योत्यात्मवंचकः॥१४॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबह्मरा मदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारेमनुष्यदेहदुर्लभतानिरूपणंनामपंचमंप्रकरणम् ॥५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येशि वजिजेतेकहेछे॥हेदयालोसर्वजीवनेयथायोग्यकर्मफलनाआपना राएवा।देव्य- र्तिजेतमेतेतमेतेणेआप्योजेआनरनोदेहतेनेपांमिने पणजेपुरुषजेतेनथिजित्यांपोतानाइंद्रियोजेणेए वोथकोतमाराचरणकमलनेनथी आदरकरतोकेतांइंद्रियोसंबंधिमायीकपंचविषयनासुखनेइच्छतोथकोधर्मेसहि ततमारीभक्तिनेनथिकरतोतेपुरुषजेतेमोटापुरुषनेशोककरवायोग्यछेनेपोतानाजीवनाभुंडानोकरनारोछे॥१३॥ एप्रकारेदेमहाएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावन राएवाजेश्रीसहजानंदस्वामीतेमनाशिष्यएवोजे बह्मरामदास मुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्योएवोजे आविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेमनुष्यदेहनुश्रे ष्ठपणुनेरूपणकर्युं एनामेपांचमुप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥५॥ ॥विप्राणांधर्ममहिमारेन्निवाचिकाःस्मृतयः॥त त्रनवमेपरशुरामंप्रतिजमदग्निवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥वयंहिब्राह्मणास्तातक्षमयार्हणतांगताः॥ययालोक गुरुर्देवःपारमेष्ठ्यमगात्पदम्॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेब्राह्मणपणोजेधर्मनेमाहमातेनाकेहेनारछे श्लोकतेमनेअ र्थेसहितकहुंछुं॥तेमांनवमस्कंधनेविषेपरशुरामजिप्रत्येजमदग्निजेतेकहेछे॥हेतातब्राह्मणएवाजेआपणतेआ

पणजेनेक्षमायेकरिनेनिश्चेजसर्वलोकनेविपेपूज्यपणानेपांम्याछईयें ॥ अनेजेक्षमायेकरिनेलोकनागुरुएवादेवजे ब्रह्मातेजेतसर्वथिश्रेष्ठएवुंजेब्रह्मलोकरूपिस्थानतेनेपांमताहवा ॥ १ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ क्षमयारोचतेलक्ष्मीर्ब्राह्मीसौरीयथाप्रभा ॥ क्षमिणामाशुभगवांस्तुष्यतेहरिरीश्वरः ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेक्षमायेकरिनेब्रह्मानिलक्ष्मीजेतेशोभेछेतेकनिपेठेताजेमसूर्यनिकांतिजेतेशोभेछेतेम ॥ अनेसर्वजननांदुःखनाहरनारानेसर्वनेनियममांराखनाराएवाजेभगवानतेजेतपणक्षमावालाजेजनतेमनाउपरस्यतल्कालराजिथायछे ॥ २ ॥ ॥ सप्तमेनारदवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ संतुष्टस्यनिरीहस्यस्वात्मारामस्ययत्सुखम् ॥ कुतस्तत्कामलोभेनधावतोऽर्थेहयादिशः ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेभागवतनासप्तमनेविषेनारदमुनिजेतेकेहेछे ॥ जेसदाकालसंतोषेजुक्तछे मनजेनुएवोजेविप्रतेनेसर्वेदिशायोजेतसुखरूपथायछे केतांसंतोषवालामनुष्यज्यांजायत्यांनिरंतरमहासुखपामेछे ॥ नेकेनिपेठेताजेमपगरखांपेरिनेचालतोजेजनतेनेकांकरानेकांटाआदिकथिसुखजेतेवर्तेछेकेतां तेनेकांकरानेकांटावागतानथि माटेतेसुखियरछेतेम ॥ ३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ असंतुष्टस्यविप्रस्यतेजोविद्यातपोयशः ॥ स्रवंतींद्रियलौल्येनज्ञानंचैवावकीर्यते ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेनथिसंतोषजेनेएवोजेब्राह्मणतेनुजेतेजविद्यातपनेयशतेजेतेविषयनेविषेजेइंद्रियोनुअतिशेलोलुपपणुतेणेकरिनेस्रविजायछे नेज्ञानजेतेवेराइजायछेकेतांवीषयनेविषेजेअतिशेआसक्तितेणेकरिनेअसंतोषिएवोजेब्राह्मणतेनुतेजआदिकसर्वेनाशथैजायछे ॥ ४ ॥ ॥ अष्टमेशुकदेववचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ पुंसोऽयंसंसृतेर्हेतुरसंतोषोऽर्थकामयोः ॥ यदृच्छयोपपन्नेनसंतोषोमुक्तयेस्मृतः ॥ ५ ॥

अर्थः॥ ॥हवेअष्टमस्कंधनेविषेश्रीशुकदेवजिजेतेकहेछेजेलोभनेकामनेविषेजेपुरुषनेआसंतोषेरहितपणुतेजेते जन्ममरणनुंहेतुछे॥अनेईश्वरईछायेकरिनेजेमळ्युंतेणेकरिनेजपुरुषनेसंतोषतेजेतेमुक्तिनेअर्थेकह्योछे॥५॥ ॥ श्लोकः॥ ॥यदृच्छालाभतुष्टस्यतेजोविप्रस्यवर्द्धते॥तत्प्रशाम्यत्यसंतोषादंभसेवाशुशुक्षणिः॥६॥ ॥अर्थः॥ केमजेईश्वरइछायेकरिनेमळ्युतेणेकरिनेसंतोषेजुक्तएवोजेब्राह्मणतेनुतेजजेतेदिवसदिवसप्रत्येवधिनेपामेछे॥अ नेतेतेजजेतेअसंतोषपणाथकितत्कालशमिजायछे तेकेनिपेठतोजेमअग्निजेतेजळेकरिनेओलाईजायछेतेम॥६॥ एकादशेश्रीकृष्णवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ब्राह्मणस्यहिदेहोयंक्षुद्रकामायनेष्यते॥कृच्छ्रायतपसेचेहप्रेत्यानंतसु खायच॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीकृष्णभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येकेछे॥हेउद्धवजिब्राह्मणनोजेआदेहतेजेते आलोकनेविषेतुछएवाजेकामभोगतेनेअर्थेनथि इछ्योतारेशानेअर्थेइछ्योछेतोआलोकनेविषेतोकृछ्रनामेजेतप करवुं तेनेअर्थेनेमरिनेपरलोकनेविषेअनंतप्रकारनांजेसुखभोगववांतेनेअर्थेइछ्योछे॥७॥ ॥मोक्षधर्मेपुचोक्त म्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नक्रुध्येत्संप्रहृष्येच्चमानितोऽमानितश्चयः॥सर्वभूतेष्वभयदस्तंदेवाब्राह्मणंविदुः॥८॥ ॥अर्थः॥ अनेमोक्षधर्मनेविषेपणब्राह्मणनुलक्षणकह्युंछे जेकोइयेपूज्योअथवाअपमानकर्योएवोथकोजक्रोधनकरेनेरा जिपणनथायके तं जेअपमानेकरिनेक्रोधनेनपामेनेसन्मानकरिनेराजिपणनथाय॥अनेसर्वभूतप्राणिमात्रनेविषे जेनिर्भयपणुंजेतेनोदेनारोएवोजेजनतेनेदेवताजेतेब्राह्मणएवोनजाणेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥जीवितंयस्य धर्मार्थधर्मोहर्यर्थमेवच॥अहोरात्राश्चपुण्यार्थंतंदेवाब्राह्मणंविदुः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेनुंजीववापणुंजेते

धर्मपालवानेअर्थेछेनेधर्मनुजेपालवापणुंतेजेतेभगवाननेअर् त्नकरवानेअथछे ॥ अनेरात्रिदिवसजेते पुण्यनेअ र्थेछेकेत रात्रिदिवसमांजेनिरंतरपुण्यकर्याकरेछेतेननेदे ताजेतेब्राह्मणएवानेजांणेछे ॥ ९ ॥ ॥ सनत्सुजातीयेचो क्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ धर्मश्चसत्यंचदमस्तपश्चत्यमात्सर्यंह्रीस्तितिक्षानसूया ॥ यज्ञश्चदानंचधृतिःश्रुतंचम हाव्रताद्वादशब्राह्मणस्य ॥ १० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसनत्सुजातनामेऋषेयेकरेलोजेग्रंथतेमांक छेजेधर्म तथाकोइ [illegible] दुःखनथायएवुं सत्यवचनबो [illegible] तथाविद्वि भोगेनेविषेसंको चकरवापणुतथामत्सरेरहितपणुं तथाभुंडाकाममांलाजपांमवापणुतथासुखदुःख [illegible] पणुतथागु णनेविषेदोषनुं नआरोपणकरवापणु तथायज्ञकरवापणुतथादानदेवापणुतथाधा [illegible] वापणु शास्त्रनुं [illegible] तेकह्यं ॥ १० ॥ ॥ विप्रस्यषण्नित्यकर्माणि क्तानि ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ स्नानंसं ध्याजपोहोमःस्वाध्यायःपितृतर्पणम् ॥ देवतापूजनंचेतिषट्कर्माणिदिनेदिने ॥ ११ ॥ ॥ अर्थः ॥ अनेपराशरमु नियेब्राह्मणनांछोनित्यकर्मजेतेकह्यांछे ॥ जेस्नानकरवुंतथासंध्यानोजपकरवोतथाहोमकरवोतथाभणवुंभणाववुं तथापित्रिनुतर्पणकरवुं ॥ तथादेवतानिपूजाकरवीएछोकर्मजेतेब्राह्मणनेदिवसेदिवसेकरवानांछे ॥ ११ ॥ ॥ आ चारम खेसंध्याप्रकारश्चोक्तः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ उत्तमातारकोपेतामध्यमालुप्ततारका ॥ अ [illegible] तःसं ध्यात्रिधामता ॥ १२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेआचारमयूखग्रंथनेविषेविप्रनेसंध्याकरवानोप्रकारजेतेकह्योछेजेता रायेजुक्तकेतांत [illegible] ध्याकरिनेपर [illegible] जेसंध्याते संध्य [illegible] ॥ नेछेनेलोपायाछेताराजेमं

केतांतारात्र्प्रा[illegible]तां[illegible]ध्याका[illegible]वारेणहि जेसंध्यातेजेतेमध्यमकहिछे ॥ अनेसूर्यैसहितकेतांसूर्यउग्याकेडेसंध्याक
रिपरवारेण [illegible]ध्यातेजेतेअधममानिछेएवरित्येप्रातःकालनिसंध्याजेतेत्रणप्रकारनिमानि[illegible] ॥ १२ ॥ ॥ स्कां
देनारदंप्रतिनारायणवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अध्यापनंयाजनंचविशुद्धाच्चप्रतिग्रहः ॥ विप्रस्यजीविकाप्रो
क्तातत्र स्यात्वापदि[illegible]ता ॥ १३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेस्कंद[illegible]राणनेविषेब्राह्मणनिजेजीविका[illegible]दजिप्रत्ये
नारायणजेतेकंछे ॥ जेभणाववुंतथायज्ञकराववोतथाविशेषपणेकरिनेपवित्रएवोजेमनुष्यतेथकिदानलेवुंएत्रण्य
[illegible]णनेजीववानिजे[illegible] तेजेतेकहिछे तेमांपवित्रजनथकिप्रतिग्रहकरवोएजेछेलिवृत्तितेतोआपत्कालमां
कहिछे ॥ १३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥याजनेऽध्यापनेवापिदोषद[illegible]ः ॥ यस्तस्यान्यापिविहितावृत्तिरस्तिचतु
र्विधा ॥ १४ ॥ ॥ अर्थः ॥ अनेयज्ञकराववोनेभणाव[illegible] तेनेविषेपणजेदोषनोजोनारोकेतांयज्ञकराव्यायितथा
भणाव्याथिजेपेदा[illegible] थायतेणेकरिनेजेदेहनिर्वाहनेकरतोएवोजेब्राह्मणनेमध्येश्रेष्ठब्राह्मणतेनिविजिपणच्यारप्रकार
निवृत्तिजेतेकहिछे ॥ १४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ शिलोंछंनित्ययाञ्ञाचशालीनंचोचिताकृषिः ॥ श्रेयसीपूर्वपूर्वा
त्रज्ञातव्याद्विजसत्तमैः ॥ १५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ तेकईतोक्षेत्रमां[illegible]थिदाणाविणिलाववात
थापोतानेजोयेएटलुंनित्यमागिलाव[illegible] तथापोताने घटितखे[illegible]च्यारप्रकारनिवृत्तिजेतेउत्तमएवाजेब्राह्मणते
मनिछे ॥ अ[illegible]पणब्राह्म[illegible]णनेमध्यश्रेष्ठएवाजेब्राह्मणतेमणेएकविजाथि[illegible]र्वनिवृत्तिजेतेश्रेष्ठजाणवि ॥ १५ ॥
॥ ग्रंथांतरेचोक्तम् ॥ ॥ देवोमुनिर्द्विजोराजावैश्यशूद्रविडालकाः ॥ पशुर्म्लेछश्चचांडालोविप्रादशविधाःस्मृताः ॥

॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेग्रंथांतरनेविषेपत्तिनेच्छंदकरिनेविप्रपणदशप्रकारनाकह्याछेतेकियातोएकदेवतथामु
नितथाद्विजतथाराजातथावैश्यतथाशूद्रतथाबिडालक ॥ तथापशुतथाम्लेछतथाचांडालएदशप्रकारनाब्राह्मणज
तेकह्याछे॥१६॥ ॥पंचमेस्वपुत्रान्प्रतिऋषभच्छंदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नब्राह्मणैस्तुलयेभूतमन्यत्प
श्यामिविप्राःकिमतःपरंच॥ यस्मिन्नृभिःप्रहुतंश्रद्धयाहमश्नामिकामंनतथाग्निहोत्रे ॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
पंचमनेविषेपोतानेलक्षणेसहितजेब्राह्मणतेनुमाहात्म्यतेनपे तानापुत्रजेतमनेऋषभच्छंदवभगवानजेतेकेहेछे ॥ हेपु
त्रो हुंजेतेब्राह्मणतेणेतुल्यएवाबिजाकोईनेनथिजोतोतेब्राह्मणथकिश्रेष्ठएवानेतोशुंदेखुंनदेखुं॥केमजेजेब्राह्मणने
विषेमनुष्यतेमणेश्रद्धायेकरिनेहोम्युंएवुंजेअन्नादिकतेने हुंजेतेजमयथेष्टपणेजमुछुंतेमअग्निहोत्रनेविषेहोम्युंजेअ
न्नादिकतेनेनथिजमतो॥१७॥ ॥श्लोकः॥ ॥धृतातनूरुशतीमेपुराणीयेनेहसत्वंपरमंपवित्रम्॥शमोदमःस
त्यमनुग्रहश्चतपस्तितिक्षानुभवश्चयत्र॥१८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुंदरनेसनातनएविजेवेदरूपमारिमूर्ति तेजेते
आलोकनेविषे ब्राह्मणतेमणेधारिछेअनेपरमपवित्रएवोजेसत्वगुणने शमदमसत्यअनुग्रहतपतितिक्षानेअनुभ
वएजेआठगुणतेजेतेजेब्राह्मणनेविषेरह्याछे॥१८॥ ॥श्लोकः॥ ॥मत्तोप्यनंतात्परतःपरस्मात्स्वर्गापवर्गाधिपतेर्न
किंचित्॥ येषांकिमुस्यादितरेणतेषामकिंचनानांमयिभक्तिभाजां॥१९॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजा
नंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृते श्रीविवेकसारेब्राह्मणलक्षणमाहात्म्य
निरूपणंनामषष्ठंप्रकरणम्॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्वर्गनेमोक्षतेनोअधिपतिनेपरजेअक्षरतेथकिपणपरनेअ

नंतएवोजेपुरुषोत्तमहुंतेमुंथकिपणजेब्राह्मणुंनेकांईमागवाजोग्यनथि॥ तोतेब्राह्मणुंनेबिजुंजेराज्यादिकतेणे वृद्धि प्रयोजनछेकांईपणनथितेब्राह्मणकेवाछेतानथिहुंविनाबिजुंकांईधनजेमनेएवानेमारेविषेभक्तिनाकरनाराएवा छेएवाजेब्रह्मणतेथकिबिजुंकांईअतिशेश्रेष्टुएवुंहुंजेतनथिदेखतो॥ १९॥ ॥एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिक धर्मतेनाप्रवर्तकएवाजेश्रीसहजानंदस्वामीतेमनाशिष्यएवोजेहुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामि निआज्ञायेकरिनेकर्योएवोजेविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषे ब्राह्मणनांलक्षणनेमाहात्म्यनिरूपणकर्युंएनामेछठुंप्रक रणजेतेसंपूर्णथयुं॥ ६॥ ॥अथधर्मज्ञानस्वरूपादिप्रतिपादिकाःस्मृतयः॥ तत्रधर्ममूलसदाचारलक्षणमुक्तंका शीखंडे॥ ॥श्लोकः॥ ॥विद्वेषरागरहिताअनुतिष्ठंतियंमुने॥ विद्वांसस्तंसदाचारंधर्ममूलंविदुर्बुधाः॥ १॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेधर्मनुजेस्वरूपतेनेप्रतिपादनकरनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलखुंछुं॥ तेमांधर्मछेमूलजेनु एवोजेसदाचारतेनुलक्षणजेतेकाशीखंडनेविषेकह्युंछे॥ जेपरस्परवैरनेपदार्थनेविषेजेआसक्तितेणेरहितएवाजेज्ञा नवानपुरुषतेजेतेजेनेपालेछेकेतांजेधर्मनुआचरणकरेछे ॥ तेनेडायापुरुषजेतेधर्मछेमूलजेनुअथवाधर्मनुमूलए वोसदाचारजेतेनेजांणेछेकेतांकेहेछे॥ १॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्रथमंधर्मसर्वस्वंप्रोक्तायन्नियमायमाः॥ अ तस्तेष्वेववैयत्नःकर्तव्योधर्ममिच्छता॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेकारणपणामाटेनियमनेयमजेतेधर्मतेज छेसर्वद्रव्यरूपजेमांएविरीत्येप्रथमथिजकह्याछेतेकारणपणामाटेधर्मनेइच्छतोएवोजेमनुष्यतेणेतेनियमनेयमपा लवातेनेविषेयत्नजेतेकरवो॥ २॥ ॥तेचोक्ताएकादशेभगवतोद्धवंप्रति॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहिंसास

त्यमस्तेयमसंगोह्रीरसंचयः॥ आस्तिक्यंब्रह्मचर्यंचमौनंस्थैर्यंक्षमाभयम् ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतेअहिं
सादिकजेबारयमनेशौचादिकजेबारनियमतेजेतएकादशनेविषेभगवानउद्धवजिप्रत्येकल्या॥ जेदेउद्धवजि...क
मवचनेकरिनेकोइ जिवनिहिंसाजेतनकरविनेपोतानोतथापारकेद्रोहेरहितएवुंसत्यबोलवुंनेचोरिनकरविनेमायिक
पदार्थनेविषेआसक्तिनराखवं नेअकार्यनेविषेलज्जा नेपदार्थनोसंचयनकरवो॥ अनेसतशास्त्रनावचननेविषेआस्ता
पणुनेपोतानाधर्मप्रमाणेब्रह्मचर्यराखवुं नेमौनपणुनेस्थिरतापणुंनेसमर्थथकाक्षमाराखविनेमारिउपासनायेकरि
नेनियमपणुंएबारजेतयमकल्याछे॥ ३ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ शौचंजपस्तपोहोमःश्रद्धातिथ्यंमदर्चनम्॥ तीर्था
टनंपरार्थेहातुष्टिराचार्यसेवनम्॥ ४ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेदेहकरिनेनेमनेकरिनेपवित्ररेहवुं एवप्रकारनुशौच
नेजपकरवोतथातपकरवुं नेहोमकरवोनेसतशास्त्रनेविषेश्रद्धाराखविनेअतिथिनिसेवाकरविनेमारुपूजनकरवुं ॥ त
थातीर्थप्रत्येजावुंनपरनेअर्थेक्रियाकरविनेसंतोषराखवो नेपोतान आचार्यजेतमनिसेवाकरविएबारजेतेनियमक
ल्याछे॥ ४ ॥ ॥ ग्रंथांतरेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ सुखमेष्टितंलोकेसर्वेषामपिदेहिनाम् ॥ तन्मूलंतुस्मृतो
धर्मस्तंरक्षेद्यत्नतस्ततः॥ ५ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेग्रंथांतरनेविषेपणधर्मपालवानुकह्युंछेजेआलोकनेविषेसर्वेजे
देहधारिप्राणिमात्रतेमनेसुखजजेतेइच्छितछे ॥ अनेतेसुखनुमूलतोधर्मजेतेकल्योछेतेमाटेदाखडेकरिनेमनुष्यजेते
मनेतेधर्मजेतेनिरक्षाकरवि॥ ५ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ नजातुकामान्नभयान्नलोभाद्धर्मंजह्याज्जीवितस्यापिहेतोः॥ ६
अर्थः॥ ॥ अनेविषयभोगनिइच्छाहे माटेपणक्यारेयधर्मनोत्यागनकरवो नेभयहेतुंमाटेकेतांतुंतारोधर्ममुकिदेने ॥३४॥

हितोमारिनांखिश [illegible] ।बेवरावेतोयपणतेबिककरि [illegible] नोधर्मनमुकवोनेलोन्हेतुमाटेकेतांतुधर्मनेमुकिदेतो आटलारूपैयातुनेआपिये एमकोइककहेतोतेरुपैयाआदिकनेलोन्केकरिनपणधर्मनोत्यागन [illegible] अनेपोतानेजाव वामाटेपणधर्मनोत्यागन [illegible] रवो॥६॥ ॥पराशरगीतायांचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥धर्मादपेतंयत्कर्मय [illegible] ।पेस्यान्म हाफल [illegible] ॥नतत्सेवेतमेधा [illegible] मिहोच्यते॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपराशरगीतानेविषेकह्युंछेजेधर्मथकिप ड्युएवुजेकर्मतेकर्मजेतेजोपणमोटुछेफलजेमांएवुहोयतोयपणतेकर्मनेडायोपुरुषजेतेनकरे,केमजेआलोकनेविषे धर्मेरहितजेकर्मकरवुंतेनेपोतानुरु [illegible] करेए [illegible] नथिकेता॥७॥ ॥दशमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥अन्योपिधर्मरक्षायैदेहः संभ्रियतेमया॥ विरामायाप्यधर्मस्यकालेप्रभवतःक्वचित्॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेदशमस्कंधनेविषेक [illegible] छेजेकोइ कसमयनेविषेउत्पन्नथातोजेअधर्मतेनानाशनेअर्थे तथाधर्मनीरक्षाकरवानेअर्थेहुंजेतेविजोअवतारपणधारणक रु [illegible] नेअवतारधारणकरिनेअधर्मनोनाशकरु [illegible] धर्मनिरक्षाकरुछुं॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥ब्रह्मन् [illegible] क्ताऽहंकर्ता तदनुमोदिता॥तच्छिक्षयन्लोकमिममास्थितःपुत्रमाखिदः॥९॥ ॥अर्थः॥हवेना [illegible] दजीप्रत्येश्रीकृष्णभगवानकेहेछेहे ब्रह्मन्हेपुत्रहेनारदहुंजेतेवर्णाश्रमसंबंधिजेधर्मतेनो [illegible] क्ताछुंनेतेनाआचरणनोकरनारोछुंनेतेधर्मनुंजेआचरणकरेते नेजो [illegible] नेजेप्रसन्नथाउंएवोछुंतेम [illegible] आलोकनेजेधर्मशीखाववो तेनेअर्थेहुंजेतेतधर्मनेआश [illegible] त्यतमेजां णिनेमनमांखेदनेनप [illegible] मे॥९॥ ॥हारितस्मृतौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥अपहायनिजं [illegible] ॥तेहरे र्द्वेषिणोज्ञेयाधर्मार्थंजन्मयद्धरेः॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधर्मनथिपालताएवाजेजनतेतोभगवाननाद्वेषिछेएमहा

रितस्मृतिमांकह्युंछे ॥ जपोतानोजेधर्मतेनोत्यागकरिनेहरूष्णहरूष्णएविरित्येकनाराछेकेतं परस्त्रिनोसंगनकरवो इत्यादिकजेपोतानोधर्मतेनतोपाळतानथिनेमुखेकरिनेतोहरूष्णहरूष्णएमभजनकरेछेएवाजेमनुष्यतेनेतोभगवाननाशत्रुजांणवापणभक्तनजांणवाकमजेतोजेकारणपणामाटे धर्मनुजेस्थापनकरवुंतेनेअर्थेभगवाननोजन्मजेतेछेकेतांधर्मपाळवोएजभगवाननुगमतुतेनेनोकरतानथि नेउपरथिठालिभक्तिकरेछेमाटेतेभगवाननाशत्रुजांणवा॥१०॥ ॥तत्वनिर्बंधश्च॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वधर्माचरणंशक्त्याविधर्माच्चनिवर्त्तनम्॥इंद्रियाश्वविनिग्राहःसर्वथानत्रयंत्यजेत्॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतत्वनिर्बंधनेविषेगोस्वामियेपणत्रणवानांनोक्यारेयत्यागनकरवोएमकह्युंछे तेकियांतोएकपोतानासामर्थ्यप्रमाणे करिनेवर्णनेआश्रमनेघटितएवोजेपोतानोधर्मतेनुआचरणकरवापणुनेबिजुंपरस्त्रियुंनासंगकरवातथामद्यमांसनुंभक्षणकरवुं तथाजुगटुंरमवुं एआदिकजेअधर्मतेथकिनिवर्त्तिपांमवापणुंनेत्रिजुइंद्रियोरूपिजेघोडातेमनेपंचविषयमांथिनियममांराखवापणुंएजेत्रणवानां तेनोसर्व प्रकारेकरीनेक्यारेयत्यागनकरवोकेतांअमाराआश्रितजेतेपोतानाधर्मनेपाळेअधर्ममार्गेक्यारेयनचाले ने इंद्रियोरूपिघोडानेनियममांराखेपणविषयमांछुटानमुके॥११॥प्रथमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥तपःशौचंदयासत्यमितिपादाःप्रकीर्तिताः॥अधर्मांशैस्त्रयोभग्नाःस्मयसंगमदैस्तव॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेप्रथमस्कंधनेविषेधर्मनेअधर्मनुस्वरूपजेतेनेपरिक्षितराजाजेतेधर्मप्रत्येकहेछे॥जेतपशौचदयानेसत्यएच्यारधर्मनापगजेतेकह्याछेतेमांहेधर्मतपशौचनेदयाएजेतमारात्रणपगतेजेतेतोविस्मयतथाविषयनेविषे जेआसक्तितथामदएजेत्रणअधर्मनापगतेमणेभांगिनांख्या

छे॥ १२॥ ॥श्लोकः॥ ॥इदानींधर्मपादस्तेसत्यंनिर्वर्तयेद्यतः॥ तंजिघृक्षत्यधर्मोऽयमनृतेनैधितःकलिः॥ १३॥
अर्थः॥ ॥अनेहेधर्महमणांकलियुगनेविषेतमारोसत्यरूपजे गतेजेतेवर्तेछे नेजेसत्यरूपिजेपगतेणेकरि [illegible]
रात्मानेधारिरह्याछोअथवाधर्मवालापुरुषजेतेतमनेधारेछे॥ तेजेतमारोसत्यरूपिपगतेनेजुठुबोलवुंतेणेकरिने
वधिपांमतोएवोजेकलिरूपअधर्मतेजतेग्रहणकरवानेइच्छेछे॥१३॥ ॥एकादशेजनकंप्रतियोगेश्वरवचनम्॥
श्लोकः॥ ॥धनंचधर्मैकफलंयतोवैज्ञानंसविज्ञानमनुप्रशांति॥ गृहेषुयुंजंतिकलेवरस्यमृत्युंनपश्यंतिदुरंतवीर्यम्
॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेएकादशनेविषेजनकराजाप्रत्येयोगेश्वरजेतेधनजेतेनेधर्मनेअर्थेनथिवावरताएवाजेपु
रुषतेमनेकालनिविकछेएमकेछेजेधर्मथकिविज्ञानेसहितएवुज्ञानजेतेनिश्चेथायछेअनेतेजेज्ञानतेनिकेडेआतिशेशां
तिजेतेथायछे एविरित्येज्ञानादिकनुकारणएवोजेधर्मतेजछेमुख्यफलतेजनुएवुंजेधनतेनेजघरांनेविषेजोडेछेकेतां
भगवानतथाभगवाननाभ तेमनेअर्थेवावरवाजोग्यएवुंजेद्रव्यतेनेपोतानिलोकनेविषे आवरुवधारवानेअर्थे
नात्यजात्यनेविषेखरचेछेनेभगवाननेअर्थेनथिवावरताएवाजेअज्ञानिपुरुषतेजेतेअतिशेछे सामर्थ्यतेजेनुएवोजे
पोतानाकलेवरनोमृत्युतेनेनथिजोताकेतांतेमनुष्यएमनथिजांणताजेअमेमरिजासुं॥१४॥ ॥एकादशेज्ञानस्वरूपा
दिकमुद्धवंप्रतिभगवान्वक्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥कैवल्यंसात्विकंज्ञानंरजोवैकल्पिकंतुयत्॥प्राकृतंतामसंज्ञानंमन्निष्ठं
निर्गुणंस्मृतम्॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेज्ञाननुंजेस्वरूपादिकतेनेएकादशनेविपेभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येकहेछे॥ हेउ
द्धवजिशुद्धएवुंजेजीवनुस्वरूपजांणवुं तेजेतेसात्विकज्ञानकह्युंछेनेमायिकएवाजेदेवमनुष्यादिकभेदतेमनुजेपृथक

विवेक जांणवुंतजेतेतोराजसिज्ञानछे ॥ अनेप्राकृतजेम[illegible]ष्यनाव्यवहारसंबंधिज्ञानतेजेतेतामसिज्ञानकह्युंछेनेमारेविषेछे सार
॥ ३६ ॥ निष्ठाजेनिए[illegible]जे[illegible]ानतेजेतनिर्गुणकह्युंछे॥ १५॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवैकादशपंचत्रीन्भावान्भूतेषुयेनवै॥ईक्षेताऽथैक
मप्येषुतज्ज्ञानंममनिश्चितम्॥ १६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ए[illegible]रित्ये[illegible]
हेछे ॥हेउद्धवजिज्ञानिजेते[illegible]रुषप्रकृतिमहत्तत्वनेअहंकारएअ्यारनेपंचमहाभूतएनवनेदशइंद्रियोनेएकमनएअगिया
रनेशब्दादिपंचविषयनेसत्व[illegible]शतत्वतेमनेस[illegible]भूत[illegible]देखे ॥ अनेतेके
डसर्वेनि[illegible]अंतरय[illegible]मिपणेका[illegible]जे हुंतेमुनेपणजेणेक[illegible]श्रमेजेतेणेज्ञानकह्युछेकेतांमायायेक
रिनेबद्धएवाजेजीवतेमनेविपेरत्यां जेअठ्याविशतत्वतेमनेजांणवांनेतेसर्वेनेविषेअंतर्यामिपणेका[illegible]हुंते[illegible]
नेजांणवोते[illegible]नामहेउद्धवजितमेजेतेज्ञानजांणो ॥ १६ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ एतदेवहिवि[illegible]ानंनतथैकेनयेनयत् ॥ स्थि
त्युत्पत्त्यप्ययान्पश्येद्भावानांत्रिगुणात्मनाम्॥ १७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ह[illegible]विज्ञान[illegible]हेछे ॥ हेउद्धवाजेज्ञानि[illegible]रु
षजेतेत्रिगुणात्मकजेदेवम[illegible]ष्यादिकभावतेमनास्थितिउत्पत्तिनेनाशतेमनेजप्रकारेजे एकएवारपरमेश्वरतेवडेकरि
नेदेखेतेप्रकारेब्रह्मादिकवडे[illegible]नदेखेएजजेतमजेतेणे निश्चेविज्ञानमान्युछे॥केतांअनेकब्रह्मांडनांजेउत्पत्तिस्थिति
नेनाशतेमनेएकएवाजेपरमात्मातेजेतेपोतेस्वतंत्रथकालिलामात्रेकरिनेकरवानेसमर्थछे पणबिजोको स्वतंत्रपणे
करिनेकरवासमर्थनथि एमजेजांण[illegible]तेनेतमेविज्ञानजांणो ॥ १७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ आदावंतेचमध्येचसृज्या
त्सृज्यंयद[illegible]यात् ॥पुनस्तत्प्रतिसंक्रामेयच्छिष्येततदेवसत्॥ १८॥ ॥ अर्थः॥ ॥एविरित्येसर्वनाकारणपणेकरि ॥ ३६ ॥

नेपोतानास्वरूपनुविज्ञानकहिनेहवेपोतानुसर्वनेविषेअन्वयव्यतिरेकपणेकरिनेवर्तवारूपजेविज्ञानतेनेकेहेछे ॥ हेउ द्धवजिआजगतनिउत्पतिथ गमोहा यनेजगतन शथाशे तेसमयनेवि [illegible] णेकरिनेर छे नेआज गतनिस्थितिर मयनेविषेस्तृज्यजेवैराजपुरुषतेथकिस्तृज्यजेब्रह्मादिकविश्वतेप्रत्येजेअंतर्यामिपणेकरिनेअन्वयपणा नेपांमेछे अनेपाछोफरिनेतेजगतनोप्रलयथयेसतेजेव्यतिरेकपणेकरिनेशेषरहेछेतेजस्वरूपजेतेसतछेकेतांआजग तनिस्थि।तेसमयने षेअन्वयपणे [illegible] प्याथकापरमात्माजेतेपोतानाधाममां व्यतिरेकपणेकरिनेदिव्यमूर्त्ति मानरेहेछेनेजगतनोप्रलयथयाके पणपोतानाधाममां [illegible] जे नेअन्वयव्य [illegible] णेसमजवोतेनेपणतमेजे [illegible]णो॥ १८॥ ॥श्लोकः॥ ॥योविद्याश्रुतसंपन्नआत्म न्नानुमानिकः॥ मायामात्रमिदंज्ञात्वाज्ञानंच मयिसंन्यसेत् ॥ १९ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ हेउद्धवजिज्ञाननेशास्त्रतेमणेसंपन्न एवोजेआत्माज्ञानिपुरुषतेजेतेपरोक्ष ज्ञानेरहितथकोआजगतजेतेनेमायामात्रएवुंजांणिनेज्ञानजेतेनेसम्यकप्रका मारेविषेमुकेकेतांज्ञानेकारनेमारोअ नुभवकरेपणनाशवंतएवुंजेजगततेनोअनुभवकरेनहि ॥ १९ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ ज्ञानिनस्त्वहमेवेष्टःस्वार्थोहेतु श्चसंमतः॥ स्वर्गश्चैवापवर्गश्च नान्योर्थोमद [illegible]ः ॥ २० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ केमजे [illegible] निभ जेतेनेतोपोतानेइ छितएवोजेस्वार्थनेहेतुतेरूपजेतेहुंजमानवाजोग्यछुं ॥ अने [illegible] क्षतेरूपपण हुंजमानवाजोग्यछूंपणमाराविना तेज्ञानिभ जेतेनेबिजोपदार्थजेतेप्रियनथि॥ २०॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ ज्ञानवि [illegible] द्धाःपदंश्रेष्ठंविदुर्मम ॥ ज्ञानीप्रियतमोऽतोमेज्ञानेनासौबिभर्तिमां ॥ २१ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेज्ञाननेविज्ञानेकरिनेसारिपेठेसिद्धथया

एवाजेमाराएकांतिकभ ॰तेजेतेमारुंश्रेष्ठएवुंपदजेमारुब्रह्मपुरधामतेतेनपांमेछे ॥ अनेअज्ञानिभक्तजेतेज्ञानेकरिने मुनेधारणकरेछेमाटेज्ञानिभक्तजेतेमुनेअतिशेवालोछे ॥ २१ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥तपस्तीर्थंजपोदानंपवित्राणीतराणिच ॥ नालंकुर्वंतितांशुद्धिंयाज्ञानकलयाकृता ॥ २२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेज्ञानजेतेनुश्रेष्ठपणुकेहेछे ॥ हेउद्धवजितपतीर्थजपनेदांनअनेविज पणजेपवित्रवस्तुतेसर्वेजेतेमारास्वरूपनुजेज्ञानतेनो लेशतेणेकरिएविजेशुद्धितेशुद्धिजेतेनेसंपूरणनथिकरतांकेत मारास्वरूपनाज्ञानननालेशतेणेकरिनेजेमोक्षरूपीसिद्धिथायछे तेसिद्धिनेतोतेतपआदिकएकेयकरवानथिसमर्थथातां ॥ २२ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ तस्माज्ज्ञानेनसहितंज्ञात्वास्वात्मानमुद्धवः ॥ ज्ञानविज्ञानसंपन्नोभजमांभक्तिभावितः ॥ २३ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ तेकारणपणामाटेहेउद्धवजिज्ञानननेविज्ञानतेमणेजुक्तनेमारिभक्तियेकरिनेशुद्धथयाएवातमे जेतेपोतानोअंतर्यामिएवोजहुंतेमुनेज्ञानेसहितजांणिनेभजो ॥ २३ ॥ ॥ श्लोकः॥ ज्ञानविज्ञानयज्ञेनमामिष्ट्वात्मानमात्मनि ॥ सर्वयज्ञपतिंमांवैसंसिद्धिंमुनयोगमन् ॥ २४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसर्वेमुनिजेतेपणज्ञानजेप्रकृतिपुरुषादिकनारूपनेजांणवु नेविज्ञानजेमारास्वरूपनेयथार्थपणेसमजवुं तेरूपीजेजज्ञतेणेकरिनेसर्वेयज्ञनापतिनेजीवननेविषेअंतर्यामिथका एव तेतो एवोजेहुंतेमुनेयजिनेसंसिद्धिजेसर्वप्रकारेकरिनेपांमवाजोग्यजेहुंतेमुनेपांमताहवा ॥ २४ ॥ ॥ चतुर्थरुद्रवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ श्रेयसामिहसर्वेषांज्ञानंनिःश्रेयसंपरम् ॥ सुखंतरतिदुष्पारंज्ञाननौर्व्यसनार्णवम् ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेचतुर्थनेविषेज्ञानन जेश्रेष्ठपणुतेनेरुद्रजेतेकेहेछे ॥ हेराजन्आलोकनेविषेर वेकल्याणनांजेसाधनतेमनेमध्येज्ञानजेतेसर्वोपरिश्रेष्ठकल्याणनुसा

धनछे ॥ केमजेआसंसाररूपिसमुद्रतरवानेअर्थेज्ञानरूपछे नावजेनेएवोजेपुरुषतेजेतेदुखेकरिनेनतरायएवोजेना
नाप्रकारनांछेदुःखजेमांएवोजेसंसाररूपीसमुद्रतेनेसुखेकरिनेतरेछे ॥ २४ ॥ ॥ समभवासकान्प्रतिप्रह्लादवचं
नम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ज्ञानंतदेतदमलंदुरवापमाहनारायणोनरसखःकिलनारदाय ॥ एकांतिनांभगवतस्तद
किंचनानं पादारविंदरजसाप्लुतदेहिनांस्यात् ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेसमभनेविषेबासकप्रत्येप्र[illegible]ादजिजेते
ज्ञान[illegible]रंपराकेहेछे ॥ हेबासकोतमेएमकेहेताहोजेअज्ञानतमेक्यांथिपांम्यातोत्यांहुंतमनेकहुंछुं जेदुःखेकरिने
पणनवमायनेनिर्मलएवुंजेएज्ञानतेज्ञानजेतेनेनरनासखाएवाजेनारायणतेजेतेनिश्चेनारदजिनेकेताहवानेतेनारद
जियेमुनेकह्युंछेतेमेतमनेकह्युं ॥ अनेतमेएमनज[illegible]णशोजेअज्ञानसर्वेनेक्यांथिथायकेमजेतेज्ञानजेतेतोअकिंचन
एवाजेभगवाननाएक[illegible]तिकभ[illegible]तेमनाचरणारविंद[illegible] रजतेनेविषेजेनायाकेत भगवाननाएकांतिकभक्तनिसे
वाकरताएवाजेदेहधारिजीवतेमनेथायछे ॥ २५ ॥ ॥ ग्रंथांतरेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ज्ञानंधर्मोद्भवंसाक्षाज्ज्ञा
[illegible]भवः ॥ वैराग्यात्परमंज्ञानंपरमार्थप्रकाशकम् ॥ ज्ञानवैराग्ययुक्तस्ययोगसिद्धिर्द्विजोत्तमाः ॥ २६ ॥ ॥
अर्थः ॥ ॥ अनेवलि[illegible]ाननिउत्पत्तिनेज्ञाननिप्रामिग्रंथांतरनेविषेकहिछे जेज्ञानजेतेकेवुछेतोधर्मपालवाथकिछेउ
त्पत्तितेजेनिएवुंछेनेसाक्षातएवुंजेएज्ञानतेथकिवैराग्यनिउत्पत्तिजेतेछे अ[illegible]राग्यथिपणश्रेष्ठनेपरमअर्थनुप्रकाश
करना[illegible] एज्ञानजेतेछे माटेहेब्राह्मणनेविषेश्रेष्ठएवाब्राह्मणोज्ञाननेवैराग्येजुक्तएवोजेम[illegible] जे
तेथायछे ॥ २६ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ना[illegible] नाज्ञानविज्ञानेमोक्षस्याधिगमोभवेत् ॥ नविनागुरुसंबंधाज्ज्ञानस्याधिगम

स्तथा॥ २७॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानं
दस्वाम्याज्ञयाकृतेविवेकसारेधर्मज्ञानस्वरूपादिनिरूपणंनामसप्तमंप्रकरणम्॥ ७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेज्ञान
नेविज्ञानविनाजीवनेमोक्षनिप्राप्तिजेतेजेमनथिथातिं तेमगुरुनासंबंधविनाकेतांसाराज्ञानिगुरुकर्याविनाज्ञाननि
प्राप्तिजेतेथातिनथि माटेज्ञानप्रमवानेअर्थेगुरुजेते साराज्ञानवालाकरवा॥ २७॥ ॥एविरिते निर्मल एवोजेएकां
तिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजे हुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंद
स्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेविवेकसारतेनामेग्रंथतेनेविषेधर्मनेज्ञाननं स्वरूपादिकनिरूपणकर्यां तेनामे
सातमुंप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥ ७॥ ॥अथवैराग्यप्रतिपादिकाःस्मृतयः॥ तत्रोक्तंप्रथमेविदुरेण॥ ॥श्लोकः॥
यःस्वकात्परतोवेहजातनिर्वेदआत्मवान्॥ हृदिकृत्वाहरिंगेहात्प्रव्रजेत्सनरोत्तमः॥ १॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेवैराग्य
नेप्रतिपादनकरणाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलखुंछुं॥ तेमांप्रथमस्कंधनेविषेविदुरजियेधृतराष्ट्रप्रत्येकह्युं
छे॥ हेराजन् आत्मज्ञानिएवोजे पुरुषतेजेतपोतानिमेलेअथवाकोइकनेउपदेशेकरिनेआलोकनेविषेउपज्योछेवैरा
ग्यतेजेनेएवोथकोजेपोतानाहृदयनेविषेभगवाननेधारिनेपोतानाघरथकिचालिनिकलेतेपुरुषजेतेनरनेमध्येउत्तम
जांणवो॥ १॥ ॥स्कांदेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥इत्थंप्रभोःकालशक्त्यालयैरेतैश्चतुर्विधैः॥ असद्बुद्ध्वाऽखिलं
तत्राहच्चिर्वैराग्यमुच्यते॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्कंदपुराणनेविषेवैराग्यनुलक्षणकह्युंछेजेएप्रकारेभगवाननि
कालशक्तियेकरिनेथयाएवाजे नित्यप्रलयनैमित्तिकप्रलयप्राकृतप्रलयनेआत्यंतिकप्रलयएच्यारप्रकारनाजेप्रलय

तेमणेकरिने समग्रअसत्यजांणिनेकेतांसर्वेमायिकएवाजेलोकभोगादिकतेमनेनाशवंतनेकाकविष्टातुल्यतुच्छस मजिनेसर्वेलोकभोगादिकमांजेअरुचितेजतेवैराग्यकहियेछयें ॥ २ ॥ ॥ विदुरनीतौचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ महाबलान्पश्यमहानुभावान्प्रशास्यभूमिंधनधान्यपूर्णाम् ॥ राज्यानिहित्वाविपुलांश्वभोगानगतान्नरेंद्रान्वशमंत कस्य ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेविदुरनी... षविदुरजियेजीवने... राग्यपांमवानेअर्थेकह्युंछे ॥ हेराज... मोटुंछे बलजेमनुंनेमोटोछेमहिमाजेमनोएवाजेमोटाराजातेजेतेधने करिनेधान्येकरिनेपूर्णएवीजेपृथवीतेनिशिक्षाकरिने नेपछेतेपृथवीनाराज्यनोत्यागकरिनेतथामोटाजेभोगतेमनोत्यागकरिनेकालनेवशथैजाताहवातेनेतुंजेतेजो ॥ ३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मृतंपुत्रंदुःखपुष्टंमनुष्याउत्क्षिप्यराजन्स्वगृहान्निर्हरंति ॥ तंमुक्तकेशाःकरुणंरुदंतश्चितामध्येकाष्ठमि वक्षिपंति ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हेराजन्दुःखेकरिनेप... षणकर्योएवोजेपुत्रतेजारेमरिजायछेतारेतेनेमनुष्यजेतेपो तानाघरथकिछेटेश्मशानमांबालवालेईजायछेने तेमनुष्यजेते... शजेमनानेकरुणायेसहितजेमहोयतेमरो ताथकातेपुत्रनेचित... नाभध्यनेविषेकाष्टनिपेठेनांखिदेईनेबालिदेछे ॥ ४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अन्योधनंप्रेतगतस्य भुंक्तेवासांसिचाग्निश्वशरीरधातून् ॥ द्वाभ्यामयंसहगच्छत्यमुत्रपुण्येनपापेनचवेष्ट्यमानः ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ अनेमारगयोएवोजेपुरुषते... जेधनतथावस्रतेनेबिजोभोगवेछे अनेतेनाश... रीरनाजेत्वचामं... सादिकधातुंतेनेअग्नि अथवापक्षितेभोगवेछेअनेएजे... रुषतेपुण्यनेपापतेणेकरिनेवींटांणोथकोतेपुण्यपापेसहितपरलोकनेविषेजायछे ॥ ॥ ५ ॥ ॥ एकादशेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ तस्यानिर्विण्णचित्तायागीतंशृणुयथामम ॥ निर्वेदआशापाशानांपुरुष

स्ययथात्यसि:॥ नत्वंगाजातनिर्वेदोदेहबंधंजिहासति॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएकादशनेविषेकहुं छेहेरा[redacted] जदुवै राग्यजुक्तछेचित्तजेनुंएवीजेतेपिंगलातेनुंजेगीततेने जेतमुथकियथार्थपणेसांभल्याअने पुरुषनेआशारूपजेपाश तेनेछेदवानेविषेवैराग्यजेतेतरव[redacted]॥ कमजेनथिउत्पन्नथयोवैराग्यजेनेएवोजे पुरुषतेजेतदेहनाबंधननेत्या गकरवानेनथीइच्छतो॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नूनंमेभगवान्प्रीतोविष्णुः[redacted]णा॥ निर्वेदोयंदुराशायायन्मे जातः[redacted]हः॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेशुभएवुंजेकोईककर्मतेणेकरिनेविष्णु एवाभगवानजेतेमुनंनिश्चेप्रसन्न थयाजेकारणपणामाटेदुष्टछेआशाजेने एवीजेहुंतेमुनेसुखनोआपनारोएवोजेआवैराग्य जेतेउत्पन्नथयोछेमाटे मारुमोटुभाग्यछे॥७॥ ॥श्लोकः॥ ॥मैवस्युर्मंदभाग्यायाःक्लेशानिर्वेदहेतवः॥ येनानुबंधंनिर्ह्रत्यपुरुषः[redacted] ति॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजोहुंभाग्यहीनहउंतोवैराग्यनाहेतुएवाजेक्लेशतेजेतमुनेनहायअनेजेवैराग्येकरिनेपुरुष जेतेदेहगेहादिकरूपजेबंधनतेनोत्यागकरिनेशांतिनेपांमेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तेनोपाकृतमादायशिरसाग्राम्यसं गताः॥त्यक्त्वादुराशाःशरणंव्रजामितमधीश्वरम्॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥एकारणपणामाटेतेभगवानतेणेकर्योएवोजे वैराग्यरूपउपगारतेनेमस्तकवतेग्रहणकरिनेहुंजेतेग्राम्यएवाजेनरनेविषयतेनेविषे रहिएविजेदुष्टआशातेमनोत्या गकरिनेसर्वनानियंताएवाजेभगवानतेनाशरणनेपांमिछुं॥९॥ ॥वृद्धचाणक्योवदति॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रुतंयन्न विर[redacted]धर्मायनशांतये॥ किंतेनपठितेनापिकाकवाशितमेवतदिति॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेचाणाक्यऋषिजे तेवैराग्यरहितजेभणेलातेमनिनिंदाकरेछे॥ जेशास्त्रनुजेभणवापणुतेजेतेजेभणनारानेवैराग्यपांमवानेअर्थेतथा

धर्मपाळवानेअर्थेतथाशांतिपांमवानेअर्थेनथिथातुं केतांशास्त्रपुराणनेभारतादिकग्रंथतेमनेजाणिनेपणजेनाअंत रमांवैराग्यधर्मनेशांतिआदिकसारागुणनथि आवताते तेजेजणवापणुतेणेकरिनेतेजणनारानेशोकाजथयोकांइ नथयो तारेतेचातुरिकरिनेरुडुबोलवाशिख्यातेशुंलाजनहि तोतेजजणवापणुतेजेतेतोकाकनुजे बोलवापणुतेजेवु जछेकेत जाणिनेवैराग्यादिकसारागुणतोशि ज्ञानाहिं नेउपरस्थथिचतुरायेकरिनेबोलवाशिख्यातेतोकेवळकाकचा रिजांणवि॥ १०॥ ॥ग्रंथांतरेषुचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ दोषदर्शीभवेत्तत्रयत्ररागःप्रवर्त्तते ॥ अनिष्टबुद्धि तंपश्येत्तथाक्षिप्रंविरज्यते॥ ११॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेग्रंथांतरनेविषेपणवैराग्यपांमवानिरितिजेतेकहिछे॥ जेप दार्थने षेपोतानेअतिशे आसक्तिजेतेथायतेपदार्थनेविषे राग्यनेपांमवानेइच्छतो एवोजेपुरुषतेजेतेदोषनोजो । रोथाय॥ अनेतेजेपदार्थतेनेनिश्चेकेवळदुःखरूपनेतुच्छएवुंजुवे॥ तारेतेप्रकारेजोनारोजेपुरुषतेजेतेतेपदार्थमांथित त्काळवैराग्यनेपांमेछे॥ ११॥ ॥श्लोकः॥ ॥नास्तिविद्यासमंचक्षुर्नास्तिसत्यसमंतपः॥ नास्तिरागसमंदुःखं नास्तित्यागसमंसुखम्॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेविद्यासमानबिजुनेत्रजेतेनथिनेपोतानोनेपारकोद्रो नथायए वुंजेसत्यवचनबोल तेसमानबिजुतपजेतेनथि॥ अनेपदार्थनेविषेजेप्रीतितेसमानबिजुदुःखजेतेनथिनेबंधनकारि सर्वपदार्थनोत्यागकरवो तेसमा नाबेजुसुखजेतेनथि॥ १२॥ ॥श्लोकः॥ ॥ भोगेरोगभयंसुखेक्षयभयंवित्तेऽग्नि भूभृद्भयंदास्येस्वामिभयंजयेरिपुभयंवंशे योषिद्भयम्॥ मानेम्लानिभयंगुणेखलभयंकायेकृतांताद्भयंसर्वंनाम भयंसखेभजततोवैराग्यमे भय ॥ १३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेवैराग्यनुंजनिर्भयपणुतेनेवैराग्यवानएवोजेपुरु

पतेपोतानामित्रप्रत्येकेहेछेहेमित्रनानाप्रकारना जेभोगतेनेविषेरागनेआश्रयजेतेरत्येछेनेसुखनेविषेनाशपणानिबि
कछेकेतांजेसुख[illegible]छेतेरखेनाशनपांमेएमसुखमांपणआश्रयछे नेधननेविषेअग्निनोतथारा[illegible]आश्रयजेतेरत्योछे
नेदासपणानेविषेस्वामिनिबिकजेतेछेनेजयनेविषेहांमावलियाशत्रुनिबिकजेतेछे नेसाराकुलनेविषेव्यभिचारादि
कदोषवालिजेस्त्रीयोतेथ[illegible]जेतेछे ॥ अनेमोटथपनेविषेपणको कपोतानुमानभंगकरेतेणेकरि नेपोतानामन
मांखेदपांमवापणतेनिबिकजेतेछेनेसारागुणनेविषेखलपुरुषनोआश्रयजेतेछे नेदेहनेविषेकालथकिआश्रयजेतेछेहवेके
टलांकगणावुसर्वेनामरूपनेलोकनेभोगसर्वेठेकांणेआश्रयजेतेछे माटेहेसखेअआश्रयएवोजेवैराग्यतेनेजतमेजेतसेवो
केतांसर्वेमायिकसुखनोत्यागकरिनेभगवाननासुखनेअर्थेनिर्भयएवोजेवैराग्यतेनेतमेपांमोतोमहासुखियाथाशो
॥१३॥ ॥दशमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नेहचात्यंतसंवासःकर्हिचित्केनचित्सह ॥राजन्स्वेनापिदेहेनकिमु
जायात्मजादिभिः॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेदशमनेविषेपणवैराग्यपां[illegible]हिछेहेराजन्धृ[illegible]
संसारनेविषेजीवनेक्यारेयकोयसंघातेनित्येभेलुरेवापणुजतेरेहेतुनथि ॥ अनेवलिपोतानोजेदेहतेसंघातेपणनित्ये
भेलुरेवापणुनथिरतुतोस्त्रीपुत्रादिकसंघातेनरहेएम तेशुंकवुंछे॥१४॥ ॥श्लोकः॥ ॥एकःप्रसूयतेजंतुरेकएवप्र
लीयते॥एकोनु[illegible]॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेधृतर[illegible]जजन्मेछे॥
नेएकलोजमरीजायछे॥अनेपोतेकर्युंजेपुन्यतेनेएकलोजभोगवेछे ॥ नेपोतेकर्युंजेपापतेनेपणपोतेएकलोजभो
गवेछे॥१५॥ ॥श्लोकः॥ ॥अधर्मोपचितंवित्तंहरंत्यन्येऽल्पमेधसः॥संभोजनीयापदेशैर्जलानीवजलौ

कसः॥ ॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअल्पछेबुद्धिजेनिएवोजेमूढपुरुषतेनुंअधर्मेकरिनेजेसुंकर्युंएवुंजेधनते
तेविजाजे अ तेजेतेअरणपोषणकरवायोग्यछेएरित्यनेमिशेकरिनेहरिजायछे॥जेमजळ
तेनुजीवनरूपजेजळतेनेतेमत्स्यनापुत्रहरिलेछेतेम॥१६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ ज्ञातियानधर्म्मेणस्वबुध्यात
मपंडितं॥तेऽकृतार्थप्रहिएवंतिप्राणारायःसुतादयः॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेधृतराष्ट्रआजीवजेतेजेनेएतो
मारोछेएविबुद्धियेकरिनेअधर्मवतेपोषणकरेछेए धननेपुत्रादिकतेजेतेअवि जेए रुषतेनेअकृ
तार्थएवानेजतजांदेछे॥१७॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वयंकिल्बिषमादायतैस्त्यक्तोनार्थकोविदः॥असिद्धार्थोविश
त्यंधंस्वधर्मवि खस्तमः॥१८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपे तानास्वार्थनेनजांणताएवो॥नेपोतानोजेधर्मतेयकिवि
मुखएवो॥नेअपूर्णछे थजेनोएवोजेएपुरुषतेजेतपुत्रादिकनापोषणेकरिनेथयुजेपापतेनेपोतेजग्रहणकरीनेते
पुत्रादिकेत्यागकर सतोअंधतामस्तनर देशकरेछे॥१८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्माल्लोकमिमंराजन्स्वप्नमा
यामनोरथं॥वीक्ष्याऽऽ मःशांतोभवप्रभो॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥तेकारणपणामाटेहेराज
हेधृतराष्ट्रआजेलोकतेनेस्वप्नमायानेमनोरथतुल्यजोइनेनेपोतानुंजेमनतेनेपोतानिबुद्धियेकरिने नियममांराखिनेहे
समर्थसमथाओनेशांतथाओ॥१९॥ ॥श्लोकः॥ ॥सुतामहिष्योभवतोज्ञातयो त्यमंत्रिणः॥प्रजाश्वतु
कालीयानाधुनासंतिकालिताः॥२०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेराजन्तमेराज्यकरतातेसमयमांथयाजेतमारापुत्र
नेतमारिपटरांणियोनेज्ञातीनेप्रधांननेमिंत्रिनेप्रजाएसर्वेजेतकालतेणेज्यांत्यांचलविनांस्यामाटेतेसर्वेहमणांकोइये

नथि॥२०॥ ॥श्लोकः॥ ॥कालोबलीयान्बलिनांभगवानीश्वरोऽव्ययः॥ प्रजाःकालयतेक्रीडन्पशुपालोयथा
पशून्॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेकालतोबलीयामध्येअतिशेबलीयोछेनेभगवाननीश[illegible]श्वरकेतांसर्वने
नियममांराखेएवोसमर्थछे नेअविनाशिछेतेकालजेतेसर्वजननेज्यांत्यांचलविनं खेछेकेनापेठेतोपशुपालजेगोवा
लतेजेमपशुनेज्यांत्यांचलविनांखेछेतेमकालपणसर्वेनेज्यांत्यांविखीनांखेछे॥२१॥ ॥श्लोकः॥ ॥मन्येम
मानुग्रहईशतेकृतोराज्यानुबंधापगमोयदृच्छया॥ यःप्रार्थ्यतेसाधुभिरे[illegible]॥२२॥
अर्थः॥ ॥हेईशहे[illegible] आराज्यरूपबंधननिनिवृत्तिथईतेतोतमेमारेउपरमोटोअनु
ग्रहकर्योएमहुंमांनुछुं अनेसा[illegible]कतांसतअसतनाविवेकजुक्तनेवैराग्यपामिनेएकाएकिपणेवनप्रत्येप्रवेशकरवा
नेइच्छताएवाजेमोटाचक्रवर्त्तिराजातेपणजेतमाराएअनु[illegible]ग्रहनीप्रार्थनाकरेछे॥२२॥ ॥श्लोकः॥ ॥वायुर्य
थाघनानीकंतृणंतूलंरजांसिच॥ [illegible]योज्याक्षिपतेभूयस्तथाभूतानिभूतकृत्॥२३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसगांकुटं
बिनोसंबंधजीवनेनिरंतररेतोनथिएमकेहेछे॥ जेमवायुजेतेवादलांनोजेसमूहतेनेभेलांकरिनेजुदांकरेछे नेजे[illegible]
णांनेभेगांकरिनेपाछांजुदांकरेछे ने[illegible]तेनेभेगुकारनेपाछु[illegible]
नेजुदिकरेछे तेनिपेटेसर्वभूतनाकरनाराजेईश्वरतेजेतेसर्वेभूतप्राणिमात्रनेभेलांकरिनेपाछांजुदांकरिनांखेछे॥
॥२३॥ ॥समभेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥भूतानामिहसंवासःप्रपायामिवसुव्रते॥ दैवेनैकत्रनीताना[illegible]नीतानां
स्वकर्मभिः॥२४॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रव[illegible]कश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यसाधुबलरामदास[illegible]निनास[illegible]रुश्रीगु

ए तातानंदस्वाम्यात् याकृतेश्रीविवेकसारेवैराग्यनिरूपणंनामअष्टमंप्रकरणम् ॥ ८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलि
सप्तमनेविषेकह्युंजेजोवएवतेईश्वरजेतेमणेपोतपोतानाकर्मेकरिनेएकठेकांणेभेलांकर्यांनेपाछांजुदांकरिनांख्यांए
वांजेभूतप्राणिमात्रतेमज आलोकनेविषेजेभेलुरेवापणुतेजेतेतोजेमपरवनेविषेपाणिपिवानेभेलांथयांजेमनुष्यते
मनाजेवुंछेकेतांजेमपरवनेविषेभेलांथयांजेमनुष्यतेपाणिपियनेजुदांजुदांचाल्यंजायछेतेमकर्मेकरीनेभेलाथया
जेस्त्रीपुत्रादिकसर्वेसंबंधितेजेतेनाशपांमिजायछेपणकोईनिरंतरभेलारेतांनथिमाटेतेमज अतिशोहतराखवुं नाहं ॥ ॥
॥ २४ ॥ ॥ एविरीतेजेजेपरमहंसएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराजेश्री सहजानंदस्वामीतेमनाशिष्यएवोजे बं
लरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातातानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो जेआविवेकसारनामेग्रंथतेमांवैराग्यनुनि
रूपणकरुंछेनामेआठमुप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ ८ ॥ ॥ अथश्रीहरेर्नवविधभक्तिःस्मृतयः ॥ तत्रोक्तंसप्त
मे ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ श्रवणंकीर्त्तनंविष्णोःस्मरणंपादसेवनम् ॥ अर्चनंवंदनंदास्यंसख्यमात्मानिवेदनम् ॥
॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेमनुष्यमात्रनेपोतानाकल्याणनेअर्थेकरवाजोग्यएविजेश्रीहरिनिभक्तितेनाप्रतिपा
दनकरनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलिखुंछुं ॥ तेमांभागवतनासप्तमनेविषेनवप्रकारनाभक्तिनाभेदजेते
स्याछे जेभगवाननीकथासांभलवितथाभगवाननकथाकीर्त्तनकेवांतथाभगवानानिमूर्त्तिनुंस्मरणकरवुंतथाभ
गवाननाचरणारविंदनिसेवाकरवी ॥ तथाभगवाननिपूजाकरवितथाभगवाननेवंदनाकरवितथाभगवाननुदास
पणुकरवुं तथाभगवाननुसखापणुकरवुं तथाभगवाननेपोतानोदेहअर्पणकरवो ॥ १ ॥ ॥ अभिमुक्तजनोव

क्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रीविष्णोःश्रवणेपरिक्षिदभवद्वैयासकिःकीर्त्तनेप्रह्लादःस्मरणेतदंघ्रिभजनेलक्ष्मीःपृथुःपू
जने ॥ अक्रूरस्त्वभिवंदनेकपिपतिर्दास्येचसख्येऽर्जुनःसर्वस्वात्मसमर्पणेबलिरभूत्कैवल्यमेतेविदुः ॥ २ ॥ ॥अ
र्थः॥ ॥हवेतेनवप्रकारनिजेभक्तितेनाजेनवमुख्यअधिकारितेमनेअभियुक्तजनजेतेकहेछेजेभगवाननिकथासां
भलवितेमांपरीक्षितराजाजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवा नेभगवाननिकीर्त्तनभक्तिनेविषे शुकदेवजिजेतेमुख्यअ
धिकारिहोताहवा नेभगवाननिस्मरणभक्तिनेविषेप्रह्लादजिजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवा नेभगवाननाचरणार
विंदनिसेवाकरवितेनेविषेलक्ष्मीजीजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवां नेभगवाननिअर्चनभक्तिनेविषेपृथुजेतेमुख्यहो
ताहवा॥ अनेवंदनभक्तिनेविषेअक्रुरजिजेतेमुख्यहोताहवानेहारेनिदासत्वभक्तिनेविषेहनुमानजिजेतेमुख्य
भक्तहोताहवा नेभगवाननिसख्यभक्तिनेविषेअर्जुनजेतेमुख्यहोताहवा नेभगवाननेसर्वेपोतानुधनादिकतथादेह
अर्पणकरवुएजेभगवाननिआत्मनिवेदनभक्तितेनेविषेबलिराजाजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवाएजेसर्वेभक्तजेते
भगवानजेशुद्धस्वरूपतेनेजाणताहवा अथवाभगवाननाधामनेपामताहवा॥२॥ ॥नारायणेनोक्तम्॥ ॥
श्लोकः॥ ॥धर्मोज्ञानंचवैराग्यंभक्तेर्वैध्यानितत्त्वतः॥ अंगानित्रीणिप्रोक्तानिगलत्पादाख्यान्यनुक्रमात् ॥ ३ ॥ ॥
अर्थः॥ ॥अनेनारायणमुनिजेतेपोतेनारायणगीतानेविषेभक्तिनांत्रणअंगजेतेकह्यांछेतेकियांतोधर्मज्ञाननेवैरा
ग्यएत्रणजेतेभक्तिजेतेनांमस्तकहृदयनेपगछेनामजेमनांएवांत्रणअंगजेतेयथार्थपणेकरिने अनुक्रमथकिजाण
वांकेतांधर्मजेतेभक्तिनुमस्तकछेनेज्ञानजेतेभक्तिनुहृदयछेनेवैराग्यजेतेभक्तिनापगछे ॥४॥ ॥दशमेब्रह्मावद

ति ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ श्रेयःसृतिंभक्तिमुदस्यतेविभोक्लिश्यंतियेकेवलबोधलब्धये ॥ तेषामसौक्लेशलएवशिष्य
तेनान्यथायथास्थूलतुषावघातिनाम् ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेदशमनेविषेभक्तिनुजेश्रेष्ठपणुतेनेब्रह्मदेवकहे
छे ॥ हेविभोकेत समर्थजेममोटातलावथकीनिझरणांनीसरेछे ॥ तेमधर्मअर्थकामनेचारप्रकारनिमुक्तिनेज्ञान
नेब्रह्म ।ते पण्सरवेछेनिझरणांजेथकिएविजे तमारिभक्तितेनोत्यागकरिनेनेजे पुरुषकेवलब्रह्मज्ञाननिप्राप्तिनेअर्थे
जक्लेशनेकरेछे ॥ ते पुरुषनेब्रह्मज्ञाननिप्राप्तिथातीनथी ॥ नेकेवलक्लेशजप्राप्तथायछे ॥ जेमस्थूलएवांजेशाल्यनांफो
तरांतेनाखांडनाराजेपुरुषतेमनेचोखानिप्राप्तिनथीथाती ॥ नेकेवलक्लेशजथायछे ॥ तेमतमारिभक्तिनोत्यागकरि
नेब्रह्मज्ञानमाटेक्लेशकरेछे तेमनेकेवलक्लेश जप्राप्तथायछे ॥ ४ ॥ ॥ तृतीयेश्रीकपिलदेवोमातरंप्र
तिवक्ति ॥ ॥ श्लोकौ ॥ मद्गुणश्रुतिमात्रेणमयिसर्वगुहाशये ॥ मनोगतिरविच्छिन्नायथागंगाम्भसोंबुधौ
॥ ५ ॥ लक्षणंभक्तियोगस्यनिर्गुणस्यह्युदाहृतम् ॥ अहैतुक्यव्यवहिताया भक्तिःपुरुषोत्तमे ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥
हवेभागवतनात्रीजास्कंधमांकपिलदेवजिभगवानजेतेभक्तिनुजेलक्षणतेनेपोतानीमाताप्रत्येकेहेछे ॥ हेमातसर्व
नोअंतर्यामिएवोपुरुषोत्तमवासुदेवजेहुंतेमारेविषेमारागुणजेअवतारचरित्रतेने श्रवणमात्रेकरिनेसर्वक्रियाकरते
सतेमननिगातजेतेनि रंतररहेजेमगंगानाजलनिगतिसमुद्रनेविषेअखंडरेहेछे तेममारेविषेनिरंतरमननीवृत्तिरहेतेजे
तेनिर्गुणभक्तियोगनुंलक्षणकह्युंछे तेनिर्गुणभक्तिकेवीछेतोअहैतुकीकेतांनिष्कामछे अव्यवहिताकेतां सिद्धि
ऐश्वर्यादिकरूपजेअंतरायतेजेनेविषेआडोआवेनहिएवीछे अनेएविरित्यनीभक्तिजेनेहोयतेमारानिर्गुणभक्तकेहे

वाय॥५॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥सालोक्यसार्ष्टिसामीप्यसारूप्यैकत्वमप्युत॥ दीयमानंन गृह्णंतिविना मत्सेवनं
जनाः॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेमारानिर्गुणएकांतिकभक्तजनके छेतोसालोक्यजेहुंजेलोकमांरेहेतोहउंते
लोकमांरेहेवुंकेतांवैकुंठलोकमांरेहेवुं पणमाराजेवाऐश्वर्यनीप्राप्तिनहि॥ अनेसार्ष्टिजेवैकुंठलोकमांरेहेवुं नेमाराजे
वुंऐश्वर्यपांमवुंकेतांमाहाराजाधिराजएवोजेहुंतेमाराआगलयुवराजएवाथैरेहेवुं अनेसामीप्यजेवैकुंठलोकनेवि
षेमारेसमीपेरेहेवुंकेतांमहाराजाधिराजएवोजेहुंतेमारेसमीपेसभासदथैनेबेसवुं अनेसारूप्यजेवैकुंठनेविषेरेहेवुंने
मारासरखुंरूपपांमवुंनेतेरूपनेपांम्यानुंजेसुखतेनेमदे क्तवरत अनेएकत्व जेवैकुंठनेविषेजेमारेमूर्त्तितेनेविषेप्रवे
शकरनेरेहेवुंएपांचप्रकारनिमुक्तिरूपजेब्रह्मादिकसर्वने दुर्लभएवुं सुखनेऐश्वर्यतेनेहुंजेतेमारोएकांतिकनिर्गुणभक्त
नेदेउछूंतोपणजोएपांचप्रकारनीमुक्तिनेविषेलक्ष्मीनिपेठमारिसेवानहोयतोतेनेमारानिर्गुणएकांतिकभक्तजेतेनथि
ग्रहणकरताकेमजेतेभक्तअतिविचक्षणछेमाटेएमजाणेछे जेएपांचप्रकारनामुक्तिछेतेजतेपूर्वेसाधनका
लनेविषेभगवाननिनवधाभक्तियेकरिनेजेसेवातेणेकरिनेथयुंछे माटेसेवाविनाएमुक्तिनेनथिइच्छताअनेएसे
वानेजफलरूपमानेछेनेपरमसुखरूपमांनेछे॥७॥ ॥एकादशेचोक्तंभगवताउद्धवंप्राते॥ ॥श्लोकः॥ ॥यंन
योगेनसांख्येनदानव्रततपोध्वरैः॥व्याख्यास्वाध्यायसंन्यासैःप्राप्नुयाद्यत्नवानपि॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएकादशने
विषेभक्तिनोमहिमातथाप्रेमलक्षणाभक्तिनुस्वरूपजेतेभगवानेउद्धवजेप्रत्येकह्युंछे॥ हेउद्धवजि केवोहुं तोमारि
भक्तिविनातोअष्टांगयोगकरवोनेतत्वनोविचारकरवोने दानव्रततपनेयज्ञकरवानेग्रंथुनिटीकाकरावेनेभगवुने

नणाव नेसंन्यासग्रहणकरवोएसर्वेयवडेकरिने प्रयासनेकरतोएवोजेजनतेजेतेपणजेमुनेनथिपांमतोतेमुनेगोपी
कादेखःदेंजेतेतेकसन्नतिस्थेकारनेजनिश्रेपांमतांहवां॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥रामेणसार्द्धमथुरांप्रणीतेश्व फल्कना
मय्यनुरक्तचित्ताः॥ विगाढभावेननमेवियोगतीव्राधयोऽन्यंददृशुःसुखाय॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेतेगोपीका
युंनिप्रेमलक्षणाभक्तितेनेकेहेछे॥ हेउद्धवजिअक्रुरजेतेमणेबलदेवजियेसहितमुनेमथुरांप्रत्येपमाड्येसतेमारेविषेजे
अतिदृढप्रेमतेणेकरिनेमारेविषेप्रीतियेयुक्तछेचितजेमनुं ॥ अनेमारेवियोगेकरिनेतीव्रछेमननिपीडातेजेमनेएवि
जेगोपीकाओतेजेतेपोतानापतिपुत्रादिकतेनेसुखनेअर्थेनदेखतिहावियुं॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥तानाविदन्मय्यनु
षंगबद्धधियःस्वमात्मानमदस्तथेदं॥ यथासमाधौमुनयोब्धितोयेनद्यःप्रविष्टाइवनामरूपे॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेतेगोपीकाओजेतेमारेविषेअतिस्नेहेकरिनेबांधानीयुक्तथईछे बुधि जेमनीएविथकियुंपोतानादेहनेजाणतिहवियुं
थाछेटेरह्याएवाजेसंबंधितेमनेनेसमीपेरह्याजेपतिपुत्रादिकतेमनेपणनजांणतिहवियुं॥ जेमसमाधिनेविषेगयाए
वाजेमुनितेपोतानादेहनेनथिजांणताने सम्दुद्रनाजलनेविषेप्रवेशथइएविजेनदीओतेजेतेसमुद्ररुपथकिआकाररुपजेप
तानुनामरूपतेनेनथिजांणतियुंतेम॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥कथंविनारोमहर्षंद्रवताचेतसाविना॥ विनानंदाश्रु
कलयाशुध्येद्भक्त्याविनाऽऽशयः॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपुरुषनुअंतःकरणजेतेमारेविषेस्नेहेकरिनेपोतानारो
मनुजेप्रफुल्लितथवापणुतेविनाकेमशुद्धथायनेगदगदचितथयाविनाकेमशुद्धथाय ॥ अनेआनंदतिनोजेआनंदते
णेकरिनेनेत्रनेविषेथइएविजेआंसुनिकलातेविनाकेमशुद्धथायने एसर्वेभक्तिनांलक्षणतेणेयुक्तएविजेभक्तितेवि

नाकमशृ ध्दथाय ॥ ११ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ वाग्गद्गदाद्रवतेयस्यचित्तंरुदत्यभीक्ष्णंहसतिक्वचिच्च ॥ विलज्जउ याय
तिनृत्यतेचमद्भक्तियुक्तोभुवनंपुनाति ॥ १२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेपोतानेविषेभक्तियेजुक्तएवोजे रुषतेनुंलक्षणे
रा त्यकेहेछे ॥ हेउद्धवजिमारेविषेहेतेकरिनेजिनिवांणिजेतेगदगदथायछेनेजेनुचितजेतेद्रवि
र्त्तिनोवियोगथायतोवारंवाररुदनकरेछेनेक्यारेकमारिमूर्त्तिनेदर्शनकरिनेहसेछे ॥ अनेक्यारेकलोकनिलाजेरहि
त रेभक्तियेजुक्तपुरुषतेजेतेआभुवननेपवित्रकरेछे ॥ १२ ॥ ॥ श्लोकः ॥
यथाग्निनाहेममलंजहातिध्मातंपुनःस्वंभजतेचरूपं ॥ आत्माचकर्म्मा शयंविधूयमद्भक्तियोगेनभजत्यथोमां ॥
॥ १३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेभक्तिव करिनेजआत्मानिशु ॥ हेउद्धवजिजेमअग्निनेविषेतपायमानकर्
जेसुवर्णतेजेतेतेअग्नियेकरिनेमलजेलोहादिकनोसंसर्गतेनोत्यागकरेछेनेपछेपोतानुजेशुद्धस्वरूपतेनेपांमेछे ॥ तेम
जीवात्माजेतेमारिभक्तिरूपीजेयोगतेणेकरिनेकर्मजनेविषेरत्यांछे एवुंजेबासनालिंगश रीरतेनेटा लिनेशुद्धएवुजे
पोतानुस्वरूपतेनेपांमेछेनेतेकेडेमुनेभजेछे केतांसर्वजीवप्राणिमात्रनोनियंतानोदेव्यछे र्त्तियुंजेमानिएवांजे क्त
नांवंदतमणेसेवानेकरयोएवोजेसाक्षात् रुषोत्तमहुंतेमुनेपांमेछे ॥ १३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ भक्त्याऽहमेक
याग्राह्यःश्रद्धयात्माप्रियःसतां ॥ भक्तिःपुनातिमन्निष्ठाश्वपाकानपिसंभवात् ॥ १४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसंतजे
तेमनेवाहालोएवोजे तेजेतेश्रद्धायेकरि थइएविजेमारिअनन्यभक्तितेणेकरिनेग्रहणकरवाजोग्यछुं ॥ अने
मारेविषेछे निष्ठाजेनिएविजेतेभ ि जातिथकिथयोजेदोषतेथकिपणचांडालजेतेमनेपणपवित्रकरे

छे ॥ १४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ प्रोक्तेनभक्तियोगेनभजतोमाऽसकृन्मुनेः ॥ कामाहृदय्यानश्यंतिसर्वेमयिहृदिस्थि
ते ॥ १५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेमेकह्योजेभक्तियोगतेणेकरिनेमुनेवारंवारभजतोएवोजे मुनितेनाहृदयनेवि
षे जेतप्रत्य पणेकरिनेरह्येसतेतेमुनिनाहृदयनेविषेरह्याजेसर्वेकामतेजेतेनाशपांमेछे ॥ १५ ॥ ॥ श्लोकः ॥
भिद्यतेहृदयग्रंथिश्छिद्यंतेसर्वसंशयाः ॥ क्षीयंतेचास्यकर्माणिमयिदृष्टेऽखिलात्मनि ॥ १६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
सर्वेनोअंतर्यामिएवोजेहुंजेतेदेखायेसतेआमुनिजेतेनांकर्मजेतेक्षयपांमेछे नेसर्वेसंशयजेतेभगवाननास्वरूपनेवि
षेनास्तिकभ वतेजतछेदायिजायछे नेहृदयनोग्रंथिजेतेदेहाभिमानतेजेतेभेदायिजायछे ॥ १६ ॥ ॥ श्लोकः ॥
तस्मान्मद्भक्तियुक्तस्ययोगिनोवैमदात्मनः ॥ नज्ञानंनचवैराग्यंप्रायःश्रेयोभवेदिह ॥ १७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
तेजकारणपणामाटेमहात्म्येसहितमारिभक्तियेजुक्तने मारेविषेछेमनतेजे एवोजे आलोकनेविषे योगितेनेकेवल
ज्ञानजेतेकल्यांणनेकरेएवुंबहुधाहोयनहिनेएकलावैराग्यजेतेपणकल्यांणनेकरेएवुंहोयनहि ॥ १७ ॥ ॥ श्लो
कौ ॥ ॥ यत्कर्मभिर्यत्तपसाज्ञानवैराग्यतश्चयत् ॥ योगेनदानधर्मेणश्रेयोभिरितरैरपि ॥ १८ ॥ सर्वंमद्भक्तियोगेनम
द्भक्तोलभतेंजसा ॥ स्वर्गापवर्गंमद्धामकथंचिद्यदिवांछति ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेयोगिपुरुषजेतेनेजे
कर्मेकरिनेपामवाजोग्यछेतथातपज्ञानवैराग्यतेमणेकरिनेजेपामवाजोग्यछे ॥ तथायोगदाननेधर्मतेमणेकरिनेजे
पांमवाजोग्यछेअनेबिजांपणजेकल्यांणनांसाधनतेमणेकरिनेजेपामवाजोग्यछे ॥ तेसर्वेनेमारोभक्तजेतेसुखेमा
रिभक्तिरूपीजेयोगतेणेकरिनेपांमेछे ॥ अनेस्वर्गमोक्षनेमारुंधामतेमनेपणजोकोइकप्रकारेकरिनेइछेछेतोमाराभ

ि...रिनजपामेछे ॥ १८ ॥ १९ ॥ ॥पंचरात्रेचेक...॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वधर्म...न्नूषा
जुष्टांतुयेऽच्युते ॥ अनन्यभक्तिसाध्वीवत्कुर्युरेकांतिकाहिते॥ २०॥ ॥अर्थः॥ ॥...वेषे
धर्म...भक्तिजेतेकरवा...जेमपतिव्रता...जेतेपोतानापतिनेजमनकर्मवचनेकरिनेसेवेछेपण
...विषेहेत...थतिनथि॥ तेमजेभक्तभगवाननेविषेज...धर्मज्ञानवैराग्यरूपजेधर्...कएवो
जेएकभगवाननिजभ...तेनेकरेछेएवोजेभक्ततेजेतेभगवाननाएकांतिकभक्तकह्याछे॥ २०॥ ॥श्लोकः॥
सुरूपापियथानारीवस्त्रालंकार...॥नशोभतेतथाभक्तिर्धर्मादिरहितानृणाम्॥ २१॥ ॥अर्थः॥ ॥के
मजे...पणजेनारीछेतेजेते पणजोवस्त्रनेअलंकारेरहितछेतोजेमनथिश...भतितेमधर्मज्ञाननेवैरा
ग्यतेमणेर...हतएविजेम...भक्तितेजेतेनथिशोभति॥ २१॥ ॥श्लोकः॥ ॥देशकालस्वभावादेःक्वचिद्वै
षम्यसंभवे॥धर्मा...स्तिरोधत्तेतडिद्यथा॥ २२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेदेशकालनेपोतानोजे
स्वभावएआदिकजेतेमनो...रेकविषयपणानोसंभवसतेकेतां ज्यांरेसारादेश कालादिकनोजोगनहोयतारेधर्मज्ञा
ननेवैरागेर...जेभक्तितेन शपामिजायछेकेनिपेठ्येतो जेमविजळिजेतेक्षबकारोकरिनेवादळामांतिरोधानथै
जायछेतेम॥ २२॥ ॥श्लोकः॥ ॥युक्ताधर्मादिभिःसा...क्वापिविघ्नैर्महापदि॥अचलानाभिभू...
...॥ २३॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्री...हजानंदस्वामिशिष्यबलरामदास...निनास...गुणातीतानं
दस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारेभक्तिनिरूपणंनामनवमंप्रकरणम्॥ ९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधर्मज्ञाननेवैरागेस

हितएं [illegible] तेजेतेतोमहाआपत्काळनेविषेपणअचळएविथकिविघने करिनेक्यारेयनाशपांमतिनथिकेनिपेठे ते जेममोटोपर्वतजेतेवर्षातानेधारायेकरिनेखोदाइ[illegible] ॥ २३ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मळएवोजेएकांतिकध [illegible] दस्वा [illegible] शिष्यएवोजे [illegible] बळरामदासमुनितेएसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामि निश्रा [illegible] येकरिनेकर्योजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेआस्ति [illegible] नि [illegible] कर्युंएनामेनव [illegible] प्रकरणजेतेथयुं ॥ ९ ॥

॥ अथचौर्यपरां गनासंगानेषेधविषयाःस्मृतयः ॥ ॥ [illegible] ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ब्रह्महत्या [illegible] रापानंस्ते यं वांगनागमः ॥ महांतिपातकान्याहुःसंप्रयोगंचतैःसह ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेचोरिकरवितथापरस्त्रीनोसंग कर [illegible] षेधनाजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलखुंछुं ॥ तेमांपंचमहापापनेलांचोरिनेगुरुस्त्रीनोसंगतेनेमनुजे तेकेहेछे ॥ जेब्राह्मणनिहत्याकरवितथासुरापानकरवुंतथाचोरि [illegible] नांजेतेछे ॥ तेमनेधर्मश [illegible] षिजेते महापापएवांनेकेहेछेनेतेचारमहापापनाकर [illegible] जेम [illegible] तेमनिसंघाथे सम्यकप्रकारेमेळापराखवोतेनेपांचमुमाहापापकेहेछे केतांब्रह्महत्यासुरापानचोरिनेगुरुस्त्रीनोसंगएचारमहापाप नाक नाराजेम [illegible] तेमनोमनक्रमवचनेकारनेजेखरेखरोसंगकरवोतेनेपांच [illegible] महापापकहेछे ॥ १ ॥ ॥ यमस्मृ तौच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अपहृत्यप [illegible] स्यार्थंदानंयत्तु [illegible] यच्छति ॥ सदातानरकंयातियस्यार्थस्तस्यतत्फलं [illegible] ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवळिचो [illegible] जेतेयम [illegible] तिनेवि षेकह्योछे ॥ जेजे [illegible] रुषजेतेपारकुंधनचोरिलाविनेद [illegible] आपेछे ॥ [illegible] रुषतेजेतेतोनरकलोकजेतेनेपांमेछे ॥ अनेतेपारकुधनचोरिलावेनेजेदानकरे

तेदाननुजेफलतेतोजेनुधनजेते तेनेथायछे ॥ २ ॥ ॥ गौतमेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ तृणंवायदिवाकाष्ठंपुष्पं
वायदिवाफलं ॥ अनापृच्छनहिगृह्णानोहस्तच्छेदन[illegible]र्हति ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेगौतमऋषियेतोतृणादि
कनिचोरिनुपणहस्तकापवारूपप्रायश्चित्तकह्युंछे जेमनुष्यतेनाधणिनेनपुछतांथकोजोतृणजेतेनेग्रहणकरेछेतथा
जोकाष्टजेतेनेग्रहणकरेछेतथाजोपुष्पजेतेनेग्रहणकरेछे तथाजे फलजेतेनेग्रहणकरेछेतोतेपुछ्याविनातृणादिकने
लेनारोमनुष्यजेतेपोतानाहस्तने जेछेदवापणुतेनेयोग्यथायछे ॥ केतांतृणकाष्टपुष्पनेफलतेमनोपणजेचोरनारोतेना
हाथकापवाएदंडकह्योछे ॥ ३ ॥ ॥ श्रीशंकरेणचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अरण्येविजनेन्यस्तंपरस्वंदृस्यते
दा ॥ मनसापिनगृह्णंतितेनराः[illegible]मेनः ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेशंकराचार्यजेतेमणेपणकह्युंछे जेनथिको
इजनजेनेविषए जेअरण्य[illegible]जोपारकुधनदेखायछे ॥ तोतेधननेमनेकरेनेपणजेमनुष्यनथिग्रह
णकरतातेमनुष्यजेतेस्वर्गलोकनेपांमनाराथायछे ॥ ४ ॥ ॥ विदुरनीतौच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ हरणंचपरस्वानं
प दाराभिमर्शनम् ॥ सुहृदांचपरित्यागस्त्रयोदोषाःक्षयावहाः ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेविदुरनीतिनेविषेविदुर
जीयेपणकह्युंछे ॥ एकपारकुजेधनतेनेचोरिलेवुंअथवायलेकरिनेहरिलेवुंनेबिजोपरस्त्रीनासंगकरवोनेत्रिजोपोता
नाहितकारि[illegible]एत्रणयदे[illegible]रदाकीर्त्तिशोभ[illegible]दिकगुणनेनाशपमाडएवाछे ॥ ५ ॥ ॥ म
हाभारतेव्यभिचारनिषेधश्चोक्तः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥परदारानगंतव्याःसर्ववर्णेषुकर्हिचित् ॥ नहीदृशमनायुष्यंलो
केकिंचनाविद्यते ॥ यादृशंपुरुषस्येहपरदारोपसेवनं ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेमहाभारतनेवीषेव्यभिच्यारनोनिषे

धजेतेकह्योछे जे सर्व रणनेविषेक्यारेपणपरस्त्रीनोसंगनकरवो शाम टेतोआलोकनेविषेपर ... जेपापते
जे पुरुषनाआवरदानेघटाडीनांखेछे तेवुंबीजुंकोइपापनथि घटाडतुकेतांपरस्त्रीसंगनोकरनाराजेपुरुषतेचोराशि
लाखजात्यनीयोनिमं ज्यांज्यांजन्मनेधरेछे त्यांत्यांजनमिनेतत्कालमरिजायछे नेकवलमातानाउदर ...
रकष्टनेपांमेछे पणएनिआवरदातोकांईपणपुरिथातीनथी॥ ६ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ यावंतोरोमकूपाःस्युःस्त्रीणांगा
त्रेषुनिर्मिताः॥ तावद्वर्षसहस्राणि नरकंपर्युपासते॥ ७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेस्त्रीनादेहनेविषेजेटलांरुंवाडांनांछिद्र
निरम्याछे तेएकएकछिद्रप्रत्येएकएकहजारवरसपरजंततेपरस्त्रीसंगनेकरनारो पुरुषजेतेनरकनेभोगवेछे ॥ ७ ॥ ॥
श्लोकः॥ ॥ परदारेषुयेमूढाश्चक्षुर्दुष्टंप्रयुंजते॥ तेनदुष्टस्वभावेनजात्यंधास्तेभवंतिहि॥ ८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अ
नेजे सर्वपुरुषजेतेपरस्त्रीनेविषेदुष्टभावेजुक्तजेनेत्रतेनेजोडेछे॥ केतांकामभावनि ... परस्त्रीनेजुवेछेनेपछे
तेदुष्टस्वभावेकरिनेजोनारापुरुषजेतेजेजेयोनिनेविषेजन्मेछे तेजन्मतांवांतजआंधलाथायछे॥ ८ ॥ ॥ श्लोकः॥
मनसापिप्रदुष्टेनयेपश्यंतिपरस्त्रियम्॥ रोगार्तास्तेभवंतीहनरादुष्कृतकारिणः॥ ९॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेजेपुरुषजेते
अतिशेकामभावेजुक्तजेमनतेणेकरिनेपरस्त्रिनेजुवेछे ॥ एवादुष्टकर्मनाकरनाराजेए पुरुषतेजनेमरिनेजेजेयोनिने
पांमेछेत्यांत्यांनिरंतरअने ... पीडायछे ॥ एविरित्येपरस्त्रीसंगनुंनेपरस्त्रीनेकामभावे जोवानुंमोटुं
पापछे माटेएवास्वभावनोसर्वप्रकारेत्यागकरवो॥ ९ ॥ ॥ मनुस्मृतौच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ व्यभिचारात्तुभर्तुःस्त्रीलो
केप्राप्नोतिनिंद्यतां॥ शृगालयोनिमाप्नोतिपापरोगैश्चपीड्यते॥ १०॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेव्यभिचार ... धमनुस्मृति

नेविषेपणकह्योछे॥ जेस्त्रीजेतेपोतानापतिनेमुकिनेपरपुरुषनोसंगकरेछेतेस्त्रीजेतेआलोकनेविषेनिंदाकरवाजोग्यप
णानेप मेछेनेमरिनेशियालनिजोनिनेपामेछेनेपापरूपजेअनेकप्रकारनारोगतेणेकरिनेबहुंपीडानेप मेछेमाटेस्त्रीने
परपुरुषनोसंगक्यारेयनकरवो॥ १० ॥ ॥तथादेवलस्मृतौ॥ ॥श्लोकः॥ ॥याकामेनान्य रुषंयोषाभिसरतिक्वचि
त्॥ र खरीसमजन्मानिनिरयांतेऽतिरुग्भवेत्॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेमजदेवलऋषिनिस्मृतिनेविषेकह्युंछे॥ जे
स्त्रीजेतेकामेकरिनेजोएकवारपणपरपुरुषनोसंगकरेछे तोतेस्त्रीजेतेमरिनेघणाकवरससुधीतोनरकनेभोगवेछेनेन
रकनेभो पच्यापछे॥ तजन्मसुधितोअतिशेरोगवालिगधेडीथायछे॥ एविरीत्येस्त्रीनेपरपुरुषनासंग मोटुपापछे मा
टेस्त्रीनेपर रुषनासंगनोसर्वप्रकारेत्यागकरवो ॥११॥ ॥ पंचमेपरीक्षितंप्रतिशुकदेववचनम्॥ ॥ गद्यश्लोकः॥
यस्त्विहवाऽगम्यांस्त्रियमगम्यंवापुरुषंयोषिदभिगच्छतितावनुत्रकशयाताडयंतस्तिग्मयासूर्म्यालोहमय्यापुरुषमा
लिंगयंतिस्त्रियंच रुषमय्यासूर्म्या॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेभागवतनापंचमस्कंधनेविषेपरीक्षित ाजाप्रत्ये
शुकदेवजीनुवचनछे॥ हेराजापरीक्षितआलोकनेविषेजेपुरुषजेतेपरस्त्रीनासंगनेकरेछेअथवाजेस्त्रीजेतेपर रुषना
संगनेकरेछे तेपुरुषनेनेस्त्रिनेजमनादूतजेतेकोरडेकरिनेमारताथकाजमपुरीनेविषेलेइजइनेअग्नियेकरिनेतपाविने
रातिचोलकरिएवीजेलोटानिस्त्रीनि र्त्तितेसंघाथेतेपुरुषनेआलिंगनकरावेछे तथाअग्नियेक तपाविनेरातिचोलक
रिएविजलीना॥तेपुरुषनिमूर्त्तितेसंगाथे तोरेदेखा॥लिंगनकरावेछे एविरित्येपुरुषनेस्त्रीएवेयनेव्यभिचारनुमोटुपापछे
नेतेपाप महादुःखरूपफलछे तेमाटे रुषनेनेस्त्रीनेव्यभिचारनकरवोएसर्वशास्त्रनोसिद्धांतछे॥१२॥ ॥वासुदेवमा

ह[illegible]॥ ॥श्लोकः॥ ॥कामभावेननेक्षेतपरयोषांतुकर्हिचित्॥श्राद्धपर्वव्रताहादौनोपेयाच्चस्वयोषितम्॥१३
अर्थः॥ ॥अनेवळिवासुदेवमाहात्म्यनेविषेतोपोतानिस्त्रिनासंगनोपणसंकोचकर्योछे॥ जेधर्मवाळो पुरुषजेतेपार
किस्त्रियुंजेतेमनेतोकामभावेकरिनेक्यारेयनजुवे ॥ अनेश्राद्धपर्वनेएकादश्यादिकव्रतनाजेदिवसतेमनेविषेतोपोता
निस्त्रिनोपण संकोच ॥१३॥ ॥धर्मसंग्रहेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नगायेत्सहनारीभिर्नस्वपेन्नाध्वनिव्रजेत्॥ता
भ्यःकथानशृणुयाच्छ्रावयेत्तानचैकलाः॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधर्मसंग्रहनेविषेतोपुरुषनेस्त्रीयुंसंघाथेगांनआ
दिकक्रियाकरवानिषेधनाकाहे जेपुरुषजेतेबायुसंघाथेगांननकरेनेसहजभावेकरिनेपणस्त्रियुभेगोसुवेनहिनेमा
र्गनेविषेभेगोचालेपणनहि ॥ अनेतेस्त्रीयुंथकिभगवाननीकथावार्त्तानसांभळेनेएकलीएविजेस्त्रियुतेमनेभगवान
निकथावार्त्ताजेतेनेनसंभळावेकेतांपुरुषविनाएकलिस्त्रीनिजसभावेठिहोयत्यांपुरुषजेतेभगवाननिकथावार्त्ताकरे
नहि॥१४॥ ॥सप्तमेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥नन्वग्निःप्रमदानामघृतकुंभमयःपुमान्॥सुतामपिरहोजत्यादन्यदाया
वदर्थकृत्॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभागवतनासप्तमस्कंधनेविषेतोपोतानिदिकरिसंघाथेपणएकांतमांरेवानिना
कहिछे॥जे[illegible]प्रसिद्धअग्निछेनेपुरुषजेतोघनाघटरूपछे॥ माटेपुरुषजेतेएकांतनेविषेतोपोतानिदिकरिजेते
नोपणत्यागकरेकेतांएकांतेतोपोतानिदिकरिपासेपणनउभोरहे॥ [illegible]टलीवारअवश्यप्रयोजनहो
यतेटलीवारउभोरहे॥१५॥ ॥श्लोकः॥ ॥मात्रास्वस्रादुहित्रावानाविविक्तासनोभवेत्॥बलवानिंद्रियग्रामो[illegible]
द्वांसमपिकर्षति॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेविद्वानएवोजेपुरुषतेजेतेपणपोतानिमाबोननेदिकरितेसंघाथेएकांतने

विपछेआसनजेनेएवोनथाय ॥ केमजेवस्त्रवानएवोजेइंद्रियोनोस हतेजेतेज्ञानि रुपनेपणविषयप्रत्येतांणिजाय छे ॥ १६ ॥ ॥ हारितस्मृतौच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ परस्त्रियाश्चवस्त्रांतंयदिस्पृशेच्चकामतः ॥ ब्रह्महत्यासमंपापं निः कात्यायनोऽब्रवीत् ॥ १७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलिहारितस्मृतिनेविषेतोपरस्त्रियेपरशुंजेवस्त्रतेनेछेडेअ ।नेपणदो पकत्योछे ॥ जेपारकिजेस्त्रीतनापेरखावस्त्रनोजेछेडोतेनेजपुरुषका भावेकरिनेजोझालेछेतोतेपुरुषनेब्रह्महत्याक रयातुल्यपापजेतेथायछेएमकात्यायनमुनिजेतेकेहताह ।॥ १७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ यावंतितस्यसूत्राणितावद्व र्षश ।।चे च ॥ अंतेसनरकेवासंप्रकरोतिनराधमः ॥ १८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेटलातेवस्त्रनादोराछेतेटलाशो वर्षपर्यंतनरकनेमध्येअधमएवोतेपुरुषजेतेमरिनेनरकनेविषेनिवासकरेछे ॥ १८ ॥ ॥ कपिलगीतायांचोक्तम् ॥ श्लोकः ॥ ॥ ...ष्टस्त्रैषुकोन्...धीःपुमान् ॥ ...षिंनारायणमृतेयोषिन्मय्येहमायया ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेकपिलगीतानेविषेतोस्त्रीरुपीजेमायातेसर्वेनीबुद्धिनेमोहपमाडएविछेएमकत्युंछे ॥ हेमातस्त्रीनारुपनेजो इनेब्रह्मानीबुद्धितेमोहनेपांमिगइ तोतेब्रह्मानासर्जेलाजेशि...रिच्या ॥ दकअनेतेमरिच्यादिकनासरजेलाजेकश्य पआदिक[redacted] जेदेवमनुष्यआदिकसर्वेतेनेविषेएकनारायणऋषिविनाबिजाएवोकियोपुरु षछेजेजेनिस्त्रीरुपमायायेकरिनेबुद्धिखंडितनथायकेतांएकनारायणऋषिविनाबिजाशिवब्रह्माआदिकसर्वेनीबुद्धि जेतस्त्रीनास्वरुपनेजोइनेमोहनेपांमेछे नेएकनारायणऋषिनीजबुद्धिमोहनथिपांमति ॥ १९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ बलं मेपश्यमायायाःस्त्रीमय्याजयिनोदिशाम् ॥ याकरोतिपदाक्रांतानभ्रूविजृंभ्नेणकेवलम् ॥ २० ॥ ॥ इतिविमर्शिकां

तधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यवलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतं श्रीविवेकसारे
चौर्यपरांगनासंगनिषेधनिरूपणंनामदशमंप्रकरणम् ॥ १० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हेमातस्त्रीरूपजेमारिमायातेनावलने
तोतमेजुवोजेस्त्रीरूपमायाजेतेदशदिशानेजीतिनेवशकरनारा जेपुरुरवाययातिदशरथनेरावणआदिकमोटाशूर
विर ।जातेमनेपणकेवलभ्रूकुटिनेविलासे[illegible]करिनेकचरिनांख्याएवानेकरेछे ॥ कर्ता[illegible]र्थ
नेपणपगेकरिनेकचरेएवुंस्त्रीरूपमायानुवलछे माटे रुषमात्रनेपरस्त्रीनोसंगकरवोनहिनेपोतानिस्त्रीजेतेनोपणउत्स
वनादिवसेतथापुरणमासिअमावास्यादिकपर्वनेविषेतथाएकादशिआदिकव्रतनेदीवसेत्यागराखवोनेस्त्रीयुनेविषे
[illegible]धावुंनहिएसर्वशास्त्रनोसिद्धांतछे ॥ २० ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजएक तिकधर्मतेनाप्रवर्त्ताव
नाराएवाजे श्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजहुंवलरामदासनामेमुनितेणेस रुश्रीगुणातीतानंदस्वामीतेम
निआज्ञायेकरिनेकर्योएवोजआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषे चोरिनेपरस्त्रिनोसंगतेमनानिषेधनुनिरूपणकर्युंए
नामेदश प्रकरणजेतेथयुं ॥ १० ॥ ॥ अथप्राणिमात्रहिंसानिषेधनामिषाशननिषेधनविषया तयः॥ तत्रआरतंद
वान्प्रतिमहर्षिवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ वीजैर्यज्ञेषुयष्टव्यमितिवैवैदिकीश्रुतिः ॥ अजसंज्ञानिवीजानिछागंनोहंतु
मर्हथ ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेको जीवप्राणि[illegible]हिंसानकरावितथाम सन्भक्षणनकरवुंतेनाप्रतिपादनकरनारा
जेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलखुंछुं तेमांआरतनेविषेदेवताप्रत्येमहर्षि वचनछे ॥ हेदेवोयज्ञनाविषेधान्यनावी
जेकरि[illegible]रित्यवेदनिश्रुतिजेतेछे ॥ अनेअजकारनेयज्ञने षेहोमकरवोएमजेवेदमांकह्युंछेतेअजएवे

नामेजेनउगेएवांजेधान्यनांबीजतेनेजाणवांपणअजशब्देकरिनेयज्ञनेविषेहोमवानेअर्थेबकरामारवानेतमेजोग्य
नथिअनेहेदेवांजेयज्ञरूपधर्मनेविषेबकराआदिकपशुनोवधथायएधर्मसाधुपुरुषनोनथि॥ १ ॥ ॥वायुमत्स्यपुरा
णयोर्देवेंद्रंप्रतिमहर्षिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥[illegible]ः सुरश्रेष्ठयेषुहिंसानविद्यते॥त्रिवर्षपरमंकालमुषितैरप्ररो
हिभिः॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥वायुपुराणतथामत्स्यपुराणनेवि[illegible] महर्षि वचनछेजेदेवतानेविषेश्रेष्ठएवाहेइंद्रत्र
णयवरसपरजंतरहिनेजुनांथयांनेवावियेतोउगेनहिएवांजेधान्यनांबीजते[illegible]करिने यज्ञकरवोकेमजेएवाधान्यनेवि
[illegible] अनेएविरित्येउगेएवेधान्येकरिनेपणयज्ञनोनिषेधकर्योतोपशु मा[illegible]रिनेतोयज्ञथायजकेम माटेअहिंसा
मययज्ञकरवोएजवेदनोमतछे॥ २॥ ॥श्रीमद्भागवतचतुर्थस्कंधेप्राचीनबर्हिषंप्रतिनारदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥
भोभोप्रजा[illegible]तेराजन्पशून्पश्यत्वयाऽध्वरे॥ संज्ञापितान्जीवसंघान्निर्घृणेनसहस्रशः॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥श्रीमद्भा
गवतनाच[illegible]र्थस्कंधनेविषेप्राचीनबर्हि[illegible]नारदजीनुवचनछे हेप्रज[illegible]
वाजेतेतुंतेणेयज्ञनेविषेमार्या जेहजारोपशुतथातुंतेणेयज्ञनेविषेमार्याएवाजेनिजाकेटलीकजात्यनाजावनास[illegible]
हतेमनेतुंजेतेजो॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥एतेत्वांसंप्रतीक्षंतेस्मरंतोवैशसंतव॥संपरेतमयःकूटैश्छिंदंत्युत्थितमन्यवः ॥ ४
अर्थः॥ ॥अनेयज्ञनेविषेतेमार्याएवाजेपशुतथाजिवना[illegible]हतेजेतेतारुवेरनेसंभारताथकाता[illegible] बाटजो[illegible]नेबेठाछे
अने [illegible]रिनेपरलोकनेपांम्योएवोजेतुंतेतुंनेदेखिनेउतपन्नथयोछे अतिशेक्रोधतेजेमनेएवाजेएपशुत
थाजीवनास[illegible]तेजेतेलोढानेकोवा[illegible]करिनेतुनेछेदशे॥४॥ ॥श्लोकः॥ ॥तंय[illegible]पशवोऽनेनसंज्ञमायेऽद्ययामुना॥कु

ठारेभिच्छिदुःकुद्दाःस्मरंतोऽमीवमस्यतत् ॥ ५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हेप्राचीनबर्हिराजातारिपेठेपशुनिहिंसायेजुक्तजेय
तेमोकरनारोनेदया... वोजेएपुरंजननामेराजातेणेयज्ञनेविषे मारयाएवाजेपशुतेजेतए रंजनराजानावेर
नेसंभारताथ ... क्रोधेजुक्तथकाकोवाढेकरिने तेपुरंजनराजानेछेदताहवातेमाटेयज्ञनेविषेपणजोपशुनीहिंसाकरे
तोदुःखरूपफलनेभोगवे अनेयज्ञनेविषेप णजोपशुनी हिं... वीतोपोतानेअर्थेतोकोईरित्येकोईजीवनीहिंसान
जकरवीएसर्व... तछे॥ ५॥ ॥नारदपंचर... चनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ ... तिवंदतिवेश्वस्यजननी
वाहितंसद ॥कस्यापिद्रोह... नुतत्य ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेवळिनारदपंचरात्रनुंवचनछेप्र
भुकेतांसमर्थनेपरमदयाळु ... त्तिएवाजेश्रीपुरुषोत्तमनारायणतेनाप्रतिपादननेकरती एवीजे... तिजेतमातानिपेठे
निरंतरवि... नाहितनेजकहेछे पणकोईजीवनाद्रोहनेउपजावेए जेवचनतेनेश्रुतिजेतेनथिकेतीमाटेवेदनेविषेहिंसा
मयय ...नुंप्रतिपादननथी॥६॥ ॥ श्लोकः॥ ॥नतच्छास्त्रं यच्छास्त्रंवा ...हिंसामनर्थदाम्॥ यतोभवतिसं
सारःसर्वानर्थपरंपरः॥ ७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेअनर्थनेपमाडेएविजेहिंसातेनेजेशास्त्रकेहेतुहोयकेतांजीवहिंसा
नुप्रतिपादनकरतुहोय एवुंजेशास्त्रतेनेतोशास्त्रजनमान ... शामाटेतासमग्रदुःखनिछेपरं... निरंतर प्रा...जेनाव
पएवोसंसारजेचोराशिलाखजातिनेविषेवारंवारजन्ममृत्युनोप्रवाहतेजेतेजजीवनीहिंसाथकिथायछे एविरित्येम
हादुःखरूपफळनिपमाडनारिजेहिंसातेनुंजेशास्त्रप्रतिपादनकरतुंहोयतेनेतोशास्त्रजनमानवुं ॥ ७॥ ॥भारतेभी
ष्मवचन ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ सर्वकर्मस्वहिंसांवैधर्मात्मामनुरब्रवीत् ॥ ...हिंसंतिमानवाः... पशून्

राः॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभारतनेविषेभीष्मपितानुवचनछेजेधर्मरूपछेआत्माजेनोए जेमनुतेसर्वकर्म
नेविषेअहिंसाजेतेनजकहेताहवा ॥ केतांकोईकर्मनोविषेकोइ जीवप्राणि मात्रनिहिंसातोक्यारेयकरविनहिएमधर्म
मूर्त्तिएवाजेमनुतेकहेताहवा ॥ तारेयज्ञनेविषेयज्ञनाकरनारापशुनेकेममारेछेएमकहेताहोतोत्यांकहुंछुंजेयज्ञनेमि
षेकरिनेमां सनाखान राक्षस रजेतेके मांसखाधा मांसखावाने माटेजयज्ञ शालानियारुयलिवेदिकानेविषेपशुजे
तेमनेमारेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्मात्प्रमाणतःकार्योधर्मःसूक्ष्मोविजानता॥अहिंसासर्वभूतेभ्योधर्मेभ्यो
ज्यायसीमता॥ ९ ॥ ॥अर्थः॥ ॥तेकारणमाटेविशेषेकरिनेसर्वशास्त्रना सिद्धांतनेजाणनाराजे पुरुषतेणेसर्व
शास्त्रनाप्रमाणथकिअहिंसारूपजेसूक्ष्मधर्मतेजेतेकरवो॥ केमजेसर्वेभूतनिजेअहिंसातेसर्वधर्मथकिश्रेष्टमानिछे॥
केतांकोइजीवप्राणिमात्रनिहिंसानकरवितेजसर्वेधर्मशास्त्रनाकरनाराजेमोटाऋषितेमणेसर्वधर्म करतांमोटोधर्म
मांन्योछे॥९॥ ॥वृद्धपराशरेणोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्तुप्राणिवधंकृत्वापितॄन्मांसेनतर्पयेत्॥सोऽविद्वांश्चंदनं
दग्ध्वाकुर्यादंगारलेपनम्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवृद्धएवाजेपराशरमुनितेमणेकह्युंछेजेपुरुषप्राणिनिहिंसाकरिने
पितृओने जेतेमनेमांसकरिनेतृप्तकरेछे॥ तेपुरुषजेतेतोमूर्खथकोसारुसुगंधिमानजेचंदनतेनेबालिनेतेनिराखजेतेनु
पोतानेशरीरेलेपनकरेछे तेसारुयज्ञनेविषेतथाश्राद्धनेविषेकोइ जीवनिक्यारेयहिंसानकरवि एरित्येसर्वशास्त्रनोसि
द्धांतछे॥१०॥ ॥महाभारतेयुधिष्ठिरंप्रतिभीष्मवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्रोक्षिताभ्युक्षितंमांसंतथाब्राह्मणकाम्य
या॥निर्दोषंसर्वथामांसं[illegible] भूपते॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेमांसभक्षणनानिषेधनाश्लोकतेमनेअर्थेसहितलिखुं

छुंतेमांभारतने विषेयुधिष्ठिरराजाप्रत्येभीष्मपितानुवचनछे ॥ हेराजायुधिष्ठिरदेवतानेनिवेदनकर्युंतथापितरनेनि
वेदनकर्युंएवुं जेमांसतेनाभक्षणनेविषेपणदोषछेतथाब्राह्मणनिआज्ञायेकरिनेजेमांसनुभक्षणकरवुंतेनेविषेपण
दोषछे॥पणकोईप्रकारेमंसजेतेनिर्दोषनथितेमाटेमांसनुभक्षणक्यारेयनकरवुं॥ ११ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥योयजेताश्व
मेधनमासिमासियतव्रतः॥ वर्जयेन्मधुमांसंच समेतद्युधिष्ठिर ॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराजायुधिष्ठिरएकत नियमे
[illegible] क्तपोतानावर्णाश्रमनाधर्मनेपाळ्तोसतोमहिनामहिनानेविषेअश्वमेधयज्ञेकरिमेयजेछेनेएकतोमद्यमांसनोत्या
गकरेछेएबेजणानेतुल्यपुन्यथायछेएवुंजांणिनेमांसभक्षणनोत्यागकरवो॥ १२॥ ॥श्लोकः॥ ॥सप्तर्षयोवाल
खिल्य स्तथै [illegible] पाः॥अमांसभक्षणंराजन्प्रशंसंतिमनापिणः॥ १३॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराज [illegible] अहिंसा [illegible]
रुडिबुद्धिजेमनिएवाजेवसिष्टआदिकसप्तऋषितथा [illegible] र्यनाकिरणनेपिनारानेसूर्यनामंडळनेविषेरह्या एवाजेसाठ्य
हजारवाळखिल्यनामेऋषिएसर्वेजेतेमांसभक्षणकरवुंतेने [illegible] खांणेछेनेमांसभक्षणकरवुं तेनींनिंद [illegible]
सभक्षणनकरवुं॥ १३॥ ॥श्लोकः॥ ॥पूर्वं [illegible] मनसात्यक्त्वातथावाचाचकर्मणा॥ नभक्षयातेयोमांसंत्रिविधंसवि
मुच्यते॥ १४॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराज [illegible] रुषप्रथमतोमनेकरिनेमां [illegible] ग
करे [illegible] देहकरिनेमांसनोत्यागकरे ए [illegible] सनुंभक्षणनथिकरतोतेपुरुषजेतेअ
नेकप्रकारनासंसारनाकष्टथकिमुकायछेनेपरमसुखनेपांमेछेतेमाटेमांसभक्षणनकरवुंः॥ १४ ॥ ॥श्लोकः॥
नहिमांसंतृणात्काष्ठादुपलाद्वापिजायते॥ जंतुघाताद्भवेन्मांसंतस्माद्दोषोस्तिभक्षणे ॥ १५ ॥ ॥अर्थः ॥ ॥हे

राजन्मांसर्जेतेतरणाथकिनथि थातुंतथाकाष्टथकिनथिथातुतथापाशाणथकिनथिथातुंमांसतोजंतुनाघातथकि जथायछे तेमाटेमांसभक्षणने षेमोटोदोषछे ॥ १५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ऋषिभिःसंशयंपृष्टोवसुश्चेदिपतिः पुरा ॥ अभक्ष्यमपिमांसंसप्राहभक्ष्यमितिप्रभो ॥ १६ ॥ आकाशात्पतितःसद्योभूमौसनृपतिस्तदा ॥ एतदेवपुनश्चो क्काविवेशधरणीतलम् ॥ १७ ॥ ॥ अर्थो ॥ ॥ हेसमर्थएवाराजायुधिष्ठिरपूर्वेविश्वजितनामेइंद्रथयोतेणे पशुनिहिंसायेज्ञ कएवायज्ञकरवानोआरंभकस्यो पछेमोटाऋषिजेतेफरताफरतातेयज्ञनेविषेआव्यातारेतेऋषिये इंद्रादिकदेवनेकह्युं जोहिंसायेज्ञ कयज्ञ करवानेतोवेदनेविषेनापडिछेमाटेतमेदेवताथईनेजेआहिंसामयजज्ञकरि नेमांसभक्षणकरोछोतेकर्मतमनेघटतुंनथिएविरित्येतेऋषिनेदेवत [illegible] कवादविवादथयो तेसमयमांचेदिदेश नोपातिर [illegible] सुनामेमह धर्मवालोतेत्यांआवतोह ो तेनेतेऋषियेएसंशय छोतारेतेवसुराजाये द्रनेप क्षपातेकरानेकह्यं जेवेदम [illegible] मयजज्ञकारेनेम [illegible] भक्षणकरवानुकह्युंछे ॥ एवुंजेपक्षपातनुअसत्यवचनतेने तव राजाबोल्योएटलेतत्कालआकाशथकिपृथवीनेविषेपडतोहवो तारेवलीतेऋषियेतेवसुराजानेकह्युंजेतुंसा ंबोल्यतारेपाछोतेराजातोप्रथमनिपेठेजथोलतोहवोपछे तोपृथवीफाटितेपातलमांप्रवेशकरतोहवोनेतेव राजा महाकष्टनेपामतोहवो ॥ एविरित्येकेवलमांसखाधानुवचनकह्युंतेणेकरिनेपणएवडुपापलागुतारेजेमांसखायनेते ने पलागेतेमांतोशुंकेवुंतेमांसखानारानेतोनिश्चेजमोटुंपापलागेमाटेकोईप्रकारेमांसभक्षणनकरवुं ॥ १६ ॥ ॥ ॥ १७ ॥ ॥ धर्मोपदेशोषोकम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ आर्द्रावल्लास्तथाऽऽद्रक्योभृष्टाःस्युर्यवनिस्तुषाः ॥ पुंभिःस्त्री

भिर्नभक्ष्यास्तेसूक्ष्मजीवांतसंभवात्॥ १८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधर्मोपदेशनेविषेतोमांसभक्षणनोदोषछेमाटे
वालआदिकनिजेलीलिफलीयोतेनेफोल्याविनाबाफिखाधानिनाकहिछे जेलिलिएविवालनिपापडियोतथातुवेर
निफलियोतेजेतजोफोल्याविनाछोडांयेसहितबाफेलीहोयतोतेपुरुषतथास्त्रियुंतेमणेन[illegible]यानेविषे
किणा[illegible]वाजेजीवतेमनोसंभवछेकेतांतेफलियोनिमांहिइयेल्योहोयतेपणभेलिबफायछे [illegible]टेतेफालेयोमांपणमां
सभक्षणनोसंबंधआव्योमाटेनखावि॥ १८॥ ॥[illegible]त्यंतरेचागालितजल[illegible]कः॥ ॥श्लोकः॥ ॥म
त्स्यग्रा[illegible]स्ययत्प[illegible]भ्यंतरेभवेत्॥ एकाहेतत्समंज्ञेयंत्य[illegible]तंयोजलंपिबेत्॥ १९॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेस्मृत्यंतरनेविषेतोगाल्याविनानुजलपियेतोकिणाजंतुपिधामांआवे माटगाल्याविनाजलनपिवुनेगालिनेपिवुंए
मकह्युंछे॥ जेमांछलांनोजेमारानारोतेनेछोमहिनानिमहिलिकोराजेटलुंपापथायछेतेनिबरोबरजेमनुष्यगाल्या
विना[illegible] जलजेतेनेपियेछेतेनेएकदिवसनेविषेथायछेएमज[illegible]ण[illegible] माटगाल्यविनाजलपानकरवुंनहि ॥ १९ ॥ ॥
श्लोकः॥ ॥अ[illegible] तजलपानेहिमांसभक्षणसंभवात्॥ पुराणेदोषइत्युक्तःपेयंतद्गालितंजलम्॥ २०॥ ॥अर्थः॥
अनेगाल्याविनानुंजेजलतेनुजेपानकरवुंतेनेविषेनिश्चेमांसभक्षणनोसंभवथायछे॥ माटेम[illegible] सभक्षणकरेनेजेटलु
पापलागेएटलुजेगाल्याविनानुजलपियेतनेपापथायछेएप्रकारेपुराणनेविषदोषेजेतकह्योछे तेकारणपणमाटेगा
लेलुपाणिजेतेपिवु॥ २०॥ ॥श्लोकौ॥ ॥अगालितंचपानीयंदुग्धंलवणयुक्तथा॥ गोछागीमहिषीदु
ग्धादन्यदुग्धादिकंचयत्॥ २१॥ तत्सर्वमामिषंप्रोक्तंमांसंचप्राणिसंभवम्॥ एतत्सर्वसदाप्राज्ञैश्चातुर्मास्येविशेषतः

॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेगव्याविनादुजेण ।एतथादुधतथाखवणेजुक्तएवुंजेदुध ॥ तथागायवकरिनेऋंस
नुजेदुधदहितेविनाबिजुजेदुधआदिकतेसर्वेजेतेम सकरुंछेनेप्राणिथकिछेसंग्नवजेनोएवुमांसजेतेकरुंछे माटे
एसर्वेजेतेडायाएवाजेमनुष्यतेमणेसर्वकाखनेविषेवर्जवुंनचोमासानेविषेतोविशेषपणेकरिनेवरजवुं ॥ २१ ॥ ॥
॥२२॥ ॥मनुस्मृतौचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥अनुमंताविशसितानिहंताक्रयविक्रयी॥संस्कर्ताचोपहर्त्ताचखा
दकश्चेतिघातकः॥ २३॥ ॥अर्थः॥ ॥अने मनुस्मृतिने विषेकह्युंछेजेएकतोबिजाकोईकनेजीवनीहिंसाकरवा
निआज्ञानोकरनारोनेबिजोकापनारोनेत्रिजोमारनारोनेचोथोमांसनेवेचाथुंखावीनेबिजानेवेचाथुआपनारोनेपां
चमोमांसनेरांधनारो नेछठोमांसनेउपाडीखावनारो नेसातमोखानारोएजेसातप्रकारना रुषतेसर्वेजंतुनामारना
राजछे माटेमांसखावुंनहि॥ २३॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नाऽकृत्वाप्राणिनांहिंसांमांसमुत्पद्यतेक्वचित् ॥ नचप्राणिव
धःस्वर्ग्यस्तस्मान्मांसंनभक्षयेत्॥ २४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेप्राणिनिहिंसाकर्याविनामांसजेतेक्यारेपणउत्पन्नथाथुंन
थिप्राणिनिहिंसाकरतारेजमांसथायछेअनेप्राणिनोजेवधतेजेतेक्यारेयपणस्वर्गनोपमा नारोनथिथातोप्राणिनो
वधतोनरकनेपमाडनारोथायछेमाटेमांसनुंभक्षणनकरवुं॥ २४॥ ॥एकादशेचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥लोकेव्यवा
यामिषमद्यसेवानित्यास्तुजंतोर्नहितत्रचोदना॥व्यवस्थितिस्तेषुविवाहयज्ञसुराग्रहैरासुनिवृत्तिरिष्टा॥२५॥ ॥अर्थः
अनेएकादशनेविषेकह्युंछेजे॥एविरित्येहिंसामयजेयज्ञतेमनाकरनाराजेजनतेमनेज्यारेमूर्खकहोछोतारेवेदनेविषे
यज्ञनुशिष्टएवुजेमांसादिकतेनुभक्षणकेमकरु छेएमजो।तमेकताहोतोकहियेछइयेजेलोकनेविषेमिथुनतथामांसत

थामघतेमनांजेसेवनकरवांतेतोजंतुजेजीवप्राणिमात्रतेमनेनित्यछे केतां अ[illegible]॥[illegible]थिजीवप्राणिमात्रनेविषय
नेविषेरागछेतेणेकरिनेतेजीवप्राणिमात्रपोतानिमेले मांसादिकनुंन्नक्षणकरेछेपणकांइतेविषयनां[illegible] वांतेने
विषे [illegible] थितारेसुकरवाकेछेतोतेतोविषयादिकने विषेअतिशेआसक्तएवाजेजनतेजेतेतेमांसादिक[illegible] नि
त्यसेवनकरेछे तेनेतेमांथिनियमेकरिनेसंकोचकरवानेअर्थेकेछेपणकांइमांसादिकनुन्नक्षणकरावववुएवुएवेदनोअ
न्निप्रायनथिए[illegible] विवाहकरवोतथायज्ञनेविषेसुरानुग्रहणकरवुतेमणेकरिनेतेविषयादिकनांजेन्नोगववांतेम
नेविषेतेवेद[illegible]तांतेविषया दिकनोसंकोचकर्योछेपणतेविषयादिकनिजेसेवायुंतेमांथि
जेनिवृत्ति[illegible] तेजेतेवेदजेतेनेइष्टएविछेकेतांस्त्रि[illegible]नोसंगतथामांसन्नक्षणतथासुरापानतेसर्वेथकिनिवृत्तिपमाड
वुएवेदनोअन्निप्रायछे॥२५॥ ॥षष्ठस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नो[illegible]कान्[illegible]वसा।मिषंवृषलाहृतम्॥
न्नुंजीतोदक्ययादृष्टं[illegible]नाल्वपः॥ २६॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलराम
दासमुनिनास[illegible]रुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्या[illegible]कृते श्रीविवेकसारेहिंसामांसन्नक्षणनिषे[illegible]णंनामैकादशमं
प्रकरणम्॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेषष्ठस्कंधनेविषेतोमांसेजुक्तजेअन्नतेनोपणनिषेधकर्योछेजेचं[illegible]कादेवीने
नैवेद्यकरे[illegible] जेअन्नतेनेडायोमनुष्यजेतेनज[illegible] तथामांसेसहितएवुंजेअन्नतेने[illegible] जमेतथाशूद्रनुलावेलुजेअन्नतेनेनज
मेनेरजस्वलास्त्रीयेदे[illegible]वुजेअन्नतेनेनजमेतथापासेकरिनेपांणिजेतेनेनपियेएविरित्येसर्वश[illegible]मांमांसन्नक्षणनिना
कहिछेमाटेमनुष्यमात्रनेमांसनुन्नक्षणक्यारे[illegible]करवुंना[illegible]वेंमोटाऋषिनोसिद्धांतछे॥ २६॥ ॥एविरित्येनिर्मल

एवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्तावनाराएवाजे श्रीसहजानंदस्वामितेमनाशिष्यएवोजेहुंवलरामदासमुनितेणेसद्गुरु श्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेआविवेकसारतेनेविषेहिंसानेमांसभक्षणनोनिषेधकर्योए एनामेअगियारमुंप्रकरणजेतेथयुं॥ ११॥ ॥अथसुरामद्यपाननिषेधनपराःस्मृतयः॥ तत्रप्रचेतःस्मृतिवचनम्॥ श्लोकः॥ ॥सुरापगुरुतल्पगौचीरवल्कलवाससौद्वादशाब्दंब्रह्महत्याव्रतंचरेयातां॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसुरापाननेमद्यपानननिषेधकरनाजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलिखुछुं॥ तेमांसुरापानिननाकहेनारुप्रचेतानीस्मृतिनुवचनछे ॥ जेसुरापाननोकरनारोजेपुरुष तथागुरुनीस्त्रीनोसंगनोकरनारोजेपुरुषतेबेयजाणजेतेफाटांचींथरांतथावल्कलतेनेपेरतासताबारवरससुधीब्रह्महत्यानाव्रतनुंआचरकरे तारेतेपापथकि छुटायएविरित्येसुरापाननुपापतेब्रह्महत्याबरोबरकह्युंछे माटेसुरापानकरवुंनहि॥ १॥ ॥धर्मशास्त्रवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥सुरांपीत्वाद्विजोमोहादग्निवर्णांसुरांपिबेत् ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेअजांणेजेसुरापानथायतेनाप्रायश्चित्तनेअर्थेधर्मशास्त्रनुवचनछे ॥ जेद्विजजेत्रणवर्णनोमनुष्यतेजेतेजोअजांण्यमांपणसुरानुपानकरेतोअग्नियेकरिनेसुरानेतपावीनेअग्निनाजेवोरातोवर्णथायतारेतेसुरानेपिये पछेतेसुरापाननापापथकामुकाईनेशुद्धथायएविरित्येअजांण्यमांसुरापानकर्युंहोय तेनोदोषछेमाटेसुरापाननकरवु॥ २॥ ॥मनुस्मृतिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥सुरावैमलमन्नानांपाप्माचमलमुच्यते॥ तस्माद्ब्राह्मणराजन्यौवैश्यश्चनसुरांपिबेत् ॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुरापाननिषेधनेअर्थेमनुस्मृतिनुवचनछे॥ जेसुराजेतेसर्वेअन्ननोमलछेमाटेतेसुराजेतेधर्मशास्त्रनाकरनारायेकेवलपापरूपतेमलरूपक

हिछे॥ तेकारणमाटेब्राह्मणक्षत्रिनेवैश्यजेतेसुराजेतेनेनपिये॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥गौडीमाध्वीतथापैष्टीविज्ञेया
त्रिविधासुरा॥ यथैवैकातथासर्वानपातव्याद्विजोत्तमैः॥४॥ ॥अर्थ॥ ॥अनेगेलनितथामौडानीतथाक्लोट
नाएत्रण प्रकारनी राजेतेद्विजजेब्राह्मणक्षत्रिनेवैश्यएत्रणवर्णनामनुष्यतेमां जेउत्तमजनतेमणेजांणविनेजेमए
क्लोटनिराजेतेनापेवितेजप्रकारेतेम गेगोलनी तथामौडानिएसर्वेसुराजेतेनपिवि॥४॥ ॥श्लोकः॥ ॥अ
ज्ञानात्प्राश्यविएमूत्रंसुरासंस्पृष्टमेववा॥पुनःसंस्कारमर्हंतित्रयोवर्णाद्विजातयः॥५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्राह्म
णक्षत्रिने श्यएत्रणवर्णनामनुष्यजेतेविष्टाजेतेनेतथामूत्रजे तेनेतथा रायेमलेलुएवुबीजुजेकांइपदार्थतेनेअजां
णयेर [illegible] पाछोसंस्कारजेकरवोतेनेयोग्यथायछे केतांजोविष्टामूत्रनेसुरावाल्युजेवस्तुतेमनेत्रणवर्णनोज
नजेतेजोअजांणेपणखाय तोतेनोफरिनेपाछोसंस्कारकरे तारेतेशुद्धथाय॥५॥ ॥पराशरमुनिवचनम्॥ ॥
॥श्लोकः॥ ॥अज्ञानाज्ज्ञानतोवापिसुरांस्पृष्ट्वात्रिवर्णजः॥प्रयातिनरकंघोरंयावच्चंद्रदिवाकरौ॥६॥ ॥
॥अर्थः॥ ॥अनेसु नास्पर्शनोनिषेधकेनारुप शरमुनिनुवचनजेते ॥ त्रणवर्णनोजनजेतेअज्ञानथकिअ
थवाज्ञानथकिकेत जांण्येअजांण्येपणजोसुरानेअडेतोतेजन रानेअडिने महाघोरनरकमांपडेछेतेक्यांसुधितो
ज्यांसुधिचंद्रमानेसूरजतपेत्यांसुधिएविरित्येसुरापानननेविषेघणांकदुःखरत्यांछे तथादोषरत्योछे माटेक्यारेयकोई
मनुष्यनेसुरापाननकरवुं॥६॥ ॥बृहस्पतिस्मृतिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥प [illegible] मादतोमद्यम [illegible]
चरेद्विजः॥कारयेत्तस्यसंस्कारंराजाविप्रांश्चभोजयेत्॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेमद्यपाननानिषेधनेविषेबृह

विवेक स्पतिनिस्मृतिनुवचनछे॥ जेत्रणवर्णनोमनुष्यजेतेजोअजाण्यमांपणमद्यनुपानकरेतोअतिकृच्छ्रनामेजेव्रततेनुआ सार
।५४॥ चरणकरेअनेतपछेराजाजेतेतेनोसंस्कारकरावेनेतेनिपासेब्राह्मणभोजनकरावे तारेतेमद्यपानपापथकिमुकायछे
ग टअगीयारप्रकारनुंमद्यछे तेमांथिकोइमधु[illegible]रुं॥७॥ ॥मनुस्मृतौचोक्त ॥ ॥श्लोकः॥ ॥जा
न्वधःस्नानमात्रंस्यादानाभेरेकरात्रक ॥नाभेरूर्ध्वं त्रिरात्रंस्यान्मद्यस्पर्शउपोषणं॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अने
मनुस्मृतिनेविषेकह्युंछे जेमनुष्यनेढींचणथकिहेठेजोमद्यनोस्पर्शथइजाय तोस्नानमात्रेकरिनेशुद्धिथायअनेढीं
चणथि[illegible]भिसुधिजोमद्यनोस्पर्शथइजायतोएकदिवसरात्रिउपवासकरेतारेशुद्धिथाय अनेनाभिथकिउंचे
जोमद्यनोस्पर्शथाय तोत्रण्यदिवसरात्रिउपवासकरे तारेशुद्धिथायएविरित्येमद्यनास्पर्शनेविषेपणपापकह्युंनेते
निवारणकह्युंछे तोमद्यनेपिवानुतोमोठुंपापछे नेतेनुनिवारणबहुकठणकह्युंछे माटेकोईप्रकारेमद्यपाननकरवुं॥
॥८॥ ॥पौलस्त्येनोक्तम्॥ ॥श्लोकौ॥ ॥पानसंद्राक्षमाधूकंखार्जूरंतालमैक्षवम्॥माधूत्थंसैरमारिष्टंमरे
यंनालिकेरज ॥९॥ समानानिविज[illegible]गदशैवतु॥ द्वादशंतुसुरामद्यंसर्वेषामधमंस्मृतम्॥ १०॥
॥९॥१०॥ ॥अर्थ॥ ॥अनेपौलस्त्यऋषिजेतेमणेअगियारप्रकारनांमद्यकह्यांछेनेबारमुसुरारूपएसर्वमां
अधममद्यकह्युंछे जेपनसुनुमद्यतथाधराकनुमद्यतथामौटानुमद्यतथाखजूर मद्यतथाताल मद्यतथासेलडिनार
स[illegible]थामधनेउकालिनेकरेलुमद्यतथासिंधणियोनुमद्यतथाअरिठानुमद्यतथाआंमलिधावडिनेगोलनुपांणिए
त्रण्यनेउकालिनेकरेतेनेमैरेयनामेमद्यकह्युंछे तथानालियेरमांथिथयुंएवुमद्यएअगीयारेप्रकारनुमद्यजेतेसरोवरथ ॥५४॥

जांणवां ॥ अनेबारमुजेसुरारूपिमद्यतेजेतेतोतेसर्वेनेमधेअतिशेअधमछे ॥ ९ ॥ १० ॥ ॥ स्कांदेप्रोक्तम् ॥ ॥

श्लोकः ॥ ॥ एकादशविधंमद्यंत्रिविधांचसुरामपि ॥ नाजिघ्रदपिकोपीहतस्मिन्राज्यंप्रशासति ॥ ११ ॥ ॥इति विमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनास्वगुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारे सुरामद्यपानानिषेधनिरूपणंनामद्वादशंप्रकरणं ॥ १२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेस्कंदपुराणनाविष्णुखंडने विषेतोसुरामद्यनेकोइमनुष्यसुंघतापणनहवाएमकह्युंछे ॥ जेतेउपरिचरवसुराजाराज्यकरतेसतेतेराजानाराज्यने विषेकोइमनुष्यजेतेपणअगियारप्रकारनुजेमद्यतेनेसुंघतोपणनहवोने त्रणप्रकारनिजेसुरातेनेपणकोइसुंघतोन हवोतारेतेसुरानेमद्यतेनुंपानतोक्यांथिजकरे एवे सर्वेधर्मवालामनुष्यनिरितिछे नेसर्वेधर्मशास्त्रनाकरनाराजेमोटा ऋषितेमने पणएजरितेमद्यसुरामद्यनुपानक्यारेयनकरवुं ॥ ११ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मते नाप्रवर्त्तावनाराजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजे हुंबलरामदासमुनितेणेस्वगुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनि अज्ञायेकरिनेकर्योएवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषे सुरामद्यपाननानिषेधनुं निरूपणकर्युंएनामेबारमुप्रक रणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ १२ ॥ ॥अथतप्तमुद्रासचंद्रकोर्ध्वपुंड्रतिलककुलसीकंठिमालिकाधारणप्रतिपादिकाःस्मृतयः ॥ तत्रपद्मपुराणेउक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अ[illegible]त्रंचधृत्वावैचा[illegible]लयोः ॥ त्यक्त्वायमपुरंघोरंयातिविष्णोःपरंपदम् ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेतप्तमुद्राधारणकरवि तथाचांदलासहित ऊर्ध्वपुंड्रतिलककरवुं तथाकंठनेविषेतुलसीनाकाष्टनिबेवडिकंठीधारवितेमनाप्रतिपादनकरनाराजे श्लोकतेमनेअर्थेसहितजेतेलखुंछुं ॥ तेमांब्रह्मांडपुराणनेविषेत

नमुद्रालेवानिकहिछे ॥ जेअग्नियेकरिनेतपावेलुनेपवित्रएवुजेतप्तमुद्रारूपीचिह्नतेनेत्रिवर्णिकजनजेतेपोतानाबेबा
हुनामूलनेविषेधारणकरिनेमहाघोरएवुंजेजमराजानुपुरतेनोत्यागकरिनेभगवाननुजेपरमधामतेनेपामेछे ॥ १ ॥
रामार्चनचंद्रि[illegible]वचनम् ॥ ॥श्लोकः॥ ॥अग्निहोत्रंयथानित्यंवेदस्याध्ययनंतथा ॥ब्राह्मणस्यतथैवेदंतप्त
मुद्रादिधारणम् ॥ २ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्राह्मणजेतेनेतप्तवेलिछापोतथाचांदलेसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथातुलसी
निबेवडि[illegible]वानांअवश्यपणेकरिनेधारणकरवांतेनेअर्थेरामार्चनचंद्र[illegible]षेपद्मपुराण[illegible]छे॥ जेब्रा
ह्मणजेतेनेजेमअग्निहोत्रजेतेनित्यकरवानुछे तथावेदनुअध्ययनजेकरवुंतेजेमनित्य[illegible]ब्राह्मणनेआतप्तमुद्रा
नुधारणकरवुतथाचांदलेसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलकधारणकरवुंतथातुलसीनिबेवडिकंठिधारवीएजेतेनित्यकरवानांछे॥
॥२॥ ॥ब्रह्मपुराणेब्रह्मवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥शंखांकिततनुर्विप्रोभुंक्तेयस्येहवेश्मनि॥ तदन्नंस्वयमश्नातिपितृ
भिःसहकेशवः॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्रह्मपुराणनेविषेब्रह्मानुवचनछेजेशंखचक्रगदानेपद्मतेमणेकरिनेअंकितछे
शरीरजेनुएवोजेब्राह्मणतेजेतेआलोकमांजेनाघरनेविषेजमेछे॥ तेपुरुषनुजेअन्नतेनेपितरदेवजेतेमणेसहितएवा
भगवानजेतेपोतेराजिथईनेजमेछे॥ ३ ॥ ॥सारसंग्रहेपराशरवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥व[illegible]याहुमू
लेतुलांछिताः॥ सर्वपापानिसंतीर्यभविष्यंतिसुरोपमाः॥ ४ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसारसंग्रहनेविषेपराशर[illegible]निनुव
चनछे॥ जेअग्नियेकरिनेतपावेलांजेशंखचक्रगदानेपद्मतेमणेकरि[illegible]क्षितथयाछेकेतांजेमणेछापोलिधिछेएवा
जेब्राह्मणदि[illegible]जेतेसर्वेपापनेतरिनेकतांसर्वपापथकिमुकाईनेदेवजेवाथायछे॥ ४॥ ॥श्लोकः॥ ॥च

क्रांकितायविप्रायस्वन्नोज्यान्नंददातियः॥ तदन्नंमेरुतुल्यंस्याद्भुतेदिविदेववत्॥५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेछापो
लिधेलोजेब्राह्मणतेने जेमनुष्य तानेजमवानुजेअन्नतेनेआपे ॥ तेअन्नजेतेलाखजोजनउंचोएवो मेरु तेनानोमे
रुपर्वत [illegible] जेतेतेअन्नजेतेनेदेवलोकनेविषेदेवतानिपेटेजमेछे॥५॥ ॥सारसंग्रहे हारी
तवचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥चक्रांकितस्यविप्रस्यपादप्रक्षालितंजलं॥पात्वाप तकसाहस्रैर्मुच्यतेनात्रसंशयः॥
॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसारसंग्रहनेविषेहारितऋषिनुंवचनछेजेछापलिधेलोजेब्राह्मणतेनापगधोयलुंजेजल
तेनेजेमनुष्यपियेछेतेपिनारोजेतेतेजलनुपानकरिनेहजारुप्रकारनां जेप [illegible] जायछेतेनविषेलगा
रेयसंदेहजेतेनथिएविरित्येभगवाननिछापोजेणेलिधिछेएवोजेब्राह्मणतेनोमोटोमहि [illegible] टेब्राह्मणादिक
सर्ववर्णनेअवश्यपणेकरिनेछापोलेविएमसर्वग्रंथनोसिद्धांतछे॥६॥ ॥ब्रह्मांडपुराणेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥
शंखचक्रोर्ध्वपुंड्रादिधारयेद्ब्राह्मणोयदि॥श्राद्धादिसर्वकर्मार्हइत्येषापरमाश्रुतिः॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्रह्मांडपु रा
णनेविषेतोछापउर्ध्वपुंड्रतिलक तुलसीनिकंठिमालाजेणेधार्याहोयतेजब्राह्मणश्राद्धादिक कर्मकरावावा
नेयोग्यथायछेएमकह्युंछे जेब्राह्मणजेतेजोशंखचक्रगदानेपद्मतथाऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथातुलसीनिजेबेवडिकंठिते
मनेधारणकरेतोतेब्राह्मणजेते श्राद्धतथायज्ञतथाविवाहादिकसर्वेकर्मकरवांतेमनेअर्थेयोग्यएवोथायछेएप्रकार
निएसर्वोपरिश्रेष्ठएवीवेदनीश्रुतिजेतेछे॥७॥ ॥वाराहेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥चक्रांकितभुजायत्रब्राह्मणायत्र
वसंतिहि॥योजन नितत्र त्रीणिममक्षेत्रंवसुंधरे॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवाराहपुराणनेविषेवराहाजेपृथ

विप्रत्येकरु छेजेहवसुंधरंचक्रेकरिनेअंकितछे नुजजेमनाएवाजेब्रा ः तेजेतेजेजेठेकं णेवसेछेतेतेठेकाणेथिफर तुअएयअएयजोजनमारेरेवानुक्षेत्रजेतेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥अश्वमेधसहस्रैश्चवाजपेयशतैश्चयत्॥तत्फ लंसंप्राप्यतेतनमदीयायुधधारणात्॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअश्वमेधयज्ञनांजेहजारोहजारतेमणेकारनेजेट ं लजेतेसंप्राप्त थेछेतथा वाजपेयजज्ञनांजेशोयेशोतेमणेकारनेजेटलुं लसंप्राप्तथायछेकेतांब्राह्मण॥ कजे ः जनते मनेजेटलुंएसर्वेयज्ञकरयाथकिफलथायछे॥तेटलुंफलजेतेतपावेलांएवांजेशंखचक्रगदानेपद्मएजेमारांआयुधतेम नुंजेधारणकरवुंतेथकिथायछे॥९॥ ॥सारसंग्रहेभविष्योत्तर राणवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥य नं पोहोमोभोजनंपितृतर्पणम्॥चक्रलां हीनस्य विप्रस्य।नेष्फलंभवतत्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतम द्रारहित जेविप्रतेनिंनिंदा केनारुसारसंग्रहनेविषेभविष्योत्तरपुराण वचनछे जेयज्ञकरवोतथादानदेवुंतथातपकरवुतथा होमकरवोतथाब्राह्मणजमाडवातथापितरिनुतर्पणकरवुं एसर्वेयजेतेतम द्रानेचिह्नेरहितएवोजेविप्रते निष्फल थायछे॥१०॥ ॥पराशरस्मृतौचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥शंखचक्रोर्ध्व ड्र॥दैरहितोब्राह्मणाधमः॥ जीवन्नेे वचांडालःसर्वधर्मबहिष्कृतः॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपराशरस्मृतिनेविषेपणकरु छेजेशंखचक्रगदानेपद्मत थाऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथातुलसीनिकंठितेम गेरहितएवोजेब्राह्मणनेमध्ये अधम ब्राह्मणतेजेतेजीवतोसतोजचांडाल जाणवोतथायज्ञदानादिकजेसर्वेधर्मतेथकिबाह्यकरेलोजाणवो॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥अचक्रधारिणंवि प्रंयःश्राद्धेभोजयिष्यति॥ तो त्रपुराष प्राप्नोति तस्यःप्रयच्छति॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेछापधारया

विनानोजेब्राह्मणतेनेजेपुरुषश्राद्धनेविषेजमाडछे तेजमाडनारोपुरुषजेतेपोतानापितरिजेतेमनेवारज ञ्मनेविष्टा नेञ्मापेछे ॥ एविरित्येहरिभक्तिविलासतथापद्मपुराणतथाब्राह्मीसंहितातथाप्रपन्नामृततापराशरस्मृतितथाहारित स्मृतितथाद्वारिकामाहात्म्य इत्यादिकजेघणाकग्रंथतेमनेविषे ञ्मालस्यादिकसर्ववर्णनेछापोलेवानिनेजेछांनेनवलेते निनिंदातेघणेविस्तारेकरिनेकहिछेतेमांथीञ्मातेलगारेकलख्युंछेएमसर्वडायामनुष्यनेजांणवुं॥१२॥ ॥ञ्मथो र्ध्वपुंड्रधारणवचनानिलिख्यते।तत्र हरिभक्तिविलासेपद्मपुराणवचनं ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ऊर्ध्वपुंड्रविहीनः किंचित्कर्मकरोतियः॥ इष्टापूर्त्तादिकंसर्वंनिष्फलंस्यान्नसंशयः॥१२॥ ॥ञ्मर्थः॥ ॥हवेऊर्ध्वपुंड्रतिलकधार णकरवानांजेवचनतेमनेलिख्युंछुंतेमांहरिभक्तिविलासनेविषेपद्मपुराणनुवचनछे॥जेकपालनेविषेऊर्ध्वपुंड्रतिल केरहितपुरुषजेमनुष्यतेजतेयज्ञकरवोतथावाव्यकुवाकरावववाएञ्मादिकजेकंइकर्मतेनेकरेछे तेसर्वेकर्मजेतेतेनुनि ष्फलथायछेतेमांकांईसंशयजेतेनथि ॥ १२ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ऊर्ध्वपुंड्रधरोविप्रोन्मृदा[illegible]णवैदिकः॥ नतिर्य क्[illegible]॥१४॥ ॥ ञ्मर्थः ॥ ॥ञ्मनेगोपिचंदनेकरिनेपोतानाललाटादिकनेविषेऊर्ध्वपुं ड्रतिलकनोधारणकरनारोएवोजेवेदनोजाणेलोएवोजेवेदानब्राह्मणतेजतेञ्मापत्कालनेविषेपणक्यारेयञ्माडुएवुजे त्रि[illegible]तिलकतेनेनधारे॥ १४॥ ॥स्कंदपुराणेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ हारिद्रेणतुचूर्णेनकुंकुमेनसुगंधि ना॥ऊर्ध्वपुंड्रस्यमध्येतुलक्ष्मीस्थानंप्रकल्पयेत् ॥१५॥ ॥ञ्मर्थः॥ ॥ञ्मनेस्कंदपुराणनेविषेतोचांदलेसहितऊ र्ध्वपुंड्रतिलककरवानुकह्युंछे जेवैष्णवजनजेतेहलदरनेखारमांपलविनेतेकरेलुएवुनेझिणुचुरणनेसुगंधिमानएं

वुंजकुंकुमतेणेकरिनेऊर्ध्वपुंड्रतिलकनामध्यनेविषेलक्ष्मीजिनास्थानकरूपजेचांदलोतेनेकरे ॥ १५ ॥ ॥विष्णुध
र्मोत्तरेचोक्तं ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ऊर्ध्वं ड्रस्यमध्ये हरिद्राचूर्ण कुमं ॥धारयेै ष्णवोनित्यंकमलामीतये प ॥
॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥अने लेविष्णुधर्मोत्तरनेविषेपणतेमज कर्युं छेजेवैष्णवजनजेतेलक्ष्मी जन असन्न कर
वानेअर्थेऊर्ध्वपुंड्रतिलकनामध्यनेविषेनिरंतर लदरनुकिणुकुंकुमतेनेधारणकरे केतांऊर्ध्व तिलकनेमध्येसला
टनेविषेसाराघालकिणा कुमनोचांदलो ___ रे ॥१६॥ ॥पाद्मेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥ ___ छिद्र
न्वितं ड्रमध्यच्छिद्रे ___ ॥चंद्राकाररमायुक्तंतद्धिहरिमंदिरम्॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥वलिपद्मपुराणनेविषे
कर्युंछे जेतेकारणपणामाटेअवकाशेजुक्तएवुजेऊर्ध्वपुंड्रतिलकतेनेमध्येअवकाशेजुक्तनेकुंकुमनाचांदलानेआ
कारेजेलक्ष्मीजितेमणेजुक्तएवुहरिनुमंदिरजांणवुंकेतांजेममंदिरनेविषेलक्ष्मीजीनेपधरावेछे तेमऊ ___
नेमध्येकुं मनोघालचां ___ ॥१७॥ ॥स्कांदे ___ तुलसीमालाधारणं कम्॥ ॥श्लोकः॥
॥निवेध ___ वेमालांतुलसाका संभवां॥वहतेयोनरोभक्त्यातस्यनैव ___ ॥१८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवै
ष्णवजननेकंठनेविषेतुलसीनिबेवडीकंठिधारवानुस्कंदपुराणनेविषे ___ नेविषेकर्युंछे जेजेमनुष्यतुलसी
नाकाष्ठनं थियई एविमालाकेतांतुलशीनिबेवडिकंठितेनेभगवाननिप्रसादिनिकराविनेपोतानाकंठनेविषेधारणक
रेछेतेम ष्यनेकोइजात्यनुपापजेतेनथिजरेहेतुकेतांतेनांसर्वेपापजेतेनाशपांमेछे॥१८॥ ॥अधारणेदोषउक्तःपाद्मे
श्लोकः॥ ॥नधारयंतियेमालांहैतुकाःपापबुद्धयः॥पतंतितेतुनरकेदग्धाःकोपाऽग्निनाहरेः॥१९॥ ॥अर्थः॥

अनेतुलसीनिकंठिनधारवितेनेविषेदोषजेतेपद्मपुराणनेविषेकह्योछेजेपापरूपछे बुद्धियोजेमनिनेतुलसीनिकंठिबां
ध्येसुंथायएमहे [illegible] नेजोताएवाथकाजेमनुष्यतुलसीनिवेवडीकंठिनथिधारतातेमनुष्यजेतेतो हरिनाकोपरूपजेअग्नि
तेणेक [illegible] नेबलिगयाथकानर [illegible] छे॥१९॥ ॥श्लोकः॥ ॥नरस्यनपशोःकंठे तुलसीमालिका [illegible] ॥ तस्या
न्नंमांसस [illegible] शंजलंचमदि [illegible] ॥२०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेप [illegible] रूप [illegible] रुषनाकंठनेविषेतुलसीनिकंठीनहोय
नुजेअन्नतेजेतेमांसबरोबर [illegible] एवुंनेतेनुजेजलतेजेतेमादरायरोबरथजाणवुं॥२०॥ ॥श्लोकः॥ ॥शयनेभोजने
नेस्नानेतथाचोर [illegible] गकर्माणि॥नत्यजेत्तुलसीमालांत्यजंस्तांदोषभाग्भवेत्॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवैष्णवजन
जेतेशयनकरे तथाभोजनक [illegible] वुंतथास्नानकर [illegible] तथामल [illegible] करवाजा [illegible] एसर्वेक्रियानेविष [illegible] तुलसीनी [illegible]
यत्य [illegible] जेतेसर्वे [illegible] क्रियानेविषे पणतेतुलसीनिमालानेत्यागकरतासतोते [illegible] रुपजेतदोषनेभजनारोथायछे
केतांआकंठि [illegible] टिजासेतथ [illegible] अथासेएमज [illegible] णिने [illegible] यिकंठिनेकादमेलेछे तोतेम [illegible] अनेपाथल [illegible] छे [illegible] सर्व
यकालनेविषेवैष्णवजननेकंठीजेते [illegible] मांधारवि॥२१॥ ॥गरुड [illegible] राणेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥तुलसीकंठसज
ग्नांविसर्गाद्येऽपिनत्यजे [illegible] ॥नाशौचंधारणेतस्यायतःसाब्र [illegible] ॥२२॥ अर्थः॥ ॥अनेगरुड [illegible] राणनेविषे
पणतेमज [illegible] छे वैष्णवजनजेतेप [illegible] कंठ [illegible] विषेपेरलिएविजे [illegible] तुलसीनीकंठितेनोमल [illegible] मादिक क्रियानेविषेपण
क्यारेयतत्यागकरे॥केमजेतेतुलसीनीकंठिनुजेधार [illegible] तेनेविषेअपवित्रपणुनाथेशाहेतुमाटेतोते तुलसीनिकंठिजेतो
साक्षातब्रह्मरूपछे॥२२॥ ॥मालाधारणमंत्रोविष्णुपुराणउक्तः॥ ॥श्लोकः॥ ॥तुलसीकाष्ठसंभूते [illegible]

विवेक ॥ हेविष्णुजनप्रिये ॥ बिभर्मित्वामहंकंठेकुरुमांकृष्ण वल्लभम् ॥ २३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतुलसीनिकंठिपेरवानो सार
॥५८॥ जेमंत्रतविष्णुधर्मनामेजेग्रंथतेनेविषे कह्योछे जेतुलसीनाकाष्टमांथियएलांजेमणकातेमणकावाळी एवीतुलसी
निमालातमनेहुंजेतेमाराकंठनेविषेधारणकरुंछुं माटेतमेजेतेश्रीकृष्णभगवाननेवाहालोलागुएवोमनेकरो ॥ २३ ॥
स्कंदपुराणेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ संनिवेद्यायहरये तुलसीकाष्टसंभवाम् ॥ मालांपश्चात्स्वयंधत्तेसवैभागवतोत्त
मः ॥ २४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेस्कंदपुराणनेविषेपणतुलसीनिमालापेरवानोमंत्रकह्योछे तथातेमालानिप्रार्थना
करवानिपणकहिछे जेजेवैष्णवजनजेतेतुलसीनाकाष्टमांथियएलीजेमालातेभगवानने समर्पिने प्रसादीक
रिनेपछेपोतेपोतानाकंठनेविषेपेरेछे तेवैष्णवजनजेतेभगवानना भक्तनेमध्येउत्तमभक्तजांणवो ॥ २४ ॥ ॥ श्लोकः
यथात्वंवल्लभाविष्णोर्नित्यंविष्णुजनप्रिया ॥ तथामांकुरुदेवेशिनित्यंविष्णुजनप्रियं ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अ
नेवैष्णवजनजेतेतुलसीनिमालानी आविरित्येप्रार्थनाकरविजेहेतुलसीजिनांमालाजेमतमेनिरंतरविष्णुनेवाहाली
छोनेजेमवैष्णवजनजेतेमनेवाहालीछो ॥ तेममनेपणहेसर्वदेवनांनियंताएवतुलसीनीमालातमेजेतेमनेपणविष्णुत
थावैष्णुनाजननेवाहालोएवोकरो ॥ २५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ एवंसंप्रार्थ्यविधिवन्मालांकृष्णगलेऽर्पितां ॥ धारये
द्वैष्णवोयोवैसगच्छेद्वैष्णवंपदं ॥ २६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेवैष्णवजनजेतेश्रीकृष्णभगवानना कंठनेविषेअर्पणकरी
एविजेतुलसीनिमालातेनेएविरित्येशास्त्रप्रमाणेप्रार्थनाकरिनेपोतानाकंठनेविषेधारेछे तेवैष्णवजेतेश्रीजभगवा
ननुजेधामतेनेपांमेछे ॥ २६ ॥ ॥ नारदीयेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ येकंठलग्नतुलसीनलिनाक्षमालाधेबाहुमूलप ॥५८॥

रिचिह्नितशंखचक्राः ॥ येवैललाटफलकेलसदूर्ध्वपुंड्रास्ते भुवनमाशुपवित्रयंति ॥ २७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अने
नारदाय रा नेविषेतोभगवाननांचिह्नेकरिनेसोभताएवाजेवैष्णवजनतेजेतेसर्वलोकनेपवित्रकरेछे एमकरे छे
जेकंठनेविषेलग्रछे तुलसीनेकमलनामणकानिमालाजेमनेएवाने वलिजे बाहुनामूलनाविषेवा
रिपेलयो रूपछे शंखचक्रगदानेपद्मतेजेमनेएवाअनेललाटरुपजेफलकफेतां पे भालनेविषेकुं मनेचांद
लेका एवाजेवैष्णवजनतेजेते निश्चेसर्वलोकनेततकालपवित्रकरेछे केताएवा
वैष्णवजनजेजेलोकमांफरे छे तेनेलोकनासर्वेजनजेतेतेमनेदर्शनेकरिनेतुरतपवित्रथायछे ॥ २७॥ ॥ श्लोकः॥
भुजयुगमपिचिह्नैरंकितंयस्यविष्णोःपरमपुरुषनाम्नांकीर्त्तनंयस्यवाचि ॥ ऋजुतरमपिपुंड्रंभालगंयस्यकंठेसरसिज
मणिमालायस्यतस्यास्मदासः॥ २८॥ ॥ इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनि
नासद्गुरु शंखचक्रादिकविष्णुचिह्न नामत्रयोदशप्रक
रणंसंपूर्णम् ॥ १३॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेजेवैष्णवजन भुजनुजेजोडलुं संखचक्र कजे
चिह्नतेम करिनेअंकितछेनेजेभक्तानिव णिनेविषेपरमपुरुषएवाजेनारायणतेमनानाम वर्त्तेछेके
तांजेजनपोताने खकारनेहेश्रीहरि महाराजश्रीनारायणमुनेइत्यादिकनामनुगानकरेछे ॥ अनेजेभक्तनाभा
लनेपा अतिशेसरल ऊर्ध्वपुं तिलकजेतेछेनेजेनाकंठनाविषे कमलनाबीजनामणकानिमालाजेलेछेतेभगवा
ननाभक्तनाहुजेतेदासछुं एमनारदजाकेहताहवा ॥ २८॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्र

जेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवाजेवलरामदासनामेमुनितेणे सद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिने
कर्योजेविवेकसारनामेआग्रंथतेनेविषेछापुलवि तथाचांदलेसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलककरवुं तथातुलसी[illegible]कंठि
धारणकरवितेमनुनिरूपणकर्युंएनामेतेरमुप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥ १३॥ ॥अथश्रीहरिकृष्णस्यभगवतःस्वभक्ता
नामक्षयलोकभोगप्रदातृत्वस्यसकलब्रह्मांडोद्भवास्थितिलयकर्तृत्वस्यसर्वदेवमनुष्येप्सित[illegible]तृत्वस्यसर्वनिया
मकतायाःसकलाधारतायाःसर्वदेवस्वारामधीरमुक्तनिकराक्षरपुरुषोपास्यतायाःसकलदिव्यगुणगणदिव्यपादोद
रादिसकलावयवविलसितदिव्यमनोहरमूर्ति[illegible]श्चप्रतिपादनायसार्थाःस्मृतीर्लिखामि तत्रस्कंदपुराणविष्णुखं
डस्थश्रीवासुदेवमाहात्म्येब्रह्मादिदेवकृतस्तुतिप्रकरणंसार्थंलिखामितत्रब्रह्मोवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥विचार्याहं
वेदान्मुहुरुपगतोनिश्चयमिमंरमारामेभक्तिस्त्वयिदृढतरायत्स्यं[illegible]मृता[illegible]॥भवेत्तत्स्थैवैषांक्षयविरहितान्भोगनिकरांस्त
थास्युर्लोकावैपरमपुरुषात्यंतिकगतिः॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीहरिकृष्णभग[illegible]नजेतमनेपोतानाभक्तजननेना
शेरहितएवाजेलोकभोगनेआ[illegible]त्यं।तेकमोक्षतेमनुंजेदेवापणुतेनाप्रतिपादननेअ[illegible]निउत्पत्तिस्थितिने
नाशतेमनुजेकरवापणुतथासर्वदेवमनुष्यतेमणे माग्याजेवरतेमनुदेवापणुतथासर्वजीवईश्वरकालमायानेअक्षर
पुरुषतेमनेनियममां राखवापणुनेतेसर्वेयनुआधारपणुतथासर्वदेवनेपोतानास्वरूपमांछे आनंदजेमनेनेधीरजला
येजुक्तएवाजे[illegible]क्तनासमूहनेमूलअक्षर[illegible]रुषतेमनेउपासनाकरवापणुतथा [illegible]दिव्यएवाजेसर्वे[illegible]गुणनासमुदायनेदिव्य
एवाजेचरणकमलनेउदर[illegible]॥[illegible]तेम[illegible]येकरिनेशोभतिएविजेदिव्यमनोहर[illegible]र्त्तिमतातेमनाप्रतिपा[illegible]न

नेअर्थेंजेश्लोकतेमनेअर्थेंसहितलखुछुं ॥ तेमांस्कंदपुराणनोजेविष्णुखंडतेनोविषेरंजेवारदेवमाहात्म्यतेनोविषेस
र्वदेवतातेमणेकरिजेअगणितस्तुतितेनुजेष्टकरणतेनेअर्थेंसहितजेतेलखुछुं ॥ [illegible]
तेजेतेश्रीलक्ष्मीजीयेकरनेसर्वेनादुःखनानाशकरनारा[illegible]तेमनिश्वतिप्रसन्नथयाथकाप्रथमस्तुतिकरे
छेजेहेपरमपुरुषलक्ष्मीजिनेआनंदन[illegible]एवाजेतमेतेतमारेविषेप्रे[illegible]मथ ॥ जेजीवतेमनेज्यारेअतिदृढ[illegible]
क्तिजेतेथायकेतांतेप्राणधारिजेतेदेशकालादिकका[illegible]नेनाशनपामेए[illegible]रेकरेछे तारेजएमनाक्ष
यरहितएवाजेतेभोगनारहितजेतेथायछे तथाक्षयेराहतएवालोकजेतेथायछेतथाएकांतिकीएवीमुक्तिजेतेतारे
जथायछे अनेवेदजेतमनेत्रणवारविचारिनेअतिनिश्वयजेतेनेहुंजेतेपाम्योछुं ॥ केतांतमारिभक्तिकरवितेजसर्व
कारणछेएवीरित्येमेजेतेणेनिर्धारकर्योछे ॥ १ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अजानंतास्त्वित्थंत्वृतरजतमस्कानपिहरेत्व
जंत्यस्मान्देवान्बहुविधतपोत्रासरणिभिः ॥ तएवोक्तामूढाःक्षयरहितसौख्यंनकुहचिल्लभंते,तत्त्वांवैनिजहृदिदधे
केशवमहम् ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने[illegible]थिजांणताएवाजे[illegible]अंधकारनाजे[illegible]
ज[illegible]णेकरिनेरजो[illegible]णनेतमोगुण नान्नरेखानेदेवताएवाजेअमेतेम्प्रमांनेजे [illegible]जेछेतमनेजअज्ञानी[illegible]
छे ॥ अज्ञानीएवाजेतेमनुष्यतेजेतेकोयलो[illegible]विषेक्षयेराहतए[illegible]जेसुखतेनेनथिपांमता ॥ तेकारणपणामाटेहुंजेते
मारान्हृदयनेविषेकेशवकेतांपरमेश्वरएवाजेतमेतेतमारुंध्यानकरूंछुं ॥ २ ॥ ॥ शंकरउवाच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥
त्रयीसांख्यवेदांतयोगाःपुराणंतथापंचरात्रंप्रबोधर्मशास्त्रम् ॥ तवैवातिमाहात्म्यमेकं[illegible]नित्यंप्रकारैरनेकैर्हिगायंति

भक्त्या ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेशिवजेतेनारायणजेतेमनिस्तुतिकरेछेहप्रभोजेत्रणवेदतथासांख्यशास्त्रतथाव
दांतजेउपनिषदतथायोगशास्त्रअनेपुराणतथानारदपंचरात्रतथाधर्मशास्त्रते सर्वेयशास्त्रतथापुराणतेजेते [illegible] जेत
मेतेतमारुजजेअतिमाहात्म्यतेनुअनेकएवाजे प्रकारकेतांहियज्ञपुरुषहेनारायणएआदिकजनामतेम मेकरिनेनिरंत
रगांनकरेछे ॥ ३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ त्वमेवेश [illegible] णिचैत [illegible] बभूवुस्त्वदेकाश्रय [illegible] ॥ देकल्पे ॥ रमासेव्यपा
दांबुजं [illegible] योनंतमाद्यं [illegible] देवम् ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेहेईशतमेज [illegible] एकआश्रयकेतांनिवा
स [illegible] स्थानकतेजेमनेएवाजेएवेदआदिकसर्वशास्त्रतेजेतेमोटाएवाजे तमेतेतमाराथाकेजप्र [illegible] मकल्पनेविषेथातांह
वां ॥ एविरीत्येरचनाकारणे [illegible] जेनेसेवेछे जोग्यछे चरणकमलतेजेमनं एवानेवा [illegible] देवएवाजेतमेआदिपु
रुषतेतमने जेतेभजुं केतांतमारुभजनकरुंछुं ॥ ४ ॥ ॥ धर्मउवाच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible] भवपा
शमोचना [illegible] धैवतापत्रयतमदेहिनाम् ॥ अनेकजन्माघचयापहारिणीतनोतिभक्तिंव [illegible] नंतवांजसा ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥
हवेधर्मजे [illegible] नकरेछेहे [illegible] शसंसार [illegible] तेथाके [illegible] कावनारिनेअध्यात्मअधिभूत आधिदैवएजेत्रणतापते
णेकरिनेतापे [illegible] कथाताएवाजेजावतेमने [illegible] थारूपकेतांएत्रणेयतापनेटालेएविनेअनेकजन्मनांजेपापतेमनोजे [illegible]
तेमनोनाशकरनारिए [illegible] थातेजेतेतमारिभक्तितथाज्ञाननेअनायासेकां नेविस्तारेछे ॥ ५ ॥ ॥ श्लो
कः ॥ ॥ सदैवसाकर्णपथेनहृ [illegible] ऽनंतान्निधसन्मुखोद्गता ॥ ममत्वदन्याहरतावसमादयाब्धयेतेप्रभ
[illegible] भवेनमः ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ [illegible] जेभक्तिने [illegible] ज्ञाननेनाविस्तारनिकरनारिएविजेतमारिकथातेजकथा

जेतेसद्पुरुषनांजेमुखतेथकिनिसरिकेतांसाधुपुरुषजेतेमणेपोतानेमुखेकरिनेकहि एविसतिकर्णरूपजेमार्गतेमार्गे करिनेमारिहृदयरूपिजेगु[illegible]विषेप्रवेशकरो॥ अनेहेअनंतछेनामजेमनांएवाहेभगवनूतमाराथकिअन्यएविजे मारेवासन योतेमनोनाशकरोनेदयानास[illegible]करणएवाजेतमेतेतमोनेहुंजेतेनमस्कारकरुंछुं॥६॥ ॥ प्रजापतयऊचुः॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ धन्याएतेकल्पवृक्षायदीयांछायामेतामाश्रितस्त्वंसहश्रीः॥ धन्यःकर्त्तामंड पस्यास्यते धन्यैषान्भूर्य्यत्रपीठंतवेश॥ ७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेप्रजापतिजेतेस्तुतिकरेछेजेहेईशकेतांब्रह्मादिकजे सर्वेंलोकतेमनानियंताएवाहेभगवन्लक्ष्मीजियेसहितएवाजेतमेतेजेतेजेकल्पवृक्षनिछायाजेतेनेआसास्योछे के तांजेकल्पतरुनिछायानेविषेतमोविराजोछोएवाजेआकल्पवृक्षतेजेतेधन्यछे॥ अनेआजेमं[illegible]पतेनाकरनाराजेवि श्वकर्मातेधन्यछेनेहेईजेप्रथ[illegible]नेबिषेतमारोबाजटरस्योछेएविजेआभूमितेजेतेधन्यछे॥ ७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ ॥ धन्योलोकेनूनमेषोंबुराशिःसाक्षात्तुभ्यंयेनदत्तास्वकन्या ॥ धन्याश्चैतेत्वांवयंवीक्षमाणाधन्येशानंश्रीपलित्वांनं ताःस्मः॥ ८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेपोताने कन्याजेलक्ष्मीजीतेजेतसाक्षात्केतांअमांनेजोतेसतेतमांनेजेणे परणाव्यांएवाजेआस[illegible]द्रतेजेतेआलो[illegible]श्वेधन्यछे॥ अनेएसर्वेधन्यजेतेमनानियंतानेलक्ष्मीजिनापतिएवा जेतमेतेतमं नेनमस्कारनेकरतानेतमारुंदर्शनकरताएवाजेआअमेप्रजापतितेजेतेधन्यछईयेकेतांतमारुंदर्शनका नेधन्य[illegible]भाग्य[illegible]लाथैयाछइये॥ ८॥ ॥ मनवऊचुः॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ धर्मः[illegible]रमोधर्मेभ्योमाधवस कलेभ्योपि॥ भक्तिर्भवतियतोवैधर्मभ्नुवित्वयिनिरवद्या॥ ९॥ ॥ अर्थः॥ ॥ [illegible]धव

धर्मजेतेनेनारायणादिकरूपकरिने धारणकरनाराएवाजेतमेतेतमारेविषेदोषेरहितएवीजेन्भक्तितेजेतेजेधर्मेकरिने थायछे॥एवोजेधर्मतेजधर्मजेतेर मग्रएवाजेवर्णनेआश्रमनाधर्मतेथकिनिश्चेश्रेष्ठछे॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥धर्मात्मानंभगवन् धर्मधुरीणंचधर्म्यपातारम्॥सर्वातिप्रियधर्मंनूमस्त्वांधर्मसंभूतिम्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेभगवन् धर्मरूपछे मूर्त्तितेजेमनिएवा नेधर्मनिजेधुरतेनेधारणकरता नेधर्मजेतेमनिरक्षानाकरनाराएवानेज्ञान वैराग्यादिकथकिअति व्हालाछे धर्मतेजेमनेएवानेधर्मजेतेनिछेसम्यकप्रकारेकरिनेव्रधितेजेथकिएवाजेतमेतेतमा नेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये॥१०॥ ॥ऋषयऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥भक्त्याहीनस्त्वद्विन्‌खोवयुनार्थी श्राम्यन्भूयोप्यस्यनसिद्धिंसमुपैति॥तर्ह्यार कःकर्मणिकाम्येतुकुतोऽसौसौख्यंयायादक्षयमानंदमहाब्धेः॥११॥ अर्थः॥ ॥हवेऋषिजेतेस्तुतिकरेछेतमाराथकिविमुखनेतमारिजेभक्तितेणेरहितनेज्ञानरूपछेप्रयोजनतेजेनेएवोजे पुरुषतेजेतेज्ञाननेअर्थेवारंवारप्रयत्ननेकरेछे॥तोयपणआजेतमारिमूर्त्तिसंबंधिएवुजेज्ञानतेनिजेसिद्धितेनेनथिपा मतो तारेहेआनंदजे तनामहासमुद्ररूपकाम्यकर्मनेविषेआसक्तकेतांपुत्रादिकनिजेप्राप्तितेनेअर्थेयज्ञादिककर्मकर तोएवोजेआलोकतेजेतेक्षयेरहितएवं जेसुखतेनेकियेप्रकारेकरिनेपामेपामेजनहि॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥भक्त्यानित्यंत्वामतएववयंवैश्रद्धायुक्ताधर्मतपोनिगमाद्यैः॥मायातीतंकालनियंतारमुदारंध्यायामःश्रीकंतपरात्पर मेकम्॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेलक्ष्मीकांतजेकारणपणामाटेतमारिभक्तियेरहितएवा जेलोकतेजेतेक्षयेरहि तएवुंजेसुखतेनेनथि पामतोतेकारणपणामाटेजश्रद्धाजेतेणेयुक्तएवाजेअमेऋषितेजे तेधर्मनेतपजेकृच्छ्रचांद्राय

ए।स्वरूपथानिगमजेवेदतेछेआदीजेमां एवांजे२ ।स्तेमणेकारनेथयिएविजेतमारिभक्तितेणेकरीनेमायाथाकेपर
नेकालने।ढरंत।दे उद। नेपरजेअक्षरपुरुषतेथकिपणपरछेएवाजेतमेतेतमारुंथ्य नकारियेछ ये
॥१२॥ ॥इंद्रउवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥भगवन्सुरुदुःखितावयंननुदुर्वाससएवहेलनात्॥नभवंतमृतेऽवितुंहिनोविधि
रुद्रप्र खाइमेऽशकन्॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥ हेइंद्रजेतेस्तुतिकरेछे.भगवनदुर्वासाजेतेमनोमेजेतेणेअपराधक
र्योतेथाकिजअमेर वैजेतेबहुदुःखेजुक्तनिश्चेथाताहवाअनेजब्रह्माशिवतेछे स्यतेजेमांएवाजेआसर्वेतेजेतेतमारा
विनाअमारिरक्षाकरवानेअर्थेनसमर्थथाताहवा॥१३॥ ॥श्लोकः॥ ॥ विगताखिलसंपदोनिरन्नाःसमभ्रा
वंजुविपत्तैश्वेताः॥भवतैव यंद्दतापदःस्मःसपदिश्रीहरयेनमोस्तुतुभ्यम्॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अमेजितोपए
ऐकरिनेगईछे समग्रसंपा। एोजेमनिएवानेपएछे अन्नतेजेथकिनेप्रथविनेविषेपामरजनानिसंघाथे स्यए।जे
भावतेनेपामताहवाएवाजेअ तेजेतेछासंपदतेनि षेतमेजेतेम गेजटाळ्यं छे दुःखजेमनांएवाथयासतालक्ष्मीजि
येजुक्तनेअमारांजेकष्टतेमनाहरनाराएवाजेतमेतेतमांनेनमस्कारकरियेछइये॥१४॥ ॥अग्निरुवाच॥ ॥श्लोकः
गीर्वाणदानवनराद्युपजीवनान्नंयन्निर्मितंहिभवतैवततोबुधास्तु॥ यज्ञेषुतेनयजनंतवकुर्वतेऽग्रे त्वच्छेषमन्यदिवि
षद्यउपानयंति॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेअग्निदेवजेतेभगवानतेमनिस्तुतिकरेछेहेभगवनदेवतादानवनेमनुष्यआ
दिकतमनेजीवनरूपएपवुं जेअन्नतेजेतेजेकारणपणामाटेतमेजेतेमणेजानेमाणकरुं छे तेजकारणमाटेज्ञानिएवा
जे पुरुषतेजेतेतोपोतानाजीवनरूपएवुजेतेअन्नतेणेकरिनेयज्ञनेविषेतमारुयजनकरेछे अनेतेकेडेपिजाजेदेवतेम

नेतमारुयजनकरतांशेपरयुंएवुजेहविषरूपअन्नतेनुअर्पणकरेछे नेनेकेडेपांतेपण [illegible] रूपएवुजेअन्नतेने
जमेछे॥ १५॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ काम्यपुकर्मसुरताअपियाज्ञिकास्तेतत्कर्मबंधनतआशुविमुच्ययांति॥ ब्राह्मींगतिं
तदितरेतुभवंतिचांराःश्रीयज्ञपूरुपमहंप्रणमामितंत्वाम्॥ १६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ एरित्येतमांनेनिवेदनकरतांशेषरत्युं
एवुंजेहविषान्नतेणेकरिनेअन्यदेव [illegible] जेयजनकरेछे एवाजेयज्ञनाकरनारातेजेतकाम्यएवांजेकर्मतेमनेविषेप्रीतिव
लाछेतोयपणतेकाम्यकर्मनुजेबंधनतेथकितनकालमुकायिनेतमारुब्रह्मपुरएवुजेधामतेनेपामेछे॥ अनेतमांनेजेज
[illegible] विनाज [illegible] छेनेअन्यएवाजेदेवतेम [illegible] जेयजनकरेछेतेतो [illegible] रथायछे तेमाटेलक्ष्मीजियेजुक्तनेयज्ञनाराय
णएवाजेतमेतेतम नेहुंजेतेअतिशयपणेकरिनेप्रणामकरुंछुं॥ १६॥ ॥ मरुतऊचुः॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ भक्ता
एकांतिकास्तेऽक्षरपरमपदेसेवयातेतुहीनंवासैश्वर्यादिनेच्छंत्यतिशयितसुखंनापिकैवल्यमोक्षं॥ तद्युं [illegible]
श्वपचकुलजनुर्मानयंत्युत्तमंवैतंत्वामेकांतधर्माश्रयणमुपगताःश्रीमहा [illegible] रुषंस्मः॥ १७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेमरु
तदेवजेतेनारायणजेतेमनिस्तुतिकरेछे हेभगवन्तमाराएकांतिक [illegible] जेभक्ततेजेतेतोतमारुअक्षरछेनामजेनुनेस
र्वथकिश्रेष्ठएवुजेधामतेनेविषेतमारिसेवायेकरिनेरहित एविसालोक्यमुक्तितथासार्ष्टिमुक्तितथासारूप्यमुक्तितेमने
नथिईच्छतातथाअतिशेछे सुखजेनेविषेएवोजेकैवल्यमोक्षतेनेयपणनथिईच्छताअनेतमार [illegible] तेणेजुक्तएवु
तोपोतानुश्वपचना [illegible] लनेविषेजजन्मतेनेयपणश्रेष्ठमानेछे माटेएकंतिकएवोजेधर्मतेनाआधारनेलक्ष्मीजीतेमणे
जुक्तनेमहा [illegible] रुषएवाजेतमेतेतमांनेअमेजेतेनिश्वेपांम्याछईये॥ १७॥ ॥ सिद्धाऊचुः॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ नैक

ब्रह्मांडसर्गादिकारणंत्वामकारणम् ॥ तत्स्थंतद्व्यतिरिक्तंचनियंतारंनमामहे ॥ १८ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसिद्धजेतेभ
गवाननिस्तुतिकरेछे हेभगवन्अनेकएवांजेब्रह्मांडतेमनिजेउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेमनाकारणएवानेनथिकारणते
जेमनुएवानेतेरहे यजेब्रह्मांडतेमनेविषेअंतर्यामिरूपेकरिनेरह्या नेतेसर्वेब्रह्मांडथकिव्यतिरेकपणेकरिनेपोतानाधा
मनेविषेरह्यानेकालमायादिकजेसर्व तेमनानियंताएवाजेतमेतेतमं नेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये ॥ १८ ॥ ॥रु
द्राऊचुः ॥ ॥श्लोकः॥ ॥मायायाःसर्वमोहिन्यामोहनंमोहवर्जितम् ॥ महाकालस्यापिकालंत्वांनुमःपुरुषोत्त
मम् ॥ १९ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेरुद्रजेतेभगवाननिस्तुतिकरेछेहेस्वामिन्ब्रह्माआदिकजेअमेसर्वेतेअमानेमोहजेतेनेक
रतिएविजेमायातेनेमोहजेतेनाकरनाराएवानेमोहजेतेणेरहितने प्रकृतिनेपुरुषतेमनोजेनिरोधतेनाकरनाराएवोजे
कालतेनापणकालरूपएवानेमहापुरुषएवाजेतमेतेतमं नेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये ॥ १९ ॥ ॥ आदित्याऊचुः
श्लोकः॥ ॥प्रकाशितायेनवयंजगंतिप्रकाशयामोभवतारमेश ॥ स्वयंप्रकाशंतमुरुप्रकाशंप्रकाशमूर्तिप्रणता
भवंतम् ॥ २० ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेआदित्यजेतेभगवाननिस्तुतिकरेछे हेलक्ष्मीजिनास्वामिन्तमोजेतमणेप्रकाशने
कर्या एवाजेअमेतेजेतेसर्वेजगतनेप्रकाशवालांकरियेछइये ॥ अनेपोतानिमेलेसर्वेनेप्रकाशकरतानेबहुछे
प्रकाशतेजेमनेविषेनेतेजोमयछे मूर्ति तेजेमानेएवाजेतमेतेतमानेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये ॥ २० ॥ ॥सा
ध्याऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥शास्तानृपाणांचमहोरगाणांदैत्याधिपानांचसुराधिपानां ॥ त्वंवैमनूनांचप्रजाप
तीनांराजाधिराजायनमोस्तुतुभ्यम् ॥ २१ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसाध्यदेवजेतेभगवानने नमस्कारकरेछे हेभ

गवन्मनुष्यनिरक्षानाकरनाराएवाजेराजातेमनेशि क्षानाकरनार ।। ✻ ।। अनेमोटाएवाजेसर्वनागणतथादैत्यनाअ
धिपजेहिरण्यकशिपुछ्या ।।एकजपारुद्रअधिपजे द्र।।देकदेवतेमनेशिक्षाकरनाराएवा अनेमनुतथाप्रजापतितेम
नेशिक्षानाकर नाराएवानेपवित्रेसर्व जातेमनाथ्रधेर जएवाजेतमेतेतमांटेछमेजेतेनमस्कारकरियेछ ये २१
वसवऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥भवतिभुवियदायदाऽसुरांशैःप्रथितसनातनधर्मधार्मिकाणां॥ कदन रुतदातदास्व
यंतत्यवतरतेप्रणमामधर्मगं पूत्रे॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥हे छन्नरु जेतेभगवानजेतेमनेनमस्कारकरेछेहेभग वनसः
नातनएवोजेधर्मनेतेधर्मजेम छे एवाजेसा तेमनेअसुरनाअंश एवाजेअधर्मिन ।।एकते गेकर्युंएवुंजेघणु दुः
खतेजेतजेजेसमयनेविषेथायछे तेतर भयनेविषेपोतेप्रथविनेविषेअवतारजेतेनेधरताएवानेधर्मजेतेनिरक्षानेकर
ताएवाजेतमेतेतमांनेनमस्कारकरियेछइये॥ २२॥ ॥चारणाऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥चरित्रंशुभंते तानेकमूर्त्तेःप्र
बंधैरनेकैर्हिगायंतिभक्ताः॥ यदुश्रोत्रवकृन् नात्येवसद्योवयंतंनताःपुण्यकीर्त्तिभवंतम्॥ २३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
चारणबोलेछेहेभगवन्धारणकरिछे अनेक र्त्तियोतेजेमणेएवाजेतमेतेतमारुशु भए जेचारेत्रतेनेभ जनजेते
अनेकएवाजेप्रबंधतेमणेकरिनेगानकरेछे तेचरित्रकेवुंछेतेसांभलनार ।।एकवारजे तेमनेतुरतकालपवित्रकरेछे॥
अनेपवित्रछेकिर्त्तितेजेमनिएवाजेतमेतेतमांनेअमेजेते मस्कारकरियेछईये॥२३॥ ॥गंधर्वाऊचुः॥ ॥श्लोकः॥
येकथास्तेविहायान्यगाथाःप्रभोकीर्त्तयंतेथश्रृण्वंतिवातेजनाः॥दुःखिताःस्युश्चसंसारपाशैःसितास्त्वंनताःस्मःशरण्यं
भवंतंवय ॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेगंधर्व जेतेबोलेछेहेप्रभोजेजनतमारिजेकथा तेमनोत्यागकरिनेअन्यजेदेवा

दिकतेमनिजेग्राम्यकथा तेमनेजेकहेछे अथवाजेसांभळेछे।जेजनतेजेतेसंसार रूपिजेपाशसातेमणेकरिनेबं
धननेपाम्यासताद्दुःखेजुक्तथायछे॥ तेकारणपणामाटेशरणेआववालायकएवाजेतमेतेतमं नेअमेजेतेनमस्कारक
रियेछ ये॥२४॥ ॥समुद्राऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥अजिततवायतावकजनस्यमुदाल्पमपिद्रविणजलान्नवसनम
नान्यतमेनसकृत् ॥चरतिहसेवनंसपदवींमहतींमहतांव्रजतिजनोऽल्पकोऽपितमहंप्रणतःकरुणम्॥२५॥ ॥अर्थः॥
हवेस [illegible] द्रजेतेबोलेछेहेअजितअल्पएवोजेजनतेजेतेपणमाएयकमोतितथा।सु [illegible] अथवा
अन्नअथवानमस्कारएजेसघलांपदार्थतेमनेमध्येजेकोयएकपदार्थतेणेकरिनें तमेअथवातमाराजेएकांतिकभक्त
जनतेमनिएकवारपणहेते [illegible] तिकएवाजेभक्तजनतेमनिमोटिपदविजेतमारुब्रह्मपु
रए [illegible] नेजेधामतेनेनिश्चेपामेछेएवाजेतमेअतिदयालुतेतमांनेहुंजेतेनमस्कारकरुंछुं॥२५॥ ॥पार्षदाऊचुः
॥श्लोकः॥ ॥पितस्त्वमसि [illegible] जनस्त्वमसित्वमसीष्टगुरुः [illegible] द्दात्मपतिः ॥त्वमसीश्वरए [illegible]
सकलंत्वमसि॥२६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपार्षदजेतेजग [illegible] श्वरअमारेतो [illegible] पजेतेतमो
छोतथास्वजनजेतेतमेछोतथा [illegible] गुरुजेतेतमे [illegible] तथासुहृद्आत्मानेपतितेजेतेत [illegible] अनेपरमएवातेईश्वर
[illegible] जेतेतमेछोतथासमग्रद्रव्यमात्रतेजेतेतमेछोकेत [illegible] रतेमणेकरिने अमेजेतेतमारेविषेजो
डायाछइये॥२६॥ ॥मूर्त्तिरुवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥यत्संबंधतएवयांतिपदवीमुच्चांमहद्भिर्नुतांश्वाशूद्रासुरनीच
क्षिपशवःपापात्मजीवाअपि ॥यद्दीनाविबुधेश्वराअपिभवंत्यर्चोज्झितास्तल्लक्ष्मणंगोलोकाधिपतिंतमेवहृदयेनित्यं

न्जेत्वामह ॥ २७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेमूर्त्ति [illegible] भगवन्जेमनेसंबंधेकारनेजलनी तथाशुद्धतेजतेतथादे
वतातथ [illegible] एवाजेजिवतथापशुपक्षितेजेते थापाप पछे देहजेमनाएवाजेजावतेजेतप
एसर्वेजेतेजेमनेसंबंधेकरिनेजमोटापुरुषजे तेमणेस्तुतिनेकरिएविजेउंच्चिपदवीतेनेपामेछे ॥ अनेजेनेसंबंधेकरिने
हानए [illegible] नेमध्येमोटेराएवाजेदेवतेजेतपणतत्काल जाजेतेणेत्यागक याएवा [illegible] कर्ता जाकर
वाजोग्यथातानथि तेमाटेगोलोकधामनापतिएवाजेतमेतेतमांनेमाराहृदयनेविषेधारिने हुंजेते [illegible] भजनकरुंछुं
॥ २७॥ ॥ सावित्र्युवाच ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ त्वंसर्गकालेप्र [illegible] गतिच रुपंदृष्ट्या दयोत्थाप्यततस्तदात्म
ना॥ [illegible] दिमानितैर्नैकान्विराजोव धाससर्जिथ॥ २८ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेसावित्रीजेते
तकरेछे हेईशतमेजेतेसृष्टिसमयनेविषेपोतानिजेदृष्टितेणेकरिनेप्रकृतिने रुपतेमनेउठाडिनेतेकेहते रुपरूपेकरिने
महत्तत्वछे आदितेजेमांएवाजेआचो [illegible] जिनेने तेजेतत्वतेम [illegible]कारनेब प्रकारना [illegible]
डरूपएवाजेवैराजपुरुषनाजेदेहतेमनेसरजताहवा॥ २८॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ वैराजरूपेणजगत् [illegible]स्वी
कृत्यदेवासुरमानुषोरगान्॥त्वंस्थावरंजंगममीशनिर्ममेत्वामादिकर्त्तारमुपाश्रितोस्म्यहम्॥ २९॥ ॥ अर्थः॥
॥ अनेतेवैराजपुरूषरूपेकरिनेजगतजेतेमनुविशेषपणेकरिने जेधारणकरवुतेनेस्वीकारकरिनेदेवतथाअसुरतथा
मनुष्यतथाउरगतेमनेनिर्माणकरताहवा तथास्थावरजंगमरूपजेसर्व [illegible] तमेजेतेनिर्माणकरताहवा एवेप्रका
रे [illegible] कर्ताएवाजेतमेतेतमनेहुंजेतेआश्रीछुं ॥ २९॥ ॥ दुर्गोवाच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ त्रिगुणतय

धिकयात्व चिंतनंविदधतेतवयेच्युतितेविज्ञो ॥ नपरमेष्ठिसुखंनदिवः खंनकमयंतिधरैकनरेशताम् ॥ ३० ॥ ॥
अर्थः ॥ ॥ हवेदुर्गाजेतेस्तवनकरेछे विज्ञोच्युतिनेविषेअधिकएविजे तमारेविषेप्रियतातेणियेकरिनेजेजनपोता
नाहृदयनेविषेतमारुंचिंतवनकरे छे तेज जेतब्रह्मानास्थानकनुंजेसु ख ते न थेईछतातथादेवलोक जेसुखनेप्रथ
वि चक्रवर्त्तिजेराजतेनेनथिईच्छतानथि च्छता ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ प्रसन्नमर्पितमप्य संत्वयासुखमिदंस
मवाप्यचतत्रते ॥ तद सा क्षेकृतःक्षणंतमुनमामिचसात्वतनायकम् ॥ ३१ ॥ ॥ अर्थः ॥ । अनेतमोजेतेम
णेवखातक करिनेआ नेनथिकोयनितुल्लनातेजेनेए जेआब्रह्मानास्थानकआदिकनुजे सुखतेनेशत्रुयेरहितजे
क्रिय विषेहोयतेमप।मिनेप गतमारुजेचिंतवनतेनोत्यागकरिनेते तमा भक्तजनजेतक्ष मात्रपणतेसुखनेविषे
आसक्तनथिथाताएवाजेतमे खनासागरनेसात्वतजे भक्तजनतेमनाईश्वरएवाजेतमेतेतमांनेअतिआनं ने
हुंजेतेनमस्कारकरुंछुं ॥ ३१ ॥ ॥ नद्यऊचुः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ वरदनमनमात्रंनामसंकीर्त्तनंवाविदधतितव
येवैज्ञानतोऽज्ञानतोवा ॥ जनिमृतियमभीतेस्तानपित्रायमाणंनरसख पयाताःस्मोघनारायणंत्वाम् ॥ ३२ ॥ ॥
॥ अर्थः ॥ ॥ हवेनद्योजेतेस्तवनकरेछे ॥ हेवरदजेतमांनेजाणिनेअथवाअजाणेकेवलनमस्कारमात्रकरेछेअथ
वातमारुजेनामतेनुसम्यकप्रकारेकरिनेकीर्त्तनजेतेनेकरेछे एवाजेजनतेम णतथायमराजनिजेबि
कतेथकिनिश्चेजरक्ष जेतेनेकरताएवानेन ायणएवाजे तमेतेतम नेअमेजेतेआसमयनेविषे
पामियुंछईये ॥ ३२ ॥ ॥ देवपत्न्यऊचुः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ च्युविधृताकृतेर्जन्ममंगलंचारतम तंलोकपा

वनम् ॥ न्नवतिनिर्गुणंसर्वमेवतन्नवसिनिर्गुणंब्रह्मयत्परम् ॥ ३३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेदेवपत्नीं जेतेस्तुतिक
रछेहेप्रन्नोप्रथविनेविपधारणकरिछे सुंदरमूर्त्तितेजमणएवाजेतमेतेतमारुअ श्वर्यकारिनेलोकुनेपावनकरनारुने
निर्गुणएवुंजेतमारुजन्मतथासर्वेजचरित्रतेजेतमंगल आजछे अनेवेदजेतेम यिक णरहिततनेपरब्रह्मएवुंजेस्वरू
पनुनिरूपणकरछेतेजतमेछ ॥ ३३॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ तवसमाश्रयात्तामसाजनाश्चापेचराजस ाःसात्त्विका
श्रय॥ ननुन्नवंतितेनिर्गुणास्ततोवयमुपास्महेत्वांहिनिर्गुणम् ॥ ३४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतमारोजेसम्यक
प्रकारेआश्रयकरवोतेथकिसात्विकतथाराजसिकनेतामसिकए ।जेजनतेजेते णनिश् [illegible] णएवाथायेछे तेज
कारणपणामाटेनिर्गुणएवाजेतमेतेतमानेअमेजेतनिश्चेउपासियेछईये केतांतमारिमनक्रमवचनेकरिनेअमेजेते
सेवाकरियेछईये॥ ३४॥ ॥ ऋषिपत्न्यऊचुः॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ आर्त्तानां रुद्रजिनैस्त्रिधाचतापैःसर्वापत्व
शमनमेकमेवविष्णोः॥ पादाब्जंतवन्नवतीतितद्वयंवैप्रामाःस्मःशरणमनंतदेवदेव ॥ ३५॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
ऋषिपत्नीयुंजेतेस्तुतिकरेछेहेदेवदेवबहुप्रकारनं जेपोतानं पापतथाअध्यात्मअधिन्नूतनेअधिदैवएवाजेत्रणप्र ा
रनातापतेमणेकरिनेपिडाताएव [illegible]सारिजनतेमनां सर्वेजकष्टतेमनुनाशकरनारुतोतमा चरणरूपेकरिनेथयुंए
वुजेकमलतेजएकछे तेकारणपणामाटेहेअनंतविष्णुएवाजेतमेतेतम रुशरणरूपएवुजेतेचरणसरोजतेनेजअ ेजे
तेपामियेछईये॥ ३५॥ ॥ पृथिव्युवाच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ पूर्णशारदसुधाकराननंशारदाब्जदलदीर्घलोचनम् ॥
श्रीवियोगब धार्त्तिमोचनंवासुदेवमहमेकमाश्रये॥ ३६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेप्रथविजेतेस्तवनकरछेहे ा [illegible]

पूर्णएवोनेशरदऋतुनेविषेथयोएवोजेचंद्रमातसरखुंछेमुखतेजमनुनेशरदऋतुनेविषेथयुएवुंजे कमलतेनाजेदलते
सरखांछेविशाललोचनतेजेमनांएवानेलक्ष्मीजिनोजेवियोगतेणेकरिनेबहुप्रका थाति एविजेपाडतेथकिश्रम ने
मुकावनाराएवाजेतमेवासुदेवतेतमांनेजहुंजेतेआश्रीछुं॥ ३६॥ ॥सरस्वत्युवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नयने
ममा[illegible]रमुखश[illegible]तरोचिषिचकोरतांगते ॥ नहिगच्छतोन्यतइतीयमेवमेहृदि[illegible]र्त्तिरस्तुसततंनहीतरा ॥
॥३७॥ ॥अर्थः॥ ॥ हवेसरस्वतिजेतेस्तुति[illegible]नेत्रजेतेसुंदरएवोजेतमारामुखरूपचंद्रमातेनेवि
षेअतिस्नेहेकरिनेचकोरपणानेपांम्यांछे [illegible]मूर्त्तिनेमुकिनेअन्यएवांजेरूपतेप्रत्येगतिकरतांनथिएप्रकारनिजे
आतमारिमूर्त्तितेजमाराहृदयनेविषेरहोनेईतरएविजे[illegible]॥३७॥ ॥स्कंदउवाच॥ ॥श्लोकः॥
इतिस्तुतोऽखिलैर्देवैःसोन्विनंघदृशैवतान्॥ प्राहश्रियंशुन्नेपश्यदेवादीं[illegible]॥३८॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
स्कंदजेतेसावर्णिप्रत्येकहेछेजेएप्रकारेसमग्रएवाजेदेवतेमणेस्तुतिनिकस्याएवाजे नारायणतेजेतेपोतानिजेदृष्टिते
णियेकरिनेजतजसर्वेदेवताजेतेमनेआनंदेजुक्तकरिनेलक्ष्मीजिजेतमन प्रत्येकहे[illegible]ने
देवछेआदितेजेमांएवाजेआसर्वेतमनाप्रत्येतमेजेतेजुवोएरित्येलक्ष्मीजिजेतेमनेपोतेकहेताहवा॥३८॥ ॥श्लो
कः॥ ॥ततःसमीक्षिताःप्रीत्यातयामधुरयादृशा॥ त्रिलोकीवासिनःसर्वे[illegible]द्धाआसन्यथापुरा॥३८॥ ॥अर्थः
अनेतेवारपछेतेलक्ष्मीजिजेतमणेप्रीतियेका[illegible]निअमृतेकरि एविजेदृष्टितेणियेकरिनेसम्यकप्रकारेकरिनेजो
याएवानेस्वर्गमृत्युनेपाताळएत्रिलोकिनेविषेरह्याएवाजे देवदानवनेमनुष्यादिकएसर्वेजतेदुर्वासाऋषिनोजेशाप

थयोतेथकिप्रथम जेवासम्रहिमानहतातेवातेवाजसम्हिए जुगत्यात हवा॥३९॥ ॥श्लोकः॥ ॥तेन्निरैस्वस्वक्ष
द्दितगृहिणस्यागिनोपिच॥धर्मादयश्चसानंदंप्रचरंतिस्मपूर्ववत्॥४०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेगृहस्तथात्याागितेजेतेप
एपोतपोतानिजेरम्हेतेतेपणपताहवा॥नेधर्मादिकतेजेते वानिपेठेआनंदसहितजेक्रियानेविषेहोयतेमविचरताह
वा॥४०॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्याःश्रियश्चभगवान्ददौस्थान रःस्वकम्॥नाशिवनसाध्यापनीतोप्यंसंपदात्मना
॥४१॥ ॥अर्थः॥ ॥अने वानजेतापएतेजतेपोतानुंजेरस्थलतेप्रतेतेलक्ष्मीजिजेतेमनेपणरहेवानेअर्थे
स्थानकजेतेदेताहवा॥ अने तेलक्ष्मीजिजेतेतेभगवान जेहृदयस्थलतेनेविषेरहिनेसंपत्तिरूपेकरिनेनिरंतरकिप्रत्ये
व्यापतांहवां॥४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥ततोरत्नाकरःस्वस्माच्छ्रीजनेरनुभावतः॥बभूवान्वर्थसंज्ञोवैसंपूर्णाक्षयरत्नवान्
॥४२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेथकेअनंत त्नाकरजेतेपोताथकिलक्ष्मीजिनिजेउत्पत्तितेनेमहिमायेकरिनेसं र्णएवांने
नथिक्षयजेमनोएवं जेरत्नतेजेतेविषेत्परवांथयोसतोसम्पूर्णसहितरत्नाकरएनुंनामतेजे एनेश्चेथातोहवो॥४२
श्लोकः॥ ॥चतुर्विधैर्बहुरसैःसदन्नैरमृतोपमैः॥सर्वान्समागतांस्तत्रतर्पयामाससादरं॥४३॥ ॥अर्थः॥ ॥ह
वेचारश्लोकेकरिनेरत्नाकरवणा जेफलतेनेकेहेछे तेरत्नाकरजेतेघणुंतेजछेउपमातेजेमनेएवांनेघणुछेरसतेजेमां
एवांजेभक्ष्यभोज्यलेह्यच्योष्यएचारप्रकारनांअन्नतेमणे करिनेपोतानास्थानकमांविषेआव्याएवाजदेवआदिक
सर्वतेमनेआदरेसहितजेक्रियानेविषेजेमहोयतेमतर्पतकरताहवा॥४३॥ ॥श्लोकः॥ ॥अनर्घ्याणिचवस्त्राणि
रत्नभूषाःपरिच्छदान्॥देवादिभ्योददौप्रीत्यासर्वेभ्योपिपृथक्पृथक्॥४४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेवारपछेदेवजे

स[illegible]नारायणतेछे आदितेजेमनेएवाजेएसर्वेतेमनेपृथकपृथकपणेकरिनेअमुल्यएवांजेवस्त्रतथारत्नतेमणेकरिनेज
डितएवांजेआभूषणएरूपजेपेहेरामणितेनेप्रितियेकरिनेआपताहवा॥ ४४ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ जामा[illegible] स्तुष्टये
स्वस्यतद[illegible]न्यस्तदांबुधः॥ नासीत्किमप्यदेयंवैघनवद्धनवर्षिणः॥ ४५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेमेघजेमजलनिष्ट
ष्टजेतेनेक छे तेमद्रव्यजेतेनेआपताएवाजेएअंबुधितेमनेपोतानाजामात्रएवाजेभगवानतेमानेजेप्रसन्नतातेः
अर्थेतेभगवाननाएवाजेएदेव॥द[illegible]तेमनेनआपवाजोग्यएवुंकांयनहोतुहवुसर्वेयआपवालायकजहोतुहवु॥ ४५॥
श्लोकः॥ ॥ भगवानपितद्दत्तंयौतकंचधनंबहु॥ ब्राह्मणेभ्यःप्रदायैवश्रियासहतिरोदधे॥ ४६॥ ॥ अर्थः॥ ॥
अनेभगवानजेनारायणतेरत्नाकरतेणेआप्यु ए[illegible] नेवरकन्यानेआपवाजोग्यएवुजेपारिबर्हरूपजेबहुधनतेनेब्राह्म
णजेतेमनेअ[illegible]पिनेलक्ष्मीजिजेतेमणेसहिततिरोधानथाताहवा॥ ४६॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ लक्ष्मीनारायणान्त्वांते
[illegible]शमानांदताःसुराः॥ इंद्रादयोदिवंजग्मुःस्वंस्वंधामाऽपरेययुः॥ ४७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ [illegible]
णतेणेआनंद[illegible] अनेअप जेब[illegible]तथाशिव आदिकस
र्वेतेजेतेपोतपोतानाधामप्रत्येजाताहवा॥ ४७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ अधिक[illegible]चसंप्राप्यययौ[illegible]र्वेनिजांनिजम्॥ स
र्वेपि[illegible]खिनोजाताःप्रसादात्कमलापतेः॥ ४८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेते[illegible]द[illegible]सर्वे[illegible]पतिजेनाराय[illegible]ते
मानेजेप[illegible]तातेथके[illegible]र्वेनेअतिक्रमणनकर्ता नेपोतपोतानाअधिकारनेपामिनेसुखेजुकथा[illegible] ॥
॥ ४८॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ मंदरंचगिरिंतार्क्ष्यःपुनर्भगवदा[illegible]या॥ स्वस्थानंस[illegible]पानीयस्थ पया[illegible]मासलाया॥ ४९॥

अर्थः ॥ ॥ अनेतार्क्ष्यजेगरुडजितंजेतेविजिवारनिजेन्नगवाननिआज्ञातेणियेकरिनेमंद्राचलएवेनामेकरिनेजे
गिरिते लिलामात्रेकरिनेपोतानुजेस्थानकतेप्रत्येपमाडि तस्थानकजे षेतेमंद्राचलपर्वतजेते स्थापनकरताहवा
॥ ४९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ एवमिंद्रेणब्रह्मर्षेनष्टा शापतः ॥ उपलब्ध्वापुनःसंपन्नारायणप्रसादतः ॥ ५० ॥
अर्थः ॥ ॥ हेसावर्णिमुनेदुर्वासानोजेशापतेणेकरिनेनाशजेतेनेपामिएविजेसंपत्तितेजेतेनारायणनीजेप्रसन्नता
तेणेकरिनेइंद्रजेतेणेपाछिआविरित्येपांमतिहवि ॥ ५० ॥ ॥ पंचमस्कंधेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ नतस्यकश्चित्त
पसाविद्ययावानयोगवीर्येणमनीषयावा ॥ नैवार्थधर्मैःपरतःस्वतोवाकृतंविहंतुंतनुभृद्विभूयात् ॥ ५१ ॥ ॥ अर्थः ॥
हवेपंचमस्कंधनेविषेब्रह्माजेतेप्रियव्रतराजाप्रत्येकहेछे जेहेप्रियव्रतएजेन्नगवानश्रीकृष्णतेणेजेकरवानुधार्युंहोय
तेनेकोईदेहधारिजीवजेतेतपेकरिने विद्यायेकरिनेयोगैश्वर्येकरिनेबुद्धिबलेकरिनेधने धर्मेकरिनेनेकोइकथ
लवाननेआशरेकरिनेपोतानेपुरुषप्रयत्नेकरिने विजिरित्येकरवानेअर्थेसमर्थनथिथातोजेमन्नगवानेधार्युंहोयतेम
जथायछेमाटेतमारिपासेन्नगवाननेराज्यकरावववुंछेतेअन्यथाथावानुनथि ॥ ५१ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ईशाभि
सृष्टंह्यवरुंध्महेंगदुःखंसुखंवागुणकर्मसंगात् ॥ आस्थायतत्तद्यदयुंक्तनाथश्चक्षुष्मतांधाइवनीयमानाः ॥ ५२ ॥ ॥
॥ अर्थः ॥ ॥ हेप्रियव्रतजीवुंनेकर्मनाफलनेआपनाराएवाजेश्रीकृष्णन्नगवानतेजेतेसत्वादिकगुणनेअनुसरतां
एवांजेकर्मतेनासंगथकि जेदेवमनुष्यादिकनादेहप्रत्येआपणनेजोडताहवा तेतेदेहनोस्वीकारकरिनेआपणसर्वेजे
तेन्नगवानेआप्युंएवुं जेसुखरूपफलअथवादुःखरूपफलतेनेन्नोगवियेछइये जेमथलधियानेतेनोधणि [illegible]

जलआपेतेटर्ट जखवायछे पणपोतानिमेलेवधुओछुखवातुनथितेम॥ अनेवलिजेमनेत्रवाळो रुषजेतेणेछायाप्र
त्येअथवातडकाप्रत्येपमाड्याजेआंधळाजनतेजेतेनेत्रवाळामनुष्यनिइछायेकरिने सुखदुःखनेपांमेछेतेम॥५२॥
दशमेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥मर्त्योमृत्यु व्यालभीतःपलायन्सर्वांल्लोकान्निर्भयंनाध्यगच्छत्॥ त्वत्पादाब्जंप्राप्यय
दृच्छयाद्यस्वस्थःशेतेमृत्युरस्मादपैति॥५३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेदशमस्कंधनेविषेपोतानापुत्रपणानेपांम्याएवाजे
[illegible] जेहआद्यकेतांसर्वनाकारणमृत्युरूपजेसर्पतेथ[illegible]ए
वोजेमनुष्यतजेतेपोतानेकर्मेकरिनेसर्वलोकप्रत्येफरतोथको निर्भयस्थानकनेनपं मतोहवो पछेतेपुरुषजेतेईश्वरइ
[illegible] कोईकपोतानारुड[illegible]कारनेतमाराचरणारविंदनेपांमिनेनिर्भयथकोसुवेछे केमजेतमा
राचरणारविंदनेपांम्योएवोजेपुरुषतेथकिमृत्युजेतेपाछोवलिजायछे केतांमृत्युनोएनेकांईभयरेतोनथि माटेसुखेक
रिनेसुवेछेएवाजेतमेतेतमनेकंसथकिभयकेमहोय॥५२॥ ॥दशमस्कंधेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥[illegible]म
हदहंखचराग्निवार्भूसंवेष्टितांडघटसप्तवितस्तिकायः॥ क्वेदृग्विध[illegible]णितांडपराणुचर्यावाताध्व[illegible]मविवरस्यचते
[illegible]॥ ॥इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानं
दस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारेभगवन्माहात्म्योपपादनंनामचतुर्दशंप्रकरणम्॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेदश
मस्कंधनेविषेब्रह्माजे तेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येकहेछे जेहेभगवन्[illegible]जलप
थीविएजेअष्टआवरणतेणेकरिनेंवीटांणाएवो जेअंडकटाहतेनेवि[illegible]मानेकारेनेसातवेंत्यनोछे देहजेनोएवो

जेहुंतेहुंक्यांनेतम [illegible] तेक्यां तेतमेकेवाछोतोएविरित्येअष्टआवरणेजुक्तएवांजेअगणितब्रह्मांडरूपजेपरमा णुतेमनुजेअमवुतेनेअर्थेजालि [illegible] ठेछे रोमनांछिद्रतेजेनांएवाछोकेतांजेतमाराएकएकरोमनेविषेअग णितब्रह्मांडछडताफ छेएवाजेतमेक्य नेहुंतेक्यां॥५३॥ ॥एविरित्येशोभ्नाये [illegible] कए [illegible] तेना प्रवर्त्तकएवाजेश्रीस हजानंदस्वामितेमनाशि ष्यएवोजे बलरामदासमुनितेणे स [illegible] ज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेभगवाननामहिमानुवर्णनकर्युंएनामेचाद प्रकरणजेते संपूर्णथयुं॥ १४॥ ॥अथविविधवार्त्तोपयोगिकाःश्लोकाः॥ तत्र [illegible] चंप्वांबालका प्रातिप्र [illegible] दवचनम्॥ १॥ श्लोकः॥ ॥कुपितोजनकस्तथापिमेनविरामोहार [illegible] कीर्त्तने॥ मशकोपनिपातशंकयास नं [illegible] चातिकिंमहाजनः अर्थः॥ ॥ [illegible] वेनानाप्रकारनिवार्त्ताकरवितेमांउपयोगिकएवाजेश्लोकतेमनेअर्थेसाहतहुंजेतेलि [illegible] ॥तेमांभग वाननिभक्तिकरतां कोईदुर्जनदुःखदेतोयपणतेनिविकेकरिनेभक्तिनोत्यागनकरवोतेनेअर्थेनृसिंहच [illegible] नामेग्रंथने विषेबालकप्रत्येप्रह्लादजि वचनछे जेहेबालकोमारोपिताजेहिरण्यकशिपुतेजेतमा [illegible] उपरकोपनेकरता [illegible] वो केतां मनेनानाप्रकारनांबहुदुः [illegible] मेजेतेणेहरिनानामनुजेकीर्त्तनकर तेनेविषेविरामजेतेनकर्योकेत एनिविकेकारने [illegible] भग [illegible] ननाभजनस्मरणनोत्यागनकरतोहवो॥ तेकाने ठेतोजेममछरजेते कोपकरिनेपडवुंतेनि [illegible] कायकारनेकेत को मोटामांणसेत्र [illegible] वितेमां [illegible] गफिण [illegible] तेनिविकेकरिनेतम [illegible] तेहवोबलने किदेछेनथि कतोतेनपेठे॥ १॥ ॥विष्णुधर्मोत्तरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्यत्र ताचक्रपाणि जनस्त

करोतिर्हि ॥ ततोनतद्भयाद्धर्मं जत्याद्विष्णोर्नरःसुधीः॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेविष्णुधर्मोत्तरनामेग्रंथनेविषेकह्युंते ॥१४॥
मजकह्युं छेजेचक्रजेमनाहाथमांछे एवाजे भग वानतेजेतेभक्तजनानिरक्षाकरनाराछेतेहरिभक्तने जनजेतेशुंकरे
छेकेतांकांईदुःखदईसकतानथि ॥ तेकारणपणामाटेरुडाछे द्विजेनिएवोजेमनुष्यतेजेतेते जनेनाविवेकेकरीनेभग
वाननेजेभा तनोक्यारेत्याग करे ॥ २॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्वःकार्यमद्यकुर्वीत पूर्वाह्णेचाप
राह्णिकं ॥नहि प्रतीक्षतेमृत्युःकृतवास्यनवाकृतं ॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥अने धर्मसंबंधिकामजेतेतत्कालकर
एमवाजाग्रंथमां कह्युंछेजेआवतादिवसनेविषे जेधर्मसंबंधिकामतेजेतेअद्यकेतांप्रथमनेदीवसजकरवुं नेदिव
सनापाछल्यापोरनेविषेकरवानुजेकामतेजेतेआगल्याप्रहरनेविषेकरिले केतां धर्मकरवानोमन थायातेसम
यमांजधर्मसंबंधिकामजेतेतरतकरिलेवुंपणसं जेकरशुंकेसवारेकरशुं एवोमनसुबोराखवोना केमजेमृत्युजेतेआ
पुरुषेआटलुकामकर्युंछेनेआटलुनथिकर्युं एमवाटजोतोनथिकेतांआपुरुषनेआटलुंकामकरवानुछेतेपुरुषाशेतारे
एवि लेईजाइशएमवारकरतोनथि॥ ३॥ ॥श्लोकः॥ ॥चंदनंशीतलंलोकेचंदनादपिचंद्रमाः॥ चंद्रचंदनयोर्मध्ये
शीतलासाधुसंगतिः॥ ४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसंतनासमागमनेविषेअतिशेसुखशांतिछेएमकह्युंछेजेआलोक
नेविषे [illegible] तानेकरेएवुंछे नेतेचंदनथकिपणचंद्रमाजेतेअतिशीतलपणानेकरेएवोछे ॥
अनेतेचंदननेचंद्रमानेमध्येपणसाधुजननोसमागमजेतेआतिशेशीतलतानेकरेएवोछे केतांचंदननेचंद्रमातोआदेह
नेविषेउपरा [illegible]कशीतलताने करेएवाछेनेसाधुनेसमागमेकरिने तोजीवनांअध्यात्मअधिदैवनेअधिभूतएत्र

एप्रकारन [illegible] टलिजायछेनेअपारएव जेजन्ममरणनां दुःखतेपणनाश पामेछेनेभगवाननाधामनिप्रामिथा
यछेमाटेसर्वोपरिसुखशांतिनेकरेएवोसंतनोसमागमछेतेसर्वेजीवप्राणिमात्रनेनिरंतर करवो ॥ ४॥ ॥ तृतीयेस्कंमा
तरंप्रतिकपिलदेववचनं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ प्रसंगमजरं [illegible] मात्मनःकवयोविदुः ॥ [illegible] कृतोमोक्षद्वा
रमपावृतं ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतृतीयस्कंधनेविषेपोतानं मातापत्येकपिलदेवजीनुवचनछेजेहेमातआ
जेजिवात्मातेनेस्त्रीपुत्रादिकनेविषेजे अतिशेसंगतेनेविवेकिसंतजेतेअजरपाशने केहेछेकेतांजीवनेस्त्रीयादिकनोप्र
संगछेतेअनेकजन्मनेनिषेपण [illegible] एमनेएमरहेछेनेअतिशेबंधनकरनारोछेएम [illegible] हेछे ॥ अनेतेजप्रसंगजोसा
धुनेविषेजीवकरयोहोयतोमोक्षनुजेद्वारतेउघाडुंछे केतांस्त्रीपुत्रादिकमांजेवुंजावनेहेतछेते जोसाधुनेविषेथायतो
एनेमोक्षथावामांमेनत्यनथि [illegible] क्षथायछे ॥ ५ ॥ ॥ प्रथमेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible] याम
लवेनापिनस्वर्गना [illegible] नर्भवम् ॥ भगवत्संगिसंगस्यमर्त्यानांकिं [illegible] ताशिषः ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने [illegible]
स्कंधनेविषेसूतपुराणिप्रत्येशौनकादिकऋषि [illegible] वचनछेजेभगवाननोछे संगजेमनेकेल भगवाननेमसंगएवाजे
तमस [illegible] ततेमनोजेसमागमतेनोजे लवमात्रतेनिसंघातेस्वर्गलोकतथामोक्षतेमनितुलनानथिके ताकेतां
लवमात्रजेसंतनोसमागमतेनिबरोबरथस्वर्गलोक [illegible] जेसुख [illegible] क्षतेमनेनथिगणता तारेम [illegible] ष्यनांजे [illegible] खते
मनेनगणियेतेमांशुंकेवुं ॥ ६ ॥ ॥ रसगंगाधरेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible] मतिंविमलीकरोतिपत
श्चिरंतनमघंचुलुकीकरोति ॥ भूतेषुकिंच [illegible] रुणांबहुलीकरो [illegible] सतांकिं [illegible] नमंगलमातनोति ॥ ७ ॥ ॥ अर्थः ॥

अनेरसगंगाध नामेजेग्रंथतेनेविषेपणसर्वपापनेटालनारोनेकल्याणनोकरनारोएवोसत्संगछेएमक[illegible]छे॥जेसंत
गुरुतोसमागमजेतेजीवनेपापकवादिजेबुद्धितेनेदूरकरेछे केतांसत्संगेकरिनेमनुष्यनिबुद्धिपापनोत्यागकरि[illegible]
र्मकर वामां प्रवर्त्तेछेनेचित्त जेतेनेनिर्मलकरेछेनेपूर्वनांजेवहुकालनाजेपापतेनेआघमनकरिजायछेकेतांजीवनाअ
नतजन्मनाजेपापना गलातेनेनाशकरेछे॥अनेसर्वभूतप्राणिमात्रनेविषेकरुणाजेतेनेव[illegible]करेछेके[illegible]
सर्वजीवप्राणिमात्रनाउपरअतिशे दयाआवेछे॥एसंतपुरुषनोसंगजेतशाशामंगलनेनथिविस्तारतोकेतांसत्संग
तोसर्वमंगलनोविस्तारकरे छे॥७॥ ॥अग्नियुक्तजनेनोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥कोर्थान्प्राप्यनगर्वितोविषयिणः
कस्यापदोऽस्तंगताःस्त्रीभिःकस्यनखंडितंभुविमनःकोनामराज्ञांप्रियः॥कःकालस्यनगोचरांतरगतःकोर्थीगतोगौर
वंकोवादुर्जनवागुरासुपतितःक्षेमेणयातःपथा॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअनुभवेजुक्तजेविवेकिमनुष्यतेमणेक
ह्युंछेजेद्रव्यनेपांमिने गर्वेजुक्तनथयोएवोकोंणमनुष्यजेतेछेकेतांद्रव्यादिकसम्र्द्धियेकरिनेतो भगवाननाएकांति
कभक्तविना बिजासर्वेमनुष्यमत्त थईजायछेनेकांणविषयिजननेआपदायुनथिप्रामथईकेतांपंचविषयनेवि
षेअतिशेआसक्त एवाजे जनतेतोनिरंतरदुःखेकरिनेसडेलाकुतरानिपेठेहरांणथाताफरेछेनेपृथविनेविषेस्त्रियुंजेतेम
णेकोणपुरुष मननथिखंडनकर्युंकेतां स्त्रीरूपाजेभगवाननिमायातेणेकरिनेजेनामनमांमोहनथिउपज्योएवोकों
णपुरुषछेए[illegible] तेविनाबिजोकोईनथिनेराजाजेतेमनेकोणजनवालोछेकेतांराजाकोइ
नामित्रनथि ॥ अनेकालनाचारामांनआवेएवोकोंणजनछेकोईनथिनेगौरवपणेज कएवोजेजनतेनेकोईअर्थम

ह्योछेनथिमह्योंकतां कोईनुआर्ज पणुनकरनेअतिअनघपणेरेतोएवोजेजनतेनेकोइपदार्थनिसिद्धिथातिनथिने दुर्जनरूपजेचांमडानिवाधरडितेमां पड्योकतां संगिजननेविषेहेतकरिनेबंधायोएवोकोणमनुष्यजेतकह्यांणनेक रएवोजेमार्गतेणेकरिनेचालेछेकोइनथिचालतो॥८॥ ॥विश्वेश्वर...तोच॥ ॥श्लोकः॥ ॥द्वावेवसमवीर्यौ तुसुरातांबूलमेवच॥तस्मात्सर्वप्रयत्नेनतंबूलंवर्जयेद्यतिः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहवेविश्वेश्वरपद्धतिनेविषेसं न्यासिनेवर्त्तवानिरित्यकहेछेजेदारुनेतांबूलएवेजवस्तुजेतेजीवनेनरकमांपोचा..वानेविषेबरोबरछेसामर्थ्यजेम नेएवांछे॥तेकारणपणमाटेसंन्यासिजेतेसर्वप्रकारेकरिनेतांबूलजेनागरवेलिनांपांनतेनोत्यागकरेकतांसंन्यासिने तोदारुपिधावर...पलागेछेमाटेओषधमांपणपाननखावुं॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥वराटकेपियतिनासंगृहितेदिने दिने॥गोसहस्रवधंपापंश्रुतिरेषासनातनी॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसन्यासिजेतेणेवराटकजेफुटलीकोडीतेजेते पणग्रहणकरेछेतेसंन्यासिजेतेमनेदिवसदिवसनेविषे हजारगायुंमार्यानुपापलागेछेएजेवेदनिश्रुतितेजेत..ना तनछे॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्तुप्रव्रजितोभूत्वापुनःसेवेतमैथुनम्॥षष्टिवर्षस..स्राणिविष्ठायांजायतेकृमिः ॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेपुरुषसंन्यासिथैनेपाछोमैथुननेसेवेछेकेतांप्रथमतोस्त्रीनाविषय..सनोत्यागकरिनेसं न्यासिथयोनेपाछोतेविषयनेभोगवेछेतथातेविषयभोगनिमनमंलालच्यराखेछे॥एवोजेसंन्यासितेजेतेतोम..ने ...षसुधिविष्ठानेविषेकृमिजेतेथायछे॥११॥ ॥नारायणेनोक्त..॥ ॥श्लोकः॥ ॥जातेपिसाक्षात्का तुस्वपरब्रह्मरूपयोः॥लोभ्यव्यंमामकैर्नै शब्दादिविषयेक्कचि..॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनारायणजेतेमणेतोब्र..भाव

नेपांम्योजे [illegible]क्तपुरुषतेनेपणपंचविषयथिछेटरे [illegible] पणआपणतोसिद्धथयाछइये माटेएपंचविषयआपणनेशुंबाधक
रनाराछेएमजां [illegible]तो [illegible] लोन्नावुंनहिएमकह्युंछे जेपोतानुंस्वरूपनेपरब्रह्मनुंजेस्वरूपतेनोसाक्षात्कारथैयेस
तेपणकेतां [illegible]तानोजावा[illegible]साक्षातकार [illegible]तोहोयनेपरमात्मापणसाक्षात्का [illegible] जेग्रक्त
जनतेमणेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंच [illegible] षयतेमनेविषेक्यारेयलोन्नावुंनहि॥ १२॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥
[illegible] हतकारकः॥ वानरेणहतोराजाविप्रचोरेणरक्षितः॥ १३॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेविजाग्रंथने
विषेसारानरताम [illegible] ष्यनाजेगुण दोषतेजेतेकह्याछे जेपंडितजनजेतेपोतानोशत्रुहोयतोयपणतेश्रेष्ठछेने [illegible] र्खजनजेते
पोतानो [illegible] यो होयतोपणतेसारोनथि॥केमजेएक [illegible] नेमित्र
करिनेपोतापासेचोकिमांराख्योहतो तेवानरेराजानेमारितोहवोकेतांते [illegible] रवातरवास्यताणिनेतयारथयोता
रेविप्ररूपजेचोरतेणेतेराजाजेतेरक्षानेकरयो [illegible]
णतेणेतेराजानिर [illegible] ॥ १३॥ ॥श्लोकः॥ ॥ यतीनांकांचनंदद्यात्तांबूलंब्रह्मचारिणाम्॥दस्यूनामभयंदद्याद्दा
तापिनरकंव्रजे [illegible] ॥ १४॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेसंन्यासिनेजेसोना [illegible] जेपानबिडुंआपेछेने
चो जेतेमनेजेनिर्भयपणुंआपे [illegible] केतांचोरपासेचोरिकरा [illegible] क्षाकरेछेएवोजेदातारम [illegible] ष्यतेजेतेनरक
प्रत्येजायछे केतांतेदाननादेनारोनरकमांपडेछेतारेतेसंन्यासिब्रह्मचारिनेचोरतेमनितोशिगतिथाशेतेकांईजणातुन
थि॥ १४॥ ॥श्लोकः॥ ॥उद्यमेनास्तिदारिद्र्यंजपतोनास्तिपात [illegible] ॥ मौनेनकलहोनास्तिनास्तिवै [illegible]

म्॥ १५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अ[illegible] जेतेनेउद्यमकरतेसतेदारिद्रपणुजेतेनाशपांमेछेनेजपनेकरतोएवोजेमनु
ष्यतेनेपापजेतेरेतुनथिनेमौनपणुजेराखवुंतणेकरिनेकलहजेतथातोनथि नेजपनेकरतोएवोजेजनतेनेक्यारेयबि
जेतेरेतिनथि॥ १५॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ धनेषुजीवितव्येषुयोषासुभोजनेषुच॥ असंतुष्टाजनाःसर्वेयाता
यास्यंतियांतिच॥ १६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेध[illegible]थ[illegible]थावी[illegible]नेविषेतथाजमवानेविषे॥
असंतोषेजुक्तएवाजे[illegible]वैजनतेजेतेनाशपांमताहवानेकेटलाकनाशपांमेछेने[illegible]टलाकनाशपांमशे॥ १६॥ ॥भा
गवतेच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ सर्वैवेदाश्चयज्ञाश्चतपोदानानिचानघ॥ जीवाऽभ[illegible]
॥ १७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेभागवतनेविषेविदुरजी[illegible]त्रेय[illegible]निप्रत्येकेहेछेजेहेअनघकेतांनिर्दोषएवामैत्रेयमु
नेसर्वैवेदभणवातथायज्ञकरवातथातपकरवुं तथादानदेवांएसर्वैजेतेजीवनेअभयदान[illegible]केतांजा[illegible]नेजन्ममरण
थकि[illegible]काविनेभगवाननाधाममांलेईजावातेनिकलाजेशोळमोभागतेनेपणनकरतांहवां केतांजीवुंनेधर्मज्ञानने
वैर[illegible]भगवाननिभक्तिकरविने[illegible]वैपापमार्गनोत्यागकरवोएवो[illegible]करिनेभगवानसन्मुखकरवारू
पजेपरोपकारतेनिबरोबरस्यकोई[illegible]न्यथातुंनथि॥१७॥ ॥ एकादशेयोगेश्वराप्रतिजनकवचनं॥ ॥ श्लोकः॥
दुर्लभोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणभंगुरः॥ तथापिदुर्लभंमन्येवैकुंठप्रियदर्शनम्॥१८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेएकादश
नेविषेनवयोगेश्वरप्रत्येजनक[illegible]राजाजेतेक[illegible]छे॥ जेक्षणमात्रमांनाशपांमेएवोजेमनुष्यनोदेहतेजेतेदेहधारिजेतेमने
दुर्लभछेएवोछेकेतांबहुजन्मनांजेपुण्यतेमणेकरिनेप्राप्तथायछे॥ अनेभगवाननिउपासनाक[illegible]वितम[illegible]उपयोगि

कछेमाटेदुर्लभछे ॥ अनेदुर्लभएवोजेआमनुष्यदेहतेनेविषेपणवैकुंठनाथजेहरितेमनेप्रियएवाजेतमसरखासंतते
मनुजेदर्शनतेनेज जेतेदुर्लभएवुमांनुछुं॥१८॥ ॥दशमेश्रीकृष्णप्रतेमुचुकुंदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥लब्ध्वा
जनोदुर्लभमत्रमानुषंकथंचिदव्यंगमयत्नतोनघ ॥ पादारविंदंनभजत्यसन्मतिर्गृहांधकूपेपतितोयथापशुः॥१९॥
॥अर्थः॥ ॥अनेदशमस्कंधविषेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येमुचुकुंदराजानुवचनछे॥जेहेअनघकेतांनेदोषरहितएवाभग
वानआ जनजेतेआ संसारनेविषेदुर्लभनेसर्वेअंगेसंपन्नएवुंजे आमनुष्यदेहतेनेप्रयत्नकर्याविनाकोइ करीत्येत
मारिकृपायेकरिनेपांमिनेतमाराचरणारविंदनेनथीभजतो कमजेअसत्यएवुं जेपंचविषयसंबंधेमायेकरीनेतेने
विषेछेबुद्धिजेनाएवोएजनथयोछेमाटेतमाराचरणारविंदनेनथीभजतो ॥ अनेतेविषयसुखनेपांमवासारुघररूप
जेअंधकूपतेनेविषेपडेछेनेमहादुःखनेपांमेछेकेनीपेठेतोजेमपशुजेतेतृणमांलोभाइनेअंधकूपनेविषेपडेछेनेमहादुः
खनेपांमेछेतेमएजननीपरसंस्थाथायछे॥१९॥ ॥पंचमेऋषभदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नायंदेहोदे
हभाजांनृलोकेकष्टान्कामानर्हतेविड्भुजांये॥ तपोदिव्यंपुत्रकायेनसत्वंशुद्ध्येद्यस्माद्ब्रह्मसौख्यंत्वनंतम्॥२०॥ ॥अ
र्थः॥ ॥अनेपंचमनेविषेपोतानापुत्रप्रत्येऋषभदेवभगवाननुवचनछे॥ जेहेपुत्रोआनरलोकनेविषेजेदेहधारिजी
वनेआमनुष्यदेहप्राप्तथयोछे तेदेहजेतेअतिकष्टनादेनारानेविष्ठानाखानाराजेभुंडतेमनेपणछेएवाजेविषयभोगते
मनेभोगवाजोग्यनथि॥ नेआमनुष्यदेहतोउत्कृष्टएवुंजेतपतेकरवाजोग्यछे जेतपेकरिनेआजीवनुअंतःकरणजेते
शुद्धथायछेनेजेअंतःकरणशुद्धथयाथकिअनंतएवुं जेब्रह्मसुखतेजेतपमायछे॥२०॥ ॥चतुर्थेविदुरंप्रतिमैत्रेयमुनि

वचनम् ॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवैमुकुंदस्यपदारविंदयोरजोजुषस्तातन्नवादृशाजनाः॥ वांछंतितद्दास्यमृतेर्थमात्म
नोयदृच्छयालब्धमनःसमृद्धयः॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेचतुर्थस्कंधनेविषेविदुरजीप्रत्येमैत्रेयमुनि वचनछे
जेहेतातकेतांहेविदुरन्नगवाननाचरणारविंदनुजेरजतेनेसेवताएवाजेतमसरखाजनतेजेते न्नगवाननुजेदासपणु
केतांदासन्नावेकरिने न्नगवाननिसेवाक वितेविना॥बेजोकांईपोतानोअर्थजेप्रयोजनतेनेईच्छतानथिकेतांईश्वरई
च्छायेकरिनेमळ्युंतेणेकरिने [illegible] जेनेएवाछे केतांजेमळ्युंतेणे [illegible]
हनिरवाहकरताथकान्नगवाननिएकांतिकन्नक्तिकरेछेएवातमसरखान्नगवाननाएकांतिकन्नक्तछेमाटे बजिपण
अन्यपदार्थनिइच्छानेतुच्छमानिनेन्नगवाननिन्नक्तिनेन्नगवाननाएकांतिकन्न [illegible] ॥ २१॥
नवमस्कंधेगंगांप्रतिन्नगीरथवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥साधवोन्यासिनःशांता [illegible] ॥ .त्यघं
तेंगसंगात्तेष्वास्तेह्यघान्नरिः॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनवमस्कंधनेविषेगंगाजेप्रत्येसंतजेतेवन पापनेना
शकरनाराछेए न्नगिरथनु वचनछे जेसर्वनोत्यागक र्योछेजमणेएवानेशांतनेब्रह्मनाजांणनाराएवानेलोकनेपवि
त्रकरनाराए ।साधु पुरुषजेतेतमारुजेपापतेनेअंगसंगथकिहरेछेकेत ए [illegible] षेन्नाविनेनाशंतेणेकरि
नेतमारापापनेटाळसेतारेतमेकेशोजेतेसंतनेपापनहिवळगेतोत्यांकहुंछुं जेतेसंतनेविषेतोपापमात्रनेहरनाराजे .रि
[illegible] ॥२२॥ ॥स्कंदपुराणेनारदंप्रतिनारायणवचनम् ॥ ॥श्लोकः॥ ॥
चातुर्वर्ण्यसतांसंगंकु [illegible] क्वचित्॥ मुक्तिप्रदोस्तिसत्संगःकुसंगोनिरयप्रदः॥२३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस

वेंमनुष्यनेसत्संगकरवोनेकुसंगनोत्यागकरवोएविरित्येस्कंदपुराणमांनारदमुनिप्रत्येनारायणनुवचनछे ॥ जेम्न्न
एक्षान्निवैस्यने शूद्रएच्यारेयवर्ण । जे दुष्ट ते जे ते साधुजननोजे समागमतेनेकरेपणअसत्पुरुषनोजेसंगतेनेतो न
रेयनकरे॥ केमजेसत्संगजेतेमुक्तिनेपमाडेएवोछेनेकुसंगजेतेनरकनेपमाडेएवोछेकेतांसत्पुरुषनेसंगेकरिनेघणाक
जीवजन्ममरणथिमुकाईनेभगवाननाधामनेपांमेछेनेअसत्पुरुषनेसंगेकरिनेघणाकजीवजमपुरमांजायछे॥ ॥
॥२३॥ ॥हंसगीतायांचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ यदिसंतंसेवतेयद्यसंतंतपस्विनंयदिवास्तेनमेव॥ वा
सोयथारंगवशंप्रयातितथासतेषांवशमभ्युपैति॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेवामनुष्यनोसंगकरेछे तजेवोपोतेरं
गनोकरनारोपणथायछे एमहंसगीतामांकह्युंछे जेजोसंतनेसेवेनेजोअसत्पुरुषनेसेवेनेजोतपस्विनेसेवेनेजोचो
नेसेवेतोतेसेवाकरनारोमनुष्यजेतेमनावशपणानेपामेछे॥ केतांजेसंतनोसमागमकरेछेतेसंतजेवोथायछे नेजेदु
र्जननोसमागमकरेछे तेदुर्जनजेवोथायछे नेजचोरनिसोबतकरेछे तेमनुष्यचोरनिपेठेचोरीकरेछे॥ तेनिकेनिपेठेतो
जेमवस्त्रजेतेरंगनावशपणानेपांमेछे तेनिपेठे ॥ केतांजेमधोलुंवस्त्रजेतेरंगलिनारंगमं बोलेतोकालुथायछे नेजोकं
सुंबानारंगमांबोलेतोलालथायछे नेजोहलदरमांबोलेतोपिलुथायछे नेजेगुलाबिरंगमांबोलेतोगुलाबियुंथायछे
तेमजेमनुष्यजेवाजननोसंगकरे तेवोपोतेथायछे॥२४॥ ॥सप्तमेप्रह्लादवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रवणंकी
र्तनंविष्णोःस्मरणंपादसेवनम्॥ अर्चनंवंदनंदास्यंसख्यमात्मनिवेदनम्॥ २५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभक्तिनांजे
नवलक्षणतेनाप्रतिपादननेअर्थेसप्तमस्कंधनेविषेप्रह्लादजिनुवचनछे जेभगवाननिकथासंभलवितथाभगवान

नांकथाकीर्त्तनकरवांतथाभगवाननिमूर्त्तिनुस्मरणकरवुं तथाभग[illegible]ननाचरणारविंदनीसेवाकरवितथाभगवान
निपूजाकरवितथाभगवानने[illegible]दनाकरवितथाभगवाननुदासपणुकरवुंतथाभगवाननुसखापणुकरवुं तथाभग
वाननेपोतानोदेहअ[illegible]णकरिदेवो एरित्येभक्तजनजेतेमनेभगवाननिनवप्रकारनिजेभक्तितेनिरंतरकरविएमसर्व
शास्त्र[illegible]राणनोसिद्धांतछे ॥ २५॥ ॥ भारतेचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ यावंतोरोमकूपाःस्युःस्त्रीणांगात्रेषुनिर्मिताः
तावद्वर्षसहस्राणिनरकंपर्युपासते ॥ २६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेभारतनेविषेपरस्त्रीसंगनोअतिशेदोषकह्योछे जेपर
स्त्रीनाशरीरनेविषेजेटलांरुंवाडांनांछिद्रनिर्म्यांछे तेएकएकछिद्रप्रत्येएकएकहजारवरसपरजंततेपरस्त्रीनासंगनोकर
नारोपुरुषजेतेनरकनेभोगवेछे॥ २६॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ नहिमांसंतृणात्काष्ठादुपलाद्वापिजायते॥ जं[illegible]र्घाताद्भवे
न्मांसंतस्मा[illegible]षोऽस्तिभक्षणे॥ २७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेवलिभारतनेविषेमांसभक्षणनेविषेदोषकह्योछे हेराजन्
मांसजेतेतरणाथकिनथिथातुंतथाकाष्ठथकिनथिथातुं तथापाशाणथकिनथिथातुंमांसतोजंतुन[illegible]किजथाय
छे तेमाटेमांसभक्षणनेवि[illegible]पछे एविरित्येसर्वेशास्त्रपुराणनोसिद्धांतछे ॥ २७॥ ॥ भा[illegible]म् ॥
॥ श्लोकः॥ ॥ तस्मात्प्रमाणतःकार्योधर्मःसूक्ष्मोविजानता॥ अहिंसा[illegible]भूतेभ्योधर्मेभ्योज्यायसीमता ॥ २८ ॥
॥ अर्थः॥ ॥ अनेभारतनेविषेहिंसानानिषेधनेअर्थेभीष्मपितानुवचनछे जेजेकारणमाटेकोइजीवप्राणिमात्रनि
हिंसातोक्यारेयनकरविएमधर्ममूर्त्तिएवाजेमनुतेकेताहवातेकारणपणामाटेविशेषेकरिनेसर्वशास्त्रनासिद्धांतनेजा
णनारोजेपुरुषतेणेसर्वशास्त्रनाप्रमाणथकि अहिंसारूपजेसूक्ष्मधर्मतेजेतेकरवो ॥ केमजेसर्वेभूतनीजेअहिंसाते

सर्वधर्मथकिश्रेष्ठमानिछे ॥ केत कोइ जीवदयापिप्रमाणितोहिंसानकरविजेजसर्वे धर्मशास्त्रनाक [illegible]पते
मणेसर्वधर्मकरतांमोटोधर्ममांन्योछे ॥ २८ ॥ ॥ भारतेचोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ महतामपि [illegible]का
लेनक्षीयते फलं ॥ भीताभयप्रदानस्यक्षयएवनविद्यते ॥ २९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेभारतनेविषेपणतेमजकह्युंछे
जेमोटाएवापण [illegible] फलजेतेकालेकरिनेनाशपांमेछे ॥ अनेजन्ममरणथिबितोएवोजेजनतेनेअभयदानेजे
देवुंतेमांथिथयुं जेफलतेनोक्षयजेतेनथिजथातो केतांजीवनेकालनाभयथिमुकाववोतेनुजेफलतेक्यारेयनाशपांम
तुनथि ॥ २९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ यथोपश्रयमाणस्यभगवंतंविभावसुं ॥ शीतं[illegible]धूंन्संसेवतस्तथा ॥ ३० ॥
अर्थः ॥ ॥ [illegible] जिप्रत्येश्री[illegible] भगवानजेतेकहेछे जे [illegible]पेठेआश्र
यनेक तोएवोजेमनुष्यतेनिटाढ्यनेअंधकारजेतेनाशपांमेछे तेमसाधुनिसेवाकरतोएवोजेपुरुषतेनेजन्ममरणनि
बिकनेअ[illegible]नजेतेनाशपांमेछे ॥ ३० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ निमज्ज्योन्मज्जतांघोरेभवाब्धौपरमायणम् ॥ संतोब्रह्म
विदःशांतानौर्दृढेवाऽप्सुमज्जतां ॥ ३१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेनिचजातिनेपामिनेवलिउंचजन्मनेपांमताएवाजेज
नतेमनेभयकरे एवोजेजन्ममृत्युरूपिसमुद्रतेनेविषेपरमएवोजेआश्रयतेरूपनेशांतनेपरब्रह्मनाजांणनाराएवासंत
जेतेछे जेमजलनेविषे डताएवाजेजनतेमनेदृढ[illegible]आश्रयछेतेम ॥ ३१ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अन्नं
हिप्राणिनं प्राणआर्त्तानांशरणंत्वहं ॥ धर्मोवित्तंनृणांप्रेत्यसंतोऽर्वाक्बिभ्यतोऽरणम् ॥ ३२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अ
नेजेमप्राणधारि[illegible]अन्नजेतेजी नछे जेमआर्त्तजनजेतेमनोहुंजेतेरक्षाकरनारोछुं अनेजेमनुष्यजेतेमनेपर

लोकनेविषेधर्मजेतेवित्तछे तेमजन्ममरणथकिबिताएवाजेमुमुक्षुजनतेमनेसंतजेतेरक्षाकरनाराछे॥ ३२॥ ॥श्लोकः॥ ॥संतोदिशंतिचक्षूंषिबहिरर्थःसमुत्थितः॥ देवताबांधवाःसंतःसंतआत्माहमेवच॥ ३३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिसंतजेतेमनुष्यजेतेमनेसतनेअसतनाविवेकरूपीजेनेत्रतेनेआपेछे जेमसारिपेठेउग्याएवाजेसूर्यतेजेतेसर्वेनेबाह्यप्रकाशरूपीनेत्रआपेछेतेम॥ अनेसंतजेतेद [illegible] ।चावंधुछेनेसंतजेतजमुनेमाराआत्मानिपेठेवाहालाछे माटेजेममारिसेवापूजाकरवितेमजतेसाधुनिपणसेवा [illegible] जाकरवि॥ ३३॥ ॥एकादशेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ कृतादिषुप्रजाराजन्कलाविच्छंतिसंभवम्॥ कलौखलुभविष्यंतिनारायणपरायणाः॥ ३४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएकादशस्कंधनेविषेजनकराजाप्रत्येयोगेश्वरनुवचनछे जेहेराजन्सब्दत्रेत्यानेद्वापरएत्रणययुगनेविषेथइपुं एविजेप्रजा [illegible] तेजेतेकलियुगनेविषेपोतानोजन्मजेतेनेइछ्छेछे शामाटेतोतेकलियुगनेविषेनारायणतेजछेश्रेष्ठपांमवजोग्यस्थान [illegible] तेजेमनेएवाघणा [illegible] जनजेतेनिश्चेथाशेकेतांपृथवीनेविषेअवतारनेधरसेएवाजेनाराय [illegible] नितेमनांआश्रितथैनेजन्ममृत्युनांजेबंधनतेथिमुकांणाथकातेनारायणमुनिनुजेधामतेनेघणाकजनजेतेपांमशे तेजकारणपणामाटेसर्वे [illegible] गनिप्रजा [illegible] जतेकलियुगनेविषेजन्मनेइछेछे॥ ३४॥ ॥द्वि[illegible]यस्कंधेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥किरातहूणांध्रपुलिंदपुल्कसाआभीरकंकायवनाःखसादयः॥ येऽन्येचपापायदुपाश्रयाश्रयाःशुध्यंतितस्मैप्रभविष्णवेनमः॥ ३५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेद्वि[illegible]यस्कंधनेविषेआगलथवानोजेनारायणनोअवतारतेनेसुचवतायक [illegible] कदेवजिजेतेनमस्कारकरेछे जेकिरातहूणअंध्रनेपुलिंदएजेसर्वेभिलनिजातियुंतथाचांडालतथाआहिरकाठियवनने

रोजा एम्आदिकजेमनुष्य॥ तथाबिजापणघणाकपापिजनतेजतेजेमनाआश्रितएवाजेसाधुपुरुषतेमनो आश्र
यजेमनेए थकाशुद्धथाशे॥ केतांनिचउंचजातिनासर्वेम ष्यजेतेजेमनासाधुनेसमागमेकरिनेमोक्षनेपांमशेएवे
प्रतापेजुक्तआगलथाशोएवाजेतमेतेतमनेहुं रकरुंछुंकेतांआगलयकलि गनेविषेप्रगटथइनेअसंख्य
जीवनोउद्धारकरशो एवाजेप्रगटप्रतापेजुक्तनारायणमुनितेमनेहुंजेतेनमस्कारकरुछुं॥ ३५॥ ॥सुरास्पर्शनि
षेधेपराशरमुनिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥अज्ञानाज् ानतोवापिसुरांस्पृष्ट्वात्रिवर्णजः॥ प्रयातिनरकंघोरंया
वच्चंद्रदिवाकरौ॥ ३६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुराजेदारुतेनास्पर्शनानिषेधनेविषेपणपराशरमुनिनुवचनजेतेछे
जेत्रणवर्णनोजनजेतेअ ानथकिअथवाज्ञानथकि केतांजांण्येअजांण्येपणजो रानेअडेतोतेजन रानेअडिने
महाघोरनरकमांपडेछे तेक्यांसुधितोज्यांसुधिचंद्रमानेसूरजतपेत्यांसुधिएविरित्येदारुनेस्पर्शकरिनेपणनरकनिप्रा
प्तिथायछेतारे रानेमद्यनापाननेविषेतोघणांकदुःखरत्यांछेतथादोषरत्याछे माटेकोइमनुष्यनेसुरानेमद्य पानन
करवुं॥ ३६॥ ॥ब्रह्मांडपुराणेतप्तमुद्रादिधारणंप्रोक्त ॥ ॥श्लोकः॥ ॥शंखचक्रोर्ध्वपुंड्रादिधारयेद्वाह्मणोयदि॥
श्रा ाद्धे कर्माहि त्येषापरमाश्रुतिः॥३७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्रह्मांडपुराणनेविषेतोछापऊर्ध्वपुंड्रतिलकनेतु
लसिनिकंठिएटलांवानांजेणेधार्यांहोयतेजब्राह्मणश्राद्धादिकसर्वकर्मकरावववानेयोग्यथायछे एमकह्युंछेजेब्राह्म
णजेतेजोशं खचक्रगदानेपद्मतथाऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथा लसिनिजेबेवडीकंठितेमनेधारणकरेतोतेब्राह्मणजेतेश्राद्ध
तथायज्ञतथाविवाहादिकसर्वेकर्मकरावववांतेमनेअर्थेयोग्यएवोथायछे एप्रकारनिएसर्वोपरिश्रेष्ठएवीवेदनीश्रुति

जेतछेकेतांएविरीत्येसर्ववेदपुराणशास्त्रनेसर्वआचारजनोसिद्धांतछेमाटेब्राह्मणादिकवर्णनेछापऊर्ध्वपुंड्रतिलकने
तुलसीनिमालातेअवश्यपणेकरिनेधारवां॥ ३७॥ ॥सारसंग्रहेन्नविष्योत्तरपुराणवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥
यज्ञोदानंतपोहोमोन्नोजनंपितृतर्पणम्॥ चक्रलांछनहीनस्यविप्रस्यनिष्फलंचतत्॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतप्तमुद्रायेर
हितजे [illegible] प्रतेनिनिंदानुकेनारुसारसंग्रहनेविषेन्नविष्योत्तरपुराण [illegible] जेयज्ञ करवोतथादानदेवुंतथातपकरवुं
तथा होमकरवोतथाब्राह्मणजमाडवातथापितरिनुतर्पणकरवुं॥ [illegible] पजेचिह्नतेणेरहितए
जेविप्रतेनुनिष्फलतेकर्मथायछे॥ ३८ ॥ ॥ऊर्ध्वपुंड्रधारणेहरिन्नक्तिविलासेपद्मपुराणवचनम्॥ ॥श्लोकः॥
॥ऊर्ध्वपुंड्रविहीनस्तुकिंचित्कर्मकरोतियः॥ इष्टापूर्त्तादिकंसर्वंनिष्फलंस्यान्नसंशयः॥ ३८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेऊ
र्ध्वपुंड्रतिलकधारणकरवानेविषेहरिन्नक्तिविलासनामेजेग्रंथतेमांपद्मपुराणनुवचनछेजेकपालनेविषेऊर्ध्वपुंड्रतिल
केरहितएवोजेमनुष्यतेजेतेयज्ञकरवोतथावाव्यकुवाकरावववाएआदिकजेक [illegible] कर्मतेनेकरेछेतेसर्वकर्मजेते निष्फ
लथायछेतेमांकांइसंशयजेतेनथिमाटेसर्वमनुष्यनेऊर्ध्वपुंड्रतिलककरवुंएमसर्वग्रंथनोसिद्धांतछे॥ ३९॥ ॥स्कंद
पुराणेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥हारिद्रेणतुचूर्णेनकुंकुमेनसुगंधिना॥ ऊर्ध्वपुंड्रस्यमध्येतुलक्ष्मीस्थानंप्रकल्पये
त्॥ ४०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्कंदपुराणनेविषेतोचांदलासहितऊर्ध्वपुंड्रतिलककरवानुं कह्युंछे जेवैष्णवजनजेते
हलदरनेखारमांपकविनेतेनुकरेलुएवुनेझिणुचुरणने सुंगंधिमानएवुजेकुंमकुमतेणेकरिनेऊर्ध्वपुंड्रतिलकनामध्यने
विषेलक्ष्मीजिनास्थानकरूपजेचांदलोतेनेकरे॥ ४०॥ स्कांदेद्वारकामाहात्म्येतुलसीमालाधारणमुक्तम्॥ ॥श्लो

कः॥ ॥ निवेद्यकेशवेमालांतुलसीकाष्ठसंभवां॥ वहतेयोनरोभक्त्यातस्यनैवास्तिपातकं॥४१॥ ॥अर्थः॥
अनेवैष्णवजननेकंठनेविषे तुलसीनिबेवडीकंठिधारवानुंस्कंदपुराणमांद्वारकामाहात्म्यनेविषेकह्युंछे जजेमनुष्य
तुलसीनाकाष्ठमांथिथईएविमालाकेतांतुलसीनिबेवडीकंठितेने भगवानानेअर्पणकरिनेपोतानाकंठनेविषेधारण
करेछे तेमनुष्यनेकोईजात्यनुंपापजेतेनथिजरेतुकेतांतेनांसर्वेपापजेतेनाशपांमेछे॥४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥वि
वेकसारोरचितोमयाऽसौसद्ग्रंथसारंसमुधृत्यतुष्ट्यै॥ हरेःसतांतेमयितुष्टिमीयुस्तत्तदायांघ्रिसरोजदासः॥४२॥ ॥
इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिन्याज्ञयाकृत
श्रीविवेकसारप्रकरणार्थनिरूपणं पंचदशंप्रकरणम्॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसर्वेसद्ग्रंथनोजेसारतेनो
संग्रहकरिनेतेश्रीहरीनाजेसंततेमनितुष्टिनेअर्थें केतांतेमनिप्रसन्नतानेअर्थेंमेबलरामदासेरचियोआ॥विवेकसार
नामग्रंथजेतेकरयोछे॥ तेकारणपणामाटेतेश्रीहरिनेतेमनाजेसंतजनतेजेतेतेमनाचरणारविंदनोदास एवोजेहुंते
मारेविषेतुष्टिनेपांमोकेतांआग्रंथनुजेकरवुंतेणेकरिनेतेसर्वेमाराउपरराजिथावो॥४२॥ ॥एविरित्यश्रीनिर्मल
एवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराएवाजे श्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेबलरामदासनामेमुनितेणेस
द्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेप्रकरणअर्थनुंनिरूपण
कर्युंतेनामेपंधरमुंप्रकरणजेतेथयुं॥१५॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥

विवेकसारः संपूर्णः ॥